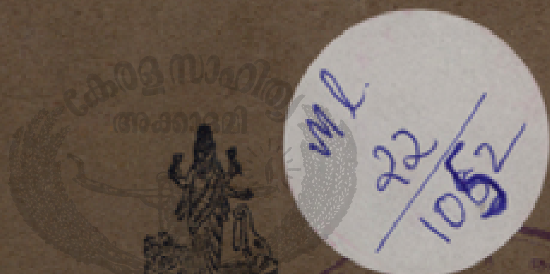
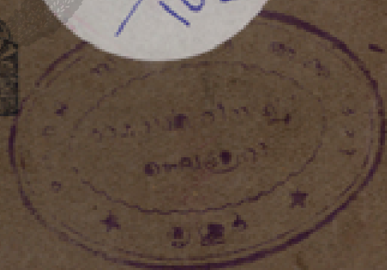
ചിലപ്പതികാരം.

ഭാഷാപരിഷ്കരണകമ്മിററി.

ശ്രീരാമവൎമ്മഗ്രന്ഥാവലി.

ചിലപ്പതികാരം.

പരിശോധകൻ

മ. രാ. രാ. നെന്മാറ പടിഞ്ഞാറെ പാറയിൽ
നാരായണൻ നായരവർകൾ.

കൊച്ചി
മലയാളഭാഷാപരിഷ്കരണക്കമ്മിറ്റിയിൽനിന്നു
പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നതു്.

കോപ്പി ൫൦൦

തൃശ്ശിവപേരൂർ
മംഗളോദയം അച്ചുക്കൂടത്തിൽ
അച്ചടിച്ചതു്.

1106

വില 1½_ക.
ഒന്നര ഉറുപ്പിക.

മുഖവുര.

ഈ ഗ്രന്ഥം തമിഴ് സ്സാഹിത്യത്തിന്റെ ഭൂഷണങ്ങളായ (കുണ്ഡലം, മണി, ചിലമ്പ്, മേഖല, വള) കുണ്ഡലകേശി, ചിന്താമണി, ചിലപ്പതികാരം, മണിമേഖല, വളയാപതിയെന്ന പഞ്ചമഹാകാവ്യങ്ങളിലൊന്നും, ചേരമുനിയായ ഇളങ്കോവടികളാൽ രചിക്കപ്പെട്ടതും സുപ്രസിദ്ധന്മാരായ പ്രാചീനാചാര്യന്മാരാൽ പ്രമാണഗ്രന്ഥമായംഗീകരിക്കപ്പെട്ട തങ്ങടെ വ്യാഖ്യാനപംക്തികളിൽ പ്രകാശിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതുമാകുന്നു. ഇതിലെ രസപരിവാഹികളായ ശബ്ദാർത്ഥങ്ങളുടെ ഘടന സാഹിത്യരസികന്മാർ ഹൃദയാവർജ്ജകതന്നെ. ഓരോ വർണ്ണനയും അതാതു വർണ്ണ്യപദാർത്ഥത്തിന്റെ പ്രത്യക്ഷാനുഭവത്തെ നൽകുന്നു. കാവ്യത്തിന്റെ ഇതിവൃത്തത്തിൽ നായികാനായകന്മാരായ കണ്ണകിയുടേയും കോവലന്റേയും ചരിത്രങ്ങൾ വിസ്തരിച്ചുപറയപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. തമിഴ് നാട്ടിലെ ചോളൻ, പാണ്ഡ്യൻ, ചേരൻ, എന്നീ മൂന്നു

രാജാക്കന്മാരുടെ പുകാർ (കാവിരിപ്പൂമ്പട്ടിനം), മധുര, വഞ്ചി എന്ന മൂന്നു രാജധാനികളുടെയും മഹിമകൾ യഥായോഗ്യം പ്രകാശിപ്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു; പുരാതനന്മാരായ പല മഹാന്മാരുടേയും സ്ഥിതിഗതികളെ ഇദാനീന്തനന്മാൎക്കനായാസേന ഗ്രഹിച്ചുകൊൾവാൻ ഈ ഗ്രന്ഥം അന്യാദൃശമായ ഒരുപകരണമായി തീരുന്നതാണ്; രാജാക്കന്മാർതന്നെ ധൎമ്മത്തിൽ പിഴച്ചാലും അവരെ ധൎമ്മദേവത അന്തകനായ്നിന്നു സംഹരിക്കുമെന്നും പതിവ്രതകളെ മൎത്ത്യന്മാരെന്നല്ല അമൎത്ത്യന്മാരും താപസന്മാരും കൂടെ ആരാധിക്കുന്നതു സഹജമാണെന്നും പുണ്യപാപങ്ങൾ ശരിയാംവണ്ണം കൎത്താവിനെത്തന്നെ പ്രാപിച്ചു തൽഫലങ്ങളെ ഭുജിപ്പിക്കുമെന്നുമുള്ള ഈ മൂന്നു തത്വങ്ങളും ഈ ലോകവാസികളെ ഗ്രഹിപ്പിക്കാനാണു് അടികളാൽ ഈ ഗ്രന്ഥം രചിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു; മേൽപറഞ്ഞ മൂന്നംശങ്ങളേയും ചിലമ്പിൻമൂലം പ്രദൎശിപ്പിച്ചിരിക്കയാൽ ഇതിന്നു ‘ചിലപ്പതികാര’മെന്ന നാമധേയം നൽകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇതു കേവലം ഒരു ഇതിവൃത്തത്തെ അംഗീകരിച്ചു ശബ്ദാൎത്ഥരസോല്ലസിതമായി രചിക്കപ്പെട്ട ഒരു കാവ്യമല്ല; സംഗീതനാടകമേന്മകളെക്കൂടി പ്രതിപാദിച്ചുകൊണ്ടു നാനാവൃത്തവിചിത്രമായി കവനംചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതുമാകുന്നു. ഇതിലെ സാഹിത്യപ്രസ്ഥാ

നം അതിപ്രൗഢമാകയാൽ ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ കവിഹൃദയം ദുരവഗാഹമത്രേ.

ഈ കഥ നടന്ന കാലവും ഇളങ്കോവടികൾ ജീവിച്ചിരുന്ന കാലവും ഒന്നുതന്നെയാണെന്നും ഈ കാവ്യം ആദ്യമായി ഇദ്ദേഹത്താൽതന്നെ തമിഴിൽ രചിക്കപ്പെട്ടതാണെന്നും ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലെ കഥാമുഖത്താലും ആശീർവ്വചനഗാഥയാലും വിശദപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതിനാൽ ഈ കഥ മറ്റൊരു ഭാഷയിൽനിന്നു വന്നതായി വിചാരിപ്പാൻ അവകാശമില്ല. ഈ ഗ്രന്ഥം ഇളങ്കോവടികളാൽതന്നെ രചിക്കപ്പെട്ടതിന്റെ കാരണവും കഥാസംഗ്രഹവും അടങ്ങീട്ടുള്ള കഥാമുഖത്തിനു പുറമെ മംഗളാചരണം മുതൽ നാട്ടുപുറക്കാഴ്ചവരെയുള്ള പത്തു ഗാഥകളടങ്ങിയ പുകാർകാണ്ഡവും വനസന്ദർശനം മുതൽ പ്രബോധനം വരെ പതിമൂന്നു ഗാഥകളടങ്ങിയ മധുരകാണ്ഡവും മലങ്കുവെക്കൂത്തു മുതൽ വരപ്രദാനം വരെ ഏഴു ഗാഥകളടങ്ങിയ വഞ്ചിക്കാണ്ഡവുമായി മുപ്പതു ഗാഥകൾ മൂന്നു കാണ്ഡങ്ങളായി വിഭാഗിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇതിൽ കേവലസാഹിത്യവിഷയകമായ വെൺപാവ്, കലിപ്പാവ്, അകവൽപാവ് എന്ന വൃത്തഭേദങ്ങളും, സംഗീതവിഷയകമായ ആറ്റുവരി മുതലായ ഗാനവൃത്തഭേദങ്ങളും നാടകവിഷയമായ 'ഉരൈപ്പാട്ടുകൾ' എന്ന വൃത്തഭേദങ്ങ

ളും പ്രയോഗിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഇവയിൽ ഭൂരിപക്ഷവും അകവൽപാവു തന്നെയാണ്.

ഈ ഗ്രന്ഥകർത്താവായ ഇളങ്കോവടികൾ, ചേരനാട്ടിൽ വഞ്ചിരാജധാനിയെ വാണിരുന്ന 'ചേരലാതൻ' എന്ന ഭൂപാലന്നു പാണ്ഡ്യരാജകുമാരിയായ ശോണയിൽ ജാതനും ചേരൻചെങ്കുട്ടുവന്റെ കനിഷ്ഠനുമാണ്. അതിനാൽ ഇദ്ദേഹം ആദിയിൽ ഇളംകോ (ഇളയ രാജാ) വെന്നും സന്ന്യസിച്ചതിൽപിന്നീട് ഇളങ്കോവടികളെന്നും വിളിക്കപ്പെട്ടുവന്നു; ഒരിക്കൽ ഒരു ലാക്ഷണികൻ തന്നെ കാണ്മാൻ വരികയും ആപാദചൂഡം സൂക്ഷിച്ചുനോക്കി, "തിരുമേനിക്കു സിംഹാസനാരോഹണത്തിന്നു യോഗമുള്ളതായി കാണുന്നു" എന്നുണർത്തിക്കയും തനിക്കതു ഹിതമല്ലാതിരുന്നതിനാൽ ജ്യേഷ്ഠൻ രാജ്യം വാഴണമെന്നും തനിക്കു രാജ്യകാര്യത്തോടു ബന്ധമരുതെന്നുമുള്ള നിശ്ചയത്തിന്മേലാണു സന്ന്യാസം സ്വീകരിച്ചതു്. ഇദ്ദേഹം ഈ ഗ്രന്ഥം നിർമ്മിപ്പാനിടയായതെങ്ങനെയെന്നുള്ളതു് ഇതിലെ കഥാമുഖത്തിൽനിന്നറിയാവുന്നതാണ്. സന്ന്യസിച്ചതിന്നുശേഷമാണു ഗ്രന്ഥനിർമ്മാണം; കണ്ണകീദേവിയെ സ്തുതിപ്പാനും ചില ധർമ്മങ്ങൾ ലോകവാസികളെ ധരിപ്പിപ്പാനുമുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടിയാണ് ഇദ്ദേഹം ഈ കാവ്യം നിർമ്മിച്ചതു്; തന്റെ വംശി

യന്മാരുടെ അഭ്യുന്നതിയെപ്പോലെതന്നെ അന്യന്മാരായ ചോളപാണ്ഡ്യന്മാരുടെ മേന്മയും ഒട്ടും കുറവുവരാതെ യഥായോഗ്യം പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കയാൽ ഇദ്ദേഹത്തിൻെറ സമദർശിത്വം പ്രത്യക്ഷീഭവിക്കുന്നു. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലുള്ള കഥാപാത്രങ്ങളുടെ ചരിത്രങ്ങളിൽ അവരവർ ഉളവിച്ചുകാണുന്ന സദസൽഫലങ്ങളെ ലോകവാസികൾക്കു ശ്രദ്ധേയങ്ങളാക്കിത്തീർക്കുവാൻ തക്കവണ്ണം പ്രതിപാദിക്കുകയെന്നുള്ളതു് അടികൾക്കു സഹജമാകുന്നു. ആരെങ്കിലും കഠിനമായ ദുഃഖമനുഭവിച്ചതായി പറയുന്നേടത്തു് ആ ദുഃഖത്തിനു കാരണമായി അവർ മുജ്ജന്മത്തിൽ ദുഷ്കർമ്മംചെയ്തതിനെക്കുറിച്ചും സൽകർമ്മം ചെയ്യാത്തതിനെക്കുറിച്ചും അപ്പപ്പോൾ ഇദ്ദേഹത്തിൻെറ ഹൃദയം കനിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നു് അസ്സന്ദർഭങ്ങളിലുള്ള പദ്യങ്ങളാൽ അറിയപ്പെടാവുന്നതാണു്. ഇദ്ദേഹം മലനാട്ടുവാസിയാകയാൽ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ആ നാട്ടിലെ ഭാഷാപദങ്ങൾ പലതും അവിടവിടെ പ്രയോഗിച്ചു കാണാം.

ഇദ്ദേഹത്തിൻെറ കാലവും ഈ ചിലപ്പതികാരകഥ നടന്ന കാലവും ഒന്നാകയാൽ കാവിരിപ്പൂമ്പട്ടിനത്തിലും മധുരയിലും നടന്ന ചരിത്രങ്ങളെ കണ്ടറിഞ്ഞവരുടെ മുഖത്തിൽനിന്നു കേട്ടും മലനാട്ടിൽ നടന്നതു നേരിൽ കണ്ടും നല്ലപോലെ അറിഞ്ഞു

കൊണ്ടാണ് ഈ ഗ്രന്ഥം ചമച്ചിരിക്കുന്നതെന്ന് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലെ കഥാമുഖത്തിൽനിന്നും ഇരുപത്തഞ്ചും മുപ്പതും ഗാഥകളിൽനിന്നും തെളിവാകുന്നുണ്ട്.

ഇക്കഥയ്ക്കു തുടർച്ചയായുള്ള മണിമേഖലക്കഥയേയുംകൂടെ ഉൾപ്പെടുത്തി ഒരേ കാവ്യമാക്കിത്തീർക്കണമെന്നു കരുതിയിരുന്ന അടികൾ,

"അക്കഥ മണിമേഖലയാ.
മാഖ്യയൊടും നല്ലകാവ്യമയ്യുന്ന
തീർക്കണമെന്നായ മോഹം
നിൽക്കുന്നു ചിത്തതാരിൽ മുന്നെയാൻ."

എന്നു മധുരാനിവാസിയായ തമിഴാചാര്യൻ കൂല വാണികൻ ചാത്തനാർ പറഞ്ഞു കേട്ടതിനാൽ അപ്രകാരം ചെയ്യാതെ വിട്ടുകളഞ്ഞതാണ്.

അടികളുടെമതം — ഇരുപത്താറാം ഗാഥയിൽ ചെങ്കുട്ടുവൻ ഹിമാചലത്തിലേക്കു പുറപ്പെട്ട സമയത്തിലും മറ്റും അടികൾതന്നെ

വടിവൊത്ത പനിമതി വിലസിന
ജടമുടിയോടും ജഗത്സ്വരൂപന്റെ
അടിയിണകൂപ്പി വണങ്ങി
മുടിതാഴ്ത്തുള്ള മന്നവൻ ചേരൻ.

എന്നിത്യാദി പ്രയോഗങ്ങൾ ചെയ്തിരിക്കയാലും ചെങ്കുട്ടുവന്റെ അനുജനാകയാലും ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ മതം ശൈവമാണെന്നനുമാനിക്കാം. ഇദ്ദേ

ഥത്തിന്നു 'അടികൾ' എന്ന ഉപാധി വന്നിരിക്ക കൊണ്ടും കഥാമുഖത്തിൽ "തിരുക്കുണവായിൽ ഗ്രാമത്തിലുള്ള ജൈനദേവായതനത്തിൽ വാസമാരപ്പിച്ചു" എന്നു കാണുന്നതുകൊണ്ടും ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ചിലേടങ്ങളിൽ ജൈനധർമ്മങ്ങളെ വിസ്തരിച്ചുപറഞ്ഞിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടും ജൈനമതസ്ഥനെന്നു വാദിക്കുന്നവരുമുണ്ടു്.

ആര്യ്യഗാഥകളിണങ്ങിയ പദ്യകാവ്യം
നേരേ ചമച്ചടികൾ പാടിയവണ്ണമപ്പോൾ
പാരം തെളിഞ്ഞഖിലവും ബത കേട്ടുകൊണ്ടാൻ
പേരാർന്നിതു മധുരയിൽ കവി ചാത്തനാരും.

എന്നു് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലെ കഥാമുഖത്തിലും, "ഇളങ്കോവടികളെ കേൾപ്പിപ്പാനായി 'മണിമേഖല' എന്ന കാവ്യം കൂലവാണികൻ ചാത്തൻ തമിഴിൽ നിർമ്മിച്ചു" എന്നു മണിമേഖലയിലെ കഥാമുഖത്തിലും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതിനാൽ, ഇളങ്കോവടികളും ചാത്തനാരും പരസ്പരം മുൻനിലയിൽ ചിലപ്പതികാരവും മണിമേഖലയും രചിക്കയാണു ചെയ്തതെന്നു ബോദ്ധ്യപ്പെടുന്നതിനാലും "തൊൽകാപ്പിയം" എന്ന ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാനത്തിൽ "ചീത്തലച്ചാത്തനാരാൽ ചെയ്യപ്പെട്ട മണിമേഖല" എന്നു 'നച്ചിനാർക്കിനിയർ' എന്ന വ്യാഖ്യാനകർത്താവിനാൽ എഴുതപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതിനാലും ഈ ചാത്തനാർ കടൈച്ചങ്കപ്പുലവരിൽ ഒര

വനായ ചീത്തലച്ചാത്തനാരാണെന്നു തെളിയുന്നതിനാലും ഇളങ്കോവടികളുടെ കാലം കടൈച്ചങ്കപ്പുലവന്മാരുടെ കാലമാണെന്നു നിർണ്ണയിക്കപ്പെടുന്നു. ആ കടൈച്ചങ്കപ്പുലവരിൽ മുഖ്യനും മധുരക്കണക്കായനാരുടെ മകനുമായ നൽകീരൻ 'ഇറയനാരകപ്പൊരുൾ' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിനു താനെഴുതിയ വ്യാഖ്യാനത്തിൽ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ കാനൾവരിയെന്ന ഏഴാംഗാഥയിൽനിന്നും മൂന്നു വരിപ്പാട്ടുകളെ ഉദ്ധരിച്ചുദാഹരിച്ചിരിക്കുന്നു. (അവ ഈ പരിഭാഷ പൂർവ്വഖണ്ഡം മൂന്നാംവരിപ്പാട്ടിൽ ഒന്നും രണ്ടും പംക്തികളും ഉത്തരഖണ്ഡം മൂന്നാംവരിപ്പാട്ടിൽ അഞ്ചാംപംക്തിയുമാകുന്നു.)

ഇളങ്കോവടികളുടെ ജ്യേഷ്ഠനായ ചെങ്കുട്ടവൻ ചാരിത്രദേവതയായ കണ്ണകീദേവിക്കു കോവിൽ കെട്ടി ഉത്സവം കൊണ്ടാടിയ കാലത്തു ലങ്കേശ്വരനായ ഗജബാഹുവും അവിടെ സന്ധിച്ചിരുന്നുവെന്നു വരന്തരു ഗാഥയാലും ആ ഗജബാഹുവും കണ്ണകീദേവിക്കു കോവിൽകെട്ടി ഉത്സവം നടത്തിയതായി ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ കഥാമുഖത്തിലുള്ള പരിശിഷ്ടത്താലും അറിയപ്പെടുന്നു. ഇന്നേക്കു ഏറെക്കുറയേ 1800 വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പു ഗജബാഹുവെന്ന രാജാവു ജീവിച്ചിരുന്നതായി 'മഹാവംശം' എന്ന സിംഹള ചരിത്രത്താൽ അറിയപ്പെടുന്നു. പിന്നെയും എതാ

ണ്ട് 800 വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പു ഗജബാഹുവെന്ന ഒ റെറാരു രാജാവുണ്ടായിരുന്നതായും ആ ചരിത്ര ത്തിൽനിന്നറിയാകുന്നുണ്ട്; പക്ഷെ ഈ ഗ്രന്ഥ ത്തിൽ കാണുന്ന മററു ചില രാജാക്കന്മാരുടെ കാല ത്തെ വിമർശിക്കുമ്പോൾ ഈ ഗ്രന്ഥകാരന്റെ കാ ലം രണ്ടാംഗജബാഹുവിന്റെ കാലത്തിനു മുമ്പുള്ള തായറിയുന്നതിനാൽ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലം ഒ ന്നാംഗജബാഹുവിന്റെ കാലമാണെന്നുതന്നെ തീ രുമാനിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ഏതാണ്ടിരുപതുസംവത്സരങ്ങൾക്കു മുമ്പെ എ ന്റെ ഒരു മിത്രം "ചിലപ്പതികാരം, മണിമേഖല" എന്ന പുരാതനങ്ങളായ രണ്ടു ദ്രാവിഡമഹാകാവ്യ ങ്ങളുടെ പ്രസിദ്ധീകരണത്തെപ്പററി ഒരിംഗ്ലീഷുപത്ര ത്തിലുണ്ടായിരുന്ന നിരൂപണത്തെ വായിച്ചതായും ആ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കേരളത്തിന്റെ ചില പൂർവ്വചരി ത്രാംശങ്ങൾ അന്തർഭവിച്ചിട്ടുള്ളതായും എന്നെ ധ രിപ്പിക്കയാൽ അവയിൽ എനിക്കൊരു മമത ജനി ക്കുകയും ആ രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളും ഞാൻ. വരുത്തി വായിച്ചുനോക്കിയതിൽ അവയുടെ പ്രൌഢതയോ ടു മല്ലിടുന്നതു കൃച്ഛ്രസാദ്ധ്യമായിട്ടുണ്ടെന്നിരിക്കിലും, അവയിൽ സംസക്തമായ മമതാബന്ധം വിട്ടൊഴി യാത്തതിനാൽ ഇടയ്ക്കിടെ വായിച്ചു വിഷമിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കയും ചെയ്യുമായിരുന്നു. ഇങ്ങനെ ഇരി

ക്കകൊല്ലത്തു് ഒരിക്കൽ അന്നത്തെ ഭാഷാപരിഷ്ക്കരണകമ്മിററിയിലെ കാൎയ്യദൎശി ശ്രീമാൻ വി. കെ. അച്യുതമേനോൻ ബി. എ., എൽ. ടി., അവൎകളുമായുണ്ടായ സംഭാഷണത്തിൽ പ്രസംഗവശാൽ ഈ ഗ്രന്ഥങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചു ഞാൻ ചിലതു പ്രസ്താവിക്കയുണ്ടായി. അതിൻെറ ഫലമായി ഈ ഗ്രന്ഥങ്ങളെ പരിഭാഷപ്പെടുത്തുവാൻ അദ്ദേഹം എന്നെ ചുമതലപ്പെടുത്തുകയുംചെയ്തു.

മേൽപറഞ്ഞ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ മണിമേഖല തൎജ്ജമചെയ്തുകൊടുക്കുകയും കമ്മിററിയിൽനിന്നു് അതു രണ്ടുകൊല്ലങ്ങൾക്കു മുമ്പെ അച്ചടിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഈ രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളും കമ്മിററി പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്ന സമയത്തിനുള്ളിൽ തയാറാക്കിക്കൊടുപ്പാൻ എനിക്കു സാധിച്ചിട്ടില്ല. രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളും കാൎയ്യവിഷയത്തിൽ ഒന്നിനോടൊന്നു മത്സരിച്ചുനിൽക്കുന്നതിനാലും എനിക്കു നിരന്തരമായി ഈ വിഷയത്തിൽ പ്രവൃത്തിയെടുപ്പാൻ സാധിക്കാഞ്ഞതിനാലും കുറെ കാലതാമസം നേരിട്ടതാകുന്നു. എന്നാൽ ഇതിൻെറ ഗ്രന്ഥവിസ്തരം മണിമേഖലയിൽ ഏതാണ്ടു മൂന്നിരട്ടിച്ചതാകയാലും രണ്ടിനും വേണ്ടിവന്ന സമയം ഏതാണ്ടു തുല്യമായിരിക്കുന്നതിനാലും ഇതിൻെറ ഭാഷാന്തരീകരണത്തിൽ പൂൎവ്വാപേക്ഷയാ ഞാൻ ഭാഗ

ത്രകനായിരുന്നിട്ടുണ്ടെന്ന് എനിക്കു കുറഞ്ഞൊന്നഭിമാനിക്കാനവകാശമുണ്ട്.

ഇതു മൂലത്തിന്റെ ശരിയായ തർജ്ജമയാണ്. പ്രൌഢമായ സാഹിത്യാംശത്തോടും നിഗൂഢങ്ങളായ രസഭാവങ്ങളോടും സംഗീതസാഹിത്യനാടകരസപരിവാഹിയായ മൂലഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഏതാണ്ടൊരു പ്രതിച്ഛായ സാഹിത്യരസികന്മാരായ കേരളീയസഹോദരന്മാരുടെ അവലോകനത്തിനു വിഷയമാക്കിത്തീർക്കണമെന്നുള്ള മോഹത്തെ പുരസ്കരിച്ചു ഗദ്യരൂപമാണെന്നിരിക്കിലും ഈ വിവർത്തനത്തിൽ പല ഭാഗങ്ങളും പദ്യരൂപമായ്ത്തന്നെ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഒന്നും നാലും ഗാഥകൾ പദ്യമയങ്ങൾതന്നെ. രുചികരങ്ങളായ ശഷ്കുലി, ശർക്കരയുപ്പേരി മുതലായ ഖാദ്യങ്ങളെ പൊടിയാക്കി ഭക്ഷിക്കുന്നതുപോലെ സാഹിത്യരസവാഹികളായ പദ്യങ്ങളെ ഗദ്യരൂപത്തിൽ പരിഭാഷപ്പെടുത്തുന്നതായാൽ ആസ്വാദ്യത കുറയും എന്നാണല്ലോ സാഹിത്യകലാവിശേഷജ്ഞന്മാരുടെ മതം. ഇവയിൽ ഭൂരിപക്ഷം ഭാഷാവൃത്തങ്ങളും ബാക്കി സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളുമാണ്. ഗാനയോഗ്യങ്ങളായ അറുവരി മുതലായ ഏതാനും ചിലതിനെ പഴയ എഴുത്തച്ഛൻപാട്ടുകൾ (ഓണപ്പാട്ടുകൾ) തേവാരം, ചിന്ത്, മുതലായ തമിഴ്പാട്ടുകൾ എന്നിവയുടെ മട്ടിലും, പത്തൊമ്പതാംഗാഥയിലുള്ള

ഒപ്പാരിയും മുപ്പതാംഗാഥയിലുള്ള അമ്മാന മുതലായ നാലുവരിപ്പാട്ടുകളും മൂലഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണുന്ന മട്ടുകളിലും ഗാനങ്ങളായിത്തന്നെ ഭാഷാന്തരപ്പെടുത്തിട്ടുണ്ടു്. ഇതിലെ കഥാപാത്രങ്ങളുടേയും മററും സംസ്കൃതത്ഭവങ്ങളായിക്കാണുന്ന പേരുകളിൽ ചിലതിനെ അവയുടെ തത്സമങ്ങളാക്കിയും ചില സംജ്ഞാപദങ്ങളെ യുക്തമെന്നു കാണുന്നിടത്തു് അർത്ഥഭേദം വരാതെ ഭാഷാന്തരംചെയ്തും ചേർത്തിട്ടുണ്ടു്.

ഏഴാംഗാഥയിൽ നായികാനായകന്മാർ അന്യോന്യം നിഗൂഢങ്ങളായ മനോഗതങ്ങളെ അപ്രസ്തുതപ്രസംഗരൂപേണ വരിപ്പാട്ടുകൾകൊണ്ടു വ്യഞ്ജിപ്പിക്കയാണു ചെയ്യുന്നതു്. ഇവിടെ ആശയം ദുരവഗാഹമാണെന്നു പണ്ഡിതവര്യന്മാരഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ദുരൂഹാർത്ഥങ്ങളായ അംശങ്ങൾ മററു ചില ഭാഗങ്ങളിലും കാണുന്നുണ്ടു്. എങ്കിലും കഴിയുന്നതും മനസ്സിരുത്തി കവിഹൃദയം സുഗ്രാഹ്യമാക്കത്തക്കവണ്ണം ഗദ്യപദ്യങ്ങൾക്കു സാരള്യം വരുത്തിട്ടുണ്ടു്. മൂലഗ്രന്ഥത്തിലുള്ള ചില ഭാഗങ്ങളുടെ വിവരണങ്ങൾ ആവശ്യമായ്ക്കാണുന്നേടങ്ങളിൽ വ്യാഖ്യാനപംക്തികളിൽനിന്നും മററും ചില ഭാഗങ്ങൾ എടുത്തു സംയോജിപ്പിച്ചിട്ടുമുണ്ടു്. ഗ്രന്ഥത്തിൽ അന്തർഭവിച്ചുകിടക്കുന്ന ചരിത്രം ഭൂമിശാസ്ത്രം മുതലായ വിഷയങ്ങളെ കൂടുതൽ വിവരണങ്ങളാലും അനു

ബന്ധമായ്ചേൎത്തിട്ടുള്ള അഭിധാനപ്രകാശികയാലും പ്രത്യേകം വിശദമാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഗദ്യപദ്യങ്ങളിൽ ചിലേടത്തു കഥാപാത്രങ്ങൾക്കും മറ്റും ചേൎത്തിട്ടുള്ള വിശേഷണങ്ങളുടെ ബാഹുല്യവും പദ്യങ്ങളിൽ പാദങ്ങളുടേയും പാദാംശങ്ങളുടേയും ആവൎത്തനവും അഭിജ്ഞന്മാരുടെ സാധുതാവിചാരത്തിന്നു പക്ഷേ വിഷയീഭവിച്ചേക്കാം; എന്നാൽ ഇതു കവിയുടെ പ്രയോഗവൈചിത്ര്യം കാണിച്ചു സാഹിത്യപ്രണയികളെ ആരാധിപ്പാൻവേണ്ടി മൂലഗ്രന്ഥത്തെ നിഴൽപോലെ അനുവൎത്തിച്ചതാകുന്നു.

ഈ പരിവൎത്തനത്തിന്നായി എന്നെ പ്രേരിപ്പിച്ചു വേണ്ടുന്ന ഉപദേശങ്ങൾ തന്നു ഗ്രന്ഥസമാപ്തിയെ പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്ന ഭാഷാഭിമാനി ശ്രീമാൻ വി. കെ. അച്ചുതമേനോൻ ബി. എ., എൽ. ടി., (ഉദ്യോഗമൊഴിഞ്ഞ സീനിയർ ഇൻസ്പെക്ടർ) അവർകളോടും, മണിമേഖലയുടെ വിവൎത്തനം കഴിഞ്ഞതിന്നു ശേഷം അതിലും കാഠിന്യമേറിയ ഈ മഹാകാവ്യത്തോടുമല്ലിടുന്നതിൽ എനിക്കുണ്ടായ അനാസ്ഥ നീക്കി ധൈൎയ്യോത്സാഹങ്ങളെ നൽകിയ സാഹിത്യരസികൻ ശ്രീമാൻ, പി. ശങ്കരൻനമ്പ്യാർ, എം. എ. ആണേഴ്സ്, അവർകളോടും, ഈ ഗ്രന്ഥരചനാവിഷയത്തിൽ വേണ്ടുന്ന ഉപദേശങ്ങൾ നൽകിയ, പഴക്കവും തഴക്കവുമുള്ള പണ്ഡിതർ ശ്രീമാൻ

കെ. പരമേശ്വരമേനോൻ അവർകളോടും ഞാൻ കടപ്പെട്ടിട്ടുള്ള നിർവ്യാജമായ കൃതജ്ഞതയെ ഇവിടെ രേഖപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളുന്നു. ആയുർവ്വേദവിദഗ്ദ്ധനും, സാഹിത്യബന്ധുവുമായ ശ്രീമാൻ പി. നാരാണൻ നായരവർകളും എൻെറ അഭ്യർത്ഥനയെ സന്തോഷപുരസ്സരം സ്വീകരിച്ചു തൻെറ ദേഹാസ്വാസ്ഥ്യത്തെയും അവസരക്കുറവിനേയും ഗണിക്കാതെ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്നൊരു പ്രസ്താവനയെഴുതിത്തന്നും മററും സഹായിച്ചതിൽ എനിക്കതിയായ ചാരിതാർത്ഥ്യവും കൃതജ്ഞതയുമുണ്ട്. ഈ വിവർത്തനത്തിനുദ്യമിച്ചതുമുതൽ ഇതിലേക്കാവശ്യമായ ഓരോ അംശങ്ങളെ ഗ്രന്ഥാന്തരങ്ങളിൽനിന്നു തിരഞ്ഞെടുപ്പാനും മററും എന്നെ സഹായിച്ചും ഈ ഗ്രന്ഥത്തെ വേണ്ടുംവണ്ണം പകർത്തെഴുതിയും ഇടവിടാതെ മനഃപൂർവ്വം ഇതിൽ പങ്കുകൊണ്ട എൻെറ സഹോദരപുത്രനും വിനീതശിഷ്യനുമായ അയ്യപ്പൻ പി. വിശ്വനാഥൻ നായരും എൻെറ അഭിനന്ദനത്തിന്നു പാത്രമാണെന്നുള്ളതും ഇവിടെ വിസ്മരിക്കത്തക്കതല്ല. ഭാഷാസാഹിത്യത്തിൽ ഉത്തമഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ സംഖ്യ വർദ്ധിപ്പിക്കേണമെന്നുള്ള തങ്ങടെ ഉദ്ദേശത്തെ പുരസ്കരിച്ചു കേരളീയരുടെ മമതാബന്ധത്തെ സർവ്വഥാ അർഹിക്കുന്ന ഈ ഉത്തമകാവ്യത്തെ ഭാഷാന്തരീകരിപ്പാൻ എന്നോടു ഭരമേല്പിക്കുകയും തന്മൂലം ഇനിക്കീഗ്രന്ഥക

ത്തൃത്വം വഹിപ്പാനിടയാക്കിത്തീർക്കുകയുംചെയ്ത ഭാഷാപരിഷ്കരണകമ്മിററിക്കും കൃതജ്ഞതാപൂർവ്വകമായ വന്ദനം പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു.

കാവേരിയെപ്പോലെ മലനാട്ടിൽ ഉത്ഭവിച്ച ജന്മഭൂമിയുടെ മാഹാത്മ്യം ഗ്രഹിച്ചിരുന്നാലും സ്വദേശത്തെയും സ്വജനങ്ങളേയും വെടിഞ്ഞു തമിഴ്നാട് പൂകി അതിനെ സ്വദേശമായും നാട്ടാരെ സ്വജനങ്ങളായും സ്വീകരിച്ചു തന്റെ സാന്നിദ്ധ്യംകൊണ്ടു പുഷ്ടിയും തുഷ്ടിയും വിളയിച്ചു പുകൾകൊള്ളുന്ന ഈ കൃതിയെ ജന്മഭൂമിയിലേക്കാനയിച്ച് തമിഴ്മൊഴിയിൽനിന്നു മലയാളമൊഴിയിലേക്കു മാററി കാലാതിപാതത്താൽ വിസ്മൃതിവന്നു തനിക്കപരിചിതന്മാരായ സഹോദരീസഹോദരന്മാരെ പഴമ പറഞ്ഞു പരിചയപ്പെടുത്തി അകന്നിരുന്ന സഹോദരബന്ധമിന്നടിവന്നു കാണേണമെന്നുള്ള കാംക്ഷയിന്മേലാണു ഞാൻ ഈ വിവർത്തനത്തിനു തുനിഞ്ഞത്. അല്ലാതെ ഒരു ഗ്രന്ഥകർത്തൃത്വം സിദ്ധിക്കേണമെന്ന മോഹത്തിന്മേലോ പാണ്ഡിത്യപ്രകടനംചെയ്തു പേരെടുക്കേണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തിന്മേലോ അല്ല; ഞാൻ ഒരു ശുദ്ധമലയാളി; ഇതിന്റെ മൂലഗ്രന്ഥമോ പ്രൌഢമായ ഒരു ദ്രാവിഡമഹാകാവ്യം. അതിനാൽ ഇതിൽ വല്ല സ്ഖലിതവും വന്നുപോയിട്ടു

ണ്ടെങ്കിൽ അതിനെ സദയം ക്ഷമിച്ചുകൊള്ളേണ
മെന്നു മാന്യവായനക്കാരോടു പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

എന്ന്

നെന്മാറ,
10—2—1106.

പി. നാരായണൻനായർ,
പരിഭാഷകൻ.

പ്രസ്താവന.

പ്രൌഢമായ ഈ ചിലപ്പതികാരത്തിന്റെ മൂലഭാഷയിൽ അത്യന്തം അപരിചിതനും കേരളഭാഷാസാഹിത്യത്തിൽ അത്രമാത്രം പാണ്ഡിത്യമില്ലാത്തവനുമായ ഞാൻ ഉഭയഭാഷാവിദഗ്ദ്ധന്മാർ നിൎവ്വഹിക്കേണ്ടതായ ഈ പ്രസ്താവനയെഴുതുന്നതിനൊരുങ്ങിയതു സാഹസംതന്നെ. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിൽ ഏതെങ്കിലുംവിധത്തിൽ എന്നെയും സംബന്ധിപ്പിക്കേണമെന്നുള്ള എന്റെ മാന്യസുഹൃത്തായ തൎജ്ജമകൎത്താവിന്റെ ആശയത്തെ അനുസരിക്കയെന്നുള്ളതല്ലാതെ എന്റെ ഈ ആരംഭത്തിനു പറയത്തക്ക മറ്റൊരു ഹേതുവും ഫലവുമില്ല.

കേരളഭാഷയുടെ പിതൃസ്ഥാനം സംസ്കൃതത്തിനും മാതൃസ്ഥാനം തമിഴിനുമാണെന്നുള്ള മതം പ്രായേണ വിചാരശീലന്മാൎക്കു സമ്മതമാണല്ലൊ. ഈ ഭാഷാവിലാസിനിയുടെ ബാഹ്യാഭ്യന്തരങ്ങളായ ഉൽകൎഷങ്ങൾക്കുപയുക്തമായ സകല സമ്പത്തും അച്ഛനമ്മമാരിൽനിന്നു ലഭിക്കേണ്ടതാണെന്നതിനു സംശയമില്ല. കിട്ടാവുന്നത്രയുള്ള വകകളെ കാലോചിതമായി പിരിച്ചെടുത്തു യഥായോഗ്യം വിനിയോ

ശിക്ഷകയെന്നുള്ളത് ഇവളുടെ സ്തന്യപാനംകൊണ്ടു വളൎന്നുവന്നിട്ടുള്ള നല്ല പുത്രന്മാരുടെ കൎത്തവ്യങ്ങളിൽ മുഖ്യമായിട്ടുള്ളതാണ്. അനേകദേശഭാഷകളുടെ ജനകനായ പിതാമഹന്റെ അനാദ്യന്തമായ ഭണ്ഡാഗാരത്തിൽനിന്നു മഹാൎഘങ്ങളായ രത്നങ്ങളെ മുറയ്ക്കു ഭാഗിച്ചെടുത്ത് ഈ താഴ്വഴിക്കു മുതലുണ്ടാക്കുന്നതിനുതന്നെ ഇവർ ആദ്യംമുതല്ക്കു പ്രവൎത്തിച്ചുവന്നിട്ടുമുണ്ട്. ഇതിന്റെ ഫലമായി 'അദ്ധ്യാത്മരാമായണം' മുതൽ 'നൈഷധം' വരെയും, 'കാലദീപകം' മുതൽ 'ബൃഹജ്ജാതകം' വരെയും, 'കൈരവഗ്രാമം' മുതൽ 'ചരകസുശ്രുതങ്ങൾ' വരെയും, 'ഹരിനാമകീൎത്തനം' മുതൽ 'ഉപനിഷത്തുകൾ' വരെയും ഓരോ ശാഖകളിലുമുള്ള വിദ്യാനിക്ഷേപങ്ങൾ ഇതേമാതിരി വരെയും കേരളഭാഷയ്ക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. വ്യാകരണന്യായധൎമ്മശാസ്ത്രമന്ത്രതന്ത്രാദികളായ വിവിധവിദ്യാപ്രസ്ഥാനങ്ങളിൽനിന്നും ഒപ്പപ്പോളായി പലതും ഇതിലോട്ടു കടത്തിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഈ അൎത്ഥസമ്പാദനപ്രയത്നം തരംപോലെയൊക്കെ ഇന്നും നിഷ്ക്കൎഷത്തോടെ നടന്നുവരുന്നു. വൎദ്ധിച്ചുവരുന്ന ഈ ഭാഷാകുടുംബത്തിൽ എത്രതന്നെ ആയാലും അത്യാവശ്യങ്ങൾക്കും സുഖവൃത്തിക്കും ഒന്നും മതിയാകാതെ വരുന്നു എന്നു മാത്രമല്ല എതിരില്ലാതെ വളൎന്നുല്ലസിച്ചുംകൊണ്ടുവരുന്ന സഹോദരിമാരോടു കിടപിടിക്കാനുള്ള സംരംഭം കേര

ളഭാഷയും സ്വാഭാവികമായി വൎദ്ധിച്ചുവന്നിട്ടുണ്ടു്. തന്റെ അഭ്യുദയത്തിനും ക്രമത്തിൽ സ്വാതന്ത്ര്യമായ ജീവിതത്തിന്നും വേണ്ടുന്ന സകലസാമഗ്രികളും ശേഖരിച്ചൎപ്പിച്ചാശ്വസിക്കുന്നതിന്നായി ഇനിയും നിരന്തരം ആയാസപ്പെട്ടുകൊള്ളണമെന്നുള്ള വാത്സല്യപൂൎവ്വകമായ മാതൃശാസനം ഇപ്പോഴും നിലവിലിരിക്കുന്നതുനിമിത്തം ഈ കുഡുംബത്തിലെ അംഗങ്ങൾ പല വഴികളിലും ഏറക്കുറെ സഫലമായിത്തന്നെ പരിശ്രമിച്ചുകൊണ്ടേ ഇരിക്കുന്നു. ഇവർ മുത്തശ്ശിയുടെ പഴയ റിക്കാർട്ടുകൾ പരിശോധിച്ചു പല വിലപിടിച്ച വസ്തുക്കളും കണ്ടുപിടിക്കുന്നു. കാലദേശോചിതമായ സംസ്കാരങ്ങളെക്കൊണ്ടു യോഗ്യത വരുത്തിയും വല്ലതുംചെയ്തു വിലകെടുക്കാതെ—വെളുക്കാൻ തേച്ചു പാണ്ടു പിടിപ്പിക്കാതെ, പഴമയും പരിശുദ്ധിയും കളയാതെ—അങ്ങനെതന്നെ പൊടി തട്ടിത്തുടച്ചു സ്വന്തം മുദ്രവെച്ചിട്ടും സൂക്ഷിക്കുന്നു. വയസ്സു കൂടിവരുന്തോറും യൌവനപുഷ്ടിയും പ്രൌഢിയും കൂടിക്കൂടിവരികയും ഉൽകൎഷത്തിന്നുള്ള മോഹം തീവ്രമായിത്തീരുകയും ചെയ്യയെന്നുള്ളതു ഭാഷകൾക്കുള്ള പ്രത്യേകസ്വഭാവമാകുന്നു. അതുകൊണ്ടു് അന്നന്നുണ്ടാകുന്ന സന്താനങ്ങൾ കുഡുംബകുക്ഷിപൂരണത്തിൽ ആത്മപരിത്യാഗംചെയ്തുതന്നെ കാലം നയിക്കണമെന്നത്രെ നിത്യമായ മാതൃ

നിയോഗം. സ്വാഭാവികവും സാർവ്വത്രികവുമായ ഈ നിയമത്തിന്നനുസരിച്ച് പല മാന്യന്മാരും മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം തമിഴ്ഭാഷയിൽനിന്നും പല വിശിഷ്ടഗ്രന്ഥങ്ങളേയും മലയാളത്തിൽ തർജ്ജമചെയ്യുകയും സാരം ഗ്രഹിച്ച് സംഗ്രഹിച്ചെഴുതുകയും മറ്റും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ട്. ഭാഷാഭിമാനികളുടെ പ്രോത്സാഹനവും അനുമോദനവും അത്യാവശ്യകമായ ഈ ഉത്തമോദ്യമത്തെ ഉത്തേജനംചെയ്യുന്നതുമുണ്ട്. ഈ നിലയിൽ ചിലപ്പതികാരത്തിന്റെ ഈ തർജ്ജമയുടെ ആവിർഭാവം എത്രമാത്രം പ്രശംസനീയമായിട്ടുണ്ടെന്ന് ഇനി വേറെ പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഒരു നല്ല സംസ്കൃതപണ്ഡിതനായ ശ്രീമാൻ പി. നാരായണൻനായരവർകൾ തമിഴ്കാവ്യത്തിന്റെ തർജ്ജമസ്സാരംഭിച്ചതെന്താണെന്നുള്ള ആകാംക്ഷയ്ക്കു സമാധാനവും ഈ നിരൂപണത്തിലടങ്ങിയിരിക്കുന്നുണ്ട്.

പ്രസ്താവനയിൽ അവശ്യം വക്തവ്യങ്ങളായ ഭാഗങ്ങൾ മുഴുവനുംതന്നെ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ മുഖവുരയിൽ പ്രസ്താവിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതിനാൽ മുഖ്യമായി രണ്ടു സംഗതികളെ മാത്രമെ ഞാനിവിടെ പ്രസ്താവിക്കേണ്ടതായി കാണുന്നുള്ളു. അവയിൽ ഒന്ന് ഈ കാവ്യത്തിന്റെ സ്വരൂപത്തെപ്പറ്റിയും മറ്റേതു തർജ്ജമക്കാരനെ പറ്റിയുമാകുന്നു. ഏതു പ

ണ്ഡിതന്നും ദുരവഗാഹമായ രീതിയിലെഴുതപ്പെട്ട ഇതിന്റെ മൂലഗ്രന്ഥത്തെ വിമശിക്കുന്നതിന് എന്നെപ്പോലെയുള്ളവർ അസമത്ഥന്മാരാകയാൽ എന്റെ ഈ നിരൂപണം അപയ്യാപ്തമായിരിക്കയേ ഉള്ളു എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലൊ. തമിഴിൽ അതിപ്രൗഢങ്ങളായ പുരാതനകാവ്യഗ്രന്ഥങ്ങൾ അഞ്ചെണ്ണമുള്ളതിൽ ചിലപ്പതികാരം ഏററവും പ്രധാനമായി ഗണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അപ്രസിദ്ധപദപ്രയോഗബാഹുല്യവും ഗൂഢനിക്ഷിപ്തസാരവും ദുരവഗാഹാത്മകല്പനവും അസാധാരണവണ്ണനാവൈശിഷ്ട്യവുമായ ഈ ഗ്രന്ഥത്തെ തജ്ജമചെയ്യുകയെന്നതു കഷ്ടവും വിഷമവുമായ ഒരു പ്രയത്നമാണെന്നല്ലാതെ ഈ പരിശ്രമം സരളവും രസകരവുമായ ഒരു വിനോദമാണെന്നോ മററൊ ആരും വിചാരിക്കുന്നതല്ല. മൂലഗ്രന്ഥത്തിന് ഇപ്പോൾ പ്രസിദ്ധംചെയ്തുകാണുന്ന വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ സഹായത്താൽ മേൽപറഞ്ഞ അഭിപ്രായം മറിച്ചായിട്ടുണ്ടെന്നഭിമാനിക്കാനവകാശം ലഭിച്ചിട്ടില്ല. ആ വ്യാഖ്യാനം പല ഘട്ടങ്ങളിലും മൂലത്തെപ്പോലെതന്നെ പ്രൗഢവും കഠിനവുമാമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. നല്ല തമിഴ്ഭാഷാപാണ്ഡിത്യം പൂണ്ണമായി സമ്പാദിച്ചിട്ടുള്ള ചില അധികാരികൾക്കുമാത്രം ഉപയുക്തമായിരിക്കുന്നതാണ്. മൂലഗ്രന്ഥത്തെ പ്രസിദ്ധംചെയ്ത പണ്ഡിതർ വി. സ്വാമിനാഥ

ങ്ങളുടെ നിരന്തരവും ശ്രദ്ധേയവുമായ പരിശ്രമത്താൽ ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ചേർത്തിട്ടുള്ള “അരുംപതവകരാതി” “അപിതാനവിളക്കം” “അരുംപതവുരൈ” മുതലായ ചില താക്കോലുകളും കൂടി കിട്ടീട്ടില്ലെങ്കിൽ ഈ മുത്തശ്ശിയുടെ പഴയ പണ്ടങ്ങൾ സൂക്ഷിച്ചുവെച്ചിട്ടുള്ള ഇരിമ്പുപെട്ടി ഇന്നുള്ളവക്കൊന്നും തുറന്നു കാണാൻ തരംവരാതെ മണ്ണുപിടിച്ചു കിടന്നുപോയേനേ. ആവക സന്തരണോപായങ്ങളെക്കൊണ്ടുപോലും ഈ സമുദ്രം കടക്കുന്നതിന്നു എത്രമേൽ ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ടെന്നു സാമാന്യം ഒന്നറിയാൻ വേണ്ടി ഞാൻ ഈ തർജ്ജമയിൽ കന്നാമണ്ടംശങ്ങളെ മാത്രം മൂലഗ്രന്ഥത്തോടൊത്തുനോക്കിയതിൽ തർജ്ജമക്കാരന്റെ ക്ഷമയും അദ്ധ്വാനശീലവും ആലോചനാശക്തിയും ഇതിൽ വളരെ അധികം ചിലവായി പോയിട്ടുണ്ടെന്ന് എനിക്കു ബോദ്ധ്യം വന്നു.

സാഹിത്യശാസ്ത്രകാരന്മാർ നിഷ്കർഷപൂർവ്വം നിരൂപണംചെയ്തിട്ടുള്ള ലക്ഷണങ്ങളോടു പ്രായേണ ദ്രാവിഡഭാഷാകാവ്യങ്ങൾക്കു പറയത്തക്ക സംബന്ധമൊന്നുമില്ലാത്തമട്ടാണു കാണുന്നത്. കാവ്യങ്ങളെ രസപ്രധാനങ്ങളെന്നും ധർമ്മപ്രധാനങ്ങളെന്നും ഉഭയപ്രധാനങ്ങളെന്നും മൂന്നായി തരംതിരിക്കാമെങ്കിൽ ഈ കാവ്യത്തെ ധർമ്മപ്രധാനമാണെന്നു പറയാം. “വിവാഹാനന്തരം വേശ്യാ (മാധവി) ലമ്പടനായി ക

റെക്കാലം വിഷയരസനിമഗ്നനായിരുന്ന് ഒടുക്കം നി
ൎദ്ധനനായിത്തീൎന്ന കോവലൻ പശ്ചാത്തപിച്ചു പ
തിവ്രതയായ തൻെറ പത്നിയെത്തന്നെ ശരണം
പ്രാപിക്കയും അച്ഛനമ്മമാരേയും സ്വദേശത്തേയും
വെടിഞ്ഞു ഭാൎയ്യയോടുകൂടി മധുരാനഗരത്തിൽ ചെ
ന്ന് അവളുടെ ഒരു കാൽച്ചിലമ്പു വിററു വല്ലതും വാ
ങ്ങി നാൾകഴിക്കാമെന്നുവെച്ച് അതുംകൊണ്ടു രാജ
ധാനത്തിൽ ചെല്ലുകയും അവിടെ ഒരു തട്ടാൻെറ ച
തിപ്രയോഗത്താൽ രാജഭടന്മാരാൽ വധിക്കപ്പെടുക
യും ആ വിവരം അറിഞ്ഞു ഭാൎയ്യ (കണ്ണകി) ക്രോധാ
വിഷ്ടയായി രാജധാനിയിൽ പ്രവേശിച്ച് ഭീഷണമാ
യ രൌദ്രഭാവത്തിന്നനുരൂപങ്ങളായ ചേഷ്ടിതങ്ങളെ
ക്കൊണ്ടു പാണ്ഡ്യരാജാവിനെ ഭയപശ്ചാത്താപശോ
കാവേഗനിഘ്നനാക്കിത്തീൎക്കയും ചെയ്തശേഷം
സതീധൎമ്മാനുസാരേണ സ്വയം അഗ്നിപ്രവേശംചെ
യ്തു പരലോകത്തിൽ ഭൎത്തൃസമാഗമം പ്രാപിക്കയും
ചെയ്തു.” എന്നിങ്ങനെയാണ് ഇതിലെ യഥാൎത്ഥക
ഥാസ്വരൂപമെന്നു വിചാരിക്കാവുന്നതാണ്. വൎണ്ണ
നങ്ങളെക്കൊണ്ടും അലങ്കാരങ്ങളെക്കൊണ്ടും കഥ
യിൽ വന്നുകാണുന്ന വികാരങ്ങളും ചൂചുകോലാഹ
ലപൂൎവ്വമായ നഗരഭസ്മീകരണം മുതലായ അമാനു
ഷപ്രഭാവപ്രദൎശനങ്ങളും മററും രസപോഷണലാല
സനായ കവിയുടെ കല്പനാവിശേഷങ്ങളായിരിക്ക

മെന്ന് ഉദ്ഘോഷിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. രസഭാവവികസ്വനം ചെയ്തുകൊണ്ടു ഈ കഥയെ പല കവികളും പലവിധത്തിൽ നാടകമായും മറ്റും വേറെയും എഴുതീട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതും ഇവിടെ സ്മർത്തവ്യമാകുന്നു. 'എന്തായാലും ഇതിൽ നായകന്റെ ശൌര്യപരാക്രമങ്ങളെ വർണ്ണിച്ചു വീരരസത്തെയോ വിപ്രലംഭസംഭോഗാദിവർണ്ണനത്താൽ ശൃംഗാരത്തെയോ അങ്ഗിയായി പോഷണം ചെയ്വാൻ കവി ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടില്ല. ലൌകികവ്യവഹാരങ്ങളിൽ മങ്ങിയും വിളങ്ങിയും കുറഞ്ഞും നിറഞ്ഞും ഉറച്ചും ഇളകിയും കാണാറുള്ള രതിശോകാദിഭാവങ്ങളെപ്പോലെ സർവ്വത്ര ചില രസസ്ഫുലിംഗങ്ങൾ കാണപ്പെടുന്നുണ്ടെന്നേ പറയേണ്ടതുള്ളു. ഇതിൽ പ്രധാനപാത്രമായ നായികയുടെ പ്രഭാവം തന്നെ കഥാവസാനസന്ദർഭങ്ങളിൽ മാത്രമായി സ്ഫുരിക്കുന്നതേയുള്ളു. അതുതന്നെ അമാനുഷസിദ്ധികൾ കൂട്ടിയൊപ്പിച്ച(ഗാഥ 22)മട്ടിലാണുതാനും. ഭർത്തൃവിയോഗത്തിനു ഹേതുവായ പാണ്ഡ്യരാജാവിനെ സകലം കോപാഗ്നിയിൽ ദഹിപ്പിച്ച കണ്ണകിയെക്കൊണ്ടു സഹൃദയാസ്വാദ്യമായ വല്ല രസത്തെയും കവി ഉൽബോധിപ്പിക്കുന്നുണ്ടെന്നു പറയുന്നതിനേക്കാൾ പാതിവ്രത്യനിഷ്ഠയുടെ മാഹാത്മ്യവും അസമീക്ഷ്യകാരിതയുടെ അനിഷ്ടഫലവും ഈ വ്യവഹാരത്തിൽ തെളിയിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു പറയുന്നതാണു യുക്തതരം. മധുരാധിപന്റെ വാക്കിൽ പിണഞ്ഞ

പിഴവാണു കോവലവധത്തിനു കാരണമെന്നും അതിനു ജന്മാന്തരകൎമ്മം നിമിത്തമാണെന്നും പറഞ്ഞു കഥാസ്വരൂപത്തിൽ സ്പഷ്ടമായ പുരാണസൌന്ദൎയ്യത്തെ കവി അനുഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ പുരാണസ്ഥായ വരുത്തി അസാധാരണസംഭവങ്ങളെക്കൊണ്ടു വായനക്കാരുടെ ഹൃദയത്തിൽ ഭയഭക്തിവിസ്മയാദിഭാവങ്ങളെ അങ്കുരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് ഒരു യഥാൎത്ഥസംഭവത്തെ കാവ്യരൂപേണ വൎണ്ണനംചെയ്യുന്നതായിട്ടാണു കവി അഭിമാനിക്കുന്നതെന്നു് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലെ പല ഘട്ടങ്ങളും തെളിയിക്കുന്നുണ്ടു്. കണ്ണകിദേവിയുടെ പ്രതിഷ്ഠയും പൂജാദികളും ഈ തത്വത്തെ വ്യക്തമാക്കീട്ടുമുണ്ടു്.

ചോളപാണ്ഡ്യചേരരാജാക്കന്മാരെയും രാജ്യങ്ങളെയും വൎണ്ണിക്കുക, അവരുടെ ധൎമ്മഭിക്ഷയും ഭരണപ്രകാരവും അനുകരണീയമാണെന്നു ബോധിപ്പിക്കുക, അവരുടെ ഭരണകാലത്തു തമിഴ്നാട്ടിലെ പരിതസ്ഥിതികളെ — മതാചാരവിവാഹസമ്പ്രദായങ്ങൾ, ഗീതനൃത്തവാദ്യാദികലകൾ, കുറവർ മറവർ മുതലായ പല ജാതിക്കാരുടേയും ഐഹികാമുഷ്മികവ്യവഹാരങ്ങൾ, ഭൂമിയുടെ ഫലപുഷ്ടി മുതലായവയെ — രേഖപ്പെടുത്തുക, തത്തദ്ദേശാധിപന്മാരിൽ പ്രജകൾക്കുള്ള ഭക്തിപാരവശ്യത്തെയും മറ്റും വൎണ്ണിച്ചുറപ്പിക്കുക, ഇങ്ങനെ ചില പ്രയോജനങ്ങളെ

ഈ കാവ്യകാരൻ മുഖ്യമായി കരുതിട്ടുണ്ടെന്നു കാണുന്നുണ്ട്. മംഗളാചരണത്തിൽത്തന്നെ തുടങ്ങിവെച്ച് തരംകിട്ടുമ്പോഴെല്ലാം തുടൎന്നുകൊണ്ടുപോകുന്ന കവിയുടെ രാജപ്രശംസാഭിരുചി ഇതിൽ വ്യക്തമായി പ്രകാശിക്കുന്നുണ്ട്. ആ കാലത്തു (1760 വൎഷംമുമ്പ് എന്നൊരു പക്ഷം) ബൌദ്ധമതത്തിന്നു സൎവ്വത്ര പ്രചാരമുണ്ടായിരുന്നതായി കവി കാണിച്ചുതരുന്നുണ്ടെങ്കിലും ആ സമ്പ്രദായത്തിന്നനുരൂപമല്ലാത്ത ഹിംസകളും (നരബലികൾപോലും) യാഗാദികൎമ്മങ്ങളും ബ്രാഹ്മണമതപ്രതിഷ്ഠയും അവിടവിടെ വൎണ്ണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. വിരബൌദ്ധന്മാരും വീരവൈദികന്മാരുമില്ലാതായിത്തീരുകനിമിത്തം രണ്ടുമതക്കാരും തമ്മിലിണങ്ങി അവരവരുടെ ധൎമ്മപദ്ധതികളെ മറ്റുള്ളവൎക്കു വിരോധമില്ലാത്ത വിധത്തിൽ വിശ്വസിച്ചാചരിച്ചു വന്നിരുന്ന വിധത്തിലാണ് ഇതിൽ വൎണ്ണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു്. നായകനും മറ്റും ബൌദ്ധമതക്കാരാണെന്നും വൈദികളെക്കാൾ അവൎക്കു ബുദ്ധവചനങ്ങളിൽ അധികം വിശ്വാസമുണ്ടെന്നും (ഗാഥ 11) ഇതിൽ പ്രതിപാദിച്ചുകാണുന്നു. എങ്കിലും ഇതിലുള്ള ഭഗവതിപ്രതിഷ്ഠ,വൈദികകൎമ്മങ്ങൾ മുതലായ പല പ്രധാനസംഗതികളിലും ബൌദ്ധമതസിദ്ധാന്തത്തെ തീരെ വിസ്മരിച്ച നിലയിലാണ് കഥയുടെ ഗതി. ബൌദ്ധവിഹാരങ്ങൾ, ബുദ്ധസന്ന്യാസികൾ മുതലായ

തിനെപ്പററി കവി സാദരം വൎണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നതും മ
റെറും നോക്കുമ്പോൾ കഥ നടന്ന കാലത്തിന്റേയും
കാവ്യനിൎമ്മാണകാലത്തിന്റേയും മതാചാരങ്ങൾ
വിഭിന്നരീതിയിലായി തീൎന്നിരിക്കകൊണ്ടായിരിക്കു
മോ വിപ്രതിഷേധമുണ്ടായിത്തീൎന്നതെന്നാലോചി
ക്കേണ്ടതാണു്.

സാക്ഷാൽ കണ്ണകീദേവിയുടെ പ്രതിഷ്ഠയാണു്
കൊടുങ്ങല്ലൂർ ഭഗവതിയെന്നും ആ ദേവിയുടെ ശ
ക്തിയെ ആവാഹനംചെയ്തു പലദിക്കിലും—സിംഹ
ളദേശത്തിലും—പ്രതിഷ്ഠയും മററും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടെ
ന്നും ഈ കഥയിൽനിന്നറിയപ്പെടുന്നുണ്ടു്. മലയാള
ത്തിൽ കാണുന്ന ഭഗവതിമാർ മിക്കതും കൊടുങ്ങല്ലൂ
രമ്മയോടും ആ വഴിക്കു കണ്ണകീദേവിയോടും സം
ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതായി കാണുന്നതിനാൽ ഈ
കാവ്യത്തിലെ കഥയ്ക്കു കേരളത്തോടു ഗാഢമായ ബ
ന്ധമുണ്ടെന്നു സ്പഷ്ടമായിരിക്കുന്നു. കൊടുങ്ങല്ലൂർഭഗവ
തിയെ സംബന്ധിച്ച് ഈ പ്രദേശങ്ങളിൽ പ്രസിദ്ധ
മായ "നെല്ലൂമ്മത്തോററം" എന്ന പാട്ടിലുള്ള കഥ
യും ഈ കാവ്യത്തിലെ കഥയും മിക്കതും യോജിച്ചി
രിക്കുന്നു. അല്പം ചില വ്യത്യാസം കാണുന്നതു കവി
സൃഷ്ടിവിശേഷമായിരിക്കുമെന്നു വിചാരിക്കാനേ ഉ
ള്ളൂ. കണ്ണകി തന്റെ ഭൎത്താവു മരിച്ചു കിടക്കുന്ന
സ്ഥലത്തു ചെന്നു് ആ ചോരപുരണ്ട ശരീരത്തെ ആ

ലിംഗനംചെയ്തു നിന്നമണിനൎത്തു് രൌദ്രഭാവത്തിൽ ഭയങ്കരമായി അട്ടഹസിക്കയും ധൎമ്മാധൎമ്മങ്ങളെ ഉച്ചത്തിൽ ഘോഷിക്കയും ഭയവിസ്മയാകുലന്മാരായ പൌരന്മാർ എന്തു ചെയ്യേണമെന്നറിയാതെ പ്രസാദിപ്പിക്കുന്നതിന്നശക്തരായി ദേവിയെ ഭക്തിവിനയാദികളോടുകൂടി അനുസരിക്കയും ചെയ്തുകൊണ്ടു പാണ്ഡ്യരാജധാനിയിൽവെച്ചു കഴിഞ്ഞതായ ആ സമ്മേളനവും കേരളത്തിൽ ഭഗവതിആവേശം കൊണ്ടുവെളിച്ചപ്പാടന്മാർ ചുവന്നകൂറയുംധരിച്ചു തല പിരിച്ചിട്ടു വെട്ടിയാട്ടി അട്ടഹസിച്ചുരൌദ്രഭാവത്തിൽ നൃത്തംചെയ്തുംകൊണ്ടു ദേശക്കാർ ഭയഭക്തികളോടുകൂടി തൊഴുതപേക്ഷിച്ചു സേവിച്ചുംകൊണ്ടു നടന്നുവരുന്ന വേല മുതലായ അടിയന്തരങ്ങളുടെ സമ്പ്രദായവും കൂടി ആലോചിക്കുമ്പോൾ നമ്മുടെ ഭഗവതിമാരെല്ലാം ആ കണ്ണകീദേവിതന്നെ എന്നു പറയാൻ തോന്നുന്നു. ഒറ്റച്ചിലമ്പു കയ്യിലെടുത്തട്ടഹസിച്ചു വാളെടുത്തു വെട്ടിക്കൊട്ടുന്ന ഭഗവതിയുടെ ഒന്നാമത്തെ ആവേശരംഗവും രാജസന്നിധിയിൽവെച്ചു രൌദ്രഭാവാവിഷ്ടയായി ദേഹവും മനസ്സും വിറച്ചുകൊണ്ടും ക്ഷോഭിച്ചുകൊണ്ടും ഇണച്ചിലമ്പിനെ പരിശോധനക്കായി കല്പിച്ചുവെച്ചുകൊടുത്ത കണ്ണകിയുടെ ക്രോധവിജൃംഭിതാവസ്ഥയും തമ്മിൽ നല്ല യോജിപ്പുണ്ടെന്നു കാണുന്നു. കളി, വേല, വെടി,

വിളക്ക്, പാന, പാട്ട്, പൂരം എന്നിവയും കമ്പം, ബാണം മുതലായ അഗ്നിമയങ്ങളായ വിലാസങ്ങളോടുകൂടി ഭഗവതികൾക്കായി നടത്തപ്പെടാറുള്ള മറ്റു പല ഉത്സവങ്ങളും ആ കണ്ണകീദേവിയുടെ അഗ്നിപ്രവേശവൃത്താന്തത്തിന്റെ അല്ലെങ്കിൽ മധുരാപുരദാഹത്തിന്റെ സ്മാരകങ്ങളായി ഇരിക്കാനിടയുണ്ട് (ഗാഥകൾ 12, 19, 21). നൊമ്മടെ വെളിച്ചപ്പാടും കല്പനയും മറ്റും എന്തിനെ ആസ്പദിച്ചുണ്ടായതാണെന്നന്വേഷിക്കുന്ന വിമർശകന്മാർക്ക് ഈ ചിലപ്പതികാരം ഗ്രന്ഥമായ ഒരു സമാധാനം നൽകുന്നതാണ്. ഒററമുലച്ചി, (ഗാഥ 24) കണ്ണയമ്മൻ എന്നിങ്ങനെയുള്ള പേരിൽ തന്നെ ചില ദിക്കിൽ ഭഗവതിപ്രതിഷ്ഠകൾ ഉണ്ടെന്നുള്ളതും ഈ ഘട്ടത്തിൽ വിചാരിക്കാനുള്ളതാകുന്നു. പുരാണപ്രസിദ്ധമായ സാക്ഷാൽ ഭദ്രകാളീചരിതത്തെ അനുകരിച്ചും അസാധാരണപരാക്രമത്തോടിരുന്നു മരിച്ചുപോയ ചിലരുടെ പ്രേതങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചും കേരളത്തിൽ ക്ഷേത്രങ്ങളും ആവേശങ്ങളും ഉത്സവങ്ങളും മററുമുണ്ടെങ്കിലും കണ്ണകീദേവിയുടെ ചരിത്രസ്മാരകമായ പലതും ഇവിടെ പ്രധാനഭാവത്തിൽ ആദരിക്കപ്പെടുന്നുണ്ടെന്നു മേൽപറഞ്ഞ സംഗതികളാൽ വെളിപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുണ്ട്.

നഗരം, ഗ്രാമം, രാജധാനി, വനം, സൈന്യ

യുദ്ധസന്നാഹം, ശില്പവൈചിത്ര്യം, രത്നങ്ങൾ, ചന്ദ്രസൂര്യ്യസന്ധ്യാരാത്രികൾ തുടങ്ങിയ പല വിഷയങ്ങളും ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ വർണ്ണിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. 3-ാം ഗാഥയിലെ നാട്യം, രംഗവിധാനം മുതലായവയുടെ വർണ്ണനം, 6-ാം ഗാഥയിലെ ഇന്ദ്രോത്സവനഗരവർണ്ണനം, 15-ലെ യുദ്ധതന്ത്രസാമഗ്രീസഹിതയുദ്ധവർണ്ണനം, 18-ലെ സതീസന്നാഹവർണ്ണനം; 22-ലെ ലോഹാദിരചിതശില്പവർണ്ണനം മുതലായ ഭാഗങ്ങൾ വിശേഷിച്ചും രസകരങ്ങളും വിജ്ഞേയങ്ങളുമായ അംശങ്ങളാകുന്നു. വിവാഹം മുതലായ ചടങ്ങുകളിലെന്നപോലെ രാജസേവ, വേശ്യാവൃത്ത്യം (ഗാഥ 18) മുതലായ കാര്യ്യങ്ങളിലും ബ്രാഹ്മണന്റെ പ്രവേശം വർണ്ണിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ബ്രാഹ്മണൻ, ക്ഷത്രിയൻ, വാണികൻ, വേളാളൻ എന്നിങ്ങനെയാണ് ഈ കാവ്യത്തിലെ ചാതുർവ്വർണ്ണ്യം. ശൂദ്രസംജ്ഞ അവജ്ഞാഹേതുവായി അന്നും വിചാരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കും. പതിവ്രതാപ്രശംസയിൽ അരുന്ധതീസാദൃശ്യം—സാവിത്രി, സീതാ മുതലായവരെ വിട്ട്—അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അർത്ഥകാമങ്ങൾ ദുഃഖമയങ്ങളാണെന്നും മറ്റും കവുന്തി അടികൾ (ഗാഥ 14) ചെയ്തിട്ടുള്ള ഉപദേശം വിശിഷ്ടരീതിയിലായിട്ടുണ്ട്. ഹിംസ, അസത്യം മുതലായ പാപകർമ്മങ്ങളെ പല മട്ടിലും നിന്ദിക്കയും പാതിവ്രത്യം, രാജധർമ്മം മുതലാ

യതിനെ സവ്വോപരി ശ്ലാഘിക്കയും ചെയ്യുന്ന വചനങ്ങളും സന്ദർഭങ്ങളും ഇതിൽ സുലഭങ്ങളാകുന്നു.

ഇതിൽ ഉൽപ്രേക്ഷാലങ്കാരപ്രയോഗ (2, 22 ഗാഥകളിലും മററും) ങ്ങളധികമായി കാണുന്നുണ്ട്. രൂപകം, ഉപമ, അതിശയോക്തി മുതലായതും അപ്രസ്തുതപ്രശംസ, പ്രസ്തുതാങ്കുരം മുതലായ അന്യാപദേശങ്ങളും (ഗാഥ 18) ശ്ലേഷം മുതലായതും കട്ടും ഇല്ലുമെല്ല. എന്നാൽ നേത്രങ്ങൾക്കു ശക്തി (വേല്) എന്ന ആയുധത്തോടുള്ള സാദൃശ്യം, അധരത്തിനു പൂളപ്പൂവോടു സാമ്യം, "ചുണങ്ങണിഞ്ഞ മുല," ആലിന്ത്യനിൽനിന്നശരീരിവാക്കുണ്ടാവുക എന്നിങ്ങനെ കാണപ്പെടുന്ന ചില പ്രത്യേകവർണ്ണനപ്രകാരങ്ങൾ ദ്രാവിഡകാവ്യങ്ങൾക്കുള്ള വിലക്ഷണസ്വഭാവത്തിന്നുദാഹരണങ്ങളാകുന്നു.

മൂലം പദ്യരൂപമാണെങ്കിലും തർജ്ജമ അധികഭാഗം ഗദ്യരീതിയിലാണല്ലോ. തർജ്ജമയുടെ മുഖ്യപ്രയോജനം മൂലവാക്യാത്ഥമാകകൊണ്ട് അതിനു ഗദ്യവിവർത്തനം നല്ലോരുപായം തന്നെ. എന്നാൽ പദ്യങ്ങളിലുള്ള അതേ പ്രയോഗങ്ങളെത്തന്നെ അതേ രീതിയിൽ ഗദ്യമാക്കീട്ടുള്ളതും കഴിയുന്നത്ര മൂലഭാഷയുടെ പ്രത്യേകഭംഗിയെ തർജ്ജമയിൽ കൊണ്ടുവന്ന് ആ പഴയ രീതിയിൽത്തന്നെ വായിക്കുന്നവക്കറിവാനിടവരുത്തീട്ടുള്ളതും എടുത്തുപറയാൻതക്ക ഒരു

വിശേഷവിധിതന്നെ. മലയാളത്തിൽ നടപ്പുള്ള "ദാരികവധം" മുതലായ ചൂൎണ്ണികകളുടെ ഗതിയെ അനുകരിക്കുന്ന വാക്യങ്ങൾ ഇതിൽ പലേടത്തും കാണ്മാനുണ്ടെങ്കിലും പല ദിക്കിലും നവീനപരിഷ്കൃത ഭാഷാരീതിയിൽ ഭംഗിയായി തൎജ്ജമചെയ്തിട്ടുള്ളതുമുണ്ട്. സംസ്കൃതപദങ്ങൾ ഇതിൽ വളരെ കുറയ്ക്കണമെന്നും ദ്രാവിഡഭാഷാപദങ്ങളെ കഴിയുന്നോളം അധികം കൂട്ടിയിണക്കിക്കൊണ്ടുപോകണമെന്നും തൎജ്ജമക്കാരൻ സങ്കല്പിച്ചു ഫലിപ്പിച്ചു കാണുന്നുണ്ടെങ്കിലും പ്രസംഗവശാൽ "രുചിരസ്വരമിലദ്ഭൃംഗാന്തരിതകുസുമാകീൎണ്ണ"മായ ഉപവനത്തിന്റെ വൎണ്ണനത്തിലും മററും സംസ്കൃതബാഹുല്യം വന്നുപോയിട്ടുള്ളതു ശൈലീവൈചിത്ര്യരസികന്മാൎക്ക് കൌതുകപ്രദമായിരിക്കുന്നുണ്ട്. മലയാളത്തിൽ പണ്ടേ നടപ്പുള്ള നാടൻപാട്ടുകളുടെ രീതിയിൽ പല ഭാഗങ്ങളും തൎജ്ജമയിലുണ്ടെന്നതിന്നു പുറമെ തമിഴ്വൃത്തങ്ങളായ തേവാരം, കാവടിച്ചിന്തു് മുതലായ രീതി പിടിച്ചു പുതിയ ഭാഷാഗാനങ്ങൾ പലതും ഇതിൽ എഴുതിച്ചേൎത്തിട്ടുള്ളതു ഹൃദ്യവും ചമൽക്കാരിയുമായ ഒരംശംതന്നെ എന്നതിന്നു സംശയമില്ല. വൎണ്ണനങ്ങളിൽ പ്രസിദ്ധികരാത്ത ഭാഗങ്ങളെ വായനക്കാൎക്ക് വിഷയവ്യുല്പത്തി വരുത്തിക്കൊടുക്കാനായി തത്ര തത്ര വിവരണങ്ങളെഴുതി ചേൎത്തിട്ടുള്ളതും ഉപകാരപ്രദമായി

ട്ടുണ്ട്. വിവിധങ്ങളായ വിജ്ഞാനവിഷയങ്ങളിൽ പരിചയവും രസാസ്വാദവും കാംക്ഷിക്കുന്ന വായനക്കാരെ അഭിമുഖീകരിക്കുന്നതിനുള്ള സൂചനങ്ങളാണ് ഞാനിവിടെ പറഞ്ഞ സംഗതികളെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. എല്ലാററിനും ഉദാഹരണങ്ങളിവിടെ എടുത്തു കാണിക്കാത്തത് ഈ ഉപന്യാസം അനാവശ്യമായി ദീർഘിക്കുമെന്നു കരുതീട്ടാകുന്നു.

ശ്രീമാൻ പടിഞ്ഞാറെ പാറയിൽ നാരായണൻനായരവർകൾ ബാല്യം മുതൽക്ക് ഈ 62-ാമത്തെ വയസ്സുവരെ വിദ്യാവിഷയത്തിൽ തന്നെ അദ്ധ്യാപനിക്കയും രമിക്കയും ചെയ്തു കഴിഞ്ഞുകൂടുന്ന സുശീലനായ പണ്ഡിതനാകുന്നു. നെന്മാറ ഹൈസ്കൂളിനെ ക്രമത്തിൽ വളർത്തി നല്ല നിലയിലാക്കിത്തീർത്തും മററും പ്രസിദ്ധിയും പ്രാധാന്യവും പ്രതിഷ്ഠിച്ച് ഇയ്യിടയിൽ ചരമഗതിയെ പ്രാപിച്ച ശ്രീമാൻ രായിരംകണ്ടത്ത് ഗോവിന്ദമേനോനവർകളുടെ പ്രധാനശിഷ്യനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ എല്ലാ ആരംഭങ്ങളിലും ശുദ്ധമായ ഉദ്ദേശത്തോടെ പൂർണ്ണമായി സഹകരണംചെയ്തുവന്ന ഒരു ദേശാഭിമാനിയുമാണ്. ആ സ്കൂളിൽ ദീർഘകാലം മലയാളപണ്ഡിതനായിരുന്ന് ആതിനെ ഗവൺമെണ്ടിൽ നിന്നെടുത്തു നടത്തിത്തുടങ്ങിയശേഷവും വിദ്യാവിഷയകമായ അതിന്മേലുള്ള രസത്താൽ, പ്രവൃത്തിയെടുത്തുകൊണ്ടിരു

ന്നു ഇദ്ദേഹത്തിന്നു നിയമാനുസൃതമായ വയസ്സെത്തിയതിനാൽ പിരിയേണ്ടിവന്നു. പിന്നെ ഇദ്ദേഹം നെന്മാറയിൽ ഒരു സംസ്കൃതപാഠശാല സ്ഥാപിക്കയും നല്ലൊരു കെട്ടിടമുണ്ടാക്കി സൎക്കാരിൽനിന്നു സഹായധനവും വാങ്ങി നല്ല നിലയിൽ നടത്തിവരികയും ചെയ്യുന്നു. സംസ്കൃതത്തിൽ നല്ല വ്യുല്പത്തിയും മലയാളഭാഷയിൽ വേണ്ടേടത്തോളം പാണ്ഡിത്യവും കവിതയിൽ വാസനയും നല്ല അദ്ധ്യാപനശക്തിയും വിശിഷ്യ തമിഴ്ഭാഷയിൽ സ്വയം സമ്പാദിച്ച ഇത്ര വലിയ വൈദുഷ്യവും ഉള്ള മിസ്റ്റർ നാരായണൻനായർ മുഖവുരയിൽ പറഞ്ഞ പ്രകാരം ചില മാന്യന്മാരുടെ പ്രേരണംകൊണ്ടും മറ്റും ഭാഷാഗ്രന്ഥനിൎമ്മാണത്തിന്നുത്സാഹിച്ചു തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നതു് അതിന്റെ അഭ്യുദയത്തിന്നുപയുക്തമായ ഒരു സൽകൎമ്മംതന്നെയാകുന്നു. ഇദ്ദേഹം ഇതിന്നുമുമ്പെ തൎജ്ജമചെയ്തു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ "മണിമേഖല" തമിഴിലുള്ള പഞ്ചമഹാകാവ്യങ്ങളിലൊന്നാണ്. പിന്നെ പ്രൌഢമായ ഈ ചിലപ്പതികാരത്തെയും ഈമാതിരി ഭാഷാന്തരം ചെയ്വാനൊരുങ്ങിയതിൽനിന്നു് ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിശ്രമശീലവും പരോപയോഗിത്വവും വ്യക്തമായിത്തീൎന്നിട്ടുണ്ടെന്നതിന്നു സംശയമില്ല. ഗാനവൃത്തങ്ങളിൽ പലമട്ടിലും ഭാഷാപദ്യങ്ങളെഴുതുന്ന

തിൽ ഇദ്ദേഹത്തിനുള്ള വാസനയും നിഷ്കർഷവും എത്രയാണെന്നു് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലുള്ള പല ഗാനങ്ങളും നല്ലപോലെ വെളിപ്പെടുത്തിട്ടുണ്ടു്.

കേരളഭാഷാപോഷണയജ്ഞത്തിൽ അന്തരംഗസരണിയിൽനിന്നു പരിശ്രമിക്കാനർഹന്മാരായ വിദ്വാന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഗണിക്കപ്പെടേണ്ടുന്ന ഇദ്ദേഹത്തിനു്, ഈ മാതിരി ആരംഭങ്ങൾ സഫലങ്ങളായി തീരേണ്ടതിന്നായി, ഈശ്വരാനുഗ്രഹത്താൽ ആയുരാരോഗ്യാദിസമൃദ്ധിയുണ്ടാകണമെന്നു ഞാൻ സാദരം പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു.

എന്നു്

വടവനൂർ 8-10-80 } വടക്കെപ്പാട്ടു് നാരായണൻനായർ.

അഭിധാനപ്രകാശിക.

~~~~~~~~~~~~~~~~~~

അ

അയിര — ഒരു നദി.

അരട്ടൻ — ഒരു ചെട്ടി; ഇവൻ ചോളനാട്ടിലുള്ളവൻ; കോവലനും കണ്ണകിക്കും നേരിട്ട ദുഃഖം മാടലനിൽനിന്നു കേട്ടു ജീവത്യാഗം ചെയ്തു പെരുമനക്കിഴത്തിയും കണ്ണകിയുടെ അമ്മയും ഇവന്നു പുത്രികളായിരുന്നു.

അഴകർമല — ഇതു പാണ്ഡിദേശത്തിലുള്ളതു; ഇതിൽ പുണ്യശരവണം, ഭവകാരണി, ഇഷ്ടസിദ്ധി എന്നു മൂന്നു പൊയ്കകളും ചിലമ്പാറു എന്ന ഒരു നദിയും ഉണ്ടു; ഈ മലയിൽ വിഷ്ണു വിശ്വരൂപനായി സന്നിധാനം ചെയ്യുന്നു.

അഴിപ്പിൽ — ചേരനാട്ടിലുള്ള ഒരു സാമന്തരാജാവിന്റെ ദേശം; ഈ രാജാവു ചെങ്കുട്ടവന്റെ ഹിതകാംക്ഷിയാകുന്നു.
~~~~~~~~~~~~~~~~~~

ഇ

ഇടമ്പിൽ =ഒരു ഗ്രാമം.

ഇരുനിധി കിഴവൻ =കോവലന്റെ പിതാവിനുള്ള മാന്യമായ സ്ഥാനപ്പേർ; ഇദ്ദേഹം കോവലന്റെ മരണം നിമിത്തം സന്ന്യസിച്ചു.

ഇലഞ്ചിമന്റം =കാവിരിപ്പൂമ്പട്ടിനത്തിലുള്ള അഞ്ചു മന്റങ്ങളിലൊന്ന്; ഇവിടെ നാനാവ്യാധികളെ അകറ്റുവാൻ തക്ക മഹിമയുള്ള ഒരു പൊയ്കയുമുണ്ട്.

ഇഷ്ടസിദ്ധി =ഒരു നദി; ഇതിലെ സ്നാനം സർവ്വാഭീഷ്ടഫലദം.

ഇളങ്കോശർ =കൊങ്ങുനാട്ടരചൻ.

ഇളഞ്ചെഴിയൻ =കൊർക്കാനഗരത്തെ വാണിരുന്ന 'വെററിവേൽചെഴിയൻ' എന്ന പാണ്ടിയൻ.

ഉ

ഉജ്ജയിനി =അവന്തിദേശത്തുള്ള ഒരു നഗരം.

ഉത്തരകുരു =ഭോഗഭൂമികളിലൊന്ന്.

ഉത്തരകകസ്ഥൻ =വർണ്ണവാജിനഗരത്തിലെ രാജാവ്.

ഉത്തരൻ =കനകവിജയന്മാരുടെ സഖാവായ ഒരു രാജാവ്.

ഉൎവ്വശി — ഒരു സ്വൎവ്വേശ്യ; അഗസ്ത്യമുനിയുടെ ശാപത്താൽ മാനുഷിയായ്ത്തീൎന്നു മാധവിയെന്ന പേർ കൈക്കൊണ്ടവൾ.

ഉറന്ത (ഉറൈന്ത) — ഉറയൂർ; ചോളരാജധാനികളിലൊന്നു്; ഇക്കഥ നടന്ന കാലത്തു് 'പെരുനൽക്കിള്ളി' എന്ന ചോഴമന്നവൻ ഇവിടെ വാണിരുന്നു.

ഊങ്കന്തൂർ — ചേരനാട്ടിൽ കടൽക്കരയിലുള്ള ഒരു ഗ്രാമം; ഇതിനടുത്തു കടലിൽ മായയാൽ മുളച്ചുനിന്ന ഒരു കടമ്പുവൃക്ഷത്തെ ഒരു ചേരൻ ഛേദിച്ചു.

ഐ

ഐയ (ഐയൈ) — മാതരിയുടെ മകൾ; ഇവൾക്കു കണ്ണകിയുടെ പേരിലുള്ള സ്നേഹാതിശയത്താൽ ദേവന്തിയോടൊരുമിച്ചു ചേരനാട്ടിലുള്ള കണ്ണകിയുടെ ആലയത്തെ പ്രാപിച്ചു.

ക

കനകവിജയന്മാർ — കനകനും വിജയനും; ഇവർ ആൎയ്യമന്നവന്മാരിൽ ഒരു പക്ഷക്കാർ; ഇവർ ബാലകുമാരന്റെ മക്കൾ; ആദിയിൽ ചെങ്കുട്ടുവന്റെ വൈരികളായിരുന്നു പിന്നെ അവനാൽ ജയിക്കപ്പെട്ടവർ.

കന്നർ =ചെങ്കുട്ടുവൻെറ ഹിതകാരികളായ ആൎയ്യമന്നവന്മാർ നൂറുപേർ.

കരികാൽ വളവൻ =കാവിരിപ്പൂമ്പട്ടിനത്തിൽ വാണിരുന്ന ഒരു ചോഴൻ; ഇവനു കരികാലനെന്നും പേരുണ്ടു്; ഇവൻ ഹിമാദ്രിപൎയ്യന്തമുള്ള രാജാക്കന്മാരെ കീഴടക്കി വാണിരുന്നവൻ.

കലിപുരം =കലിംഗദേശത്തുള്ള ഒരു നഗരം.

കവുന്തി ജൈനമതസ്ഥയായ ഒരു വൃദ്ധതാപസി; ഇവളെ കവുന്തിയടികളെന്നു പറയും. ഇവൾ കോവലനും കണ്ണകിയും മധുരയ്ക്കു പോകുമ്പോൾ അവൎക്കു തുണയായി ചെന്നു മാൎഗ്ഗമദ്ധ്യത്തിൽ അവരെ അധിക്ഷേപിച്ചു പറഞ്ഞ രണ്ടു പേരെ 'കുറുനരിയായ്പ്പോക'യെന്നു ശപിച്ചു, മധുരയിലെത്തിയ ശേഷം കണ്ണകിയെ മാതരിയുടെ രക്ഷയിലേല്പിച്ചവൾ.

കാൎത്തിക =വാൎത്തികനെന്ന ബ്രാഹ്മണൻെറ പത്നി; ദക്ഷിണാമൂൎത്തിയുടെ മാതാവു്.

കാപ്പിയക്കുടി =ചോളനാട്ടിലുള്ള ഒരു ഗ്രാമം; ഇതു ചീൎക്കാഴിക്കടുത്തു വടക്കുള്ളതു്; ദേവന്തിയുടെ കണവനും ഒരു ദേവനുമായ ചാത്തൻ മനുഷ്യാവതാരം ചെയ്തു വളൎന്നതു് ഇവിടെയായിരുന്നു.

കുടകുമല (കുടമല) = പശ്ചിമദിക്കിലുള്ള ഒരു മല; കാവേരിയുടെ ഉത്ഭവസ്ഥാനം.

കുണവായിൽ = ഒരു ഗ്രാമം; വഞ്ചിനഗരത്തിന്റെ കിഴക്കുള്ളത്; ഇളങ്കോവടികൾ സന്ന്യാസംപൂണ്ടിവിടെ വസിച്ചു.

കുമരിക്കോട് = തെക്കൻദിക്കിലുള്ള ഒരു മല.

കുമാരി (കുമരി) = ദക്ഷിണദിക്കിലുള്ള ഒരു നദി; ഇത് അക്കാലത്തുതന്നെ കടലെടുത്തുപോയിരിക്കുന്നു; ഒരു മലനാട്ടിനും പേരുണ്ട്.

കയിലാലയം = ഹിമാദ്രിപാർശ്വത്തിലുള്ള ഒരു ശിവാലയം.

കൊറ്ക (കൊറ്കൈ) = പാണ്ഡ്യന്മാരുടെ പഴയ രാജധാനി; ഇക്കഥ നടന്ന കാലത്ത് 'വെറ്റിവേൽ ചെഴിയൻ' എന്ന രാജാവ് ഈ നഗരത്തിൽ വാണിരുന്നു; ഇപ്പോൾ ഇതൊരു ചെറിയ ഗ്രാമമാണ്.

കൊങ്ങ് = കൊങ്ങുനാട്; കുടക.

കൊടുങ്ങല്ലൂർ (കൊടുങ്കോളൂർ) = ചേരനാട്ടിലെ ഒരു ദേശം; ഇതുതന്നെ വഞ്ചിനഗരമെന്നും അല്ല തിരുവഞ്ചിക്കുളമാണെന്നും രണ്ടു പക്ഷക്കാരുണ്ട്.

കൊടുമ്പ (കൊടുമ്പൈ) = കൊടുമ്പാളൂർ; ഇതു പാണ്ടിനാട്ടിലുള്ള ഒരു ദേശം; അക്കാലത്ത് ഉറയൂ

രിൽനിന്നു മധുരയ്ക്കു പോകുംവഴിയാലുള്ളതു്.

കോഴി =ഉറയ്യൂർ; മുൻകാലത്ത് ഇവിടെയുള്ള ഒരു കോഴി ആനയോടു പൊരുതി ജയിച്ചതിനാൽ ഈ പേർ സിദ്ധിച്ചു.

കൌശികൻ =കാവിരിപ്പൂമ്പട്ടിനത്തിൽ മാധവിയുടെ ഹിതകാംക്ഷിയായ ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ; ഇവൻ കോവലൻ മധുരയ്ക്കു പോകുമ്പോൾ വഴിമദ്ധ്യത്തിൽ അവനെ കണ്ടു മാധവിയുടെ മടക്കോല (സന്ദേശപത്രം) കൊടുത്തവൻ.

ഗ

ഗജബാഹു (കയവാക) =ലങ്കയിലെ രാജാവു്; ഇവൻ തന്റെ നഗരത്തിൽ കണ്ണകിയാകുന്ന പതിവ്രതാദേവിക്കു ക്ഷേത്രനിർമ്മാണംചെയ്തു നിത്യപൂജയും മഹോത്സവവും നിയമിച്ചവൻ.

ച

ചാത്തൻ =തൊണ്ണൂറാറുവക മതശാസ്ത്രങ്ങൾ പഠിച്ചു മഹാശാസ്ത്രജ്ഞനെന്നു പേർ സിദ്ധിച്ച ഒരു ദേവൻ.

ചാത്തനാർ = ഈ ഗ്രന്ഥകർത്താവിന്റെ കാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്ന ഒരു കവി; കണ്ണകി മധുരാപുരിയെ നശിപ്പിച്ചതു മുതലായ സംഭവങ്ങൾ ചെങ്കുട്ടുവനോടും ഇളങ്കോവടികളോടും പറഞ്ഞവൻ; ചാത്തനാരെന്നും ചീത്തലച്ചാത്തനാരെന്നും തമിഴാശാനെന്നും മധുരക്കൂലവാണികൻ ചാത്തനെന്നും പ്രസിദ്ധിയുള്ളവൻ.

ചായലൻ = കാവിരിപ്പൂമ്പട്ടിനത്തിലിരുന്ന ഒരു വൈശ്യൻ; വണിക്കുകൾക്കു രാജാംഗത്തിൽനിന്നു ലഭിക്കുമാറുള്ള 'എട്ടി' എന്ന പട്ടം (ബിരുദം) ലഭിച്ചവൻ.

ചിത്രാപതി (ചിത്തിരാപതി) = മാധവിയുടെ അമ്മ.

ചിലമ്പാറ് = അഴകർമലയിലുള്ള ഒരു നദി; ഇതിനെ നൂപുരഗംഗയെന്നും പറയും.

ചെങ്കുട്ടുവൻ = ഇളങ്കോവടികളുടെ ജ്യേഷ്ഠൻ; ഇവൻ കണ്ണകി തന്റെ നാട്ടിൽ വന്നു പതിയോടുകൂടി സ്വർല്ലോകം ഗമിച്ച വൃത്താന്തം കേട്ടു, ഹിമാദ്രിയിൽനിന്നു ശില കൊണ്ടുവന്ന് അവളുടെ ബിം

ബം പണി തീൎപ്പിച്ചു പ്രതിഷ്ഠ കഴിപ്പിച്ചു ബലിപൂജാദികളും ഉത്സവവും നടത്തിച്ചവൻ.

ചെങ്കുന്ന് =കൊടുങ്ങല്ലൂൎക്കടുത്തുള്ള ഒരു മല; ഇതിൽ കണ്ണകി ഒരു വേങ്ങമരത്തിൻ നിഴലിൽ നില്ക്കുകയും അവിടെ ദിവ്യരൂപത്തോടെ വന്ന കോവലനോടുകൂടി സ്വൎഗ്ഗം പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്തു.

ചെങ്കോട്ട് =തിരുച്ചെങ്കോടെന്ന മല; ഇതിനെ സുബ്രഹ്മണ്യന്റെ സാന്നിദ്ധ്യമുള്ളതായി ഇളങ്കോവടികൾ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

ചെന്തിൽ =പാണ്ടിദേശത്തുള്ള ഒരു സുബ്രഹ്മണ്യസ്ഥലം; സുബ്രഹ്മണ്യന്റെ പടവീടുകളിലൊന്ന്; ഇപ്പോഴും ഇതിനെ തിരുച്ചെന്തൂരെന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു.

ചെറുമല (ശിറുമലൈ) =പാണ്ഡ്യരാജ്യത്തിലുള്ള ഒരു മല.

ചേരലാതൻ =ചെങ്കുട്ടുവന്റെയും ഇളങ്കോവടികളുടേയും പിതാവ്.

ത

തലച്ചങ്കാട് — ചോളനാട്ടിൽ കാവിരിപ്പൂമ്പട്ടിനത്തിന്നടുത്തുള്ള ഒരു ഗ്രാമം.

തിരുത്തങ്കാൽ — പാണ്ഡ്യദേശത്തുള്ള ഒരു ഗ്രാമം; ഇതു വാർത്തികനെന്ന ബ്രാഹ്മണന്ന് ഒരു പാണ്ഡിയനാൽ ബ്രഹ്മസ്വമായി ദത്തംചെയ്യപ്പെട്ടത്; ശ്രീവില്ലിപുത്തൂരിന്നു സമീപമുള്ളത്.

ദ

ദക്ഷിണൻ (തക്കിണൻ) — ദക്ഷിണാമൂർത്തി; ഇവൻ പാണ്ഡിനാട്ടിലുള്ള തിരുത്തങ്കാൽ എന്ന ഗ്രാമത്തിലുള്ള വാർത്തികനെന്ന ബ്രാഹ്മണന്റെ പുത്രൻ.

ദേവന്തി (തേവന്തി) — കണ്ണകിയുടെ ബ്രാഹ്മണിത്തോഴിയായി മാനായ്ക്കന്റെ ഭവനത്തിൽ വളർന്നവൾ; മാനുഷരൂപം പൂണ്ട ചാത്തനെന്ന ദേവന്റെ പത്നി; താൻ കണ്ട ദുഃസ്വപ്നത്തെ പറഞ്ഞു കണ്ണകിയെ ആശ്വസിപ്പിച്ചവൾ; കണ്ണകി കോവലന്നാക്ക് നേരിട്ട വിപത്തിനെ കേട്ട തൽക്ഷണം മധുരയിൽ ചെന്നു, പിന്നെ വഞ്ചിനഗരം പുക്കി അവിടെ

പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരുന്ന കണ്ണകിയുടെ വിഗ്രഹത്തെ പൂജിച്ചവൾ.

ന

നാഥൻ =ചെങ്കുട്ടുവന്റെ ഒററുകാരിൽ പ്രമാണി.

നീലി =സംഗമനെന്ന വണിക്കിന്റെ ഭാര്യ; കോവലൻ കൊലയേററു മരിക്കണമെന്ന് അവന്റെ പൂർവ്വജന്മത്തിൽ ശപിച്ചവൾ.

നെടുങ്കൽ മന്നം =കാവിരിപ്പൂമ്പട്ടിനത്തിലുള്ള പഞ്ചകോഷ്ഠങ്ങളിലൊന്ന്; ഇത് ഉന്മാദം, വിഷപാനം, സർപ്പദംശനം, ഭൂതബാധ എന്നീ ദോഷങ്ങളെ പരിഹരിക്കും

നെടുംചെഴിയൻ =മധുരയിൽ വാണിരുന്ന പാണ്ഡിയൻ; ഇവൻ ആലോചനകൂടാതെ കോവലനെ കൊലചെയ്യിച്ചു കണ്ണകിയോടു ന്യായത്തിൽ തോററു തനിക്കു നേരിട്ട ദുർയ്യശസ്സിനെ ചിന്തിച്ചു ജീവത്യാഗം ചെയ്തവൻ.

പ

പരാശരൻ =ചോളനാട്ടിലുള്ള ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ;

ഇവൻ മലനാട്ടിൽ ചെന്നു 'മാന്തരഞ്ചേരലിരുംപൊറൈ' എന്ന ചേരനിൽനിന്നു പ്രചുരമായ സമ്മാനം വാങ്ങി മടങ്ങിവരുമ്പോൾ തിരുത്തങ്കാൽ ഗ്രാമവാസിയായ ദക്ഷിണാമൂർത്തിയെന്ന ബ്രാഹ്മണയുവാവിനെ പരീക്ഷിച്ച് അവനുള്ള വിദ്യാനൈപുണ്യം കണ്ടു സമ്മാനംകൊടുത്തവൻ.

പറുളി — കുമരിയാറിനു തെക്കുള്ള ഒരു നദി; ഇതു അക്കാലത്തുതന്നെ കടലെടുത്തുപോയിരിക്കുന്നു.

പാവമന്നം (പാവൈമൻറം) — കാവിരിപ്പൂമ്പട്ടിനത്തിലുള്ള അഞ്ചു മന്നങ്ങളിലൊന്ന്; ഇതു രാജനീതിഭംഗം വരിക മുതലായ അധർമ്മകൃത്യങ്ങൾ നടക്കുമ്പോൾ അവയെ അവിടെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിട്ടുള്ള ദേവി കണ്ണീർ പൊഴിച്ചു കാണിക്കുന്നതായ സ്ഥാനം.

പുണ്യശരവണം — അഴകർമലയിലുള്ള ഒരു പൊയ്ക; ഇതു തന്നിൽ സ്നാനംചെയ്യുന്നവർക്ക് ഐന്ദ്രവ്യാകരണബോധം നൽകുന്നത്.

പെരുങ്കിള്ളി =ഇക്കഥ നടന്ന കാലത്തിൽ ഉറയ്യൂരിൽ വാണിരുന്ന ഒരു ചോഴൻ; ഇവനെ പെരുനൽകിള്ളിയെന്നും പറയും.

പെരുമകൾ =കോവലന്റെ അമ്മ; ഇവളെ പെരുമനക്കിഴത്തിയെന്നും പേരിൽക്കിഴത്തിയെന്നും പറയും; ഇവൾ മധുരയിൽ കോവലൻ കൊലയോടു മരിച്ചതിനെ മാടലനിൽനിന്നു കേട്ടു ദുഃഖിച്ചു ജീവത്യാഗം ചെയ്തു.

പേരാറ് =ചേരനാട്ടിലുള്ള ഒരു നദി; പെരിയാറ്.

പൊതിയിൽ =പാണ്ടിനാട്ടിലുള്ള ഒരു മല; ഇതു ദേവകൾക്കും ഋഷികൾക്കും പൊതുസ്ഥാനമാകയാൽ ഈ പേർ സിദ്ധിച്ചു.

പൊരുന =താമ്രപർണ്ണിനദി; ഇതു പാണ്ഡ്യദേശത്തിലുള്ളത്; ഈ നദിയുടെ ഉടമാവകാശം ചേരമന്നനുള്ളതാണെന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

ഭ

ഭരതൻ (പരതൻ) =കോവലന്റെ പൂർവ്വജന്മത്തിലുള്ള പേർ; ഇവൻ സിംഹപുരരാജാവിന്റെ ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥനായിരിക്കുമ്പോൾ കാരണംകൂടാതെ സംഗമ

നെന്ന വണിക്കിനെ കൊല്ലിച്ചതിനാൽ അവന്റെ പത്നിയാൽ ശപിക്കപ്പെട്ടവൻ.

ഭവകാരണി = അഴകർമലയിലുള്ള ഒരു പൊയ്ക; ഇതു തന്നിൽ സ്നാനം ചെയ്യുന്നവൎക്ക പൂൎവ്വജന്മവൃത്താന്തങ്ങളെ ഉണൎത്തും.

ഭൂതചതുഷ്കം (ഭൂതചതുക്കം) = കാവിരിപ്പൂമ്പട്ടിനത്തിലുള്ള പഞ്ചകോഷ്ഠങ്ങളിലൊന്ന്; അനൎത്ഥങ്ങളായും മറ്റുമുള്ള കൎമ്മങ്ങളെ ചെയ്യുന്ന പാപികളെ ഭൂതം കൊന്നുതിന്നുന്നതായ സ്ഥാനം.

ഭൂതം = തന്നെ സഹായിച്ച മുചുകുന്ദനെ രക്ഷിപ്പാനായി ഇന്ദ്രനാൽ നയിക്കപ്പെട്ടു കാവിരിപ്പൂമ്പട്ടിനത്തിൽ വന്നു കുടികൊള്ളുന്ന ഒരു ദേവത.

മ

മണിവണ്ണൻ = കാവിരിപ്പൂമ്പട്ടിനത്തിനു പടിഞ്ഞാറായി കുടികൊള്ളുന്ന മഹാവിഷ്ണു.

മാങ്കാവ് = കുടകമലയ്ക്കടുത്തുള്ള ഒരു ഗ്രാമം; (മുൻകാലത്തിൽ മാങ്കാടെന്നു പറഞ്ഞിരുന്നു.)

മാടലൻ = തലച്ചങ്കാട്ടിലുള്ള ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ; കോവലൻ മധുരയിൽ കൊലയേറ്റ

ത്തു മുതലായി നടന്ന സംഭവങ്ങഠം കാ
വിരിപ്പൂമ്പട്ടിനത്തിലുള്ളവരോടു പറ
ഞ്ഞതുമൂലം അവരിൽ ചിലർ ആ
ത്മത്യാഗം ചെയ്തതായറിഞ്ഞു്, ആ
പാപം തീൎപ്പാനായിക്കൊണ്ടു ഗംഗയിൽ
പോയി സ്നാനം ചെയ്തു മടങ്ങിവരു
മ്പോഠം ഇടയിൽ ചെങ്കുട്ടവനെ ക
ണ്ടു പരിചയപ്പെട്ടു വഞ്ചിനഗരം പ്രാ
പിച്ചു് അവനെ പ്രേരിപ്പിച്ചു യജ്ഞം
നടത്തിച്ചു സൽഗതിക്കാളാക്കിയ
വൻ.

മാതരി =മധുരയിൽ ആയർപാടിയിലുള്ള ഇട
ച്ചികളിൽ മുഖ്യസ്ഥാനം വഹിക്കുന്ന
വഠം; ഇവഠം കോവലന്റെ കൊല
യും കണ്ണകിയുടെ പരിതാപവും കേ
ട്ടു കരളുരുകി അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്തു
മരിച്ചു; പിന്നെ ശേഷകന്യുംബിക
മകളായ്ത്തീൎന്നവഠം.

മാധവി =അഗസ്ത്യമുനിയുടെ ശാപത്താൽ ഭൂ
ലോകത്തിൽ പിറന്ന ഉൎവ്വശി; കോവ
ലന്റെ പ്രേമഭാജനമായ വേശ്യ.

മാനായ്ക്കൻ =കണ്ണകിയുടെ പിതാവു്; ഇവൻ കോ
വലന്റെ മരണത്തെയും കണ്ണകിയു

ടെ താപത്തെയും മാടലനിൽനിന്നു കേട്ടു നിരാശനായി സർവ്വസ്വവും ദാനം ചെയ്തു സന്യസിച്ചവൻ.

മാലതി =കാവിരിപ്പൂമ്പട്ടിനത്തിലുള്ള ഒരു ബ്രാഹ്മണി.

മാശാത്തുവാൻ =കോവലന്റെ അച്ഛൻ; ഇവൻ കോവലന്റെ മരണത്തെ മാടലൻ പറഞ്ഞു കേട്ടു തന്റെ സർവ്വസ്വവും ദാനം ചെയ്തു സന്യസിച്ചു.

മംഗലാദേവി =ഈ ദേവിക്കു മലനാട്ടിലും അതിനോടു ചേർന്ന മറ്റു ദേശങ്ങളിലും ആലയമുണ്ടു; ഇതുസംബന്ധിച്ചാണു മംഗലാപുരമെന്നും മംഗളൂരെന്നുമുള്ള പ്രസിദ്ധിയെന്നു പറയുന്നു.

മുചുകുന്ദൻ =സൂര്യവംശജനായ ഒരു ചക്രവർത്തി; മുമ്പൊരു കാലം കാവിരിപ്പൂമ്പട്ടിനത്തിൽ വാണിരുന്നവൻ.

യ

യവനർ =ഉത്തരദേശത്തിലുള്ള ഒരു സമുദായം.

ല

ലങ്ക (ഇലങ്കൈ) =കടലിനാൽ ചുററപ്പെട്ട ഒരു നഗരം; ഗജബാഹുവിന്റെ രാജധാനി; ഇ

പ്പോൾ അനുരാധപുരമെന്നു പറഞ്ഞു വരുന്നതു്.

വ

വജ്രനാട് =ശോണാനദീതീരത്തിലുള്ള ഒരു പ്രദേശം.

വഞ്ചി =ചേരന്മാരുടെ രാജധാനി; ഇതു കൊടുങ്കോല്ലൂരെന്നു ചിലരും തിരുവഞ്ചക്കുളമെന്നു മറ്റു ചിലരും വാദിക്കുന്നു; ഈ രണ്ടു ദേശങ്ങളും കൊച്ചിരാജ്യത്തിൽ ഒന്നോടൊന്നു സമീപിച്ചു കിടക്കുന്നു.

വയല്ലൂർ =പാണ്ഡ്യനാട്ടിലുള്ള ഒരു ദേശം; വാത്തികനു ഒരു പാണ്ഡിയനാൽ ബ്രഹ്മദായമായി നൽകപ്പെട്ടതും തിരുത്തങ്കാൽ ഗ്രാമത്തിനു കിഴക്കുഭാഗത്തുള്ളതുമാകുന്നു.

വസന്തമാല =മാധവിയുടെ തോഴി; ഇവളെ ക്കുറി (വയന്തമാല) യെന്നും പറയും:

വില്ലവൻ =ചെങ്കുട്ടുവന്റെ മന്ത്രി.
കോത

വിരപത്നി =കണ്ണകി; നെടുംചെഴിയനെന്ന പാണ്ഡ്യനെ ന്യായത്തിൽ ജയിച്ചത

ന്റെ പാതിവ്രത്യശക്തിയാൽ മധു
രാപുരിയെ ദഹിപ്പിച്ചതിനാൽ ഇ
വൾക്ക് ഈ പേർ സിദ്ധിച്ചു.

വെൺകുന്ന് =സുബ്രഹ്മണ്യസ്ഥലങ്ങളിലൊന്ന്.

വെൺമാൾ =ചെങ്കുട്ടുവന്റെ പട്ടമഹിഷി; ഇവൾ
കണ്ണകിയെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചു പൂജിക്കണ
മെന്നു തന്റെ ഭർത്താവിനോടു പ്രാ
ർത്ഥിച്ചു.

വെള്ളിട മന്റം =കാവിരിപ്പൂമ്പട്ടിനത്തിലുള്ള അഞ്ചു മ
ന്റങ്ങളിലൊന്ന്; ഇതു ചോരന്മാരെ
കണ്ടുപിടിപ്പാനുതകുന്നതു്.

വെള്ളിയമ്പലം =മധുരയിലുള്ള ഒരു മന്റം.

വെള്ളിയം പെരുമല =വിദ്യാധരാലയമായ പർവ്വതം.

വെററിവേൽ ചെഴിയൻ =കൊർക്കാനഗരത്തിൽ വാണിരുന്ന ഒരു
പാണ്ടിയൻ; ഇവൻ കണ്ണകിക്കു ആ
യിരം പൊൻകൊല്ലരെ (തട്ടാന്മാരെ)
ബലികൊടുത്തു്, ഉത്സവം നടത്തി
തന്റെ നാട്ടിനു ബാധിച്ചിരുന്ന ആ
പത്തൊഴിച്ചവൻ; ഇവനെ ഇളഞ്ചെ
ഴിയനെന്നും പറയും.

ശ

ശാലിനി = കിരാതകുമാരിയായ തേവരാട്ടി.

ശേഷകട്ടം ബി (ചേടക ട്ടംബിയൻ) = തിരുവനന്തപുരത്തുള്ള ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ; തന്റെ രക്ഷയിലിരുന്ന കണ്ണകിക്കു നേരിട്ട സന്താപം കേട്ടതിനാൽ അഗ്നിപ്രവേശംചെയ്തു മരിച്ചു മാതരി പിന്നെ ഇവന്നു പുത്രിയായ്തീൎന്നു.

ശോണ = ചേരലാതന്റെ പത്നി.

സ

സൂൎയ്യകുണ്ഡം (ചൂരികുണ്ടം) = കാവേരിയുടെ സംഗമുഖത്തിന്നടുത്തുള്ള ഒരു തടാകം

സോമകുണ്ഡം (ചോമകുണ്ടം) = കാവേരിയുടെ സംഗസ്ഥാനത്തിന്നടുത്തുള്ള ഒരു തടാകം.

സംഗമൻ (ചങ്കമൻ) = ഒരു വൈശ്യൻ; നീലിയുടെ ഭൎത്താവ്.

ഹ

ഹാടകമാടം (ആടകമാടം) = തിരുവനന്തപുരം; മലനാട്ടിലുള്ള ഇരവിപുരത്തിന്നും ഈ പേരുണ്ട്.

വിഷയാനുക്രമണിക.

പുകാർകാണ്ഡം.

മധുരക്കാണ്ഡം

ചിലപ്പതികാരം.

കഥാമുഖം.

കേരളചക്രവൎത്തിയായ ചേരൻ 'ചെങ്കുട്ടുവപ്പെരുമാൾ' പിതാവായ ചേരലാതന്റെ പിമ്പു സിംഹാസനാരോഹണംചെയ്തു വഞ്ചിരാജധാനിയിൽ വാണിരിക്കും കാലത്തു്, ഇളയ പെരുമാളായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുജൻ രാജഭോഗങ്ങളിൽ വിരക്തനായി സന്ന്യാസവൃത്തി കൈക്കൊണ്ടു വഞ്ചിനഗരത്തിന്നു കിഴക്കുഭാഗത്തുള്ള 'തിരുക്കുണവായിൽ' എന്ന ഗ്രാമത്തിലുള്ള ജൈനദേവായതനത്തിൽ വാസമുറപ്പിക്കുകയും 'ഇളങ്കോവടികൾ' എന്ന നാമധേയത്താൽ പ്രസിദ്ധനായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. ഒരിക്കൽ അടികൾ ചെങ്കുട്ടുവപ്പെരുമാളോടും രാജസംഘവുമായി അവിടെ വന്നിരുന്ന തമിഴ് സ്സംഘപ്പുലവരായ മധുരക്കൂലവാണികൻ ചാത്തനാരോടുമൊരുമിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ ചെങ്കുന്നിലെ (ഇപ്പോൾ ചെങ്ങന്നൂർ) നിവാസികളായ കുന്നക്കുട്ടം മലയന്മാർ അവിടെ വന്നു് അടിതൊഴുതു വണങ്ങി ഇപ്രകാരം ഉണൎത്തിച്ചു.

1 "അടിയങ്ങൾ കുടികൊള്ളുമാവിമണ്ഡലം തന്നിൽ
വിണ്ണിൻ പൊന്നൊളിപ്പൂക്കൾ നിറഞ്ഞു ശാഖകൾ മൂടും

2 പരന്നുള്ള പൊയവേങ്ങതരുവിന്റെ തണലിങ്കൽ
കാണ്ടു പോർമുലയൊന്നു സതിമാർ മെഴലിയായിട.

3 ഒരാ ദേവി സ്വയം വന്നു ദേവീട്ടമ്മവിങ്കൾ
സുരനായകനായ ദിവ്യപുമാനോടുമെഴുന്നള്ളി

4 തരുണിയോടിയവൻ നിന്റെ ഏറയവല്ലഭനെന്നു-
മുഖചെയ്തുമവരെല്ലാം വിമാനത്തിൽ കരയേറി

5 വിരവോടെ ദിവം പുകാരവരെകണ്ടാൽ കൺകാരണ
തിരുവുള്ളത്തിലിവിട്ടുന്നിൽകോൾകയും വേണം."

ഇങ്ങനെ മലക്കുറവന്മാർ അടികളെ നിവേദനം ചെയ്തു കേൾക്കയാൽ പെരുമാൾ വിസ്മയം കൈക്കൊണ്ടു മറ്റുള്ളവരെ നോക്കുകയും തനിക്കു ഇസ്സംഭവം അറിയാമെന്നു പറഞ്ഞുംകൊണ്ടു ചാത്തനാർ നടന്ന വൃത്താന്തം പറഞ്ഞുതുടങ്ങുകയും ചെയ്തു.

വിഖ്യാതനായ ചെമ്പിയനെന്ന ചോഴമന്നവന്റെ പുരാതനനഗരങ്ങളിൽവെച്ചു ശാശ്വതമായ സമ്പത്സമൃദ്ധി ചേർന്നിട്ടുള്ളതും 'പുകാർ' എന്ന പുരാതനനാമധേയത്തെ വഹിക്കുന്നതുമായ കാവിരിപ്പൂമ്പട്ടണത്തിൽ 'കോവലൻ' എന്നു പേരായ ഒരു വൈശ്യനുണ്ടായിരുന്നു. അവൻ ആ നഗരത്തിലുള്ള നാട്യവിദ്യാവിശാരദയായ ഒരു വേശ്യയുടെ വശഗനാകമൂലം അപരിമിതമായ തന്റെ ധനം നി

ഭ്ലേഷം നഷ്ടമായ്പ്പോകയാൽ 'കണ്ണകി'യെന്ന തന്റെ പത്നിയുടെ കാൽച്ചിലമ്പു വില്പാനായി പുരാണപ്രസിദ്ധിയും മഹിമയുമുള്ള പാണ്ഡ്യരാജധാനിയായ മധുരാപുരിയെ പ്രാപിച്ചു. പിറേറന്നാൾ ചിലമ്പുംകൊണ്ടു പണ്യവീഥിയിൽ ചെന്നപ്പോൾ ഒരു തട്ടാൻ ആദരവോടെ അരികിൽ വന്നു വേണ്ടുന്ന സഹായങ്ങൾ ചെയ്യാമെന്നേല്ക്കയാൽ അവനു ചിലമ്പു കാട്ടിക്കൊടുത്തു. അവൻ ചിലമ്പിനെ സൂക്ഷിച്ചു പരിശോധിച്ച്, "വിലയേറിയ ഈ ചിലമ്പു പാണ്ഡിപ്പട്ടമഹിഷിക്കല്ലാതെ മററാർക്കും അണിയുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ല; ഞാൻ ഇതു പെരുമാളെക്കാണിച്ചു കൊണ്ടുവരാം; അതുവരെക്കും നിങ്ങൾ ഈ കോവിലിരിക്കുക" എന്നു പറഞ്ഞു കൊണ്ടുപോയി. അടുത്ത കാലത്തു കേട്ടു തീർപ്പാനായി പണിപ്പുരയിൽ കൊണ്ടുവന്നിരുന്നതും താൻ അപഹരിച്ചതുമായ കളവു പോയതായി പ്രസ്താവത്തിൽ വന്നിട്ടുള്ളതുമായ പെരുംദേവിയുടെ ചിലമ്പിനെപ്പററി രാജഭടന്മാർ അന്വേഷണം തുടങ്ങിയിരിക്കയാൽ, ഇതു നല്ലൊരു തക്കമാണെന്നു കരുതി ഈ തട്ടാൻ പാണ്ഡ്യരാജസന്നിധിയിൽ ചെന്ന്, "മഹാരാജ്ഞിയുടെ കളവുപോയ ചിലമ്പ് അന്യനാട്ടിൽനിന്നിവിടെ വന്നിട്ടുള്ള ഒരു വണിക്കിന്റെ കൈവശം കണ്ടുകിട്ടിയിരിക്കുന്നു. ആ കള്ളൻ അടുത്തുള്ള ഒരു കോവിലിലി

രിപ്പുണ്ട്" എന്നു പറഞ്ഞു. ഇതു കേട്ട പാണ്ടിപ്പെരുമാൾ തന്റെ പൂർവ്വകർമ്മവൈഭവത്താൽ മതിമറന്ന്, "അവനെ ചിലമ്പോടുകൂടി ഉടൻ നമ്മുടെ മുമ്പാകെ ഹാജരാക്കണം" എന്നു കല്പന കൊടുപ്പാൻ കരുതിക്കൊണ്ടു തന്റെ ഭടന്മാരെ വിളിച്ച്, "ഉടനെ ആ കള്ളനെ * കൊന്നു ചിലമ്പു കൊണ്ടുവരുവിൻ" എന്നു പറഞ്ഞുപോയി. ഭടന്മാർ അപ്രകാരം കല്പന നടത്തുകയും ചെയ്തു. കണ്ണകി തന്റെ ഭർത്താവിനെ കൊലപ്പെടുത്തിയ വൃത്താന്തം കേൾക്കയാൽ ഒരു ഗതിയും കാണാതെ കണ്ണുനീർ പൊഴിച്ചു പാണ്ടിയന്റെ വിനാശത്തിന്നായി തന്റെ മുക്താഹാരപരിശോഭിതമായ മാറിടത്തിൽ കൈവെച്ച് ഇടത്തെ മുലക്കണ്ണു പറിച്ചെറിഞ്ഞ്, പാതിവ്രത്യശക്തികൊണ്ടു പാണ്ഡ്യനഗരം ഭസ്മീകരിച്ചു. പതിദേവതയായ അവളെ പലരും പോററി പുകഴ്ത്തി.

സ്വാമിൻ! പാണ്ടിപ്പെരുമാളുടെ കർമ്മവൈഭവമെന്നു മുൻപറഞ്ഞതെന്ത്? എന്നു ചോദിക്കുന്നുവെങ്കിൽ പറയാം. അന്യൂനമാഹാത്മ്യമിയലുന്ന പുരാതനനഗരമായ മധുരാപുരിയിൽ ശ്രീമഹാദേവൻ കുടികൊള്ളുന്ന വെള്ളിയമ്പലത്തിൽ ഇരുൾ പരന്ന ഒരിടത്തിൽ ഞാൻ ശയിച്ചിരുന്നു. അപ്പോൾ ഒരു

---

* "കൊണ്ടുചിലമ്പ്" എന്നതു "കൊൻറുചിലമ്പ്" എന്നു തെററിപ്പോയി.

നഗരത്തെക്കാത്തുവാഴുന്ന ശ്രീമധുരാദേവി അഴൽ പെരുകി വാഴുന്ന ആ വീരപത്നിയുടെ മുമ്പിൽ ആവിർഭവിച്ച്, "കടുംകോപാഗ്നിയെ കൊങ്കയാൽ കാണിച്ച ഹേ സുമുഖി! നിങ്ങളിരുവർക്കും പുണ്യഫലം ക്ഷയിച്ചതിനാൽ, മുജ്ജന്മത്തിൽ നിനക്കും നിന്റെ പ്രാണനാഥനും കലിംഗരാജ്യത്തിൽ സിംഹപുരത്തിലുള്ള 'സംഗമൻ' എന്ന വണിക്കിന്റെ പത്നിയാൽ ഉത്തമായ ശാപം ഇജ്ജന്മത്തിൽ അനുഭവിക്കേണ്ടിവന്നതാണ്. ഹേ സുകേശി! നീ ഇന്നുമുതൽ പതിനാലാംനാൾ പകൽ കഴിഞ്ഞു നിന്റെ പ്രിയവല്ലഭനെ കാണും. എന്നാൽ ദിവ്യരൂപത്തിലല്ലാതെ മനുഷ്യരൂപത്തിൽ നിനക്ക് അവനെ കാണ്മാൻ കഴിയുന്നതല്ല." എന്ന് ആ ദേവി ഉപന്യസിച്ചതു ഞാൻ കേൾക്കയുണ്ടായി. ഇങ്ങനെ ചാത്തനാർ ചെങ്കുട്ടുവപ്പെരുമാളെ ഉണർത്തിച്ചതു കേട്ട് ഇളങ്കോവടികൾ, "ധർമ്മമാർഗ്ഗത്തിൽനിന്ന് അല്പമെന്നാലും വ്യതിചലിക്കുന്ന നരപാലനെ ധർമ്മം തന്നെ ഹനിക്കും; വിഖ്യാതയായ ഒരു സതീരത്നത്തെ മനുഷ്യരെന്നല്ല വാനോർ, മുനികൾ മുതലായുള്ളോരും വണങ്ങും; പുണ്യപാപങ്ങൾ യഥായോഗ്യം രൂപീകരിച്ചുവന്നു കർത്താവിനെ ബാധിച്ചു തത്ഫലമനുഭവിപ്പിക്കും. എന്നീ മൂന്നു കാര്യങ്ങൾക്കും ഈച്ചിലമ്പുതന്നെ ആദികാരണമായിത്തീർന്നതി

നാൽ ഈ കഥയെ നാം 'ചിലപ്പതികാര'മെന്ന പേരിൽ ഒരു കാവ്യമാക്കി രചിക്കേണ്ടതാണ്'' എന്നരുളിച്ചെയ്യുകയും "ഇതു തമിഴരചന്മാരായ ചേരചോളപാണ്ഡ്യന്മാർ മൂന്നു പേർക്കും യോഗ്യമായിട്ടുള്ളതാകയാൽ അടികൾതന്നെ ഇതു കവനംചെയ്യരുളേണ്''മെന്നു ചാത്തനാർ ഉണർത്തിക്കയും ചെയ്തു. അടികൾ ചാത്തനാരുടെ അഭിപ്രായത്തെ അംഗീകരിച്ച്, 1 മംഗളാചരണം 2 വിവാഹാനന്തരം കോവലനേയും കണ്ണകിയേയും വൃദ്ധന്മാരായ അവരുടെ പിതാക്കന്മാർ ഗൃഹസ്ഥധർമ്മാചരണത്തിന്നായി പ്രത്യേകഭവനത്തിൽ പാർപ്പിച്ചതു് 3 യുവതിയായ മാധവിയെന്ന വേശ്യ അഭ്യസിച്ച നാട്യവിദ്യയെ അരങ്ങേറിയതു് 4 നിശാവർണ്ണനം 5 കാവിരിപട്ടണത്തിൽ ഇന്ദ്രോത്സവം നടത്തിയതു്. 6 ഉത്സവാന്തത്തിൽ സമുദ്രസ്നാനം 7 കോവലനും മാധവിയും ചോലയിലിരുന്നു 'കാനൽവരി' എന്ന പദ്യങ്ങളെ വീണയിൽ പാടിയതു് 8 വസന്തകാലത്തിൽ മാധവിയുടെ വിരഹവേദന 9 കണ്ണകിയുടെ ദുസ്സ്വപ്നം ദേവന്തിയോടു പറഞ്ഞതു് 10 കണ്ണകി മുതലായവർ ചോളനാട്ടുപുറങ്ങളെ ചോദിച്ചു കണ്ടറിഞ്ഞതു് 11 നാട്ടുപ്രദേശം കണ്ടു സന്തോഷിച്ചതിന്നുശേഷം, കാട്ടുപ്രദേശം കണ്ടു ഭയപ്പെടുന്നതു് 12 ദുർഗ്ഗയുടെ വേഷം ധരിച്ച ശാലിനിയെന്ന വേടസ്ത്രീയുടെ വേട്ടുവരാട്ടം 13 മധുരയിലെ ഉൾനാടുകളിൽ പ്ര

വെശിച്ചത് 14 മൃദംഗധ്വനി മുഴങ്ങുന്ന മധുരാപുരിയെ കാണുന്നത് 15 കണ്ണകിയെ കവുന്തി നാടികം മാതരിയുടെ അധീനത്തിൽ ഏല്പിച്ചത് 16 കോവലനെ കൊലക്കളത്തിൽ വധിച്ചത് 17 ഇടച്ചേരിയിൽ മാതരി മുതലായ ഇടച്ചികളുടെ കൂത്ത് 18 കോവലന്റെ മരണോത്ഭവമായ ദുർവ്വാർത്ത കേട്ടതിനാൽ കണ്ണകി ദുഃഖിക്കുന്നത് 19 സർവ്വജനസമക്ഷം കണ്ണകി ലജ്ജവിട്ടു നഗരപ്രവേശം ചെയ്തത് 20 പുകഴ്പൊന്ന പാണ്ഡ്യപ്പെരുമാളോടു കണ്ണകി ന്യായവാദം ചെയ്തത് 21 കണ്ണകി പാണ്ഡ്യപ്പെരുന്തേവിയോടു കോപാവേശത്തോടെ പറഞ്ഞത് 22 കണ്ണകിയുടെ മുലമുഖത്തിൽനിന്നുണ്ടായ അഗ്നി ആവട്ടം നഗരമെല്ലാം പരന്നത് 23 മധുരയിലെ മഹാദേവി ആവിർഭവിച്ചു കണ്ണകിയോടരുളിച്ചെയ്തത് 24 ചെങ്കുന്നിൽ വേങ്ങമരച്ചുവട്ടിൽ കണ്ണകിയെക്കണ്ടതിനാൽ ഉൽപാതശാന്തിക്കായി മലക്കുറത്തികൾ വഴിപാടുകളി നടത്തിയത് —ഇതെന്നെ ഇരുപത്തിനാലിന്നോട് 25 മലക്കുറവർ രാജാംഗത്തിൽ ചെന്നു മുഖം കാണിച്ചത് 26 കണ്ണകിയുടെ പ്രതിമയ്ക്കായി ശില കൊണ്ടുവന്നത് 27 ആശ്ശിലയുടെ ജലസ്ഥാപനം 28 കണ്ണകിയുടെ പ്രതിഷ്ഠ 29 തനിക്കു പ്രതിഷ്ഠയും ഉത്സവവും നടത്തിയതിന്നു പാതിവ്രത്യദേവതയായ കണ്ണകി പെരു

ജാക്കന്മാരെ വാഴ്ത്തിയതു് 30 കനകവിജയാദികളായ ആര്യമന്നവന്മാർ കണ്ണകി ദേവി വരം കൊടുത്തതു് — എന്നീ ആറു ഗാഥകൾ കൂടിച്ചേർന്നു് ആറഞ്ചു ഗാഥകളായി പാട്ടിൽ രചിക്കപ്പെട്ട കാവ്യത്തെ പ്രസിദ്ധിമാനായ ഇളങ്കോവടികൾ അരുളിച്ചെയ്കയും മധുരക്കൂലവാണികൻ ചാത്തൻ കേൾക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതു ധർമ്മാർത്ഥകാമപ്രതിപാദകമായ ഒരു പ്രബന്ധമാകുന്നു.

അവശിഷ്ടം.

കണ്ണകിയുടെ കടുങ്കോപത്തിന്നിരയായിത്തീർന്ന പാണ്ഡ്യദേശത്തിൽ അന്നുതൊട്ടു മഴ കുറഞ്ഞു, ക്ഷാമം വർദ്ധിച്ചു, വിഷൂചിക, മസൂരി മുതലായ സാംക്രമികരോഗങ്ങൾ വർദ്ധിച്ചപ്പോൾ പാണ്ഡ്യരാജാക്കന്മാരുടെ പഴയ രാജധാനിയായിരുന്ന കൊർക്കാനഗരത്തിലെ രാജാവായ 'വെററിവേൽച്ചെഴിയൻ' കണ്ണകീദേവിക്കു ബലികളത്തിൽ ആയിരം തട്ടാന്മാരെ വധിച്ചു തിറനടത്തിശ്ശാന്തി ചെയ്തതിനാൽ നാട്ടിന്നു പുഷ്ടി വരത്തക്കവണ്ണം വർഷം ഉണ്ടാവുകയും രോഗാദ്യരിഷ്ടങ്ങൾ നീങ്ങുകയും ചെയ്തു. ഈ

സംഭവം കേട്ടുകൊണ്ടു നാട്ടരചനും ദേവിക്കു തിറ നടത്തി ശാന്തിചെയ്യുകയും, എന്നും മഴയും തൊഴിലും മുടങ്ങാതെ വരികയും ചെയ്തു. ഇപ്രകാരം സാഗരവലയിതമായ സിംഹളത്തിലെ മന്നവൻ, 'ഗജബാഹു' കണ്ണകീദേവിക്കു നാലമ്പലത്തോടുകൂടിയ ആലയം ചമച്ച്, "ഇവൾ താപശാന്തി വരുത്തി അനുഗ്രഹം നൽകും" എന്നു കരുതി പ്രതിവർഷം കർടകമാസത്തിൽ ഉത്സവം നടത്തിവന്നു. അവിടെ യഥേഷ്ടം വർഷമുണ്ടായി നാടു വർദ്ധിച്ചു വിളവിന്നു സമൃദ്ധിയുണ്ടായി. ചോഴമന്നവനായ പെരുങ്കിള്ളി സർവ്വപ്രകാരേണയും അനുഗ്രഹമേകുന്ന പതിദേവതയായി സങ്കല്പിച്ച് ഉറയൂരിൽ ഇവൾക്കൊരാലയം പണിചെയ്യിച്ചു നിത്യപൂജോത്സവാദികളും നിയമിച്ചു. അന്നുതൊട്ടു ചോഴമണ്ഡലത്തിൽ രോഗാദ്യനർത്ഥങ്ങൾ നീങ്ങി നാൾക്കുനാൾ അഭിവൃദ്ധിയുണ്ടായി.

പുകാർകാണ്ഡം.

ഒന്നാം ഗാഥ.

മംഗളാശംസ.

1. തിങ്കളെ സ്തുതിപ്പുക തിങ്കളെ സ്തുതിപ്പുക
തങ്കം നറുമലർമാല്യത്തിനാൽ

2 അങ്കിതമാം ചോളേന്ദ്രൻതൻ കുടപോൽ മഹീ-
തന്നെയെ മുറ്റും കുളിപ്പിക്കയാൽ

3 ഭാനുവെ സ്തുതിപ്പുക ഭാനുവെ സ്തുതിപ്പുക
മാനിയാം കാവേരിനാട്ടുമന്നൻ

4 താനതുമീട്ടുന്നോരാജ്ഞാചക്രംപോലെ
വാനിൽപ്പ്രചരിക്കു പൊന്മയമായ്

5 കനകം കൊടുമുടികൊള്ളുന്ന മേരുവെ
താനേ വലംവെച്ചു വാഴ്കയാൽ.

6 മേഘത്തെപ്പോറ്റുക മേഘത്തെപ്പോറ്റുക
സ്വർഗ്ഗം പൂഴ്ന്നൊഴുകിയിരുൾ

7 ആ നരപാലകൻ ദാനത്തിനൊന്നാണം
മേൽനിന്നു ധാര പൊഴിക്കയാൽ

8 പോറ്റുക പോറ്റുക പൂമ്പുകാർപ്പട്ടണം
ചുറ്റും കടൽവേലിയൂഴിതന്നിൽ

9 മുറ്റും നൃപൻ്റെ വംശത്തിനെന്നപോ-
ലേറെയും കീർത്തി പരക്കയാൽ.

10 പൃഥ്വീപതികളനുകൂലമായ് നിത്യവും
വർത്തിച്ചു പോരും പുരാതനമായ്

11 ചിത്രവാതായനം ഗോപുരങ്ങളും ബുധ-
സത്തമന്മാരും വിളങ്ങുകയാൽ

12 അന്യാദൃശപ്രൗഢി തിങ്ങിനിന്നീടുന്ന
ധന്യമാം കാവേരിപട്ടണവും

13 മന്നിൽ പൊതിയിൽമലയും ഹിമാദ്രിയും
ഒന്നുപോലെന്നും പുകഴുമന്ന

14 ശാസ്ത്രങ്ങൾ മൂന്നും പുരാണങ്ങളെന്നിവ
തീർത്തറിഞ്ഞോരുള്ളോർ കഥിച്ചിടുന്നു.

15 വാണിഭകീർത്തിയും നാഗരികത്തിലു-
മൂനമകന്നു ലഭിച്ചീടുന്ന

16 ഭോഗങ്ങളും പുകഴ്കീർത്തിയും വർണ്ണനാ-
തീതം പുകാറെന്ന പട്ടണത്തിൽ.

17 വാനിൽ പറക്കും കൊടിക്കൂറകളുള്ള
മാനംതൊടുന്നുള്ള പുകൾ പെറ്റകം

18 മാനായ്കൻവംശമായീടുന്ന കോയിമേൽ
പൂണ്ടന്നൊരാകാശമപ്പാൻ കൊടിയായ്

19 ഈരാറാണ്ടു തികയാത്ത കന്യക
വാരിജമങ്കയെപ്പോൽ വിളങ്ങി.

20 പേരാർന്നമേധാവതിയായിരുന്നവൾ
ചേർന്ന ചാരിത്രമൊട്ടുള്ളോരോ

21 ചാരുഗുണങ്ങളിണങ്ങുകയാൽ നിത്യം
നാരിജനം വന്നു കൂപ്പീടുന്നോൾ.

22 തന്വംഗിയാളവൾക്കുള്ള നാമവും
കണ്ണകിയെന്നല്ലോ ചൊല്ലീടുന്നു

23 അന്നഗരം തന്നിൽ ചോഴൻ കരികാലൻ
മന്നിടം പാലിച്ചു വാണിരവേ

24 എണ്ണമകന്ന പെരുകിയ സമ്പത്തിൻ
വണ്ണം തികഞ്ഞ തറവാടുകൾ

25 ഒന്നുരണ്ടല്ലനേകമവകളിൽ
മന്നവനൊന്നെന്നെ ചൊല്ലിടുന്ന

26 സമുദ്രപാരം പെരുത്തെഴും സാധുക്കൾ-
ക്കൊഴിയാത്ത ദാനങ്ങൾ ചെയ്തീടുന്ന

27 മാശാത്തുവാനെന്ന പേരാം പ്രഭുവര-
ന്നാശ്ചര്യനായുള്ളൊരു തനയൻ

28 മാനായകൻതന്റെ കീർത്തി പരത്തുവാൻ
പാരിടം പോരാതെയായ് മരുവുന്നു.

29 വിണ്ണിനെ വെല്ലും കൊടിയാൽ വിളങ്ങുന്നൊ-
രെണ്ണങ്ങളിംബമുയർമാളികകളും

30 മാനിനിമാർക്കുള്ള കാമം വരുത്തുവാൻ
ക്ഷോണിതലത്തിലവതരിച്ചു

31 സേനാനിമാനിവനെന്നാളും മങ്കമാർ
മാനിച്ചുകൂപ്പും മഹിമയുള്ളോൻ.

32 പേരക്കിടാവെന്ന കോവലനെന്നപോ-
ലീരേഴുലകത്തു തികഞ്ഞതില്ല.

33 ആരോമലാൾക്കും കിടാവെന്നുമുള്ളൊരു
പേരാളും താരുണ്യമാനന്ദനാൾ

34 ചിന്തിച്ചു ശോഭനമായൊരു വാസരം
ചന്തത്തിൽ വേളിക്കു കോപ്പുകൂട്ടി.

35 മാനായകേന്ദ്രന്മാർ തമ്മിൽ ചുമതിച്ചു-
ആനക്കഴുത്തിലിരുത്തിക്കൊണ്ടു

36 വേദിക വട്ടകളെന്നപ്പുരത്തിൽ
നീളവെ നന്നായ് പ്രസ്യമാക്കി

37 തപ്പു മൃദംഗം മുതലാം വാദ്യങ്ങൾ
എപ്പേരും പാരം മുഴങ്ങീ വേഗാൽ

38 പുതമീന്ദ്രൻ തന്റെ വിളക്കുകളെന്ന
മുത്തണിവെൺകൊടജാലം പൊങ്ങി

39 മംഗലതോരണങ്ങൾ കൊണ്ടല്ലോ വീഥികൾ
തൊങ്ങലവണ്ണമലങ്കരിച്ചു

40 നാരികൾ തൂകുന്ന വൈരമണിസ്സുമ-
ജാലം നിറഞ്ഞിതാ തിണ്മുകളിൽ

41 നീലിച്ച പട്ടു വിതാനിച്ചുള്ള മുത്തു-
മാലകൾ തൂക്കിയ പന്തലിൽ

42 വെണ്മതി രോഹിണിതന്നോടു ചേർന്നൊരു
നന്മതിങ്ങുന്ന വാസരത്തിൽ

43 വേദിയനോതും പഴമറകൾക്കൊത്തതെ
മേളമയോടെ നടത്തിക്കൊണ്ടു

44 നിർമ്മലയായൊരരുന്ധതിയെക്കാളേറ്റ
രൂപമണിയോടൊത്തു കോവലൻതാൻ

45 ഹോമാഗ്നിയെ വലംവെച്ചുള്ള കാണികൾ-
ക്കാനന്ദമേകുന്നമെന്നു വന്നു

46 വിളക്കുകൾ താലത്തിലേന്തും ചിലർ മണി-
ക്കുട്ടിൽ വിളങ്ങും മലരെടുത്തും

47 വേദസ്തുതികളുരുവിടുന്നു ചിലർ
ഗീതങ്ങളും ചിലർ പാടിടുന്നു.

48 ശങ്കിച്ചീടാതുണ്ടിന്നിവരോടെ നോക്കുന്ന
കങ്കണിക്കൊത്തകൊള്ളിപ്പൂക്കിടാങ്ങൾ

49 ചാന്തും പരിമളധൂപങ്ങളും ചില-
രെണ്ണമില്ലാ പുഷ്പമാല്യങ്ങളും
50 ഗന്ധമിയന്നുള്ള ചൂർണ്ണങ്ങളും ചില
പന്തണികൊങ്കമാർ കയ്യിലേന്തി
51 പൊന്നിൻവിളക്കം പിടിച്ചു മണികളാൽ
മിന്നുന്ന താലമെടുത്തു ചിലർ.
52 വിണ്ണുമുട്ടിയിട്ട ഭാജനവും ചിലർ
ഹസ്തത്തിലേന്തിനാർ പൂർണ്ണകുംഭം.
53 ഒന്നിനൊന്നാകർഷകരാകിയ
സൽകാരകാരിണിമാർ ചൊല്ലിനിനാർ:
54 'പുത്രൻതാവഴിപ്പൂർണ്ണനാകിയോ
ഉത്തമനാകുന്ന കാന്തനോടും
55 കണ്ണും കരളും പിരിയാതെ പുൽകിടാം.
എന്നുമിണങ്ങിപ്പോലെ വാണിടേണം.
56 ഭൂതലത്തെ രക്ഷകനിൻ സന്തതിയുമൊത്ത
ചെമ്പിയൻ ശാർദ്ദൂലപ്പൂങ്കൊടിയും
57 കാലേ തെക്കുരുതിയന്നിവരൊന്നാകെ
കലങ്ങാതെ ചെല്ലുമാറായിടട്ടെ
58 പൊന്മതിലേലും പുകഴ്ന്നുള്ള വേൽ കയ്യിൽ
ചഞ്ചുന്ന ചെമ്പിയൻ പാർത്തലത്തിൽ
59 പൊൻമുട്ടമില്ലാതൊരാജ്ഞാചക്രം ദിവാ-
രാത്രം ചുഴന്നുമാറായീടട്ടെ.'
60 എന്നങ്ങു പ്രാർത്ഥിച്ചു തൽക്ഷണമെല്ലാരും
ദമ്പതികളിലിട്ടു പുഷ്പങ്ങളാൽ
61 മന്ദിരമദ്ധ്യത്തിലുള്ളവരൊക്കെയും
മംഗളഘോഷം മുഴക്കിനിനാർ.

രണ്ടാം ഗാഥ.

ഗൃഹസ്ഥധർമ്മാചരണം.

സർവ്വസമ്പത്സമൃദ്ധിയോടുംകൂടി വിഖ്യാതന്മാരായ മഹാരാജാക്കന്മാരാൽപ്പോലും ആശിക്കത്തക്ക ധനസമ്പത്തിയുള്ള അനവധി വൈശ്യപ്രമുഖന്മാരുടെ വസതിയായ പുകാർപട്ടണത്തിൽ മരക്കലം മരക്കാൽ മുതലായ താപ്പുകളാൽ അളന്നു നിർണ്ണയിപ്പാൻ കഴിയാത്തവണ്ണം (ദ്രവ്യപുഷ്ടിയാൽ അത്ഭുതപ്പെടത്തക്ക ദേശങ്ങളോടും ദ്വീപുകളോടുംകൂടി കടൽച്ചൂഴും ഭൂമണ്ഡലം മുഴുവനോടെ നോക്കുന്നതായാലും സാമ്യമാകാത്തവിധമുള്ള) ലക്ഷ്മീവിലാസത്തോടെ ധർമ്മാർജ്ജിതമായ ധനത്താൽ ഉൽകൃഷ്ടങ്ങളായ ദാനധർമ്മങ്ങളനുഷ്ഠിച്ച പുണ്യവാന്മാർ പുകഴ്ത്തുന്ന മൂന്നുവക ഭോഗഭൂമികളിലൊന്നായ ഉത്തരകുരുദേശത്തോടൊക്കത്തക്ക സർവ്വസുഖാനുഭൂതികളും തികഞ്ഞു വാഴുന്ന കണോരന്മാരുടെ കലത്രങ്ങളായ കണ്ണകിയും കാന്തനും ഏഴുനിലമാടത്തിൽ നാലാം നിലയിൽ മയനിർമ്മിതമെന്നു തോന്നത്തക്ക മണിക്കാൽമഞ്ചത്തിലിരിക്കയായിരുന്നു. അപ്പോൾ വിടർന്ന കേസരങ്ങൾ വണ്ടുകൾ കരണ്ടും ഉലഞ്ഞുതാനും കൊഴിഞ്ഞും നില്ക്കുന്ന ചെങ്കഴുനീർ, വെള്ളാമ്പൽ, താമര

മുതലായ ജലപുഷ്പങ്ങളുടെ മണം കൂടിക്കലൎന്ന നറുഗന്ധം സ്ഥലപുഷ്പങ്ങളായ കേതകികളുടെ സൌരഭ്യത്തെയും ചമ്പകച്ചോലയിൽ മാലാരൂപത്തിൽ നില്ക്കുന്ന മാധവീകസുമങ്ങളുടെ മധുവിനെയും ആരാഞ്ഞു ഉഴിച്ചും, പിന്തിരിഞ്ഞു കാമിനികളുടെ കവുനികളിലിഴയുന്ന പരിമളത്തെ ആസ്വദിപ്പാനാശിച്ചു വഴികാണാതുഴലുന്ന വണ്ടുകളൊരുമിച്ചു മണിമാലാരാജികളാൽ വിളംബിതങ്ങളായ വാതായനദ്വാരങ്ങളിലൂടെ തങ്ങൾ നോക്കിച്ചെന്നകംപുക്കു പരിഭ്രമിച്ചിന്നങ്ങിയ മലയമാരുതസംസേവനത്താൽ മതിമോഹം വളൎന്ന കാമപരവശന്മാരായ്ച്ചമഞ്ഞു. അനന്തരം അവർ അവിടം വിട്ടു നറുമലരമ്പനായ മകരധ്വജന്റെ വിഹാരഭൂമിയും ഏഴാമത്തെ നിലയുമായ നിലാമുറ്റത്തിൽ ഇളമഞ്ഞാസ്വദിപ്പാനായി സംഭരിച്ചിരിക്കയാണെന്നു തോന്നുംവണ്ണമുള്ള മണലിയലും മലർനികരത്താൽ തീൎത്ത മെത്തയിന്മേലിരുന്നു കടൽച്ചുഴിച്ചുഴികൊണ്ടൊഴിയാതെ ദീപ്തി നല്ലുന്നകം മരീചികളെ പ്രസരിപ്പിക്കുന്ന സൂൎയ്യചന്ദ്രന്മാരെപ്പോലെ ശോഭിച്ചു. അവർ മാറിടത്തിലണിഞ്ഞതായ, വണ്ടുകളാൎത്തും വെണ്ണിലാവു വീശിക്കൊണ്ടു വിരിഞ്ഞും വെള്ളിത്തളങ്ങളോടിണങ്ങിയുമിരിക്കുന്ന മുല്ലമാലയും ചെങ്കഴുനീർപ്പൂമാലയും വാടിയുലയത്തക്കവണ്ണം മതിമറന്നു പരിരംഭണം ചെയ്തശേഷം ലക്ഷ്മി

സമാനയായ നായികയുടെ പ്രേമപ്രസന്നമായ വദനത്തെ വീക്ഷിച്ച് നായകൻ ചെയ്ത ചാടുഭാഷണമാണിത്.

(‘ശ്രീമതിയോട് ചൊന്ന പാളുകയോ’ എന്ന മട്ട്)

1 ഉയരനതമായി പണിയുമോരു
ശൈലതന്റെ മുടിയിലണിയായി

2 അമലനോടണിഞ്ഞവയലൃത്തിൽ
ഇന്ദുലേഖകളിൽ ചെമ്പിർ വിലസും.

3 മുന്നം നിന്നൊടു കൂടെപ്പിറന്നവൾ
തരുണി! നിൻനിടിലത്തഭാരകന്ന

4 തന്നിലിക്കാം മൂന്നു നിനയുമ്പോൾ
ചന്ദ്രശേഖരൻ തന്നൊരു കരുമം

5 കാമനും തന്റെ തോഴിയായിരുന്ന
കേരളാകാരമിതുശോഭനം

6 സർവ്വജാമിനിയായ്നിന്നാകെ കിനാ-
ശ്ശോദനാക്കാലിച്ചിട്ടിയുഗത്തിനായ്

7 പോർക്കളത്തിൽ തനിക്കു വിജയത്തെ
ചേർപ്പാനൊരുങ്ങിടും സൃഷ്ടിന

8 ആകർഷിക്കുന്ന ശസ്ത്രം കൊണ്ടപ്പുരു-
ഷാക്കളെ ധരിത്രിയിലുള്ളോരെല്ലാം.

9 വിഷ്ണുവക്ഷസ്സിൽ തീർത്ഥം സുയശസ്സുന്ന
മുന്നിലല്ലോ പിറന്ന നീയാകയാൽ

10 ഇന്ദ്രനാകിയോ വജ്രായുധപ്പിടി
നിന്നിലുള്ളൂ മനമിണങ്ങിടും

11 കാർത്തികേയൻ കരത്തിലൊളിയാർന്ന
കൂർത്തു നിണമാർന്ന വേലിന്നിണകൊണ്ടു

12 വീർത്തു നിന്റെ കുവളു നയനങ്ങൾ
ഓർത്തു ഞാനതിൻ കാരണം ചൊല്ലുവൻ

13 ഉത്തമനാകുന്നൊരാളുന്നതഭാവത്തോടെ
പാർത്തുകൊള്ളുവാനല്ലാതെ മറ്റില്ല

14 ചൊല്ലെഴും പീലിപൂണ്ട മരതക-
കല്ലിൻ കാന്തി കലരും മയൂരങ്ങൾ

15 പല്ലവാംഗി! നിൻ പൂങ്കായൽ കാൺകയാ-
ലല്ലലാർന്നവർ കാനനം പൂകിനാർ

16 തന്വി! നിൻ മൃദുയാനം ലഭിയാഞ്ഞോ-
രന്നജാലമവമാനമുൾക്കൊണ്ടു

17 ചെന്നു പൊയ്കകൾ തോറും മരുവുന്ന
പുണ്ഡരീകവനത്തിൽ മറഞ്ഞുതാൻ

18 വീണ, വേണു, സുധയെന്നിവ മൂന്നു-
മൂന്നമൊരു കലർന്ന മട്ടായൊത്ത

19 മഞ്ജിനി! നിന്റെ കളസ്വനം കേട്ടു
മന്ദമാരു കിഴിഞ്ഞുള്ള കിളികൾ

20 ആനമിങ്ങിൽ ശിക്ഷപ്പൂതായ് നിന്നെ
പരണിയണിയിച്ചെള്ളുഞ്ഞിടവുന്നു

21 മാമലർവേണി! നിന്നെച്ചമയിപ്പാൻ
ഭ്രമം പൂണ്ടു മുതിർന്ന മങ്കമാർ

22 മംഗലാംഗമൂല്യണമെന്തിനായ
സൗരഭ്യം മരു മണ്ഡനമായങ്ങൾ

23 കാമിതംപോലെ നിന്മെയ്യിൽ ചാർത്തുവാൻ
നാമറിയുന്നീലെന്തൊരു കാരണം

24 മംഗളമലർക്കാവണിയുന്നതിൽ
തിങ്ങിനില്പല്ലോ നിന്നുടെ തോഴിമാർ

25 പിന്നെയുമണിയിപ്പതമ്മയ്ക്കെൻ-
തന്നിലുള്ളൊരു പക്ഷപാതത്താലോ?

26 കാരകിലിൻ നറുപുകയേല്പിലും
പോരെന്നോർത്തു ധൂപമേല്പാനെന്നോ

27 വാരണിക്കഴലിൽ തഴുകുന്നതും
പാരമായതിൻ ശോഭ പുലർത്തുവാൻ

28 പത്രവല്ലി വരച്ചുള്ള കോങ്കയിൽ
മുത്തുമാലയണിയിപ്പതോർക്കിൽ

29 അത്തരമണിമാർക്കായതിനന്തരി
ചേർച്ചയല്ലല്ലോ വിധിതന്നെ ധ്രുവം

30 താലി തൊട്ടുള്ള മാംഗല്യഭൂഷകൾ-
പോലും തന്നെ വഹിക്കയില്ലയാൽ

31 ആനനം താൻ വിളങ്ങും തന്മെയ്യും
ഭാനുവെന്ന തിങ്കൾ മറയുമാറ്

32 പിന്നെയുമോരോ ഭൂഷകൾ ചാർത്തുവാൻ
പെണ്ണുങ്ങൾക്കുള്ള പിച്ചു പിണങ്ങിടാമോ?

33 പങ്കമേലും കലരാതെ തങ്കമേ!
മംഗളാംഗി, കുട്ടിളം നന്ദനേ!

34 അങ്കുരിച്ചഴകാളുന്ന ശീലമേ!
ചെങ്കതിരേ! തെളിയും നന്ദനേ!

35 ചാതകം പുണരിയുന്ന ചിത്രമേ!
പാരിൽ ജീവിപ്പോർക്കുള്ള ഐശ്വര്യമേ!

36 പേരിയന്ന പെയങ്കി വൈശ്യന
പാരമാനന്ദമേകം പെൺമെപെരുമലേ!

37 മാമലയിൽ വിളയാതെ ലഭ്യമാം
ഇളമകോലവും മണിയെന്നു ചൊൽവതോ

38 വാരിധിയിലുരിക്കാതെ കണ്ടിടം-
ചേതം പീയൂഷമെന്നതാൻ ചൊൽവതോ

39 വീണയിൽനിന്നുതിർക്കില്ലാതെ നി-
ക്വാണമെന്നു നിരൂപിപ്പതെങ്ങനെയോ

40 കാറണിക്കുഴലാളേ! വേതിയെ
ക്കൂറോടെന്നു പുകഴ്ത്തുന്നതെന്തിനി?

എന്നിങ്ങനെ കമനീയാംഗനായ നായകൻ നായികയുടെ അസംഖ്യമായ ഗുണഗണങ്ങളെ അഭിനന്ദിച്ചുകൊണ്ട്, അത്ഥഗർഭങ്ങളായ വാങ്മുഖങ്ങളാൽ അവളെ വിനോദിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു നേരവും പിരിയാതെ പരമാനന്ദിച്ചിരിക്കും കാലത്ത് ഒരു നാൾ കോവലന്റെ ജനനിയായ പെരുമാക്കിഴത്തി, കോവലനും കണ്ണകിയും യഥാക്രമം ഗൃഹസ്ഥധമ്മം പാലിച്ച് ഉപസ്ഥപതി ശ്രേയസ്സു വരിച്ചു വാഴുന്നതു കാണ്മാനുള്ള അഭിലാഷത്തോടെ മറെറാരു മാളികയിൽ ഗാർഹസ്ഥ്യധർമ്മാചരണത്തിനുപയുക്തങ്ങളായ സകലസാമഗ്രികളും സംഭരിച്ചു ഭൃത്യവർഗ്ഗത്തെയും നിയമിച്ചു ദമ്പതിമാരെ അവിടെ പാർപ്പിക്കുകയും അവർ ഏകമനസ്സായി ബഹുവിധപുണ്യകർമ്മങ്ങൾ, ബ്രാഹ്മണോപചാരം, ഭിക്ഷുസേവനം, ബന്ധുസൽക്കാരം

മുതലായകൃത്യങ്ങളും യഥായോഗ്യം നടത്തിക്കൊണ്ടു കുറെ സംവത്സരങ്ങളും നയിക്കുകയും ചെയ്തു.

മൂന്നാം ഗാഥ.

അരങ്ങേററം.

(നടി)

വിന്ധ്യാചലത്തിൽ വസംചെയ്യുന്ന മഹാത്മാവും ദിവ്യനുമായ അഗസ്ത്യമഹാമുനിയാൽ മുമ്പ് ഇന്ദ്രസഭയിൽവെച്ചു ജയന്തനും ഉർവശിയും ശപിക്കപ്പെട്ടു. അതിനാൽ സ്വർവേശ്യകളിൽ ഉയർന്ന പട്ടവും നാട്യത്തിൽ അനന്യസാധാരണമായ നൈപുണ്യവും കൈക്കൊണ്ടു വാഴുന്ന അവരും കാവേരീനഗരത്തിൽ മാധവിയെന്ന നാമംപൂണ്ടു ദേവഗണികയായ്പ്പിറക്കേണ്ടിവന്നു; തദംശജാതയായി മററു വേശ്യകളെ അതിശയിക്കുന്ന ലാവണ്യാതിശയത്താൽ വിളങ്ങുന്ന ‘മാധവി’യെന്ന തരുണീമണി അഞ്ചുവയസ്സുമുതൽ ഏഴു സംവത്സരം നൃത്തഗീതാദികളിൽ നിരന്തരപരിശ്രമംചെയ്തു പ്രാവീണ്യം സമ്പാദിച്ചു, പന്ത്രണ്ടാം വയസ്സിൽ വീരനൂപുരധാരിയും വിഖ്യാതനുമായ ചോഴൻ കരികാലപ്പെരുമാളുടെ മുമ്പാകെ അരങ്ങേററം നടത്തേണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു.

(നാട്യാചാര്യൻ)

അകക്കൂത്തിന്റെ വിഭാഗങ്ങളായ ശാന്തിയെന്നും വിനോദമെന്നുമുള്ള രൂപകദ്വയത്തിന്റെ ലക്ഷണങ്ങളറിഞ്ഞും, നൃത്തത്തോടു ബന്ധമില്ലാതെ ശ്ലോകാർത്ഥങ്ങളെന്നു മുദ്രകാണിക്കുന്ന വിധത്തിൽ നടത്തുന്ന പലവകക്കൂത്തുകളുടെ അവാന്തരഭേദങ്ങളായ അർത്ഥം, യോനി, വൃത്തി, സന്ധി, രസം, ജാതി, ഭാവം, സത്വം, അഭിനയം, വാക്യം, വാക്യഭേദം, വർണ്ണം, രാഗം, ഭേദം എന്ന പതിനാലംശങ്ങളോടു സംയോജിപ്പിച്ചു പതിനൊന്നുവക നൃത്തങ്ങളും, തദനുരൂപങ്ങളായ ഗീതങ്ങളും അവയ്ക്കൊത്തവണ്ണം നൃത്താനുഗം, ഗീതാനുഗം, ഉഭയാനുഗമെന്നുള്ള ഭേദങ്ങളോടുകൂടിയ വാദ്യങ്ങളും ശാസ്ത്രോക്തമാംവണ്ണം ഗ്രഹിച്ചും, അകക്കൂത്തിനും പുറക്കൂത്തിനുമുള്ള ആട്ടവും, പാട്ടും, താളങ്ങളും, തൂക്കുകളും സംയോജിപ്പിച്ചു രമ്യമായ അകക്കൂത്ത്, പുറക്കൂത്ത് മുതലായവ നടത്തുന്നതിൽ പതാക മുതലായ ഇരുപത്തിനാലു ഭേദങ്ങളോടുകൂടിയ ഏകഹസ്തം, അഞ്ജലി മുതലായ പതിമ്മൂന്നു ഭേദങ്ങളോടുകൂടിയ ദ്വിഹസ്തം, കൌതുകപ്രതിപാദകഹസ്തം, പ്രവൃത്തിപ്രതിപാദകഹസ്തം ഇങ്ങനെ നാലുവക ഹസ്തമുദ്രകളെ വിധിയാംവണ്ണമറിഞ്ഞ് അകക്കൂത്തിൽ മേൽപ്പറഞ്ഞ ഹസ്തങ്ങൾ പരസ്പരം ഭേദിച്ചുവരാതെയും, പുറക്കൂത്തിൽ

ആട്ടത്തിൽ അഭിനയവും, അഭിനയത്തിൽ ആട്ട വും കലൎന്നുവരാതെയും കാലക്കുത്തും വരിക്കുത്തും ചോടുകൾ തമ്മിൽ മാറാതെയും നടത്തുന്ന നാട്യാ ചാൎയ്യനോടും,

(ഗാനാചാൎയ്യൻ)

വീണാവാദനത്തിലും വേണുഗാനത്തിലും ഇതരവ ക താളങ്ങളിലും വായ്പാട്ടിലും മന്ദ്രമധ്യമസ്ഥാനത്തിലും അകക്കളത്ത്, പുറക്കളത്ത് പതിവായന നടനങ്ങളെ ന്നിവയിലും അഭിജ്ഞനായി, ഇവയ്ക്കുള്ള പാട്ടുകളി ണക്കുവാനും മസ്സൃത്തി വരുത്തുവാനും സമൎത്ഥനാ യി, ചെമ്പുടയെന്നും, ചെമ്പുറയെന്നുമുള്ള രണ്ടുതരം പാട്ടുകൾക്കും ആധാരമായ നാലംശങ്ങളേയും ഘടി പ്പിച്ച് പ്രാകൃതം, മധ്യതരം, ദേശ്യം, സംസ്കൃതമെ ന്നീ നാലുവക പദങ്ങളുടെ സരസഘടനയെ യഥാ യോഗ്യമറിഞ്ഞ്, ഈ പദങ്ങളിലിണങ്ങിയ സന്ധി ഭേദങ്ങളെല്ലാം ഗ്രഹിക്കുന്നതിൽ ശിക്ഷിതനായും, നാടകത്തിലെ കവിഹൃദയവും, നാട്യഭേദങ്ങളും, ഗീ തവിഭാഗങ്ങളും, ഈ നാട്യഭേദങ്ങളുടെ ആചാൎയ്യ ന്റെ സൂചനാസ്സും പാട്ടുകളെ അന്തരാൎത്ഥങ്ങൾക്കും യോജിപ്പിക്കുന്നിടത്തു ശാസ്ത്രവിരോധംകൂടാതെ വി ഭാഗിപ്പാനും സംയോജിപ്പാനും തക്ക പാടവമുള്ളവ നായും ഇരിക്കുന്ന ഗാനാചാൎയ്യനോടും,

(നാടകകവി)

അലകടൽ ചൂഴ്മവനീമണ്ഡലത്തിൽ വെങ്കിടഗിരിക്കു തെക്കും കന്യാകുമാരിക്കു വടക്കുമായി പൂർവ്വപശ്ചിമസമുദ്രങ്ങൾക്കു മദ്ധ്യേ കിടക്കുന്ന ദേശമായ തമിഴ്നാട്ടിൽ പ്രസിദ്ധനായി, സാഹിത്യം, സംഗീതം, നാട്യം—ഈ മൂന്നു വിദ്യകളിലും വിശേഷനായി, നാടകശാസ്ത്രത്തെ സാമാന്യവിശേഷങ്ങളോടെ നന്നായറിഞ്ഞ്, ഗായകൻ നിയമിച്ചിട്ടുള്ള വിഷമഘട്ടത്തെ അറിഞ്ഞ് അവൻ താളനിലയിൽ വെച്ചിട്ടുള്ള വണ്ണത്തെ തന്റെ കവനത്തിൽ വ്യഞ്ജിപ്പിച്ച് വിരോധികളാൽ പറയപ്പെട്ട കുറ്റങ്ങളുടെ ഗുരുലഘുവ്യത്യാസമറിഞ്ഞ്, ഈ പ്രകാരമുള്ള അബദ്ധങ്ങളൊന്നും പറ്റാത്തവണ്ണം രൂപകം രചിക്കുന്നതിൽ സമർത്ഥനായ കവിവര്യനോടും,

(മാർദ്ദംഗികൻ)

സകലരൂപകങ്ങളെയും ഗീതങ്ങളും പതിനോരായിരത്തിത്തൊള്ളായിരത്തിത്തൊണ്ണൂറ്റൊന്നു ധ്വനികളും മുത്തമിഴെന്ന സാഹിത്യാദി മൂന്നു വിദ്യകളും വീണവായനയിലുള്ള വിശേഷങ്ങളും താളങ്ങളും തൂക്കുകളും അവയിൽ വരാവുന്ന തെറ്റുകളും നാമാദി നാലുവിധപദങ്ങളും സലക്ഷണമറിഞ്ഞും, ഓരോ പാട്ടിലും പതിഞ്ഞവട്ടത്തിന്റെയും ഇരട്ടിവട്ടത്തിന്റെയും ഏറ്റത്തിലും ഇറക്കത്തിലും താളത്തിനു

വേണ്ടുന്ന ഏററക്കുറച്ചിൽ വരാതെതാനമറിഞ്ഞും, ഉരുപ്പടികളിൽ വീണയും കുഴലും വർണ്ണാട്ടും ഇണങ്ങത്തക്കവണ്ണവും ശ്രോതാക്കൾ രസിക്കത്തക്കവണ്ണവും രംഗവാസികളുടെ മതമറിഞ്ഞു വായിച്ചു മററു പക്കമേളങ്ങളുടെ ശ്രുതികൾക്കേററക്കുറവു വന്നു മേളത്തിനു ചോർച്ചവരാതെ തന്റെ ഹസ്തപാടവം പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതിൽ പ്രവീണനായ മാർദ്ദംഗികനോടും,

(കുഴൽക്കാരൻ)

ശാസ്ത്രവിധിപ്രകാരം ചിത്രയോഗം പഞ്ചായോഗമെന്ന രണ്ടു ശബ്ദഭേദങ്ങളുടെ സന്ധിവിശേഷത്തെ അറിയുന്നതിൽ നാടകകർത്താവിനു് തുല്യമായ അറിവു സമ്പാദിച്ചും, കുഴലിന്റെ ദ്വാരങ്ങളെ തർജ്ജന്യാദ്യംഗുലികളാൽ വിട്ടു പിടിക്കുന്നതായ ആരോഹണത്തെയും, കനിഷ്ഠിക മുതലായ അംഗുലികളാൽ വിട്ടുപിടിക്കുന്നതായ അവരോഹണത്തെയും നില തെററാതെ പ്രയോഗിപ്പാൻ അഭ്യസിച്ചും, വീണയിൽ ഷഡ്ജം, പഞ്ചമം എന്ന രണ്ടു തന്ത്രികളേയും ഇരട്ടിച്ചു കെട്ടി അവയെ മീട്ടി വായിപ്പാൻ ഗ്രഹിച്ചു മൃദംഗത്തിന്റെ ശ്രുതിയറിഞ്ഞു മാർദ്ദംഗികപ്രധാനനോടിണങ്ങി വായിച്ചും ഗായകന്റെ ഗാനത്തിന്നനുസരിച്ചു സലക്ഷണം ശ്രുതി പിഴയ്ക്കാതെ വർണ്ണങ്ങൾ പാടി രഞ്ജിപ്പിച്ചും, പലതരം ഗാനങ്ങളെ വാദ്യമാധുര്യത്തോടും ഗാനമാധുര്യത്തോടും പ്രയോഗിപ്പാൻ കഴിവുള്ള കുഴൽക്കാരനോടും,

(വൈണികൻ)

ഓരോരോതരം ഗാനങ്ങൾക്കും നാടകപാത്രങ്ങളുടെ ശരീരങ്ങൾക്കും ഇണങ്ങിയ ശ്രുതിഭേദങ്ങളെ അനുസരിച്ചു തന്ത്രീനിയമനം ചെയ്യുന്നതിലും ഗീതങ്ങളിലുള്ള വർണ്ണങ്ങൾക്കനുരൂപങ്ങളായ ധ്വനികളെ ആവിർഭവിപ്പിക്കുന്നതിലും ഓരോ സ്ഥാനങ്ങളിലും സമവിഷമങ്ങളെന്നോ കരപാടവം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതിലും ശ്രുതിലയങ്ങളുടെ വിഭാഗത്തിലും, സ്വരങ്ങളുടേയും താളങ്ങളുടേയും അവാന്തരഭേദവിവേചനത്തിലും സ്വരാദികളുടെ പ്രസ്താരക്രിയയിലും സമർത്ഥനായും മറ്റുള്ള മേളങ്ങളുടെ ശ്രുതിയിൽനിന്നും ഏറക്കുറവു വരാത്തവിധത്തിലിണക്കി പാടുവാൻ നിപുണനായുമിരിക്കുന്ന വൈണികാചാര്യനോടും,

(രംഗം)

പ്രാജ്ഞനായ ശില്പാചാര്യന്റെ വിധികൾക്കു വിരോധം വരാത്തവണ്ണം രംഗനിർമ്മാണത്തിനു നിർദ്ദോഷമായ സ്ഥലത്തെ നിയമിച്ച്, പൊതിയൽ മുതലായ പുണ്യപർവ്വതങ്ങളുടെ പാർശ്വങ്ങളിൽ വളർന്ന് ഒരു ചാൺ കമ്പായമുള്ള മുളയിൽനിന്ന് ഒരു ഉത്തമപുരുഷന്റെ പെരുവിരലിന് ഇരുപത്തിനാലു വിരൽ നീളത്തിൽ അരങ്ങളന്നു നിർമ്മിപ്പാനുള്ള കോൽ ഉണ്ടാക്കി, ഇക്കോലിന് ഏഴുകോൽ വീതിയും എൺകോൽ നീളവും ഒരു കോൽ ഉയരവുമുള്ള തറയിട്ട്,

തറയിന്മേൽ നിരത്തിപ്പതിച്ച പലകകളിൽനിന്ന നാലുകോലുയരത്തിൽ തൂണു നിറുത്തി ഉത്തരംവെച്ചു ശാലയുടെ അളവിന്നു വിധിച്ചവണ്ണമുള്ള അളവിൽ രണ്ടു ഗോപുരങ്ങളോടുംകൂടി നിർമ്മിതമായ രംഗത്തിൽ മേൽഭാഗത്തു ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയവൈശ്യശൂദ്രവർണ്ണങ്ങളായ വജ്രദേഹൻ, വജ്രനേത്രൻ, വർണ്ണൻ, രക്തകേശധരൻ എന്നീ നാലു ഭൂതങ്ങളുടേയും രൂപം വരച്ചു യഥാർത്ഥം കണ്ടു വണങ്ങത്തക്ക നിലയിൽമേൽഭാഗത്തുവെച്ച്, തൂണുകളുടെ നിഴൽ രംഗത്തിലുള്ള യാതൊന്നിലും വ്യാപിക്കാത്തവണ്ണം നല്ല നിലവിളക്കു കൊളുത്തിവെച്ച്, ഇടത്തും വലത്തും ചിത്രിതരൂപങ്ങളായ രണ്ടു തിരശ്ശീലകളും, മേൽപ്പറഞ്ഞ നാലു ഭൂതരൂപങ്ങൾ വരച്ച ശീലയാൽ മേക്കെട്ടിയും കെട്ടി ചന്ദ്രൻ, വ്യാഴം, ചൊവ്വ എന്നുള്ള തേജസ്സുയത്തോടെ ക്രമത്തിൽ ധവളപീതരക്തവർണ്ണസാമ്യം സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള മുക്താമാണിക്യവിദ്രുമമാലകളെ യഥാക്രമം തൂക്കി, പുതുമയും ശില്പവൈദഗ്ദ്ധ്യവും പുകഴുന്ന രംഗത്തിൽ,

(തലക്കോൽ)

വിഖ്യാതന്മാരായ മഹീപാലന്മാർ ശത്രുക്കളെ പൊരുതു പരാജിതന്മാരാക്കുകയാൽ അവരിൽനിന്നു ലഭിച്ച വെൺകൊറ്റക്കുടയുടെ കാലിനെ എടുത്ത് അതിന്റെ കമ്പുതോറും നവരത്നങ്ങൾ പതിച്ചു ക

മ്പിന്നിട മുഴവനും കാഞ്ചനത്തകിടും പൊതിഞ്ഞ് ഏഴു ചാൺ നീളത്തിൽ ശരിപ്പെടുത്തിട്ടുള്ള തലക്കോലിനെ ഇന്ദ്രകുമാരനായ ജയന്തനെന്നു സങ്കല്പിച്ചു മന്ത്രപൂർവ്വം വിധിപോലെ ആരാധിച്ചു തൊഴുതു രാജഗൃഹത്തിൽ കൊണ്ടുചെന്നു കല്പ്പു കെട്ടിവെച്ചതിനുശേഷം തലക്കോൽസ്ഥാനം വഹിക്കുന്ന വേശ്യ വ്രതമിയന്ന് ഈ പ്രധാനബന്ധത്തെ നാടകരംഗത്തിലേക്കു കൊണ്ടുചെന്നുവെച്ചു നാട്യാചാര്യൻ ഇടങ്ങിയുള്ള നാടകാംഗങ്ങളെല്ലാമൊന്നൊത്തുമിച്ച്,

1 ഭരണി കാർത്തിക രേവതി രോഹിണി
മകമൊരൊന്നു വിശാഖയവിട്ടവും
അറിക ചിത്തിരയോടു പൂരാടവും
അടിയനാളുകൾ പൂരമിതൊക്കവും

2 ഇടവം മിഥുനം കർക്ക-
സിംഹതുലാവൃശ്ചികാദ്യരാശികളും”

എന്നിപ്രകാരം വിധിച്ചിട്ടുള്ള ശുഭനക്ഷത്രലഗ്നാദികൾ ചേർന്ന സുമുഹൂർത്തത്തിൽ കാഞ്ചനകലശങ്ങളിൽ സംഭരിച്ചുവെച്ചിട്ടുള്ള പുണ്യതീർത്ഥവാരികളാലഭിഷേകംചെയ്തു പൂമാല ചാർത്തി പൊൻചങ്ങലയും പൊൻപട്ടവുമണിയിച്ചു വിജയഘോഷപൂർവ്വകം പട്ടത്താനയുടെ കരത്തിൽ ധരിപ്പിച്ചു വീരമദ്ദളാദിവാദ്യഘോഷങ്ങൾ മുഴക്കി നൃപൻ, അമാത്യൻ, പുരോഹിതൻ, സേനാപതി മുതലായവരോടു ചേർന്ന് വി

ടിയിൽ അലങ്കരിച്ചു നിർത്തിയിരിക്കുന്ന രഥത്തെ വലംവെച്ചു രഥാരൂഢനായ നാടകഗ്രന്ഥകർത്താവിന്റെ കയ്യിൽ കൊടുത്തു് എല്ലാവരും ചേർന്നു നഗരപ്രദക്ഷിണം ചെയ്തുവന്നു നാടകരംഗത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു തലക്കോലിനെ എതിർമുഖമാക്കിവെച്ചു നൃപാമാത്യാദികളെല്ലാരും യഥായോഗ്യം ആസനങ്ങളിലിരുന്നതിനുശേഷം

“ഒരുവാനിര കുഴലൊടു–
മാരിപ്പോരക്കുറ കൊലുമാം
പാരമൊരുക്കുന്ന കോൽ വാദ്യം
വാരിപ്പോർക്കുമതെ വിധം.
വിധിച്ചിരിപ്പു രംഗത്തിൽ
ബുധന്മാരിദമിങ്ങനെ”

എന്നുള്ള നിയമപ്രകാരം ഇടയ്ക്ക മുതലായ വാദ്യങ്ങളെ പ്രയോഗിക്കുന്ന മേളക്കാർ യഥാസ്ഥാനം നില്ക്കുമ്പോൾ അരങ്ങേറ്റത്തിനൊരുങ്ങിയ മാധവി, വലതുകാൽ മുൻവെച്ചു രംഗത്തിലേറി മുറപോലെ ദക്ഷിണപാർശ്വത്തിലുള്ള മുഖത്തിരസ്സ്വാസ്ഥമായ വലത്തെത്തൂണിനരികെയും അപ്രകാരംതന്നെ നാട്യവിദഗ്ധകളായിരുന്ന പ്രായംചെന്നവരായ വേശ്യകൾ ഇടതുപാർശ്വത്തിലുള്ള മുഖത്തിരസ്സ്വാസ്ഥമായ ഇടത്തുതൂണിനരികെയും ചെന്നുനിന്നു ശുഭപ്രാപ്തിയേയും അശുഭനിവൃത്തിയേയും ആശംസിച്ചുകൊണ്ടു്

ഓരോ കീർത്തനങ്ങളും പാടി, ഈ ഗാനത്തിന്റെ പര്യവസാനത്തിൽ കുഴലിനൊത്തുടൻ വീണയും വീണയെത്തുടർന്നു മദ്ദളവും മദ്ദളത്തെത്തുടർന്നു ഘടവും ഘടത്തെത്തുടർന്ന് ആമന്ത്രികയും ആമന്ത്രികയെത്തുടർന്ന് ഇടക്കയും പതത്തും നിഴലുംപോലെ അനുവർത്തിച്ച്, ഓരോ താളത്തിന്നിരണ്ടു പാറുവിതം പഞ്ചതാളപ്രബന്ധമായി ഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ട മണ്ഡലത്തെ ഒരു താളത്തിന്നു രണ്ടു പാറുവിതം പണ്ണും തീർമ്മാനം ഒന്നുമായി പതിനൊന്നു പാറിനാൽ നാട്യശാസ്ത്രവിധിപോലെ വാദനംചെയ്തു ദേശ്യരംഗത്തെ അവസാനിപ്പിച്ചു. പിന്നെ യഥാക്രമം മംഗളഗാനാനന്തരം മംഗളാചരണരൂപങ്ങളായി ചതുഷ്പദി മുതലായ ഗീതങ്ങളെ താളത്തിനും ശ്രുതിക്കും ഭംഗം വരാതെ വാദ്യങ്ങളൊക്കെ ഒന്നിക്കുംവണ്ണം ത്രിപടയിൽ ഉദ്ധരിച്ച് ഏകതാളത്തിൽ അവസാനിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു രസകരങ്ങളായ മണ്ഡലനൃത്തങ്ങളെ ഒററവട്ടത്തിലും ഇരട്ടിവട്ടത്തിലും പ്രയോഗിച്ചു രസഭാവപുഷ്ടിയോടെ കാഞ്ചനനിർമ്മിതയായ ഒരു കമനിയെപ്പോലെ താണ്ഡവം, നൃത്തം നാട്യമെന്ന മൂന്നു വിഭാഗങ്ങളോടുകൂടിയ നടനത്തെ നാട്യശാസ്ത്രനിയമങ്ങൾക്കു ഭംഗം വരാതെ ഓരോ അംഗങ്ങളായി ആടി അവസാനിപ്പിച്ചു. അപ്പോൾ മുന്നാങ്ങിലെഴുന്നള്ളിയിരുന്ന മഹീവല്ലഭന്റെ ഈ മാധ

വിയുടെ നൃത്തത്തിലുംഗീതത്തിലും ലാവണ്യത്തിലും അതിയായ വിസ്മയം ജനിക്കയും അവളിൽ തനിക്കുണ്ടായ രാഗഭാരത്തെ സഫലമാക്കാൻ കഴിയുന്നതാനാൽ ജനങ്ങളുടെ പുച്ഛരസത്തിനു പാത്രീഭവിച്ചേക്കുമോയെന്നുള്ള ആശങ്കമൂലം കാമത്തെ അടക്കുകയും ചെയ്തു. ഇംഗിതജ്ഞയായ അവൾ തന്റെ പ്രാവീണ്യത്തിനും ചാതുൎയ്യത്തിനും തക്കവണ്ണം മൂന്നരങ്ങുമുതലായ സകല മുൻമൈകൾക്കും അധികാരം സിദ്ധിച്ചനിലയിൽ അരങ്ങേറ്റം സമൎപ്പിക്കയും രാജാവു് അവൾക്കൊരു സ്വൎണ്ണമാല സമ്മാനിക്കയും ചെയ്തു. ഇങ്ങനെ നാട്യവിദ്യയിൽ നൈപുണ്യം സിദ്ധിച്ചവളാകുന്ന നാടകവേശ്യൎക്കു വിധിപ്രകാരം രാജാവു കൊടുക്കേണ്ടതായ പാരിതോഷികം ആയിരത്തെട്ടു * കഴഞ്ചു് സ്വൎണ്ണം ഒരേ സമയത്തു രാജാവിൽനിന്നു ലഭിച്ചു. ഇതിൽ ആയിരം പൊൻ അവൾക്കു പാരിതോഷികവും എട്ട [illegible]ൻ അവളോടൊത്തു രമിക്കേണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതുമാകുന്നു. അന്നുതൊട്ടു് അവൾ തന്നെ കാമിച്ചുവരുന്ന പുരുഷൻ ഇപ്രകാരം ആയിരത്തെട്ടുപൊൻ തനിക്കു സമ്മാനിക്കേണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു്, 'വശവി'യെന്നു പേരുള്ള തന്റെ ദാസി കൂനിയെ വിളിച്ചു തനിക്കു

* ഒരു കഴഞ്ചു് = പന്ത്രണ്ടു പണമിട. 'പൊൻ' എന്നു കുറി സംഖ്യയുള്ള ഒരു സ്വൎണ്ണനാണയം.

രാജാവു സമ്മാനിച്ചതും പത്തരമാററുള്ള പച്ചപ്പൊന്നിനാൽ പണിതീർത്തതുമായ കിളിച്ചിറകമാലയെ അവളുടെ കയ്യിൽ കൊടുത്ത്, "ഈ മാലയ്ക്കു നൂറുവീതമുള്ള പത്തട്ടികളും എട്ടെണ്ണമുള്ള ഒരട്ടിയുമായി ആയിരത്തെട്ടു തങ്കപ്പൊൻ വിലയാകുന്നു. ഈ വില തന്ന് ഇതിനെ വാങ്ങി അണിയുന്ന പുരുഷനു മാധവിയുടെ കാമുകനാവാൻ കഴിയുന്നതാണ്" എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ട് നഗരത്തിലെ പ്രധാനവീഥിയിൽചെന്നുവില്പാൻ പറഞ്ഞയച്ചു.

മാധവിയുടെ ഈ മാലയെ കോവലനെന്ന വൈശ്യയുവാവു, പറഞ്ഞ പൊൻ കൊടുത്തു വാങ്ങി ആ കൂനിയോടൊരുമിച്ചു മാധവിയുടെ മന്ദിരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. അവിടെ ചെന്നു മാധവി അവനെ തന്റെ കാമുകനായിക്കൈക്കൊള്ളുമ്പോഴേക്കുതന്നെ സംഭ്രമിച്ചു മയങ്ങി അവളെ വിട്ടുപിരിയുവാൻ കഴിയാതവണ്ണം പ്രേമാകുലിതനായ്ത്തീർന്നു, പാതിവ്രത്യദീക്ഷിതയായ തന്റെ പത്നിയേയും ഭവനത്തെയും മറക്കുകയും ചെയ്തു.

നാലാം ഗാഥ.

നിശാവൎണ്ണനം.

1 പാരംവിളങ്ങുന്ന താരകങ്ങളെല്ലാമെ-
ല്പ്പൂതം പരത്തിയംഗങ്ങളൊക്കവെ

2 പാരാൎത്ത കണ്ണുകൊണ്ടിട്ടു മിന്നുന്ന
പാരിലെങ്ങുമതെ കണ്ടതാരില്ലഹോ.

3 വാനത്തെ നന്നായലങ്കരിച്ചീടുന്ന
പൂനിലാവാനന്ദപൂൎണ്ണം പൊഴിച്ചിടും

5 പ്രാലേയധാമാവാമീയാൾ സഖ്യന്നി-
ശാകാമിനിക്കുകൊണ്ടിടുന്നതെന്തുവാൻ?

5 തുഴിയാമംബരം പൂണ്ടു വിശാലയാ-
ളൂഴിയായിടുന്നോരാമനന്ദസുഖം

6 പൂജ്യയായാകുന്ന തൻകാന്തനെക്കാണാഞ്ഞി-
ട്ടാശകളാകുന്ന നാലുമുഖങ്ങളും

7 ചെയ്തതു ചുവന്ന ചരിഞ്ഞെല്ലുമുടക്കൊണ്ടു
നന്മലർക്കണ്ണുനീർ വാൎത്തുനിന്നെങ്ങനാ

8 അംഗാരശേഷം പനിയും പരന്നന-
ംഗാങ്കിലല്ലൽ വളൎന്ന മതിയിനാം

9 വീരരാം മന്നരകങ്ങളിൽ കാലമ-
ങ്ങോരാതറിഞ്ഞതാതെ കുരളുപാലകർ

10 പാരിച്ച മോദമൊന്ന തന്മഹിമാഗങ്ങൾ
തെറിച്ചുചെന്ന ഫലിക്കും മശാന്തര

11 ധർമ്മം പുകഴ്ത്തും ജനങ്ങൾ വിഷണ്ണരായ്
തന്മഹീപാലരെച്ചിന്തിച്ചിരിക്കവേ.

12 ഹീനരാം മറ്റുള്ള പൌരർതൻ ഋദ്ധിയെ
ഹാനിവരുത്തീടും നവീനനൃപാലരെ

13 മാനിച്ചു സാമ്രാജ്യമാചരിച്ചീടുന്ന
വാരണസ്വലേന വർത്തിച്ചുകൊള്ളുംവിധം

14 പ്രാണനേക്കാൾപ്രിയരൊത്തുള്ള നാരീജനം
കേണുവിഷാദിച്ചുകൊണ്ടുകേഴുന്നിതു

15 കാമുകന്മാരൊത്തു വാഴുന്ന കാന്തമാ-
രാമോദമോടു കളിച്ചു രമിക്കവേ

16 സന്തതം കോവലൻ തന്നോടുമുല്ലമാ-
ല്ലൂരൂം വണ്ടും കഴലേഴും മുല്ലയിൽ

17 കേസരവ്യൂഹസൌരഭ്യം പകർന്നുവാ-
നാഗിച്ചു ഭൃംഗങ്ങൾ ചെന്നുകൂടവേ

18 മലയമാരുതൻ വീശിപ്പരാഗങ്ങൾ
ചാലവേ ഭൂപ്രാപ്പിച്ചിടുന്നിതു.

19 ലോലായതാക്ഷിമാരുല്പലകരങ്ങളിൽ
ചാലേവഹിക്കുന്ന ദീപങ്ങളും

20 ഇത്തരം സന്ധ്യയും വന്നു പുരാതന-
പത്തനേ പുത്രൻ നൃപാലനെപ്പോലവേ

21 ബാലനെന്നാകിലും വൈരിനൃപാലരെ
ചാലവേ വെല്ലുവാനുള്ളോരുവല്ലഭം

22 കേഴുന്ന കാമിനീനൃപാനുയത്തിനാൽ
പൂലമുതപുരിയന്നുള്ള തേളുവാൾ

23 വാനത്തിലന്തികെഴുന്ന നിശാനാഥ-
നൂനം വരുന്ന സന്ധ്യയാം വൈരിയെ

24 ചിമ്മുന്നകാറ്റിസ്സുപ്രയത്നത്തെ രക്ഷിച്ചു
നീളവെ വെണ്മതെടീടുന്ന ദീധിതി-

25 ജാലങ്ങളാകുന്ന കീർത്തിയെപ്പൊങ്ങിച്ചു
പാലിച്ചുപോരുന്ന ഇളവെളിച്ചത്തിങ്കൽ

26 ഉദ്യാനമേലുന്ന കല്ലികാക്കുല്ലയെ-
നിത്യാമിസൂനങ്ങൾകൊണ്ടു ചമച്ചോര

27 മെത്തമേൽ വാഴും വിലാസകിന്നരൻ
ഉല്ലസമേറുന്നുള്ളൊരു ദിവ്യനിബന്ധകം

28 വിളക്കമേലാലാജാലം കിളിർത്തു വി-
ത്രസ്തമ്പ്യേകം ക്രമം പൂന്നുകാന്തീമയെ

29 പൂന്തിങ്കളൊന്നാം സുഖിക്കമാറാകെ-
ന്നൂനം വിശാലമാകമ്മണശാലയിൽ

30 കേരളമനോരമെ തന്നു കാമഥിലാവിധം
മെയ്യാനാശ്ലഥപ്രതിശ്ലഥമേന

31 കാന്തനെപ്പൂർത്തത്ഴകിസ്സുകെഞ്ചുകം
പൂമെനർമെരാഴ്ംമൊഴിയാലുായകായവി

32 കണ്ണായാണാൽത്തോൾ മൈഥകല്യമാർന്നാര
കണ്ണനംമാറിയണിമെത്തമെന്നതാം

33 പാശ്ചാത്യദേശമാം കേകയം തന്നിലെ-
സ്സ്വാപ്പുരായിടും ഇളമെത്താരുകളെയ

34 പൌരസ്ത്യദേശത്തിലുത്ഭവിച്ചുള്ളോര
കാരകിൽ ചേർന്നുള്ള ധൂപം പരക്കവെ

35 ഉത്തരദേശത്തു ഹിമാദ്രിജാതമായ്
മെച്ചമാർന്നിടുന്ന ശാരണാചലത്തിങ്കൽ

36 ദക്ഷിണദേശസ്ഥമാകും മലയജം
സപ്പൂരമുള്ള പങ്കം തളിച്ചുടൻ

37 പാടകഗാത്രത്തിന്നിളംതളിർ നന്മധു-
തൂകുംകുസുമങ്ങളിലാം പ്രസൂനങ്ങളും

38 ചെങ്കഴിനീർപ്പുഷ്പങ്ങളും കാമനെ-
യങ്കുരിപ്പിക്കുന്ന നീലോല്പലങ്ങളും

39 പൈന്തളിർകൊണ്ടു തൊടുത്തുള്ള മാലകൾ
ചന്തമേറിടുന്ന മുക്താസരങ്ങളും

40 വെണ്മതേടീടും നറുമ്പൂമാലികളും
ചേർത്തു യഥാക്രമം ചെയ്തു വിചിത്രമായ്

41 നിർമ്മലമാമാവരൻ ചമച്ചുള്ളൊരു
നന്മണിപ്പൂമെത്തതന്മേലനാകുലം

42 വിലാസവശത്താൽ മയങ്ങിച്ചമഞ്ഞഥ
മാലേയവാതത്തിനാലെ തെളിഞ്ഞുടൻ

43 പ്രേമഭാരത്തിനായ് പ്രാണപ്രിയൻതന്റെ
ഉൾക്കാമ്പുണരുന്ന വക്ഷസ്ഥലത്തിങ്കൽ

44 മാനസക്കണ്ണിണത്താരെന്ന പോലക്കാന്ത
കാമിനിമണം കളിച്ചാണ്ടിടവെ

45 കണ്ണകി തന്നുടെ ചേവടിതാർവിട്ടു
തിണ്ണമകന്നു മണിച്ചിലമ്പൊച്ചയും

46 മാറോടമർന്നതു വിട്ടകന്നു തനി-
ക്കേറുമേഖലാം പൊറാതെ പൊൻകാഞ്ചിയും

47 കോമളത്തനുതന്നിൽ കങ്കണ്ണ്യാരാരും
തങ്ങിനിന്നീടാതകന്നു ഹാരങ്ങളും

48 മംഗല്യസൂത്രമൊഴിച്ചുള്ള ഭൂഷക-
ളംഗങ്ങളെല്ലാമൊന്നിൽനിന്നകന്നതേ

49 കണ്ഠപാശത്തിനാസ്പദിച്ചു നിന്നൊരു
ചെംപൊന്മാലയും തത്ര കാണ്മതില്ലെങ്ങുമേ

50 ചന്ദ്രബിംബാനനം തന്നിൽ ലസിക്കയാം-
നന്ദനനില്ല ബാഷ്പബിന്ദുക്കളും

51 കണ്ണായതേക്ഷണത്തെങ്ങുമണഞ്ഞിരുവാ-
ന്നഞ്ജനത്തിനു ലഭിച്ചീല ഭാഗ്യവും

52 ചന്ദ്രകലാഭമാം നെറ്റിത്തടത്തിനെ-
സ്സന്നിധാനം ചെയ്തതില്ല തിലകവും

53 നീലക്കുന്തളങ്ങൾ തന്നിൽ പുഴുകിനാ-
താലംബനമെന്നതുണ്ടായില്ല തെല്ലുമേ

54 അങ്ങനെ കോവലൻ തന്നെ നോക്കിയു-
പുഞ്ചിരിപ്പൂനിലാവാർന്ന കാന്തിയമേഹാ.

55 ഇത്തരം കണ്ണകിതന്നൊത്തുല്യരായ്
ഭർത്തൃവിരഹം പൂണ്ടു വാഴുന്ന മങ്കമാർ

56 ഉൾത്താപമെല്ലാം സഹിച്ചു കൂറോടുയാ
ലെത്രയും മാഴ്കിനാളന്നവശരായ്

57 ഉഗ്രം ഉഷ്ണത്തിക്കാലത്തിൽ വൃദ്ധ-
യാധിപൂതാപം കലർന്നിരുന്നമെ

58 വേനലിൽവാരെ സുഖിക്കുവാൻ സൌഭാഗ്യ-
മേലുംനിലാമുറ്റമാർന്നീടാതെ

59 ശീതകാലോചിതമാകുമിടമില-
യാതനമേറുകഴിഞ്ഞേവിടുന്നു.

60 വെണ്ണിലാവും നല്ല മലയമാരുതവും
വന്നിരുന്നാൻ ജനവാതിലും ബന്ധിച്ചു

61 ചന്ദനപങ്കവും ചാരുഹാരങ്ങളും
തന്വംഗിമാരണിഞ്ഞീല കുചങ്ങളിൽ

62 ചെങ്കഴുനീർപങ്കജാദി സൂനങ്ങളാ-
ലിംഗിതംപോലെ ചമച്ചു പൂമെത്തകൾ

63 കങ്കമാർക്കിളതെ വാസരയുണ്ടായീല
തുംഗമാമാതങ്കമുൾക്കൊണ്ടു വാഴ്കയാൽ.

64 നൃത്തസംഗത്താൽ തപിച്ചുമെത്തീന
പൃഥ്വീതന്നിൽ കൊഴിഞ്ഞുള്ളൊരു രോമങ്ങൾ

65 ചിന്നംപുളിനങ്ങളേറി പ്രണയികൾ
തമ്മെപ്പിരിഞ്ഞു മേവീടുന്ന ഹംസികൾ

66 ധന്യരാം ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠരോടൊത്തു വേർപെട്ടു
മുന്നമാമോദിച്ചിടാതെ മെയ്യുംവിലയെ

67 തങ്ങൾക്കിടയിലും പിന്നിലും നിന്നെല്ലാ-
മന്യവസ്തുക്കളെക്കാതിരിയറിഞ്ഞവൻ

68 തൂക്കം കലന്ന ചലിക്കാതെതോരുള്ളവും
വാഴുന്നസന്താപമാർന്ന കലങ്ങളെ.

69 ചേണാർന്നു നിന്നു വിലസുന്ന കണ്ണിണ-
ക്കോണങ്ങൾ പാരം ചുവന്നു വശംകെട്ടു

70 ചിന്താശോകവേഗമാർന്നാംബുബിന്ദുക്കൾ
മുത്തിനോടൊത്തു പൊഴിച്ചുകൊണ്ടങ്ങനെ.

71 അന്നമായീടുന്ന ചാതയാനത്തോടും
ചിന്നുന്ന പൂന്തേനിയന്നപാരം മണം

72 പൊങ്ങുന്ന ചെന്താമരച്ചോരിവാരയോടും
മങ്ങാതെ തണ്ണീരണിപ്പൂമുടിയോടും

73 ഭംഗിയിണങ്ങി വിളങ്ങുന്ന പൊയ്കയാ-
ളംഗനാരത്നം ശയിപ്പാനിവിടെ

74 വീണയോടൊക്കും ഭൃംഗസ്വനങ്ങൾ വല്ല-
മാനമേറുന്ന ഭൃംഗാളിയാം വണികർ

75 ചേണാർന്നകർപ്പൂരതൈലപ്രവാഹിചേർന്നു
ഗാനമേളങ്ങൾ ഇടർന്നെകാളുംവിധമേ

76 മഞ്ജുമന്ദാരമേറ്റവൻ വിടർന്നീടുന്ന
കഞ്ജമകരന്ദമാകുന്നതൊന്മിഴിച്ചീടുന്നു.

77 പക്ഷിസ്വനമാം മൃദംഗമേളത്തിനോ-
ടൊത്തുള്ള കങ്കണശബ്ദസ്വനങ്ങളും

78 ചിത്രം പറന്നു നൃത്തിച്ചുകൊണ്ടുമ-
നർത്തകരൊപ്പം പറന്നാടിക്കുന്ന

79 പത്തനം മുറുകുന്നതിനാലത്തി-
യെത്തിയണഞ്ഞു പടർന്നൊരു കൂരിരുൾ

80 അത്യന്തയാമങ്ങൾ തന്നിലെന്നാണമായ്
വേദ്യമാനതുല്യയാമങ്ങളിൽപോലുമേ

81 കൃത്യമില്ലാതെ കണികപോലും കട-
ന്നെത്തിപ്പിടിച്ചതിക്രമിച്ചീടാതെ

82 മാമലരമ്പൊടുമിക്ഷുചാപത്തൊടും
ഹേമപ്രകാശമിന്ദ്രചാപലാഞ്ഛനൻ

83 കാമനാം ദേവനപ്പുത്തനംബുദം നി-
രാമയം പാലിച്ചുകൊണ്ടാനന്ദമാം.

അഞ്ചാം ഗാഥ.

ഇന്ദ്രോത്സവം.

1 അളകലൊകാദയൊജ്ജ്വിസൃഷ്ടിമാളികം
മുലയിണകളൊഴ്മുഖാവാഹിനീഹാരമായ്

2 ജലധരമിയാലയാമ ശമ്മില്ലഭാരവും
കലയരമയായ വിസ്തീര്ണ്ണഭൂമിയാം ദേവിതൻ

3 പതിവിരഹജാതജ്വരത്തിനാലങ്ങതി
ഖിന്നമൊട്ട പുതച്ചുള്ള കമ്പിളിയാകാരമൊ...

4 കഠിനതരസന്താപമെല്ലാമകെ നീങ്ങിപ്പരം
ചിന്തമൊട്ട സരോജിനീനായകൻ സത്വരം

5 ഉദയഗിരിശിഖരവുമണഞ്ഞു കരങ്ങളാൽ
ജഗദഖിലവും പ്രകാശിപ്പിച്ചു നിർമ്മലം.

ശോഭനങ്ങളായ ചന്ദ്രശാലകളും, ബഹുവിധങ്ങളായ ഭൂഷണജാലങ്ങൾ സംഭരിച്ചു വെച്ചിട്ടുള്ള നിധിശാലകളും, മാൻകൺവടിവിലുള്ള വാതായനങ്ങളാൽ വിലസുന്ന ഹൎമ്മ്യങ്ങളും, പുകാർ നഗരത്തിന്റെ മുന്നണികളിലായി കാണികളുടെ കണ്ണുകളെ വിഷയാന്തരവ്യാപാരത്തിൽനിന്നു വിലക്കി തങ്ങളിൽത്തന്നെ സമാസക്തങ്ങളാക്കിത്തീൎക്കുന്ന വിചിത്രങ്ങളായ അനേകം യവനമന്ദിരങ്ങളും, കപ്പൽവ്യാപാരത്താൽ കമ്പോളന്മാരായി സ്വദേശം വിട്ടുവന്നു കടല്ക്കരയിൽ വാസമുറപ്പിച്ചു സ്വദേശി

കളെപ്പോലെ വാഴുന്ന പലതരം പരദേശികന്മാരു
ടെ വസതികളും ഹൃദയംഗമങ്ങളായിരുന്നു; ചാന്തു
മുതലായ കറിക്കൂട്ടുകളും, സുഗന്ധചൂൎണ്ണങ്ങളും കൎ
ത്തു പരിമളമിളിതങ്ങളായ ചന്ദനക്കൂട്ടുകളും പുഷ്പ
ങ്ങളും മാലകളും പുഷ്പഗ്രന്ഥികളും ധൂപദ്രവ്യങ്ങളും
അവയുള്ള കൂട്ടുകളും വില്ക്കുന്നതിന്നായി വ്യാപാ
രികൾ നഗരവീഥികളിൽ ചുററിനടന്നുകൊണ്ടിരു
ന്നു; പട്ട്, പരുത്തി, എലിരോമം ഇവയിൽനിന്നു
നൂററ നൂലുകളാൽ ഏററവും നേരിയ തുണിച്ചരക്കു
കൾ നെയ്യുന്നവരും നെയ്ത്തിന്നു വേണ്ടുന്ന മററു
പകരണങ്ങൾ നിൎമ്മിക്കുന്നവരുമായ പട്ടച്ചെട്ടികളു
ടെ തെരുവുകൾ അധികമുണ്ടായിരുന്നു; ചന്ദന
വും അകിലും പട്ടുകളും നല്പവിഴം, നവരത്നം മുത
ലായ രത്നങ്ങളും ചേൎത്തുള്ള സ്വൎണ്ണാഭരണങ്ങളും
സ്വൎണ്ണവും ലക്ഷക്കണക്കിലും ഗണിപ്പാൻ അസാ
ദ്ധ്യമാംവണ്ണം സംഭരിക്കപ്പെട്ട സമൃദ്ധിയുള്ള വ്യാ
പാരശാലകളുടെ വീഥി വിശാലമായിരുന്നു; എട്ട്,
പതിനാറ്, പതിനെട്ട് എന്ന മതഭേദത്തോടെ വ്യ
വഹരിച്ചുവരുന്ന കുലസംജ്ഞകങ്ങളായ ധാന്യങ്ങൾ
വില്ക്കുന്ന പണ്യവീഥിയിൽ ഓരോന്നും പ്രത്യേകശാ
ലകളിലായി കുന്നുപോലെ കൂട്ടിയിരുന്നു; പലതരം
ഫലാഹാരവ്യാപാരികളും, മദ്യവിക്രയം ചെയ്യുന്ന വ
ലയസ്ത്രീകളും, മത്സ്യവ്യാപാരികളായ പരവരും, ഉ

പ്പ വില്ക്കുന്ന ഉമണരും, താംബൂലചർവ്വണോപകരണങ്ങൾ വില്ക്കുന്നവരും, പരവരും കശാപ്പുകാരും അധികമായി കുടിപാർപ്പുള്ളതും മാംസങ്ങൾ യഥേഷ്ടം സംഭരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതുമായ കമ്മൂന്തെരുവുകൾ കാണപ്പെട്ടിരുന്നു; പുറനഗരത്തിൽ ക്ഷൗരികളും, ചെമ്പുകൊട്ടികളും, മരത്തച്ചന്മാരും, കരബലമുള്ള കരുവാന്മാരും, ചിത്രലേഖകന്മാരും, ശില്പകാരന്മാരും, പൊൻപണിക്കാരും, രത്നകാരന്മാരും, തുന്നൽപ്പണിക്കാരും, തോൽപ്പണി ചെയ്യുന്ന പറമ്പർമുതലായവരും തുണികളാലും കിടേശിനാലും പുഷ്പങ്ങൾ, പാടാതമാലകൾ, മായത്തൊപ്പി (വേകാടകൊണ്ടു) കൾ മുതലായവകളെ അത്ഭുതമായി നിർമ്മാണം ചെയ്യും തൊഴിലാളികളും ധാരാളം ഉണ്ടായിരുന്നു. ഷഡ്ജാദിസപ്തസ്വരങ്ങളും അവയുടെ ഭേദങ്ങളും ശുദ്ധമായി സ്ഫുരിപ്പിക്കുന്ന കുഴലുകളും വീണകളും ശാസ്ത്രോക്തമായി പണിചെയ്യുന്ന ഗായകന്മാരും താഴ്ന്ന നിലയിലിരുന്നു മററു കീഴ്ത്തര പണിചെയ്തു കൂലിവാങ്ങി നിർദ്ദോഷികളായി ഉപജീവിക്കുന്ന യവനർ മുതലായ വർഗ്ഗക്കാരും പാണർവരെയുള്ള ജാതിക്കാരും പാർത്തുവരുന്നുണ്ട്; കൊടിയണിഞ്ഞ രഥങ്ങളോടുന്നതും ഉത്സവം ഘോഷിക്കുന്നതുമായ വിചിത്രവീഥിയും അങ്ങാടിത്തെരുവും മഹാകുലീനന്മാരായ വണിക്കുകളുടെ വസതികളായ മണിസൌധങ്ങളി

ണങ്ങും തെരുവുകളും കാണാവുന്നതാണു. പഞ്ചഗ്രാമീണന്മാരായ ബ്രാഹ്മണരുടെ ഇരിപ്പിടങ്ങളും, ജന്മികൾ (സാമന്തന്മാർ), കർഷകന്മാർ, ആയുർവ്വേദജ്ഞന്മാർ, ജ്യൌതിഷികന്മാർ തുടങ്ങിയവരുടെ വാസസ്ഥാനങ്ങളും മുക്താസാരങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്നവരുടേയും ഉയർന്നതരം വളകളുണ്ടാക്കുന്നവരുടേയും വസതികൾ നിരന്ന വീഥികളും കാണാം; സൂതമാഗധവൈതാളികന്മാർ, കാലഗണകന്മാർ, കോലം കെട്ടിയാടി ശ്ശാന്തിക്രിയ ചെയ്യുന്ന വന്ദികൾ, സേനയിലാടുന്ന വേശ്യകൾ, ജ്ഞാനവിഷയം പാടിയാടും വാരനാരികൾ, സാമാന്യവേശ്യകൾ, മടപ്പള്ളിവേലക്കാർ മൃദംഗാദിചർമ്മവാദ്യവാദകന്മാർ, യുദ്ധങ്ങളിലും ഉത്സവങ്ങളിലും വാദ്യം നടത്തുന്നവർ, വിദൂഷകന്മാർ ഈ ഓരോ വർഗ്ഗക്കാർക്കും പ്രത്യേകമായുള്ള വസതികളുണ്ട്; ഭീമങ്ങളായ അശ്വങ്ങളുടെ നേതാക്കൾ, ഗജപാലന്മാർ, സാരഥികൾ, ഘോരന്മാരായ പദാതികൾ എന്നിവർ രാജനികേതനത്തിനു ചുറ്റും വാസംചെയ്യുന്ന വിശാലങ്ങളായ മന്ദിരങ്ങൾ നിരന്നുകാണാം; മഹിമയും സമൃദ്ധിയും പുകഴ്ന്നതായ അസംഖ്യം പ്രജകൾ വാസംചെയ്യുന്നതും പുരാണപ്രസിദ്ധവുമായ രാജവീഥി മുതലായ പട്ടണപ്രദേശവും, രണ്ടു മഹാരാജാക്കന്മാർ പോരെക്കൊരുങ്ങി വന്നു ഇരുഭാഗത്തും കൈനിലയുറപ്പിക്കുന്നതാ

യാൽ ഇരുകക്ഷികളുടേയും മദ്ധ്യത്തിലുള്ള സ്ഥലം പോർക്കളമായിത്തീരുംവണ്ണം പട്ടണത്തിനും പുറനഗരത്തിനും മദ്ധ്യേയുള്ള പൊതുനിരപ്പിൽ നിരനിരയായി നില്ക്കുന്ന ചാലമരങ്ങളുടെ തടികളെത്തന്നെ തൂണുകളാക്കി നിർമ്മിക്കപ്പെട്ട വ്യാപാരശാലകളോടു കൂടിയതും, പദാർത്ഥങ്ങൾ ക്രയവിക്രയംചെയ്യുന്നവരുടെ ആരവം നിരന്തരം മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതുമായ പകലങ്ങാടിയുമുണ്ടു്; അതിൽ മുൻകാലത്തു കാവിരിപട്ടണത്തിൽ വാണിരുന്ന മനുകുലവീരനായ മുചുകുന്ദചക്രവർത്തിക്കു നേരിട്ടതായ ആപത്തിനെ ഒഴിപ്പാനായി മഹേന്ദ്രന്റെ ആജ്ഞയാൽ സ്വർലോകം വിട്ടു നരലോകം പ്രാപിച്ചതുമുതൽ ഇവിടെ സാന്നിദ്ധ്യംചെയ്തു ബലിപൂജകൾ കയ്യേറ്റുവരുന്ന നാളങ്ങാടി ഭൂതത്തിന്റെ ബലിപീഠത്തിങ്കൽ ചൈത്രമാസത്തിൽ ചിത്തിരനക്ഷത്രവും പൌർണ്ണമാസിയും ചേർന്ന ദിനത്തിൽ മനോഹരമാംവണ്ണം വസ്ത്രാഭരണാദ്യലങ്കാരങ്ങളായ തൈയല്പ്പെണ്മണികൾ അലരാരത്തോടെ അവരമുതലായ ധാന്യങ്ങൾ പുഴുങ്ങിയവയും എള്ളുണ്ടയും നിണച്ചോറും കള്ളും പുഷ്പധൂപോപചാരപൂർവ്വം നിവേദിച്ചു വണങ്ങി,

കരച്ചിന്ത്.

1 തെങ്ങരെ മന്നവൻ വാഴ്ക്കുഴിമണ്ഡലത്തിൽ
തങ്ങളിൽ ചെറുതു വൈരമാക്കുമരുമകൊല്ലു

2 ആധിയും ദാരിദ്ര്യതയും വ്യാധിയാലുമുള്ള
ബാധയുമെന്നിയെ സർവ്വ ദേഹികളും വാഴ്ക.
3 വൃഷ്ടിപാതമെങ്ങുമൊരാൾപോലെയുണ്ടാകേണം
പുഷ്ടിയുമെങ്ങുമെ പരിപുഷ്ടമായീടേണം.

എന്നു വാഴ്ത്തി കൈകൊട്ടിക്കളിയും കൈകോർത്തുപിടിച്ചു വട്ടംചുററിക്കളിയും നടത്തി ഭൂതത്തിന്റെ ആവേശമുണ്ടായി തുള്ളിയാഘോഷിച്ചുംകൊണ്ടു ബലി നടത്തിപ്പോന്നു. അതിന്നുശേഷം നഗരവാസികളും പുറനഗരവാസികളുമായ വീരന്മാർ ഭൂതത്തിനു ബലികൊടുപ്പാൻ ഞാൻ ഞാൻ മുമ്പെന്നു തിക്കിത്തിരക്കിച്ചെന്നു് അവർ തന്നെത്താൻതന്നെ ബലി കഴിക്കുന്നതിന്നു ഉദ്ദേശിക്കുന്നതായ ബലിപീഠത്തിൽ, "മന്നവനുള്ള ബാധ നിശ്ശേഷമൊഴിക്കണം നീ" എന്നുള്ള പ്രാർത്ഥനയോടെ ബലികർമ്മം നടത്തുന്നവർ ബലിപ്രദാനത്തിലും പരാക്രമത്തിലും അഗ്രേസരന്മാരായി ഗണിക്കപ്പെടും" എന്നുള്ള മുചുകുന്ദചക്രവർത്തിയുടെ ശാസനത്തെ മുൻനിറുത്തി ഇക്കാലത്തുള്ള വീരയോദ്ധാക്കളും മററും കവണ, പരിച, വേൽ തുടങ്ങിയുള്ള ആയുധങ്ങളോ ധരിച്ചു രൌദ്രഭാവത്തോടെ അടർക്കളത്തിൽ ആർത്തുവിളിച്ചുകൊണ്ടു തിക്കിത്തിരക്കി വന്നു നയനങ്ങളും ചുവന്നു വീരന്മാരും നൃത്തംചെയ്യുന്ന തങ്ങളുടെ ശിരസ്സുകളെ, "നരേന്ദ്രന്നു വിജയം ലഭിക്കട്ടെ"യെന്ന വാചകമുച്ചരിച്ചുംകൊണ്ടു ഛേദിച്ചു ബലിപീഠത്തിൽ വെക്കുമ്പോ

ഴസ്സ് ആ കബന്ധങ്ങൾ തങ്ങൾക്കു വായില്ലാത്തതിനാൽ തോളിൽ ധരിച്ചിട്ടുള്ള മുരജമുഖത്താൽ ഈ ബലി കൊള്ളുവാൻ സാദരം പ്രാൎത്ഥിച്ചു. ആയോധനത്തിൽ അത്യുൽസുകനായ കരികാലചോഴൻ തന്റെ രാജ്യത്തിന്നു തെക്കും പടിഞ്ഞാറുമുള്ള പാണ്ഡ്യചേരന്മാർ തന്നോടെതിരുപൊരുതുവാൻ അശക്തന്മാരായിരുന്നതിനാലും ഉത്തരദേശം വിശാലമാകയാൽ അവിടെ ശത്രുക്കന്മാരായ ആൎയ്യഭൂപാലന്മാരുള്ളതിനാലും ആ ദിക്കിലേക്കുള്ള ജൈത്രയാത്ര ഉചിതമെന്നു കരുതി തന്റെ ശത്രുഭൂപന്മാരായ ഭുജബലശാലികളെ ഈ ദിക്കിലെങ്കിലും ലഭിക്കേണ്ടതിന്നായി ഇഷ്ടദേവതയെ പ്രാൎത്ഥിച്ചുകൊണ്ട് ആ പുണ്യയോഗത്തെ മുന്നിട്ടുപോയി; അപ്പോൾ അമൎത്ത്യന്മാരുടെ ആവാസമായ ഹിമാലയപൎവ്വതം ഒരു പ്രതിരോധിയായി വിലങ്ങത്തിൽനിന്നു രണോൽസുകനായി മുന്നോട്ടു ചെല്ലുന്ന തനിക്കൊരു വൈരിയായി ഗതിനിരോധം ചെയ്കയാൽ ഭഗ്നാശനായി പിന്തിരിഞ്ഞു. കിടങ്ങുപോലെ കടൽ ചൂഴ്ന്നിരിക്കുന്ന വജ്രനാട്ടിന്നധിപൻ കാഴ്ചവെച്ചതായ ഒരു മുത്തുപ്പന്തലും അസിയുദ്ധത്തിൽ അഗ്രഗണ്യനായ മഗധമന്നവൻ പോരിൽ പരാജിതനായി കീഴ് വണങ്ങി കൊടുത്ത ഒരു സഭാമണ്ഡപവും അവന്തിഭൂപൻ പാരിതോഷികമായി കൊടുത്തതും ശില്പവൈചി

ത്ര്യത്തോടുകൂടിയതുമായ ഗോപുരതോരണവും വിസ്മയജനകമായിരുന്നു. ഈ പന്തലും മണ്ഡപവും തോരണവും സ്വൎണ്ണനിൎമ്മിതങ്ങളും രത്നമയങ്ങളുമായിരുന്നാലും സാധാരണന്മാരായ ശില്പിവൎയ്യന്മാരാൽ നിൎമ്മിക്കപ്പെട്ടവയല്ല. മേൽപ്പറഞ്ഞ മൂന്നു രാജാക്കന്മാരുടേയും പൂൎവ്വന്മാർ ഓരോ സന്ദൎഭങ്ങളിൽ ചെയ്ത സാഹായ്യകൃത്യങ്ങൾക്കായി മയൻ നിൎമ്മിച്ചുകൊടുത്തവയാകുന്നു.

ഇതിന്നുംപുറമെ അളവും തൂക്കവും എണ്ണവും മേൽവിലാസവുമെഴുതീട്ടുള്ള സാമാനക്കെട്ടുകൾ വെച്ചിട്ടുള്ള പാണ്ടികശാലകളുടെ വാതിലുകൾ താഴിട്ടു പൂട്ടുകയോ അവയ്ക്കു കാവലാളികളെ വെക്കുകയോ ഈ നഗരത്തിൽ പതിവില്ല. നഗരവാസികളെല്ലാം ധനികന്മാരാകയാൽ കളവു നടക്കുകയുമില്ല. ഇവിടുത്തെ സമ്പ്രദായമറിയാതെ അന്യനാട്ടുകാർ വല്ലവരും ഇവിടെ വന്നു കളവുചെയ്വാൻ നിനയ്ക്കുന്നതായാൽത്തന്നെ തൽക്ഷണം ശരീരകമ്പത്തേയും ജ്വരത്തേയും ബോധിപ്പിക്കുന്നതും അഥവാ വല്ലതും മോഷ്ടിക്കുന്നതായാൽ മോഷകന്ന് അടക്കിവെപ്പാൻ കഴിയാതെ അതിനെ വഹിച്ചുകൊണ്ടു ബഹുജനങ്ങളുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ അകപ്പെടത്തക്കവണ്ണം വീഥികളിൽ ചുററിത്തിരിയിക്കയും ചെയ്വാൻ തക്കദിവ്യശക്തിയെ വഹിക്കുന്ന വിശാലമായ മന്ന(കോഷ്ഠ)വും അസദൃ

കബന്ധിരാദികളായ അംഗഹീനന്മാരും സൎവ്വാംഗവും വ്രണപ്പെട്ട ബീഭത്സന്മാരായ മഹാരോഗികളും മറ്റും കളിച്ചു വലംവെച്ചു ജപിക്കുന്നതായാൽ അവൎക്ക് അംഗസൌഷ്ഠവവും ആരോഗ്യവും തേജസ്സും വൎദ്ധിപ്പിച്ചു സുഖശരീരികളാക്കിത്തീൎക്കുന്ന ഇലഞ്ഞിമന്റപ്പൊയ്ക്കയും, ദ്രോഹബുദ്ധിയോടെ അന്യന്മാരാൽ കൈവിഷം ഉള്ളിപ്പിക്കപ്പെട്ട ചിത്തവിഭ്രമം കൊണ്ടവരും, ആകസ്മികമായ വിഷശക്തിയാൽ കഷ്ടപ്പെട്ടുഴലുന്നവരും, കാളും വിഷം കലൎന്ന ക്രൂരസൎപ്പദംശനമേറ്റു കിഴങ്ങുന്നവരും, ഘോരദൃഷ്ടികളായ പിശാചങ്ങളാൽ ബാധിക്കപ്പെട്ടവരും ഒരിക്കൽ പ്രദക്ഷിണംചെയ്തു നമസ്കരിച്ചാൽ തൽക്ഷണം താപശാന്തി വരുത്തുന്നതായ പ്രഭാവത്തോടെ ജ്വലിക്കുന്ന ഒരു ശിലാസ്തംഭത്താൽ പരിലസിക്കുന്ന കൽത്തറയും, പരന്മാരെ വഞ്ചിപ്പാനായി തപോവേഷത്തിൽ മറഞ്ഞു ദുൎമ്മാൎഗ്ഗചാരികളായ ധൂൎത്തന്മാരും, ഭക്തന്മാൎക്ക് തങ്ങളിൽ വിശ്വാസം ജനിപ്പിക്കേണ്ടതിന്നായി ഹിതാനുവൎത്തിത്വത്തിൽ മറഞ്ഞു വശീകരണനായും ഇടഞ്ഞന്ന അഭിസാരികകളും, തന്റെ സേന മുതലായ സകലശക്തികളെയും അന്തരമായ വിശ്വാസത്തിന്മേൽ കൈവശം കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ഭൂപാലന്മാരെ ഗണ്യമാക്കാതെ നടക്കുന്ന സചിവന്മാരും, സ്വഭാൎയ്യയെവിട്ടു പരസ്ത്രീയെ

കാമിക്കുന്ന ദുരാചാരന്മാരും മനഃപൂർവ്വം പരസ്വാപഹരണംചെയ്തു കളവു പറയുന്നവരും തങ്ങൾക്കു നന്മ ചെയ്യുന്നവരെ പ്രത്യക്ഷത്തിൽ പുകഴ്ത്തി പരോക്ഷത്തിൽ അധിക്ഷേപിക്കുന്നവരുമായ ജനങ്ങളെ തന്റെ പാശത്താൽ ബന്ധിക്കുന്നതാണെന്നു നാലുകാതം വിസ്തീർണ്ണമുള്ള ആ പട്ടണമെങ്ങും കേൾക്കുന്നവണ്ണം ഉച്ചത്തിൽ വിളിച്ചു പറഞ്ഞ് അങ്ങനെയുള്ളവരെ അപ്രകാരംതന്നെ ബന്ധിച്ചു നിലത്തടിച്ചു കൊന്നു ഭക്ഷിക്കുന്ന ഭൂതത്തിന്റെ വാസസ്ഥാനമായ ഭൂതചതുഷ്പഥവും, രാജശിക്ഷാരക്ഷകളിൽ അല്പമായ ഒരു വ്യതിചലനം ഭവിക്കയാകട്ടെ സ്മൃതിപ്രമാണങ്ങളെ അംഗീകരിച്ചു ധർമ്മതത്വങ്ങളെ പ്രതിപാദിക്കുന്ന ധർമ്മാസനസ്ഥന്മാർ മാദ്ധ്യസ്ഥ്യം വെടിഞ്ഞു പക്ഷപാതികളായി വല്ല തീർപ്പും കല്പിക്കയാകട്ടെ ചെയ്താൽ ആയതിനെ വാങ്മൂലമല്ലാതെ അശ്രുപൂർണ്ണങ്ങളായ നയനങ്ങളാൽ വെളിപ്പെടുത്തുന്ന ദേവിയുടെ അധിഷ്ഠാനമായ ദേവീകോഷ്ഠവുമെന്നിങ്ങനെ സൂക്ഷ്മവേദികളാൽ വണങ്ങി വരപ്പെട്ട കോഷ്ഠപഞ്ചകത്തിലും ബലികഴിച്ചു വജ്രകോഷ്ഠത്തിലിരിക്കും ഉത്സവപ്പെരുമ്പറയെടുത്തു കീഴ്‌വയററിലൂടെ കച്ചവാർ കെട്ടിയ വാരണത്തിൻ കഴുത്തിലേററി ഇളംപ്രായത്തിൽ തൂവെള്ളനിറത്തിൽ ഐരാവതത്തെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിട്ടുള്ള കോഷ്ഠത്തിന്റെ മു

ന്നിൽചെന്ന മഹോത്സവത്തിന്റെ തുടക്കവും അവസാനവും പറകൊട്ടിയറിയിച്ചു; ഇന്ദ്രന്റെ സാന്നിദ്ധ്യമുള്ള കല്പകക്കോഷ്ഠത്തിന്റെ മുന്നിൽ അഷ്ടമംഗലങ്ങളോടുകൂടി ഐരാവതത്തിന്റെ രൂപം വരച്ച കൊടി അത്യുന്നതമാമ്മാറുറപ്പിച്ചു; മരതകം, വൈരം മുതലായ രത്നങ്ങളെ ഏപ്പുകാണാതെ എഴുതി മുറിച്ചു പടുത്ത പടിയിന്മേൽ ചെമ്പവിഴത്തൂണുകൾ നിരുത്തി നാട്ടിയ കനകത്തിണ്ണകളോടുകൂടി അത്യുന്നതങ്ങളായ സൌധങ്ങളുടെ മുൻപുറങ്ങളെ രത്നനിൎമ്മിതമായ മകരമത്സ്യത്തിന്റെ മുഖത്തിൽ നിന്നു നിൎഗ്ഗളിതങ്ങളെന്നുതോന്നുംവണ്ണം സംയോജിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള മുത്തുസരങ്ങളാലും അഷ്ടമംഗലങ്ങ* ളാലും മരതകതോരണങ്ങളാലും സ്വൎണ്ണകുംഭം, ധാന്യങ്ങൾ മുളപ്പിച്ചുവച്ചിട്ടുള്ള മുളകലം, പാവവിളക്ക്, സ്വൎണ്ണക്കൊടി, വെൺചാമരം, സുഗന്ധചൂൎണ്ണം തുടങ്ങിയവയാലും അലങ്കരിച്ചിരുന്നു.

ഇങ്ങനെ അലങ്കരിക്കപ്പെട്ട വീഥിയിൽ അമാത്യന്മാർ, പുരോഹിതന്മാർ, സേനാപതികൾ, വന്ദികൾ, ചാരണന്മാർ എന്നീ പഞ്ചമഹായോഗത്തോടും മററു പരിവാരങ്ങളോടുംകൂടി കരിതുരഗരഥാരൂഢന്മാരായ രാജകുമാരന്മാരും വൈശ്യകുമാരന്മാരും

* ചാമരം, പൂൎണ്ണകുംഭം, ദൎപ്പണം, അങ്കുശം, മുരജം, ദീപയഷ്ടി, പതാക, ചിത്രീകൃതമത്സ്യദ്വയം.

ഒത്തൊരുമിച്ച് ഈ ചോഴമഹാമണ്ഡലത്തിൽ തന്റെ കോയ്മക്ക് അഭ്യുദയം വരുവാൻ ജനങ്ങളുടെ രക്ഷയ്ക്കായി ആയിരത്തെട്ടുപേരെ നിയമിച്ചു കാവേരിയുടെ പൂന്തേൻ പൊഴിഞ്ഞു വിലസുന്ന സംഗമുഖത്തുറയിൽനിന്നു സുരഭിലവും ശീതലവും ആസ്വാദ്യവുമായ തീർത്ഥത്തെ മറ്റു ഭൂമണ്ഡലങ്ങളും വാനലകവും അതിശയിക്കത്തക്കവണ്ണം തങ്ങടെ നരപതി ചെങ്കോൽ നടത്തി വരുവാൻ പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊണ്ടു സുവർണ്ണകലശങ്ങളിലേന്തി മഹേന്ദ്രന്റെ സാന്നിദ്ധ്യം ഈ നഗരത്തിൽത്തന്നെ നിലനിന്നുവരത്തക്കവണ്ണം രാജകുമാരന്മാരും വൈശ്യകുമാരന്മാരുംകൂടി വജ്രായുധത്തിന്ന് അഭിഷേകം ചെയ്തു. അരൂപനായ മഹാദേവന്റെ ആലയവും കുങ്കുമാരുണവർണ്ണനായ സ്കന്ദന്റെ അലങ്കാരപ്രാസാദവും ശംഖപാണ്ഡുരനായ ബലദേവന്റെ നികേതനവും നീലമേഘശ്യാമളനായ വിഷ്ണുവിന്റെ നിലയവും, മുത്തണിഞ്ഞ വെൺകൊറ്റക്കുട പൂണ്ടിരിക്കുന്ന മഹേന്ദ്രന്റെ ആലയവും ശോഭിച്ചിരുന്നു. ഒരു ഭാഗത്തു പുരാതനനായ ബ്രഹ്മദേവന്റെ മുഖോൽഭൂതങ്ങളും അത്യന്തം മഹനീയങ്ങളുമായ ചതുർവ്വേദങ്ങളിൽ വിധിച്ചിട്ടുള്ളപ്രകാരം നടത്തുന്ന യജ്ഞങ്ങളും മറ്റൊരു ഭാഗത്ത് അഷ്ടവസുക്കൾ, ദ്വാദശാദിത്യന്മാർ, ഏകാദശരുദ്രന്മാർ, അശ്വിനീദേവ

കൾ, ഈ നാലുവക ദേവന്മാരേയും കിന്നരകിംപുരുഷാദികളായ അഷ്ടാദശഗണങ്ങളേയും വേർതിരിച്ചറിഞ്ഞ് അതാതു സങ്കല്പത്തോടെ ഘോഷിച്ചുകൊള്ളുന്ന ഉത്സവങ്ങളും, വേറൊരിടത്തു ബുദ്ധാലയം മുതലായ പാവനസ്ഥലങ്ങളിൽ ശ്ലാഘ്യമാംവണ്ണം അന്നദാനാദികൾ, മഹാത്മാക്കളായ സന്ന്യാസിമാർ ചെയ്യുന്ന ധർമ്മതത്വോപദേശം പുരാണപ്രസംഗം മുതലായവയും, പിന്നൊരിടത്തു ചർമ്മനിർമ്മിതങ്ങളായ മൃദംഗാദികൾ, ശിരാനിർമ്മിതങ്ങളായ ഫിഡിൽ മുതലായവ കഴൽ വീണ എന്നീയുപകരണങ്ങൾകൊണ്ടും കണ്ഠധ്വനികൊണ്ടും എത്രയും ശ്രാവ്യമാംവണ്ണം നടക്കുന്ന സംഗീതഗോഷ്ഠിയും ഇട[illegible] നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കയാൽ ഇരവുപകൽ ഉറക്കമില്ലാതെ കുന്നുകളിലും നെടുന്തെരുവീഥികളിലുമുള്ള ജനങ്ങൾ ഉത്സവാസക്തചിത്തന്മാരായി ആഹ്ലാദിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആ മഹാനഗരത്തിൽ പ്രിയവല്ലഭന്റെ വിയോഗത്താൽ ഉൽകണ്ഠിതയും മനോഹരങ്ങളായ മകരകുണ്ഡലങ്ങളണിഞ്ഞവളുമായ (അളിലക്ഷം ആമോദം വളർത്തക്കവണ്ണം മൊട്ടിടേണ്ടതായ കാലത്തു മുതിർന്ന് വിരിയാതെ മനോഹരങ്ങളായ കുടിലപല്ലവങ്ങളിയന്ന) മാധവിയോടുംകൂടെ പൂങ്കാവിൽ പൊലിമപൂണ്ടു നില്ക്കുന്ന മുല്ല, മല്ലിക, ഇരുവാക്ഷി, താമര, ചെങ്കഴി

ന്റിർ എന്നി പുഷ്പങ്ങളും അന്യോന്യം പിണഞ്ഞു പ്രവൃദ്ധങ്ങളായി കാറ്റത്താലാഹ്ലാദിച്ചു സുഖിച്ചു വ ചിരസുരഭിലമിളിതാന്തരിതകുസുമാകീൎണ്ണമായ ഉപ വനത്തിൽ ക്രീഡിപ്പാനുള്ള വാഞ്ഛയാൽ എന്നും മനോജ്ഞമായിരിക്കുന്ന പകലന്തൊടിയിലുള്ള വൃക്ഷ ടകളിൽ വിലസുന്ന നവപരിമളങ്ങളെ നാകന്റ ങ്ങകിൽ പൂകം ചാറ്റു മുതലായവയുടെ സൌരഭ്യ ത്തെ അവഗണിച്ചുല്ലസിക്കുന്ന കുട്ടികാരോടൊത്തു കി ച്ചു കാമകലാസല്ലാപങ്ങളെത്തന്നെ ഇടർന്നുകൊണ്ടു മുഖവീണവായനക്കാരോടും വൈരികളായ കാമുക ന്മാരോടും ചേൎന്നു കാമചാരിയായിരിക്കുന്ന കോവല നെപ്പോലെ വീണാനാദം പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന വണ്ടി നോടും ബാലവസന്തത്തോടുംകൂടി ഈ നഗരത്തിൽ മന്ദമാരുതൻ ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയിൽ,

1 അറിയാത കതുകിൽ തലയിലണിഞ്ഞും
ചെറുമുയൽതന്നെ വെടിഞ്ഞു കളഞ്ഞും
2 കയമീനിണ പൂണ്ടയവളെ നടുവെ
ഒരു കമിഴ്‌മലരനെന്തു വരച്ചും
3 വാനിലഹരി ദ്രവിതമാധുര്യം
വാണിമാൻ മയൂഖവാരതിനാൽ
4 ആനം പനിമതിബിംബമിതാനീം
ക്ഷോണിയിലടനം ചെയ്തീടുന്നു

കാമദേവൻ പണ്ടു പരമശിവന്റെ നേത്രാഗ്നി യിൽ ദഹിച്ചുപോയ തന്റെ അംഗം വീണ്ടും ലഭി

പ്പാനായി ജലസമൃദ്ധിയുള്ളതും വിശാലവുമായ ചന്ദ്രബിംബമാകുന്ന ഭൂമിയിൽ സാരതരങ്ങളായ കണങ്ങളാൽ സംഘടിതമായ അമൃതകലാപ്രദേശത്തു നട്ടു വളൎത്തിയ "മിന്നൽക്കൊടിയിറങ്ങി മന്നിലേക്കു വരികയോ?" സൎവ്വസമ്പത്സമൃദ്ധമായ ഇപ്പട്ടണത്തിൽ ശ്രീദേവിയുടെ ആഗമനത്തിന്നു കാരണം മഹാമഹീവല്ലഭനായ കരികാലചോഴന്റെ തന്റെ വിലാസത്തെ കാണിപ്പാനായിരിക്കണമെന്നു കരുതി അഗ്നിപ്രഭമായ ഒരു പൂളപ്പൂവും പല മുല്ലപ്പൂക്കളും രണ്ടു കരിങ്കുവലയങ്ങളും ഒരു കമിഴ്പ്പൂവും വികസിപ്പിക്കുകയെന്നുള്ള കൃത്രിമവേഷം കൈക്കൊണ്ടു തന്റെ പ്രാണസഖിയെ അന്വേഷിപ്പാനായി സരസീരുഹം സഞ്ചരിക്കയാണെന്നോ? മൃത്യു ഭയപ്പെട്ടോടിയൊളിച്ചു അന്തകൻ താൻ പുരുഷരൂപത്തോടെ പല സത്വങ്ങളേയും ഇരയാക്കുന്നതായാൽ രാജകല്പനയെ ലംഘിച്ച കുറ്റമായിത്തീരുമെന്നു ഭയപ്പെട്ട് ഒളിവായി തന്റെ കൃത്യം നടത്തുവാനുദ്ദേശിച്ചു കടുത്ത മുഖവും പരുത്ത കണ്ണാവും വെടിഞ്ഞു പുഞ്ചിരി തടവും മുഖവും വീണയോടിടയും മൊഴിയുമായി നാണിച്ചു ചിരിച്ചുകളിച്ചു കാമിനീരൂപധാരിയായി നഗരവീഥിയിൽ സഞ്ചരിക്കയാണെന്നു വരുമോ? കാമന്റെ സാമ്യമകുന്ന മഹാസേനയായ വേശ്യാജനത്തോടെതിരു യുദ്ധംചെയ്തു ജയിച്ചിട്ടും അവർ വിട്ടുപോകാ

ഷ്ണയാൽ മാർകൊട്ടുത്തു വിലക്കിവിട്ടതുമൂലം അവരു
ടെ കുചകപോലാദ്യംഗങ്ങളിൽ എഴുതിയിരുന്നതും
തങ്ങടെ മാറിടങ്ങളിൽ മുഴുവൻ പതിഞ്ഞതുമായ പ
ത്തിക്കീറാകുന്ന വിത്തനോടുകൂടി സ്വഗൃഹത്തിൽ
ചെന്ന നായകന്മാരെ ഉടനെ ഉപചരിച്ച് അനുസ
രണപൂർവ്വകം പുഷ്ടിയവരും അരുന്ധതിയെപ്പോലെ
പതിദേവതകളുമായ കുലവധൂക്കളെ ആ വീരപുരു
ഷന്മാർതന്നെ ഈ കാമിനികളുടെ ഒളിതിരളുന്ന വ
ദനത്തിൽ നീലരത്നനിഭങ്ങളായ ദളങ്ങളിണങ്ങുന്ന
കരിങ്കുവലയങ്ങളെ ദൂരീകരിക്കുന്ന നീലനയനങ്ങളു
ടെ കട ചുമന്നിരിക്കുന്നതു ആ വിത്തനിനാൽ തീ
ന്നിട്ടില്ലെങ്കിൽ വിശല്യകരണി, സന്താനകരണി,
മൃതസഞ്ജീവിനി മുതലായ ദിവ്യൗഷധങ്ങളോടുകൂടി
യ ഈ ഭൂതലത്തിനും മരൌഷധം തരുവാൻ കഴിവു
ണ്ടാകയില്ലെന്നു തന്നെത്താൻ മനസ്സിൽ നിശ്ചയി
ച്ചു നിസ്സംജ്ഞന്മാരായി മയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ
ഉത്സവം നടക്കുമ്പോൾ ആറാട്ടിനു തലേദിവസം മ
ധുപൂരി നിറഞ്ഞു ഭൃംഗങ്ങളുടെ കവിഞ്ഞൊഴുകിത്തര
ളുമായ കുമുദംപോലെ കോവലനെ പിരിഞ്ഞു താ
പാർത്തയായി സന്താപാശ്രുക്കൾ പൊഴിച്ചുകൊണ്ടി
രിക്കയാൽ ആനീലമായ കണ്ണകിയുടെ ഇടക്കണ്ണും
കോവലനോടൊത്തു കാമകലാവിലാസങ്ങളാൽ പ്ര
മോദഭരിതയായി ആനന്ദാശ്രുക്കൾ നിറഞ്ഞിരിക്ക

യാൽ അലംകൃതമായ മാധവിയുടെ വലങ്കണ്ണും ഇടിച്ചു.

മുൻകാലത്തിൽ കാവിരിപ്പൂമ്പട്ടിനത്തിന്റെ അഭ്യുന്നതിക്കായി പ്രയത്നിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന അഗസ്ത്യമുനിയുടെ ആജ്ഞപ്രകാരം ചെമ്പിയൻ എന്ന ചോഴൻ ഇന്ദ്രനോടപേക്ഷിച്ചനുമതിവാങ്ങി ആ നഗരത്തിൽ നടത്തിവന്നതും പിൻഗാമികളായ രാജാക്കന്മാരാൽ പരമ്പരയായി നടത്തപ്പെട്ടുവരുന്നതും ഇരുപത്തെട്ടുനാൾ കൊണ്ടാടിവരാറുള്ളതുമാണ് ഈ ഇന്ദ്രോത്സവം. *

ആറാം ഗാഥ.

സമുദ്രസ്നാനം.

1 രജതഗിരിമുകളിലതി വിപുലതരമാരാ
രാജിച്ചിരുന്നൊരു വിദ്യാധരാലയേ

---

* ഈ ഉത്സവത്തെ വാല്മീകികാളിദാസാദികളായ കവികളും തങ്ങടെ കാവ്യങ്ങളിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. കേരളത്തിലും പണ്ടു നടപ്പുണ്ടായിരുന്നുവെന്നുള്ളതിനു ചന്ദ്രോത്സവാദികാവ്യങ്ങൾ സാക്ഷീകരിക്കുന്നു.

2 മധുപൊഴിയുമളിതന്ത്രമണികൾപാടിപ്പുണ്ണുമാം.
മാതങ്കഫലിനൃത്യാനം മനോഹരം.

3 അഖിലധികസുഭഗതനവാം കയറുന്നിതേ.
ഭാമരമേമോൻ രവയുന്ന വിദ്യാധരൻ

4 മലർവിശിഖനായ മാരന്റെ വസന്തോത്സവം
മാഴ്കാതെ ഘോഷിപ്പതെന്നു കല്പിച്ചവൻ

താൻ ഉദ്ദേശിച്ചപ്രകാരം മന്മഥാരാധനാരൂപമായ ഈ ഉത്സവത്തെ * വിധിപോലെ നടത്തി ഫാല്ഗുനമാസം ഇരുപത്തൊമ്പതാംതിയ്യതി അവസാനിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ദക്ഷിണദേശത്തു പ്രസിദ്ധമായ ഒരു വലിയ നഗരത്തിൽ ഇന്ദ്രോത്സവം കൊടിയേറുന്ന നാളിതാണ്. (കാവേരിപ്പൂമ്പട്ടിനത്തിൽ ഈ ചിത്തിരനക്ഷത്രത്തിൽ കൊടിയേററവും ചൈത്രമാസത്തിലെ ചിത്തിരനക്ഷത്രത്തിൽ കൊടിയിറക്കം—ആറാട്ടുമായിട്ടാണ് ഇന്ദ്രോത്സവം നടത്തുമാറുള്ളത്.) അതിനാൽ "അസുരന്മാർ പരിതഗതികളായി കൂട്ടമിട്ടുവന്നു നിറഞ്ഞ് അമരാവതിയെ കാത്തുകൊള്ളുന്ന ശാർദ്ദൂലവിക്രമനായ മുചുകുന്ദമന്നവനോടു പൊരുതു പരാജിതന്മാരായി ശരണം പ്രാപിച്ചനില്ലാമൌഢ്യ മന്നവന്റെ ഹൃദയത്തിൽ താമസവൃത്തി ബാധിക്കാതാകവണ്ണം അവർ പ്രയോഗിച്ച

* ഈ ഉത്സവം ഉത്തരദേശങ്ങളിൽ ഇപ്പോഴും കൊണ്ടാടിവരുന്നുണ്ട്.

അസ്ത്രത്തെ വിലക്കി രക്ഷിക്കയാൽ ഇന്ദ്രശാസനം കൊണ്ടു മുചുകുന്ദനോടൊരുമിച്ചു പുകാർനഗരത്തിൽ വന്ന മഹാഭൂതത്തിന്റെ സാന്നിധ്യമുള്ള നാളങ്ങാടിക്കാഴ്ചയും * മുൻകാലത്തു കരികാലചോഴന്റെ പൂർവ്വന്മാർ അസുരസംഹാരംചെയ്തു് അമരാവതിയെ രക്ഷിച്ചതിന്നുവേണ്ടി സംപ്രീതനായ ഇന്ദ്രനാൽ സമ്മാനിക്കപ്പെട്ടവയും അവരാൽ ഭൂലോകത്തു പുകാർനഗരത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കപ്പെട്ടവയുമായ കോഷ്ഠപഞ്ചകങ്ങളുടെ മഹിമയും, വൈണികാചാര്യനായ നാരദമുനിയുടെ സപ്തതന്ത്രിസമരസമായ വീണാഗാനത്തെയും, പ്രൗഢവേശ്യകളുടെ

---

* ദേവാസുരയുദ്ധത്തിൽ ഇന്ദ്രന്റെ മിത്രമായ മുചുകുന്ദചക്രവർത്തിയുടെ ശരപാതംകൊണ്ടു ശിഥിലീകൃതകളേബരന്മാരായിത്തീർന്ന ശരണംപ്രാപിച്ച ദാനവന്മാരുടെ പതിയായ താമസാസ്ത്രപ്രയോഗംകൊണ്ടു മുചുകുന്ദൻ തന്റെ കണ്ണും കരളും തമസ്സിനാൽ ബാധിക്കപ്പെട്ടു പൊരുതുവാനാകാതെ ധൈര്യമവലംബിച്ചു നിന്നു. അപ്പോൾ ഇന്ദ്രന്റെ ആജ്ഞാകരനായ ഒരു മഹാഭൂതം ആ തമോബാധ നീങ്ങുന്നതിനുള്ള ഒരു മന്ത്രം ഉപദേശിച്ചു. അതിനാൽ ബാധയൊഴിഞ്ഞു് അസുരസഞ്ചയത്തെ അശേഷവും അമർച്ചചെയ്തൊതുക്കി. ഇന്ദ്രൻ ഇതു കണ്ടു സന്തുഷ്ടനായി ആ ഭൂതത്തെ മുചുകുന്ദന്റെ അംഗരക്ഷകനായി നിയമിച്ചയച്ചതിനാൽ ഭൂതം സ്വർല്ലോകം വിട്ടു വന്നു പുകാർനഗരത്തിൽ നാളങ്ങാടിയിൽ ബലിപൂജകളേറ്റുകൊണ്ടിരുന്നു.

പിൻപാട്ടിനേയും തന്റെ നടനത്തേയും ഉർവ്വശി, ഇന്ദ്രന്റെ ശ്രോത്രങ്ങൾക്കും നേത്രങ്ങൾക്കും ആനന്ദപ്രദങ്ങളാക്കിത്തീർക്കാത്തതിനാൽ ഇവരെ ഭൂലോകത്തു മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തിൽ ജനിപ്പാനായി ശപിച്ചതിനാൽ അങ്ങനെ മാധവിയെന്ന പേരോടെ ഭൂവി വന്നു പിറന്ന ഉർവ്വശിയുടെ വംശപരമ്പരയിലുള്ളവളായ തരുണീമണി മാധവിയുടെ നടനവും കാണ്മാനും വാനവർനാഥനെ വണങ്ങുവാനുമായി നമുക്ക പോകേണം" എന്നു അരുണാധരിയായ തന്റെ കാന്തയോടു പറഞ്ഞു. വിദ്യാധരവീരൻ കാന്താസമേതനായ്പുറപ്പെട്ടു. ഉത്തുംഗശൃംഗോപശോഭിതമായ ഹിമാചലത്തെയും വക്രഗതിയായി പ്രവഹിക്കുന്ന ഗംഗാനദിയേയും അവന്തിദേശത്തേയും വിന്ധ്യാദ്രിപരിസരത്തിലുള്ള മഹാരണ്യത്തെയും ശ്രീവെങ്കടഗിരിയേയും നിരമായ സസ്യസമ്പത്തി വിലസുന്ന കാവേരി നാട്ടിനേയും തന്റെ പ്രിയതമയ്ക്കു സുവ്യക്തമായി കാട്ടിക്കൊടുത്ത് അവിടെയിറങ്ങി ഓരോ ദേശങ്ങളിലും വാസം ചെയ്തു സുഖമനുഭവിപ്പാൻ വേണ്ടുവോളം നാൾ തങ്ങിയതിന്നുശേഷം പൂഞ്ചോലകൾ നിറഞ്ഞ പുകാർനഗരത്തിൽ വന്നു പൂർവ്വോക്തക്രമത്തിൽ ഓരോ സ്ഥാനങ്ങളും അവയ്ക്കുള്ള മഹിമകളും പറഞ്ഞറിയിച്ചുകൊണ്ട് അതാതു മൂർത്തികളെ വണങ്ങി, വിണ്ണവരും പുകഴ്ത്തുന്ന ആ പുരാതനപട്ട

ണത്തിൽ നടക്കുന്ന മഹോത്സവം കാണ്മാനൊരു
ങ്ങി.

അവിടെ സ്തവരൂപമായ വിഷ്ണുഗീതവും

1 മറയവർ പല മറകൾ ശിക്ഷിച്ചു
മറകളെ നന്നായുണർന്നു വാഴ്ക.

2 മഹീപാലം യജ്ഞവിധികളെ ചെയ്തു
ബഹുകാലം മഹീതലത്തിൽ വാഴ്ക.

3 വണിക്കുകൾ നിജകുലധർമ്മം ചെയ്തു
ജനത്തിന്നതി വളർത്തി വാഴ്ക.

4 വിളഞ്ഞുകുലഞ്ഞും പതിനൊന്നും വയൽ
നിറഞ്ഞു വേളാളർ തെളിഞ്ഞു വാഴ്ക.

5 നടനങ്ങൾ പല നടത്തിടുന്നോർകളെ
ജനങ്ങൾ തത്സാരമറിഞ്ഞു വാഴ്ക.

6 നെടുമുടിച്ചോഴൻ മഹീവരൻ വീരൻ
നെടുനാളുലകിൽ പുകഴ്ന്നു വാഴ്ക.

ഏതാദൃശങ്ങളായ ആശിസ്സുകളാൽ ബ്രാഹ്മണരേയും ക്ഷത്രിയരേയും വൈശ്യരേയും വേളാളരേയും വാഴ്ത്തുന്ന ചാതുർവ്വർണ്ണ്യഗീതവും

1 അലകടലാതമജംബുധിയോ.
നേശം കനിച്ചിരുന്ന രജനീശ!
കാരുണ്യലക്ഷ്യം പ്രാപി.
ചെല്ലാതെ കുറ്റാരം കയാൻ വിളങ്ങുന്നു.

2 രജനിയിലുള്ള തമോഭരം.
മലിനം നിജദീപ്തിയാലുടൻ നീക്കി

ഗിരിശജടാമുടിതന്നിലെ-
ക്കണിയാമമലാഭനായ താരേശ!
3 കാർമുകിൽവൎണ്ണൻതൻകണ്ണ-
താരതിൽനിന്നുദിച്ച കുമുദിനിയെ
ആമോദിപ്പിക്കും തവ
പാദപ്രണാമം ചെയ്തുവാഴ്ത്തുന്നു.

ഈവണ്ണമെല്ലാം *ജീവലോകസുഭഗങ്കരനായ ചന്ദ്രന്റെ സ്തോത്രമായ ഗീതവും പാടി.

അതിന്നശേഷം അവതാളം നീങ്ങി താളം ശുദ്ധമായിത്തീരത്തക്കവണ്ണം, ദേവകൾ അപേക്ഷിച്ച പ്രകാരം ബഡവാനലനയനനായ പരമപുരുഷൻ ത്രിപുരങ്ങളെ ദഹിപ്പിച്ചപ്പോൾ അതിൽ അസുരന്മാരുടെ ശവഭസ്മപൂൎണ്ണമായ ഭൈരവീരംഗ(ശ്മശാന)ത്തിൽ ഉമാദേവിക്കൂടെനിന്നു പാണി, ഇക്ക്, ചീക് എന്ന താളങ്ങൾ പിടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കെ, ദേവദേവനായ ത്രിപുരാന്തകൻ തന്റെ വിജയത്താൽ ആനന്ദപരവശനായി കൈകൊട്ടി നിന്നാടിയ * കൊട്ടുകൊട്ടിനൃത്തവും വേദങ്ങളാകുന്ന അശ്വങ്ങളെ പൂട്ടിയ വാനവരാകുന്ന രഥത്തിൽ കൊടിയുയർത്തി മൂടുപടമിട്ട ചമ്മട്ടിയുമേന്തി നിൽക്കുന്ന സാരഥിയായ ചതുൎമ്മുഖൻ കാണത്തക്കവണ്ണം ഭൈരവിയുടെ

* കൊട്ടുകൊട്ടി-അസംഖ്യം അസുരന്മാരെ നിഗ്രഹം ചെയ്തതിൽ പശ്ചാത്തപിക്കാതെ കൊടിയ മനോവൃത്തികളോടു സന്തോഷസൂചകമായി കൈകൊട്ടിയതു്.

രൂപമെടുത്തു ഭസ്മഭൂഷിതസർവ്വാംഗനായ പുരാന്തകനാടിയ പാണ്ഡരംഗനൃത്തവും, കംസൻ ചതിയായി രാമകൃഷ്ണന്മാരെ വധിപ്പാൻ നിർത്തിയിരുന്ന, ‘കവലയാപീഡ’മെന്ന കലയാനയുടെ കൊമ്പു പറിച്ചെടുപ്പാൻവേണ്ടി അഞ്ജനവർണ്ണനാടിയ നൃത്തവും, ബാണാസുരനെ ജയിപ്പാനായി കൃഷ്ണനാടിയ മല്ലനാട്ടവും, കരുങ്കടൽനടുവിൽ ശൂരപത്മാസുരൻ കല്ലോള മായാരൂപത്തെയറിഞ്ഞ് അവനെ സമർ ചെയ്തു ജയിച്ച സുബ്രഹ്മണ്യമൂർത്തി അവിടെത്തന്നെ ചുഴിത്തിരയെ അരങ്ങാക്കി ആടിയ തുടിയും, അസുരന്മാർ അടർക്കളത്തിൽ തന്റെ നേരെ പ്രയോഗിച്ച ആയുധങ്ങളെല്ലാം ഫലിക്കാതെ അവർ വിഷാദിച്ചു നിൽക്കുമ്പോൾ തന്റെ കുടയെ മുന്നോട്ടു ചരിച്ചുപിടിച്ച സുബ്രഹ്മണ്യമൂർത്തിയാടിയ കുടക്കൂത്തും, തന്റെ പുത്രിയായ ഉഷയുടെ നിമിത്തം ബാണനാൽ കാരാഗാരത്തിൽ പാർപ്പിക്കപ്പെട്ട പൌത്രനെ വീണ്ടുകൊള്ളുവാൻ അവന്റെ രാജധാനിയായ ശോണപുരവീഥിയിൽ കടന്നുചെന്ന ത്രിവിക്രമനായ ശ്രീകൃഷ്ണമൂർത്തിയുടെ കുടമെടുത്താട്ടവും, തന്റെ പുത്രനായ അനിരുദ്ധന്റെ ബന്ധനം വേർപെടുത്തിക്കൊണ്ടുപോവാൻ ശോണപുരിയിൽ സ്ത്രീത്വവും പുരുഷത്വവും ഒരുപോലെ പ്രകാശിക്കുന്ന രൂപം ധരിച്ച കാമദേവനാടിയ പെടിയാട്ടവും, തന്റെ വൈ

ടികളും മായാവികളുമായ അസുരന്മാർ ഏററവും കോപിച്ചു പാമ്പ് തേൾ മുതലായ വിഷജന്തുക്കളുടെ രൂപം ധരിച്ചു തന്നെ ദംശിപ്പാൻ വരുന്നതായറിഞ്ഞു ദുർഗ്ഗാദേവി മരംകൊണ്ടുള്ള കാലുകളിന്മേൽ നിന്നതിന്നപ്പോഴാടിയ പൊയ്ക്കാലാട്ടവും, ദേവാസുരയുദ്ധത്തിൽ പരാക്രമശാലികളായ ദൈതേയന്മാർ പടക്കോപ്പണിഞ്ഞു പൊരുതി നില്ക്കവെ അവർ മോഹിച്ചു വീഴത്തക്കവണ്ണം മലമകളാടിയ മോഹിനിയാട്ടവും, ബാണാസുരരാജധാനിയുടെ വടക്കേക്കോട്ടവാതുക്കൽ ഇന്ദ്രാണി കടച്ചി (പുലച്ചി)യുടെ രൂപം ധരിച്ചാടിയ കടച്ചിയാട്ടവുമായി അവരവർക്കനുരൂപങ്ങളായ ആഭരണാദികളണിഞ്ഞും കീഴ് നടപടിയനുസരിച്ചും ഒഴിച്ചുകൂടാത്തവിധം ഓരോ വംശക്കാർ പാരമ്പര്യമനുസരിച്ചു നടത്തിവരുന്നതുമായ പതിനൊന്നുവക ആട്ടങ്ങളേയും അതാതിന്നൊത്തവിധമുള്ള ഗാനമേളങ്ങളേയും ശാസ്ത്രോക്തമായ ഗുണനിരൂപണത്തോടെ കണ്ടറിഞ്ഞുകൊൾക. അന്നു മലർവാടിയിലിരുന്നുകൊണ്ടു ഞാൻ ഭവതിയോടു പറഞ്ഞ മാധവിയുടെ കുലപരമ്പരയിൽ ജാതയായ മാധവി ഇവളാകുന്നു" എന്നു തന്റെ പ്രിയതമയ്ക്കു കാട്ടിക്കൊടുത്തു; മഹാകുലജാതനായ ആ വിദ്യാധരനും അവളെ കണ്ടു കൌതൂഹലം പൂണ്ടു.

സ്വർല്ലോകവാസികളായ സർവ്വദേവന്മാരും മാനുഷദൃഷ്ടിക്ക ഗോചരമാകാതെ സന്നിഹിതന്മാരായി സന്ദർശിക്കമാറുള്ള ഈ മഹോത്സവത്തിൽ മാധവിയുടെ ആട്ടവും അവളുടെ വേഷവും ആടുമ്പോഴുള്ള അഴകും കണ്ട് ഇവൾ പരസ്യമായാടുന്ന വിഷയത്തിൽ മുമ്പു വെറുപ്പോടുകൂടിയ കോവലനും ആനന്ദിക്കത്തക്കവണ്ണം, പുഴുകുപുരട്ടിയ പരിമളം വീശുന്ന കാർകുന്തലിനെ [1]ദശകഷായകവും [2]പഞ്ചസുഗന്ധവും [3]ദ്വാത്രിംശൽ ധൂപകവും ചേർത്തു തിളപ്പിച്ചു പാകംചെയ്തു ശുദ്ധമാക്കിയ ജലത്താൽ ശോധനം ചെയ്തു കുളിച്ചതിനുശേഷം പരിമളധൂപമേല്പിച്ചുലർത്തി അഞ്ചു ഭാഗമാക്കിപ്പിരിച്ച് ഓരോ ഭാഗത്തെയും മൃഗമദകർദ്ദമലേപനംചെയ്തു ശരിപ്പെടുത്തി, ചേവടികളിൽ ചെമ്പഞ്ഞിച്ചാറണിഞ്ഞു പേലവങ്ങളായ പാദാംഗുലികളെ അലങ്കരിച്ച്, കാലിൽ മണിമയങ്ങളായ പാദസരവും നൂപുരവും പാടകവും യഥായോഗ്യമണിഞ്ഞ്, അരയിൽ നീലപ്പട്ടുചേലയുടുത്തതിൻമീതെ മുപ്പത്തിരണ്ടു മുഴുത്ത മുത്തുകളിണങ്ങിയ മണിമേഖലയണിഞ്ഞ്, മാണിക്കവലയത്തോടു സ്വർണ്ണശൃംഖലയാലിണക്കപ്പെട്ട മുക്താ

1. മാന്തളിർ, ത്രിഫല, കരിങ്ങാലിക്കാതൽ, തായറ്, നെല്ലിമരം.
2. കൊട്ടം, കസ്തൂരകം, തകരം, അകിൽ, കരയാമ്പ്.
3. ഏലം, ഏലവംഗം മുതലായി മുപ്പത്തിരണ്ട്.

വലയത്താൽ കമനീയമായ തോൾവളയണിഞ്ഞ്, മുഖപ്പിൽ മാണിക്കവും പത്തികളിൽ വൈരങ്ങളും പതിച്ച വിചിത്രാകാരമായ ശിരോലങ്കാരവും കരപല്ലവങ്ങളിൽ സുവർണ്ണരത്നശംഖവിദ്രുമാദിനിർമ്മിതങ്ങളായ കങ്കണങ്ങളിണക്കി അംഗുലികളാൽ വാളമീൻവായ്കണക്കെ വളഞ്ഞു ശോണപ്രഭാപരിലസിതമായി മാണിക്കനിർമ്മിതവും പരിസരങ്ങളെ ചറഞ്ഞിരിയുന്ന വൈരപ്രകാശമധ്യവർത്തിയായ മരതകമണിയോടുകൂടിയതും മറ്റുമായ അംഗുലീയകങ്ങൾ ധരിച്ച്, കഴുത്തിൽ വീരശൃംഖലയും ഇടലും ന്നലും പിണഞ്ഞുകിടക്കുന്ന മുത്തുമാല മുതലായ മനോജ്ഞവിഭൂഷണങ്ങളണിഞ്ഞും, മേല്പറഞ്ഞ കണ്ഠഭൂഷണങ്ങളുടെ തലകൾ ഒന്നായി ചേർത്തു ഹംസമുഖാകാരമാക്കി നേത്രാദിസ്ഥാനങ്ങളിൽ നവരത്നങ്ങൾ പതിച്ച കീഴ്പോട്ട് തൂങ്ങിക്കിടക്കുന്നതിനാൽ പിൻകഴുത്തിന്റെ കീഴ്ഭാഗം ഏതാനും മറഞ്ഞും, ഇന്ദ്രനീലക്കല്ലുരുക്കി ഇടയ്ക്കിടെ വൈരം ചേർത്ത നീലക്കുമ്പ (നീലക്കല്ലിഴച്ച ഒരാഭരണം) ഇഴഞ്ഞ കണ്ഠപാശത്തിൽ ഭംഗിയോടണിഞ്ഞും, ശ്രീദേവിയുടെ സാന്നിദ്ധ്യമുള്ളതാണെന്ന ഭക്തിയോടെ വലമ്പിരിശ്ശംഖവും, പൂരപ്പാള, തെമ്പല്ലി, * വടപല്ലിയെന്നിവ ക്രമത്തിൽ കോർത്തതായ തലക്കോപ്പിനെ കാറ

---

* ഭരണം ആഭരണങ്ങൾ

കാർകൂന്തലിൽ കൌതുകമായണിഞ്ഞും, സംയോഗാവസ്ഥയിലുള്ള സുഖത്തെയും വിപ്രലംഭാവസ്ഥയിലുള്ള ദുഃഖത്തെയും പ്രതിബോധിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു കോവലനുമായി സംഭാഷണംചെയ്തു ശയ്യാഗൃഹത്തിലിരുന്ന മാധവി പട്ടണത്തിൽ ഇരുപത്തെട്ടു ദിവസത്തെ ഉത്സവം കഴിഞ്ഞു് ഇരുപത്തൊമ്പതാംനാൾ കൊടിയിറക്കി ആറാട്ടും കഴിഞ്ഞു പിറ്റെന്നാൾ നഗരത്തിൽനിന്നും കടൽക്കരയിൽ ചെന്നു സ്ഥലം പിടിപ്പാൻ വിരഞ്ഞുപോകുന്ന നാഗരികന്മാരോടൊന്നിച്ചു കൈത, പുന്ന ഇടങ്ങിയുള്ള തരുനികരങ്ങളുടെ കുസുമങ്ങൾ പൊഴിഞ്ഞു ശോഭനമായ ചോലയിലിരുന്നു കടലിൽ നടത്തുന്ന ബോട്ടുകളി മുതലായ വിനോദങ്ങളിൽ ഓരോരുത്തർക്കുമുണ്ടാകുന്ന ജയപരാജയങ്ങളെ കാണ്മാനുള്ള തന്റെ ആഗ്രഹത്തെ പ്രിയതമനോടു പറഞ്ഞു.

മാധവിയുടെ മനോരഥം നിറവേറുവാനായി കോവലനും ഒരുമിച്ചു പുറപ്പെടുവാനൊരുങ്ങി; പൊയ്കകളിൽ താമരമലർമെത്തകളിൽ നിദ്രചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന നീർപറവികൾ ഉണർന്ന് ഓരോ ഭാഗത്തേക്കു മാറിപ്പോകുന്നതിനാലുള്ള പുലമ്പൽ കേട്ടുതുടങ്ങി; സരസ്വതീയാമത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതായ വാരണങ്ങളുടെ ബൃംഹിതങ്ങൾ ശ്രവിക്കുമാറായി; വെള്ളി (ശുക്രൻ) വിളക്കിന്റെ ദീപ്തിയാൽ അന്ത്യ

യാമത്തിൽ വ്യാപിച്ചതായ ഇരുളകന്നു; ഈ സമയത്ത് അമൂല്യങ്ങളായ ഭൂഷണങ്ങളോടും കരിമുകിലൊക്കും പൃഥുലതരബാഹുക്കളോടും പൂമാലയണിഞ്ഞു രാജവാഹനമായ ഗോഖരത്തെ ആരൂഢനായ കോവലനോടൊരുമിച്ചു മറിമാൻമിഴിയായ മാധവി കോവാല (കോലാർ)വണ്ടിയിലും കയറി പുറപ്പെട്ടു.

കോടിക്കണക്കിൽ നിരന്തരമായി ധനസഞ്ചയം നിക്ഷേപിച്ചിട്ടുള്ള നിരവധി സൌധങ്ങൾ നിറഞ്ഞു പല ശാഖകളോടുകൂടിയ വണിക്പഥത്തിൽ മലരണിയുവാനായി മാണിക്യവിളക്കുകളെടുത്ത വേശ്യകൾ പുഷ്പവും കറുകയും നെല്ലും മംഗലകരമാംവണ്ണം വഷിച്ചു; ഒരേടത്തും സ്ഥിരവാസം ചെയ്യാതെ ചാഞ്ചല്യമുൾക്കൊണ്ടു ചരിക്കുന്ന മലർമകൾക്കിരിപ്പിടമായ അവിടം കടന്നു കടൽകച്ചവടംചെയ്തു കൊണ്ടുവന്ന മുക്താവിദ്രുമശംഖാദികളാൽ സമൃദ്ധമായ നഗരത്തിലൂടെ, കമലാദേവി തങ്ങടെ ദേശങ്ങളിൽനിന്നു കപ്പൽ കയറിപ്പോയതിനാൽ വാസയോഗ്യമല്ലെന്നു കരുതി അവിടം വിട്ടു വന്ന തിരകളുടിച്ചു കയററിയ വെൺമണൽ പരന്ന കടൽക്കരയിൽ പല ചരക്കുകൾ പൊലികളാക്കിക്കൂട്ടിവെച്ച് ഓരോ ചരക്കുകളേയും കൊടി കാണിച്ചറിയിച്ചുകൊള്ളുന്ന ആപണശ്രേണിയും കട

ന്നു, കുങ്കുമം അലക്തകം മുതലായ വൎണ്ണദ്രവ്യങ്ങളും ചാന്തും പൂവും സുഗന്ധപ്പൊടിയും പലഹാരവൎഗ്ഗങ്ങളും വില്ക്കുന്നവരുടെ വിളക്കുകളും, വിദേശന്മാരായ ഐങ്കുടിക്കമ്മാളർ പണിചെയ്യുന്നിടങ്ങളിലുള്ള വിളക്കുകളും, പിട്ടുവാണിഭക്കാർ പന്തിനിരക്കവെ വെച്ചിരിക്കുന്ന വിളക്കുകളും, അപ്പങ്ങളെ തട്ടുകളിൽ വെച്ചു വാണിഭം ചെയ്യുന്നവരുടെ കുടത്തണ്ടുവിളക്കുകളും, പല പദാൎത്ഥങ്ങളും വിക്രയം ചെയ്യുന്ന മ്ലേച്ഛന്മാരുടെ വാണിഭസ്ഥലങ്ങളിൽവെച്ച വിളക്കുകളും, ഇടസ്സിടെയുള്ള മത്സ്യവ്യാപാരികളുടെ വിളക്കുകളും,കടലിലോടുന്ന കപ്പലുകൾക്കു സങ്കേതം ഗ്രഹിപ്പാനായി മാടങ്ങളിൽ വെച്ചിട്ടുള്ള വിളക്കുകളും, കടലിൽ മീനുകളെ വിലങ്ങനെ ചെന്നു വലവീശി പിടിക്കുന്ന അരയന്മാരുടെ മാടങ്ങളിലുള്ള വിളക്കുകളും, വേറായ ഭാഷകൾ വഴങ്ങിവരുന്ന ദേശങ്ങളിലെ മ്ലേച്ഛന്മാർ മററുള്ള തുറമുഖങ്ങളിൽ ചെല്ലാതെ പ്രത്യേകസ്ഥലങ്ങളിൽ പനമരംകൊണ്ടു കാലുകൾ നാട്ടിയുണ്ടാക്കിയ മാടത്തിന്മേൽ കളിമണ്ണിട്ടുറപ്പിച്ചു ശരിപ്പെടുത്തിവെച്ചിട്ടുള്ള നാവികസങ്കേതവിളക്കും, അസംഖ്യം ചരക്കുകൾ സംഭരിച്ചിട്ടുള്ള പണ്യശാലകളുടെ കാവൽസ്ഥലങ്ങളിൽ വെച്ചിട്ടുള്ള വിളക്കുകളും, ഇങ്ങനെ അതിരും എണ്ണവുമില്ലാതെ വിളക്കുകൾ തിങ്ങി പരന്നു ശോഭിക്കയാൽ നേരിയ

അരിമാവു പരത്തിയവണ്ണം തിളങ്ങുന്ന മണൽപ്പുറത്തു് ഒരു ചെറിയ വെള്ളക്കുടുക്കമണിപോലും പതിച്ചിരുന്നാൽ സുവ്യക്തമായി കാണത്തക്കനിലയിലുള്ളതും വിരിഞ്ഞ താമരപ്പൂക്കളാകുന്ന വേലിയോടുകൂടിയതുമായ * മരുതനിലത്തേക്കാൾ മനോഹരമായി കേതകീപരിവൃതമായ നെയ്തൽനിലത്തിലുള്ള ചോലയിൽ ആ പെൺകൊടി തന്റെ ക്രീഡാസഖികളോടുകൂടെ, പലവക വനദ്രവ്യങ്ങളും കടൽദ്രവ്യങ്ങളും നിരനിരയായി കുമ്പാരംകൂട്ടി ഭംഗിയിൽ ക്രമപ്പെടുത്തിവെച്ചിട്ടുള്ള മരക്കലങ്ങൾ ഓളങ്ങളടിച്ചിളകിക്കൊണ്ടു കിടക്കുന്ന കടൽമുഖപോരങ്ങളിൽ തരുനിര ചൂഴ്മിടങ്ങളു രാജകുമാരന്മാരും അവരുടെ പരിവാരങ്ങളും, വൈശ്യകുമാരന്മാരും അവരുടെ മറ്റു വകപ്പുകളിൽപ്പെട്ട തരുണികളും നർത്തകികളും ഗായികകളും കൂട്ടംകൂട്ടമായി ചേർന്നിട്ടുള്ളേടങ്ങളിലെല്ലാം വിചിത്രാകാരങ്ങളായ രൂപങ്ങളെ പ്രകാശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു ചുറ്റിത്തിരിയുന്ന വസ്ത്രാദിനിർമ്മിതങ്ങളായ കോലങ്ങളും നാനാരൂപങ്ങളായ വേഷങ്ങളും ഭിന്നതരങ്ങളായ മാറെറാലികളും വിണ്ണിലെത്തി

---

* കുറിഞ്ചി, മുല്ല, പാല, മരുതം, നെയ്തൽ ഇങ്ങനെ പഞ്ചഭൂപ്രകൃതികൾ. കുറിഞ്ചിനിലം = മലമ്പ്രദേശം; മുല്ലനിലം = വനഭൂമി; പാലനിലം = മരുഭൂമി; മരുതനിലം = വിളഭൂമി; നെയ്തൽനിലം = കടൽപ്രദേശം.

പാരം പുകൾകൊള്ളുന്ന കരികാലചോഴന്റെ പുണ്ണനീരാട്ടം കൊണ്ടാടിയ തലനാളിലെന്നപോലെ ഈ ഉത്സവസമാപ്തിദിനത്തിലും സ്നാനഘട്ടങ്ങളിൽ അതിശയിക്കത്തക്കവിധത്തിലുള്ള ആഘോഷമുണ്ടായി; കടൽക്കര കത്തിമറിക്കുന്ന കാവേരിയുടെ സംഗമമുഖത്തിലെങ്ങും ഒരു പഴുതില്ലാതെ തിക്കം തിരക്കമായി കൂടിയ ചാതുർവ്വർണ്യത്തിന്റെയും അനിവാര്യങ്ങളായ കോലാഹലധ്വനികൾ ഒന്നിച്ചുകൂടി മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കെ കടലിലുള്ള മീൻനാറ്റം നീക്കത്തക്ക പരിമളഗന്ധം വീശിക്കൊണ്ടു വിടരുന്ന പൂക്കൾ നിറഞ്ഞുള്ള കൈതകൾ നാലുപാടും ചുററി നിബിഡമായി നിൽക്കുന്നതിന്മദ്ധ്യേയുള്ള പുന്നമരത്തണലിൽ നിർമ്മലമായ മണൽപ്പരപ്പിൽ ചിത്രിതമായ തിരശ്ശീല വളച്ചു മേൽക്കെട്ടിയോടും ഭൃത്യജനങ്ങളോടുംകൂടി ചമച്ചതായ പള്ളിയറയിൽച്ചെന്നു വിഷാദവശയായ തന്റെ സഖി വസന്തമാലയുടെ കയ്യിൽനിന്നു മനോജ്ഞമായ വീണ വാങ്ങി വിശാലകമലേക്ഷണയായ മാധവി കോവലനോടുംകൂടെയിരുന്നു.

നീരനിധിതീരമമരുന്ന കളർകൈത-
ക്കോരകമിയന്ന നിശപോകിലയായ ഭംഗം
യാർമധു നുകർന്നു പുലർകാലമതിലപ്പോൾ
ഛായകിരണപ്രമുദിച്ചു ദിനനാഥൻ,

ഏഴാം ഗാഥ.

ഉദ്യാനഗീതം.

വസന്തമാലയാൽ നൽകപ്പെട്ടതും ചിത്രപടാവൃതയായി ശീർഷത്തിൽ മലരണിഞ്ഞു മൈക്കണ്ണാർമണിയായ ഒരു മണവാട്ടിയുടെ കോലത്തോടൊത്തു തണ്ടും തലയും ആണിയും ഞരമ്പുമായ അംഗങ്ങളോടും ചേർന്ന കറാമറ വീണയെ മാതംഗീദേവിയുടെ സാന്നിദ്ധ്യം കല്പിച്ചു വണങ്ങി വാങ്ങി മരതകമണിമോതിരമണിഞ്ഞ മൃദുലാംഗുലികളാൽ ഓരോ തന്ത്രികളും മീട്ടി ചെവിയോർത്തു ശ്രുതികൂട്ടിശ്ശരിപ്പെടുത്തി "അങ്ങുന്നു വായിക്കേണമെന്നു ഞാൻ നിർബ്ബന്ധിക്കയില്ല; അവിടത്തെ ഇഷ്ടംപോലെ ആവാം." എന്നു ശ്രുതികൂട്ടിയ വീണ താൻതന്നെ മുമ്പിൽ വായിക്കാതെ പ്രിയതമൻ വായിക്കണമെന്നു ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി കോവലന്റെ കയ്യിൽ കൊടുത്തു. അവൻ മാധവിക്കു ഹൃദയംഗമമാകുംവണ്ണം അതിൽ ഉദ്യാനഗീതം വായിച്ചുതുടങ്ങി.

വരിപ്പാട്ടുകൾ.

ഒന്നാം വരി.

(‘തൂണീരിയോരു ചെണ്ട പതുക്കവെ’ എന്ന മട്ട്)

1 തിങ്കൾമാലയുള്ള വിലസും പൂവെൺകട
ത്തും ചോഴമഹീപാലകൻ വീരൻ
ഗംഗയെപ്പുണർന്നാലുമതിരത്താൽ
മങ്ങാതുള്ളൊരു കാവേരി വാഴ്ക നീ.

2 ഗംഗയെപ്പുണർന്നാകിലുമുൾക്കോപം
തങ്ങാതുള്ള നിൻശീലം നിനക്കുകിൽ
മങ്കമാർക്കുള്ള ചാരിത്രവൈഭവ-
മെന്നറിഞ്ഞു ഞാൻ കാവേരി വാഴ്ക നീ.

3 താരണിക്കുട ചൂടിതിരാത്തൊരു
പാരിടം കാക്കും മന്നൻ കുമാരിയെ
പാരാതെ പുണർന്നാകിലുമുൾക്കോപം
ചേരാതുള്ളൊരു കാവേരി വാഴ്ക നീ.

4 നാരിമൗലിയെപ്പുൽകീടിലും കോപം
ചേരാതുള്ളൊരു ഭാവം നിനക്കുകിൽ
ചാരുതരാക്ഷിണിമാർക്കുള്ള ചാരിത്രം
സാരമറിഞ്ഞു കാവേരി വാഴ്ക നീ.

5 കൺകളാനന്ദനിർഭരമാകവും
കളർന്നീരിലും ജനൌഘത്തിൻ ഘോഷവും
തെളിച്ചേറാം പൂഞ്ചുമാരൊന്നമേ
പരിവാഹിച്ചീടും കാവേരി വാഴ്ക നീ.

6 നീരാഴം ജനമധ്യാന്നം മുഴങ്ങുകം-
ഘോരാരവത്തോടും നടന്നതെല്ലാമിപ്പോൾ
വീരമുള്ളനിർഘോഷം തായുന്ന
വീരൻ ചോഴമഹീശന്റെ വൈഭവം.

രണ്ടാംചരി.

("അംബികാപദസരസിജ വന്ദനങ്ങൾ ചെയ്തുകൊണ്ടു"
എന്ന മട്ട്)

1 അങ്കമേഘമതള്ളി നീക്കകയാൽ കസ്തൂരി
വാസ്സൂരൽപ്പൂണ്ടു കുലത്തിൽപ്പെടും ശംഖങ്ങൾ
പുഷ്കരാക്ഷിജനം തിരമണ്ണോടു സുമങ്ങൾതന്നിൽ
പൂക്ക വട്ടംചുഴന്നു കളിക്കുന്നോരം
അന്തമന്തിലിഴഞ്ഞൊരോ വിഷ്ണുമെല്ലിച്ചുഴലും
മുഖകാന്താമവർക്കാനന്ദമുണ്ടായി.
കെട്ടഴിഞ്ഞ പൂറിളന്തൽ ഹസ്തപത്മംകൊണ്ടുതാങ്ങി-
ത്തുന്നനായണിഞ്ഞുള്ളൊരെല്ലുലമാല
പൊന്തളിരൊക്കവിരൽകൊണ്ടു തട്ടിനീക്കിയെറിയുമ്പോൾ
തെരുതെരു പതിച്ചിടും മുത്തുകൾ കണ്ടു
മുഗ്ദ്ധകാകം കടാക്ഷത്തിൻ ഭ്രാന്തിയണ്ടു കേളിക്കാളു-
ള്ളുത്തമസ്ത്രീഗണം വാഴും നമ്മുടെ ദേശം.

സ്വാമിനിയുടെ മുന്നിൽ നിൽക്കുന്ന ഒരു തോഴി പാദാംഗുഷ്ഠത്താൽ ഭൂമിയിൽ വരച്ചുകൊണ്ടു പറയുന്ന വിധം

---

2 അപ്പൊഴുതുൾപ്രിയം കൈക്കൊണ്ടാഴിതീരത്തിങ്കലുള്ള
പുഷ്പവാടികളെന്റെ പിമ്പേ കാമുകയുംകൊണ്ടു
അപ്പരിചിൽ വന്നിരുന്ന മല്ലനായുള്ള കാന്തൻ
ഇപ്പൊഴുതങ്ങു ചേർന്നോരാകമപേക്ഷിച്ചാലും
അല്പവും കൃപയില്ലാതിങ്ങന്യനായി നടിച്ചേവം
നില്പതിന്നു ബന്ധമെന്തെന്നറിഞ്ഞതില്ലല്ലോ
ചന്ദ്രബിംബം ജലത്തിങ്കൽ കാണുമപ്പൊഴതിൻകീഴെ
നിന്നെയും ഫുല്ലനീലാബ്ജയുഗളത്തിനും
ചന്ദ്രബിംബാസ്യകൾ തന്റെ നയനങ്ങൾക്കുമായ ഭേദം
നൂനമെല്ലാം തിരിയാതെയുഴന്ന പാരം
ദീനരായും കഴിഞ്ഞു ചിരോഹങ്ങൾ മരുവീടും
സ്ഥാനമല്ലോ പുകാരാഖ്യം നമ്മുടെ ദേശം.
3 അർണ്ണവാധീശ്വരൻ നീലക്കാർനേരുംകുന്തളന്റെ ഭംഗി
പിന്നെയും പിന്നെയും മുന്നിൽ പ്രകാശിപ്പിച്ചു
ഭംഗമെഴുമന്നയത്തിനിയമം പൂരണമായ പാട്ടിൽ
തങ്ങൾക്കുള്ളാണപ്പാദത്തിനുള്ള ധർമ്മത്തെ
ഇംഗഭേദാഭാവമിന്നു പിന്നെ പ്രകാശിപ്പിക്കയില്ലെന്നോ.
മയങ്ങിനെ മൂഢന്മാർ നമ്മളറിയുന്നല്ലോ!
ശംഖമൊത്തു വിലസുന്ന കണ്ണുകൾ കാണുകയാലുള്ളിൽ
തിങ്കളോടൊത്തുള്ള താരവ്യൂഹമെന്നോർത്തു
ശങ്കയെന്യേ വിരിയുന്ന കുമുദങ്ങളിണങ്ങീടും
പങ്കഹീനം പുകാരാഖ്യം നമ്മുടെ ദേശം.

മൂന്നാംവരി

സങ്കേതം പ്രാപിച്ച നായകൻ നായികയുടെ പ്രേമാതിശയം സൂചനകളാലറിഞ്ഞുംകൊണ്ടു പറയുംവിധം.

(കാച്ചിത്തിൽ മട്ടു)

1 വാരിധിതീരത്തിലിഴഞ്ഞീടിന്നയോഗശംഖം
പാരമഞ്ഞണമുഴുത പാറുകാണുമ്പോലെ
മാരൻ പൂക്കൾതിരിയും ചാരുപുന്നാഗത്തിൻ
താഴത്തിൽ മധുവാർന്നീടുന്ന ചോല തന്നിൽ
താരകാധീശപുരനാകമാനനമിന്നും
ചാരുവാകം കയലപ്പിൽ മുലമുണ്ടാക്കുന്ന
സാരമാമൌഷധംകൊണ്ടും വേർപെടുമതരോഗം
തീരുമോ പൂണങ്ങളണിയും ശപാർശ്വമുഖികാണെന്യേ.

(നിഷ്ഠുരമായ വാഗ്ദാനവൈപരീത്യം)

2 വങ്ങണിക്കാർക്കഴലാളും വാമമിഴിമൌലി
വണ്ടമാരയോരാരാകിഷ്ടമുണ്ണുവാനായ് ചിക്കി
പക്ഷികൾ വന്നെൻ കൊമ്പിൽ കൊണ്ടുപോകാസ്സാനായ്
രക്ഷചെയ്യും വ്യാജംപൂണ്ടു തത്ര വാണാക്കിൽ
ചിത്രമായ്ഥലൻ മയിൽക്കൊന്നതൻനാമ്പു-
ക്കൊള്ളുമേന്തിമന്നേകാലും മാമലർ പൂങ്കാവിൽ
പൂക്കളിളയും കോമളമാമെന്നറിഞ്ഞീല.
ഇങ്ങനെക്കറിമെന്നാകിൽ തത്ര പോകാനുനം

3 മുക്കവച്ചേരിയിൽ വലയിട്ടൻ പിടിച്ചു
വിഭൂവാനങ്ങളെക്ക മത്സ്യങ്ങളുണ്ണുവാനായ്
കൊക്കിനെയുമടിവാൻ നൽത്തളിൽക്കരത്തിൽ
പൂക്കലയുമെന്തിച്ചുതമീശ്വരൻ്റെതോം
ഉടക്കനാമന്തകൻ മലർകാവിൽ വാഴുമെന്നും-
യോർത്തതില്ലിതറിഞ്ഞാകിൽ തത്ര പോകാനുണ്ടോ

നാലാംവരി.

ഏകാന്തത്തിൽ സന്ധിച്ച നായികയോടു
നായകൻ പറയുന്നു.

1 മീനെഴുതി വില്ലെഴുതി കാർമുകിലെഴുതി.
കാമനുള്ള പട്ടവും താനെഴുതിയിരിക്കും
രോമനവനം കളിർതിങ്കളെന്നോ കണ്ടു.
സോമനെന്നാ കണ്ടുള്ളം മത്സ്യജീവികൾ വന്നീടും
ചേരിതന്മേൽ വിലസുന്നൊരന്തരീക്ഷം തന്നിൽ
ഏറിവാണെക്കൊണ്ടീടുന്ന തെളുത്തീയിരിപ്പും.

2 ശംഖനാദം കേട്ടടിയപാർത്തുകൂവുകിക്കം
പങ്കജക്കണ്ണുള്ളവളോടനുകിട്ടുന്നവം
തങ്കിടും മിഴിയാ ചൊടുകാലനെന്നു കാണ്മു
കാലനെന്നുകണ്ടു കടൽവാണികളാർവാഴും
ചേലെഴുന്ന നഗരത്തിൽ വന്നടിപ്പുകൊണ്ടു
നീലവേണി മണിയാകും മാമിനിയാളതന്നെ.

3 ഉൾത്തനം കലന്ന മീനങ്ങളവനായ് ചികി
അക്കണങ്ങളുള്ളോര പക്ഷിസഞ്ചയകോറി
കാണികൾക്കെഴുപ്പുക്കം കോമളമിതാമോ
കോമളമിതായീടുമസ്ത്യകൾ നിരന്തരം
കാനലിൽ പൂവണിഞ്ഞവേണിയണിഞ്ഞീടും
കാമിനീവടിവിയനക്കൊണ്ടെന്നു നൂനം.

അഞ്ചാംവരി.

നായകൻ തോഴന്റെ ചോദ്യത്തിന് അറിയുംവണ്ണം ഉത്തരം പറഞ്ഞത്.

("ജയ ജയ ഭഗവതി മായേ—ദേവി" എന്നമട്ടു)

1 ഉപവനമിതും പൂനിരയും—പുതു
മണമിയലും മണൽ തറയും
അഭിനവമധുവേറും തളിരും—പാരം
കഠിനതരമാം മുലയിണയും
പനിമതിനികരോപമമുഖവും—വില്ലിൻ
വളവേലുന്നൊരു ചില്ലിയുഗവും
എഴുവാനതാരതോരണയു—മേനി
കവശത പിണയിച്ചുള്ളവയാം

2 അലയടിച്ചുണരുന്ന കടവും—തരി
മണൽപരന്നിയലുന്നൊരിടവും
നറുമണമെഴും പുളകലതം—തള
നിരതിങ്ങും മലർവാടീതടവും
സുരഭിലത്തേൻകലശവും—പനി
മതിരയാടിടവും ചാരുമുഖവും
കയലിണതോഴും മിഴിയുഗവു—മേനി
കവശതപിണയിച്ചുള്ളവയാം.

3 വരകംബുപൂർണം വാഴും ഇറയും—പാരം
മണമിളകിന മലർവനവും
പരിചൊടു വിരിയും പൂനിരയു—മവർ
തനിമയെ കടികൊണ്ടുള്ളൊരിടവും

വിഭ്രമം മന്ദഹാസത്തിൻ നിലയും—തിങ്ക
ളൊളിയിണയൊഴ്തിടും മുഖവും
പൊലിമയവരിമുലയിണയു—മണി
കലശത പിണ്ണിച്ചുള്ളവയറും.

—ooOoo—

ആറാം വരി.

ദീർഘവിരഹത്താൽ വ്യാജസംഭോഗകാമനായ നായകൻ തന്റെ അസഹിഷ്ണുതയെ പറഞ്ഞത്.

1 കടലിൽ ജീവജാലത്തിൻവിലയം—ചെയ്തു
പൂജന്നിപ്പുരയോ തവ ജനകൻ
ഉടൽ പുകിട്ടുരൻ ജീവനിധനം—ചെയ്തു
വിലസീടുന്നിതു നിയ്യമതിനാൽ
ഗുരുതരമണിമുലയിണതൻ—ഭാരം
പെരുകിനിന്നിടുകാരൻ പെരുകി
അരിയൊരാവ് യമമെന്റാ വ്യമലിൽ—വെച്ചു
അതിനെ കാക്കണമെന്നായാറിക.

2 കരിലകണ്ണിണയിടും വലയാൽ—ജീവൻ
കവരുന്നു തവ താതൻ നിയതം
നേരതാം കണ്ണിണയാകം വലയാൽ—ജീവൻ
കവരുന്നു മാതിയ്യമതിനാൽ
തരുമുലയിണകാവും കൊടുതാം—യുദ്ധ
ഭരമേല്പാനതുതാരെയുഴിലും
ഇടിമിന്നൽക്കിണയാകുമിടയാൽ—ചെറുമ
വിലയംവന്നു ഭപാരകാരെന്നറിക.

3 കടലൂടെ പടകൊടിപ്പതിനാൽ—ജീവ
തതിയെ സംഹരിപ്പു നിൻ ജനകൻ
കടിലഭ്രൂയുഗളത്താലുപോൽ—ജീവ
തതിയെസ്സംഹരിപ്പു നീ നിയതം.
കുംഭതൻരപതമദ്ധ്യമന്യൻ—പെട്ടം
പാട്ടണിയരിവിഷം ചെരുതും
മാരടാക്കം കുലതൻറ ഭാരം—കൊണ്ടു
വാട്ടും ഭൂജ്യാരഗശതാ കാന്തം.

— —

സങ്കേതത്തിൽ നായികയെ പുണർന്നു പിരിയുമ്പോഴും വിയോഗം സഹിപ്പാൻ കഴിയാത്ത നായകൻ തന്നെത്താൻ പറയുന്നതു്.

("ഹര ഹര ഹര ശിവ ശിവ ശിവ" എന്ന [അനാനട] മട്ടു്)

1 പവിത്രമാം നല്ലാരലകങ്ങളോണ്ടു
ധവളമുഖത്താലും കരുവാഠം ചെങ്കണ്ണു,
ധവളമുഖത്താലും കരുവാഠം ചെങ്കണ്ണും
കവലയമല്ല മഹാഘോരംഘോരം.

2 മണമെഴും പുന്നത്തണലിലനാളാം
വണങ്ങും യാനത്താൽ വിളങ്ങും ശോണാക്ഷി
വണങ്ങും യാനത്താൽ വിളങ്ങും ശോണാക്ഷി
പിണങ്ങി ബാധിക്കം യമൻ യമൻ നൂനം.

3. ഘനാഭയുർവാച്ചം കവലയർകന്തി
ഉണരൽ കൊണ്ടുവാനണയുമണ്ഡജ-
ഗണത്തെ ദൂരവെ യകററും ശോണാക്ഷി
ഉണർഠം കൊണ്ടുവാനണയുമണ്ഡജ
ഗണത്തെ ദൂരവെയകററുംശോണാക്ഷി
തിളങ്ങും വേലല്ല മഹാഘോരം ഘോരം.

തന്നിൽ കാമം പൂൎണ്ണമായി ലഭിച്ചിട്ടില്ലാത്ത ഒരു യുവതിയോടു താപാൎത്തനായ യുവാവു പറയുന്നതു്.

കവിവരർ കഥിച്ചുള്ള സാധുവാമന്നമെ
കേൾവിയുള്ളാനടയ്ക്കൊക്കുമോ നിൻഗതി
കവിവരർ കഥിച്ചുള്ള സാധുവാമന്നമെ
കേൾവിയുള്ളാനടയ്ക്കൊക്കുമോ നിൻഗതി
അലകടൽചുഴന്നീടുമൂഴിമേവുന്നോരെ
യാകവെ വെന്നു ക്രീഡിപ്പോർക്കപിന്നിലായ്
കളികളൊഴുമ്പാകുന്ന സാധുവാമന്നമെ
കേൾവിയുള്ളാനടയ്ക്കൊക്കുമോ നിൻഗതി.

അവിടെ മാനേലുംകണ്ണിയായ മാധവി ഇങ്ങിനെ കോവലൻ പാടിയ ഉദ്യാനഗീതശ്രവണത്താൽ ഇവന്നു തന്നിൽ പ്രേമമില്ലെന്നും ഹൃദയത്തിൽ വേരൂന്നിയ ഏതോ ഒരു വിഷയത്താൽ അവശനായി തീൎന്നിരിക്കുന്നുവെന്നും ബോധിപ്പാൻ കഴിഞ്ഞുവെന്നിരിക്കിലും ഭാവവിലാസചാതുൎയ്യത്താൽ വൈമനസ്യം പ്രകാശിപ്പിക്കാതെ പ്രമുദിതഭാവം നടിച്ചുകൊണ്ടു പാടവത്തോടെ കോവലന്റെ പക്കൽനിന്നു വീണവാങ്ങി തനിക്കു യാതൊരു സങ്കല്പവുമില്ലെന്നിരിക്കിലും അവൻ ഒരു സങ്കല്പം വെച്ചുപാടിയതിന്നു പ്രതിവാക്യമായി താനും ഏതോ ഒരു സങ്കല്പം ചെയ്യുവളെന്നവണ്ണം ഇരിപ്പിടത്തിന്നധിഷ്ഠാനദേവതയായ വരുണൻ വിസ്മയിക്കയും ഉപവാസികളെപ്പേരും ആനന്ദിക്കയും ചെയ്യത്തക്കവിധം വീണയ്ക്കിണങ്ങുന്ന കണ്ഠസ്വനത്താൽ കാനൽവരിപ്പാട്ടു് (ഉദ്യാനഗീതം) ആരംഭിക്കയും ചെയ്തു.

ഒന്നാംവരി.

(കാച്ചിന്തിൻ മട്ടു)

1 ഭൃംഗസഞ്ചയങ്ങളാകും കങ്കണങ്ങളാൎന്നും
തങ്കമണിപൊല്പൂവാട കൊണ്ടുടൻ മറഞ്ഞും
വങ്കയമീൻനയനങ്ങൾ ചഞ്ചലതപൂണ്ടും
പങ്കഹീനം പുലൎന്നാലും വാഴ്ക നീ കാവേരി.
വങ്കയമീൻനയനങ്ങൾ ചഞ്ചലതപൂണ്ടും
പങ്കഹീനം വാഴ്‌വതെല്ലാം തമ്പി നില്കണവൻ.
ഗംഗയെന്ന്യെ ധരിത്രിയെ കാത്തുകൊൾകയാലെ
എന്നറിഞ്ഞിട്ടന്നൊന്നും വാഴ്ക നീ കാവേരി.
2 താതതിങ്കം ചോലയന്നിൽ കേകികളാടുമ്പോൾ
ചാരതരം കോകിലങ്ങൾ ഗീതവും മൂളി
ചേലെഴും നറുമ്പൂമാല ചാലവേയണിഞ്ഞും
മേളമായ്സഞ്ചാരം ചെയ്യോൾ വാഴ്ക നീ കാവേരി.
ചേലെഴും നറുമ്പൂമാല ചാലവേയണിഞ്ഞും
മേളമായ്നടന്നതെല്ലാം ചോഴമന്നൻ തന്റെ
കേളിയാൎന്ന വിളങ്ങുന്ന വേലിനുള്ള വീൎയ്യം
മൂലമെന്നറിഞ്ഞതല്ലോ വാഴ്ക നീ കാവേരി.
3 കേളിയുള്ള മന്നവന്റെ ചോളനാടു വാഴ്ക
ബാലകന്മാരെ വളൎത്തും മാതാവായപൂണ്ടു
കേദാരിതന്നിൽ കൎഷകരേച്ചപ്പാൻ കൂടെയൊരുവാഞ്ഛ
താന്തരായിടാതെ ചോറും വാഴ്ക നീ കാവേരി.
കേദാരിതന്നിൽ കൎഷകരേച്ചപ്പാൻ കൂടെയൊരുവാഞ്ഛ
താന്തരാകാതിരിപ്പുള്ള ജീവജാലമെല്ലാം
ഭേദമെന്ന്യെ കണ്ടു ധൎമ്മചക്രമാളും നാഥൻ
ബുദ്ധദേവൻ കാരുണ്യത്താൽ വാഴ്ക നീ കാവേരി.

രണ്ടാംവരി.

---

1 ഇന്ദുബിംബകുലിതമൻ ചോഴിവായ്പൊഴിക്കും
മന്ദഹാസരശ്മികളും ചെയ്യില്ലെന്നാലും
വായുവിൻ മുതലുന്ന തന്നെ താൻവിളിച്ചുചൊല്ലും
ഇംഗമം സന്തോഷം പൂണ്ട പൂരുഷനെപ്പോലെ
വന്തിരകളും വാരാശി വെണ്മകലർന്നോരം
ചന്തമുള്ള മുക്താജാലം വാരിനിന്നു പോർമേകി
ഗന്ധമേറും പൂങ്കാവിൽ പൂമഞ്ജരികൾ വാങ്ങി
പിന്തിരിയും പുകാരാകും നമ്മുടെ നഗരം.

ഒരു തോഴി പറയുന്ന വിധം.

2 നീതിപോലെ വെട്ടമുള്ള കാതരാക്ഷിമാരെ
സന്തതം വാരാശിതീരപത്തനത്തിൽ വൈശ്യർ
ഇലവെൾവളയപ്പിച്ചുമനിപ്പതെന്നതാൽ
കാമിനിമാരാകും നമ്മളെന്തറിയുന്നല്ലോ
നറുമലർ നിറഞ്ഞീടുന്ന പുന്നമരക്കാവിൽ
അന്നമേറിയിരിപ്പാന്ന കണ്ടു കാൺകയാലെ
ചന്ദ്രനും താരങ്ങളുമെന്നോർത്തു കരവണ്ടും
കണ്ടിടും പുകാരല്ലോ നമ്മുടെ നഗരം.

3 മുക്തിപെറ്റോർ താനെല്ലാം ശുദ്ധമല്ലയായും
മുക്തമണിമാലികൾതന്നുള്ള ഐശ്വര്യം താൻ
പത്തനത്തിലില്ലാത്തതായുള്ളമാകും ഭോഗം
പ്രാപ്യമാം വിധിവശത്താൽ മാനിനിമാർക്കു
ശ്രീകാരാമിജനങ്ങളെ തിരിയുന്നതല്ലോ
ഓളമേറിക്കളിയാടും വേലകൾ മുഴിക്കെ
ബാലികമാർ കരതാരിൽ മുത്തണിയും വാരി

സോമനിലിണങ്ങും നെരുംപൂമ്പൂണങ്ങളും വണ്ണും.
ആഴിനീയെന്നപോലും ശംഖുകടൽ മുഴ്കാൻ
ഉല്പത്തിക്കം പൂകാതെല്ലാ നാമുടെ നയമാം.

മൂന്നാം വരി.

അറിവില്ലെന്ന ഗൌരവപ്പെട്ടതിപ്പറഞ്ഞു ക്ലേശത്തെ ബലപ്പെടുത്തുന്നതു്.

("'മാർമ്മശുഗങ്ങളെ തേടി നാപതി' എന്നമട്ട്")

1 അരയാളിണയെ പുണർന്നുകൊണ്ടിന-
ല്ലിമ്പം കലർന്നുള്ള ഞങ്ങളിരുവരും
പൊങ്ങുമിളമന്നതകർ തിങ്ങുംപൂഞ്ചോലയിൽ
തങ്ങളെന്നാരെന്നെയും കണ്ടുകൊണ്ടു
ഖേദം നിനയാതെ പോയ മനോല്പം.
മന്നവൻ തന്നുടെ വൃത്താന്തങ്ങൾ
മിന്നുംകാന്തിയോടുള്ള മനക്കാമ്പി-
ലൊന്നുമിദാനീമറിഞ്ഞതില്ലേ.

കർമ്മപാരവശ്യത്താൽ മുൻകഥതൻ മറന്നു പറയുന്നതു്.

2 പാരമെഴുംപൂണ്ടു യാമിനിയുംപോക്കി
പോയതെന്നാമെൻ കണ്ണിണകൾപോലെ
ആലസ്യശേഷമണയാളുമകം കൊ-
ണ്ടാടിസ്സുഖമിയന്നീടുകയാൽ
മയ്യെഴുതീടും മധുവൃന്ദമെൻപ്രാണ
നീർക്കനിയുന്ന കിനാവുതന്നിൽ

കണ്ണായതാക്ഷിയാം പൂങ്കാവിലെങ്ങാനും
വന്നുള്ളവളെന്നറിഞ്ഞിതോ നീ.

3 അണ്ടജവേഗമാമശ്വം നയിക്കുന്ന
സ്യന്ദനചക്രംപോലും മാറ്റുമെല്ലാം
തണ്ണീരാറുനീ കഴിവെപ്പിച്ചു
പിന്നെയതിനു മറ്റൊന്നു ചെയ്വൂ
തണ്ണീരാറുനീ കഴിവെപ്പിച്ചു
നമ്മോടും നിന്നു ഗുണമേറെക്കിലും
ഉള്ളവരോടും ചേർന്നനല്ലങ്ങളിൽ
നന്നായറിക മറ്റൊന്നു ചെയ്വൂ.

4 എന്നുടെ നായകനോടും നെടുംതേരിൽ
പന്തലായിരുന്നതെന്നുംവെള്ളം
പൊങ്ങുമുരവേ! കളത്തായപൂങ്കാവേ!
തങ്ങളിലാടുകയെന്നമേ!
തണ്ണീർവിലസും പടിത്തുറയേ! നിങ്ങൾ
നന്നല്ലിതെന്നു കഥിപ്പുവല്ലോ.

5. എന്നുടെ നായകൻ തന്റെ വിശാലവും
ഉന്നതവുമായ സ്യന്ദനത്തിൽ
പന്തരായിരുന്നും വരുത്തിച്ചുകുന്നി
സന്തതം വാഴ്ക സിന്ധുതോയം.
പന്തരായിരുന്നും വരുത്തിച്ചുകുന്നി
എന്നല്ല നമ്മോടു മാർദ്ദവം
ഒന്നു കാട്ടുന്നു ചിന്തിക്കിലില്ലെങ്കിലും
സന്തതം വാഴ്ക സിന്ധുതോയം.

നാലാംവരി.

വിശാലമായ അറിവു കരത്തതിനാൽ നിലവിട്ടു പറഞ്ഞതു്.

("ഒയ്യാരസെന്നിയും മാർവ്വുമായ്" എന്ന മട്ടു്)

1. കുണ്ടുമാലയണിഞ്ഞു മേനിയിൽ
വിളക്കാകും ചേല ചാർത്തി
സന്തോഷം വയൽതോറുമൂത്തിക-
ളൊത്തു വാരിധിയുല്ലസിക്കവേ.
പുന്നാഗവനം തന്നിൽ പൂവമ്പൻ
തന്നുടെ കണ്ണികൊണ്ടു പുണ്ണുകൾ
എന്നുടെ ഞരമ്പുന്നാകയാൽ
എന്നാലെ ഞാനമെന്തു ചെയ്യേണ്ടു.

2. കുന്താകും പുരുപ്പുഞ്ചിരി തൂകി
വിളക്കാകും വായ്മൂന്നും
മാമന്മാർ വല വീശുമ്പോൾ തിര-
യേറ്റും വാരിധിയുല്ലസിക്കവേ.
കോടക്കാറൊളിമേനിയാൾ തന്റെ
കോലം കൊൾവാൻ വിധിച്ചു ദൈവം
ഒന്നായമിതിൻ മൂലമെന്തെന്നാ-
ണെന്നാലെ ഞാനമെന്തു ചെയ്യേണ്ടു.

3. ഉണ്ണാം പാരമുള്ളതു തീർപ്പാൻ
നാലഞ്ചുവാരി തന്നിൽ പൂക്ക
പൂമണം പൂങ്കുലവും വൻതിര
താവും വാരിധിയുല്ലസിക്കവേ
നാനാരൂപത്താലേതെന്നില്ലാതെ
കിന്നരം രാഗം കലർന്ന കാമിനി

ഖിന്നയായി വിലപിക്കുന്നതിൽ
എന്നതെ ഞാനമെന്തു ചെയ്യേണ്ടു.

സന്ധ്യാസമയം കണ്ടു സഖിയാരാഞ്ഞ നായിക സഖിയോടു പറയുന്നത്.

4. അല്പരായിതള്ളപ്പതിക്കവെ
ചിത്രഭാനുവുമസ്തമിച്ചു.
വിപ്രലംഭം സഹിക്കവയ്യാതെ
ബാഷ്പപൂരം പൊഴിയുന്നല്ലോ.
താരണിക്കുഴലാളെ ധാത്രിയിൽ
ആരാണുള്ളം കുളിർത്തീടുന്നോർ.
നാലുപാടും പരന്നി വാനിലെ
ആലസ്യം നൽകും സന്ധ്യവന്നു.

5. വാസരാധിപനസ്തമിച്ചിതു
കൂരിരുളും പരന്നിതെങ്ങും
നേരിൽ പൂനിറനീർ വഴിയുന്ന
ഘോരമാം വ്രണംപോലെ കാൺമൂ.
ഇന്ദുനിർമുഖി! നമ്മെവിട്ടുള്ളോർ
തന്നെയെങ്ങാനുമുണ്ടോ കണ്ടു.
തിങ്കളെ വിട്ടു മാനവോരൊത്തു
സങ്കടമേകം സന്ധ്യയും വന്നു.

6. അണ്ഡജസ്വനം കേൾക്കമാറില്ല
മന്ദമന്ദം മറഞ്ഞു ഭാസ്വാൻ
വെണ്ണിലാവൊരുമല്ലൽ നൽകവെ
കണ്ണീരോരോപാരം വാണീടുന്നു

ഇതളർ ഇകം കാർകുഴലതമ്മെ
കാമമോരോന്നിന്നോരോന്നായോ
ഘോരരാക്ഷസരെൻ ജീവൻ കൊള്ളുവാൻ
പോരുമാറുള്ള സന്ധ്യ വന്നു.

അഞ്ചാംവരി.

എളുതാണെന്നു പറഞ്ഞു സങ്കടത്തെ വലുതാക്കുന്നത്.

("രുഗ്മിണിയോടു ചെന്നു പറകവെ" എന്ന മട്ട്)

1. കൈതവഴി കണ്ടവരൊന്നുമേ
ക്രീഡാനികുഞ്ജങ്ങളിൽ ഗമിച്ചുതോർ
ക്രീഡാനികുഞ്ജങ്ങളായവയിങ്കലെ
ആശയം വിട്ടകലുമാറില്ലയോ.

2. പൂവനത്തിന്റെ വഴി കണ്ടില്ല
നീയെന്തകലെ ചൊല്ലിനിന്നുള്ളോരാൾ
നീയെന്തകലെ ചൊല്ലിനിന്നായവളെൻ
മാനേലുന്ന കടാക്ഷം മറന്നിടാ

3. അന്നം തന്റെ പ്രിയയോടൊത്തുന്നതു കണ്ടി-
ട്ടെന്നെ നോക്കിക്കൊണ്ടങ്ങൊരാൾ നിന്നില്ല
എന്നെ നോക്കിക്കൊണ്ടു നിന്നാളെന്റെ
പൊൻചുണങ്ങുപോലെന്നെ പിരിഞ്ഞിടാ.

ആറ്റംവരി.

കാമപാരവശ്യത്താൽ മുൻകരുതൽ മറന്നു പറയുന്നത്.

1. പോരല്ലേ ബാലേ! പോരാതെല്ലൻ പൂങ്കാവിൽ
പോരല്ലേ ബാലേ! പോരാതെല്ലൻ പൂങ്കാവിൽ
വാരിധിച്ചൂഴലൂഴിക്കധിപതൻറ
നേരെ ചൊല്ലതുതാടൽ പിണഞ്ഞതു
പോരല്ലേ ബാലേ! പോരാതെല്ലൻ പൂങ്കാവിൽ.

1. ഏവം പാടിയതിനുമേൽ പിന്നെയും
സാവധാനം മൃദുലാംഗുലികളാൽ
കോമളശ്രുതിഗീതം മനോഹരം
കാമിനീമണിയാളും തുടർന്നിതേ.

സായങ്കാലത്തെക്കണ്ടു് നായിക പറഞ്ഞതു്.

2. തന്നെ വിട്ടുപിരിഞ്ഞവനായോരു
ചൊന്ന വാക്യത്തെ വിശ്വസിച്ചുംകൊണ്ടു
തന്നത്താനഴൽപൂണ്ടു കരയുന്നോർ
നമ്മുടെ ജീവൻ കൊള്ളുന്ന സന്ധ്യേ! നീ
പ്രാണഹാരകൻ നീയുമുൾത്താപത്തെ
തീർന്നകറ്റാത്ത നാഥനമാകിലോ
എല്ലുമൊന്നുമറിയാതമന്നവ
ബാധയെന്നു കഥിക്കുക സന്ധ്യേ! നീ.

8. എണ്ണനേർമിഴിമാർക്കഴലേകിയും
മാനബിംബം പതിക്കമാക്കിയും
മാനവർതൻ നയനങ്ങൾ പിഴിച്ചും
വന്നിൽ സന്ധ്യേ! നീ വന്നു ഭയങ്കരം.
സന്ധ്യയായ് നീയെൻ കാന്തനവനാകിൽ
മന്ദമൂഴിക്ക സന്ധ്യേ! നീ വാഴ്ക.

വരവു ദീർഘിച്ചേടത്ത് നായിക കാത്തിരുന്നു
തനിയെ പറഞ്ഞത്.

---

1. തിരച്ചുരുളിണ്ടുംകാണലോടേൽ വിളയിച്ചു-
ഭോരാം ഭീകരമാമ്പുന്ന സന്ധ്യയും
ശങ്ക ചൊരുകിണയാതവിശ്വാസ-
ലങ്കരിക്കും പ്രശാന്തമാം ഭാവത്തിൽ
മാമകർക്കായിൽ ചെന്നൊരു മിത്ഥ്യയാ-
മാമകിതം വാശനം ചൊരുക്കുന്ന
വാരിധിപതേ! താവകമാംപര-
വാരിജമിതാ വീണയണഞ്ഞോൻ.

ഇങ്ങനെ മാധവിയുടെ ഗാനം കേൾക്കയാൽ കോവലൻ, "ഞാൻ കാനൽവരിപ്പാട്ടു പാടിയപ്പോൾ, നാനാരൂപങ്ങളായ അനൃതവചനങ്ങളെ പ്രയോഗിക്കുന്ന മായാകാരിണിയായ ഇവൾ അന്യാസക്തചിത്തയായി പാടിയതാണ്" എന്നു നി

ശ്രയിച്ച വീണാഗാനത്തെ നിമിത്തീകരിച്ചുള്ള തന്റെ വിധിവൈപരീത്യത്താൽ തന്നിൽ പ്രിയമിയലും മതിനേർമുഖിയാളെ മനസ്സിൽനിന്നൊഴിച്ചു നിശാവസാനവേളയിൽ എഴുന്നേറ്റു പോയതിനു ശേഷം മാധവി മധുവൃതിജം മലർവാടിയിൽനിന്നു നിരാശ്രിതയായി നിജമന്ദിരമുൾപ്പുക്കു വസിക്കുകയും ചെയ്തു.

ക്ഷോണീന്ദ്രവൃന്ദമഖിലം പദപങ്കജത്തിൽ
താണാദരേണ പണിയുന്നൊരു ദീപ്തിശാലി
ചോളാധിപൻ കരുണയന്നിഹലഭ്യവാള.
ശൈലാന്തരത്തിലിതമാസ് വസിച്ചിടേണം.

എട്ടാം ഗാഥ.

വസന്തകാലം.

കിഴക്കും പടിഞ്ഞാറും വിശാലമായ സമുദ്രവും തെക്കു കന്യാകുമാരിയാറും വടക്കു വെങ്കിടഗിരിയും * അതിരുകളായി ചേര ചോള പാണ്ഡ്യഭൂപാല

---

* ആദിമതമിഴ്സ്സംഘകാലത്തു പാണ്ഡ്യരാജ്യത്തിന്റെ തെക്കേഖണ്ഡത്തിനു വടക്കേ അതിരായ പറളിയാറിനും കുമരിയാറിനും മദ്ധ്യേ പശ്ചിമതീരത്തിലുണ്ടായിരുന്ന തെങ്കുനാ

ന്മാർ വാഴുന്നതും ശീതളസലിലസമൃദ്ധിയോടെ വിളങ്ങുന്നതുമായ തമിഴ്നാട്ടിൽ മധുര, ഉറയൂർ, വഞ്ചി, പുകാർ എന്നീ നാലുനഗരങ്ങൾക്കും നാഥനായി മലയമാരുതനാകുന്ന രഥം, കിളിയാകുന്ന തുരഗം, സന്ധ്യയാകുന്ന ഗജം, സ്ത്രീജനമാകുന്ന പദാതി ഇങ്ങിനെ ചതുരംഗസേനയോടുംകൂടി പുകാരിൽ വാണരുളി പുകഴാൻ മന്മഥമഹിപതിക്കു പ്രീതിയും പ്രമോദവും നൽകുന്ന വസന്തമാകുന്ന യുവരാജാവു സന്നിഹിതനായി. മലയാചലവാസിയായ അഗസ്ത്യമാമുനിയാലയയ്ക്കപ്പെട്ട മന്ദമാരുതനാകുന്ന ദൂതൻ അറിവു കൊടുത്തപ്രകാരം "കാമന്റെ സൈനികന്മാരെല്ലാം പടക്കോപ്പണിഞ്ഞു" (സ്ത്രീകൾ വസന്തകാലോചിതങ്ങളായ വസ്ത്രാഭരണങ്ങളണിഞ്ഞു)

ദേശം, മധുരനാദേശം, മുൻപാലനാദേശം, പിൻപാലനാദേശം കൺനാദേശം, കുണകാരനാദേശം, കരുമനനാദേശം കൂടി സത്യസമൃദ്ധിയുള്ള നാല്പതൊമ്പതു നാടുകളും, കുമരി, കൊല്ലം, മുതലായ മഹാനാടുകളും, കാടും, പുഴയും, പതിയും, കുമരിമലയുടെ വടക്കു താഴ്‌വരയും കടലെടുത്തുപോകയും അതോടുകൂടി ആ തമിഴ്സ്സംഘവും നാമാവശേഷമായിപ്പോകയും ചെയ്തു. അതിനു മുമ്പ് തമിഴ്നാട്ടിന്റെ അതിരുകൾ, 'കണ്ണകലൈ, കുമരി, കടൽ, വെങ്കടം'—കിഴക്കു പുണ്യസമുദ്രവും, തെക്കു കുമരിനാടും, പടിഞ്ഞാറു കടലും, വടക്കു വെങ്കിടഗിരിയുമായിരുന്നു. ഈ ഗ്രന്ഥനിർമ്മാണവും ഇതിലെ ഇതിവൃത്തവും അന്തിമതമിഴ്സ്സംഘകാലത്തായതിനാൽ ഗ്രന്ഥകാരൻ തമിഴ്നാട്ടിന്റെ അന്നത്തെ സീമകളെ അംഗീകരിച്ചതാകുന്നു.

സന്നദ്ധരായിരിപ്പിൻ" എന്നുള്ള അത്ഥം ധ്വനിക്കു ത്തക്കവണ്ണം കുസുമിതലതകളാൽ നിബിഡിതമായ ഉപവനമാകുന്ന കൈനിലയിലിരിക്കും കയിലാകുന്ന കാഹളീയോധൻ സൈനികന്മാക്ക് സാങ്കേതികമായ വിജ്ഞാപനം നൽകി. കടലിൽ നീരാടുവാൻ പോയസമയം പൂമടൽ വിരിഞ്ഞു (തെങ്ങ്, കൈത, മുതലായ താലവൃക്ഷങ്ങളുടെ പൂക്കുലമടൽ വിരിഞ്ഞ്) സുരഭിലമായ ആരാമത്തിൽ വെച്ചുണ്ടായ കോവലന്റെ വിയോഗംമൂലം ഏകാകിനിയായി തന്റെ സദനത്തിലേക്കു തിരിച്ചു മാധവി വീണ്ടും നായകന്റെ സംഗമത്തെ കാംക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു വസന്തകാലോചിതവസതിയായി വാനോടു മുട്ടിനിൽക്കുന്ന മണിമേടയുടെ മേൽത്തട്ടിലുള്ള ചന്ദ്രശാലയുടെ ഒരു വശത്തിലിരിക്കയായിരുന്നു. മനോഹരഭൂഷണവിഭൂഷിതയായ അവൾ മുത്തും ചന്ദനവും ഇക്കാലത്തു താൻ നിയമേന ഉപയോഗിച്ചു വരുന്നതാകയാൽ മുൻ ഹേമന്തത്തിൽ കുങ്കുമത്താൽ അലങ്കരിക്കപ്പെട്ട ഉരസ്ഥലത്തിൽ ആ മുത്തും ചന്ദനവുംതന്നെ അണിഞ്ഞു. ഒമ്പതു വക ആസനങ്ങളിൽ ഒടുവിലത്തേതായ പത്മാസനത്തിലിരുന്നു ശ്രുതിപ്പിഴയില്ലാതെ ശരിപ്പെടുത്തി വെച്ചിട്ടുള്ള വീണ കയ്യിലെടുത്ത് ആദ്യം കണ്ഠത്താലും പിന്നെ വീണയാലുമായി ക്രമത്തിൽ മധുരമാംവണ്ണം ഗാനംചെയ്തു തുടങ്ങി.

ഇങ്ങനെ ഹൃദയംഗമങ്ങളായ ഗാനവിശേഷങ്ങളിൽ ലയിച്ച വിവശയായ മാധവി ചോറിയ ശരത്താൽ വലിയ ഭൂഭാഗത്തെ നിശ്ശേഷം അടക്കി ഏകശാസനത്തിന്മേൽ വാഴുന്ന മദനമഹീപതിയുടെ ആജ്ഞയ്ക്കു വശംവദയാകേണ്ടിവന്നതിനാൽ 'തിരുവാജ്ഞയ്ക്കെതിർവായില്ല' എന്ന ബോധത്തോടെ ചെമ്പകം, ചെങ്കഴുനീർ, മുല്ല, മല്ലിക തുടങ്ങിയുള്ള നറുമ്പൂക്കളാലിടതൂർത്തു കെട്ടിയ പരിമളമിളിതമായ മാല്യത്തിൽ തൊടുത്തു നീണ്ടു നിൽക്കുന്ന കേതകീപത്രപുടത്തിൽ മറ്റൊരു ദളത്തിന്റെ അഗ്രം ചെമ്പഞ്ഞിക്കുഴമ്പിൽ മുക്കി ഇങ്ങിനെ എഴുതിത്തുടങ്ങി. "ലോകത്തിൽ നാനാതരം ജീവികളേയും തങ്ങൾ കാമിക്കുന്ന തുണകളോടു സംയോജിപ്പിക്കുന്നതു സരസനായ വസന്തമാകുന്ന യുവരാജാവാണ്; ആകയാൽ നീതി നിറവേറാത്തതൊന്നും കാര്യം നടത്തുന്നതല്ല; ഇനി സന്ധ്യാകാലത്തിൽ ജാതമാകുന്ന വിരഹവേദനയ്ക്കുംപുറമെ തല്ക്കാലത്തിൽ വന്നുദയം ചെയ്യു വെണ്മതിയാകുന്ന സമ്പന്നനും തല്ക്കാലം തേജസ്വിയായിരുന്നാലും ജന്മനാ അംഗഭംഗത്തോടു കൂടിയവനാകുന്നു; അതിനാൽ സംയുക്തന്മാർ വിയുക്തന്മാരായാലും ജഡന്മാർ വിസ്മരിച്ചാലും നറുമ്പൂവമ്പിനാൽ സുഖശോകതാവായ ജീവിയെ കൂട്ടിയിണക്കുന്നതു് അവരുടെ ആധുനികകൃത്യമല്ല; ഇതറി

ഞ്ഞുകൊള്ളേണ്ടതാണ്." എന്ന് ഒരേപക്ഷമായി ഉൽഘോഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ചതുഃഷഷ്ടി കലകടേയും രചനാഗുണങ്ങൾക്കനുരൂപമാംവണ്ണം ഉച്ചരിപ്പാൻ കഴിയാതെ ആ വക സുഭാഷിതങ്ങളെ ബാലന്മാരെന്നപോലെ നാവിൽ വഴങ്ങാത്തവിധം ചൊല്ലിക്കൊണ്ടു എഴുതി ഉൽകണ്ഠയെ ഉദ്ദീപിപ്പിക്കുന്നതായ സായങ്കാലത്തിൽതന്നെ, വസന്തമാലയെ വരുത്തി "ഈ മാലയിലെഴുതിയതിൻെറ താല്പര്യമെല്ലാം വേണ്ടുംവണ്ണം കോവലനെ പറഞ്ഞറിയിച്ച് ഇപ്പോൾതന്നെ ഇവിടെക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരിക"യെന്നു പറഞ്ഞയച്ചു.

വസന്തമാല ഇങ്ങനെ മാധവിയുടെ വാക്കിനാൽ മാലവാങ്ങി കുലസംഭവങ്ങളായ നെല്ല്, പുല്ല്, വരക്, തിന, ചാമ, ചോളം, തുവര, കോറ എന്നിത്യാദി ധാന്യസഞ്ചയം സമൃദ്ധമായ്‌വിളയുന്ന ഭൂമിയുടെ സ്വാമിയായ കോവലനെ കണ്ടു് ആ മാല കൊടുത്തപ്പോൾ, "തിലകവും അളകവും നന്നുകറുത്ത വില്ലും, കരിങ്കുവലയപ്പൂവും കമിഴും കോവപ്പഴവും ചേർന്ന മുഖത്തിനാൽ അഴിമുഖമായ്നിന്ന സ്ത്രീസമൂഹമായ വിധത്തിൽ മേകലമാംവണ്ണം പ്രേമം ഭാവിച്ചുകൊണ്ടുള്ള നാട്യവും, കാർ ചുമന്ന കഴങ്ങി കിരണങ്ങൾ പൊഴിക്കും പനിമതിയിൽ കയലുകൾ നടമാടിക്കളിക്കുന്നതോടുകൂടി മധുതടവിയ പവിഴം ഇരന്ന്

ളിതിരളുന്ന മുത്തിനൊത്ത പുഞ്ചിരിപ്പൂതൂകി
ചൊല്ലു കേട്ടു വരികയും പോകയും ചെയ്യുന്ന നീലാ
യതാക്ഷിയുടെ കോലവും, എന്റെ വിയോഗമൂലം
നിശാഗമനത്താൽ വിരഹതാപവിവശയായി എ
ന്റെ ചിന്താപാരവശ്യമറിഞ്ഞു കിളിക്കൊത്തമൊ
ഴിയും അന്നത്തിനൊത്ത നടയും കളിയാടും മ
യിലിനൊത്ത മുടിയും മറച്ചു വേലൊത്ത മിഴികളാ
യ നിജതോഴികളുടെ കോലത്തെ കൈക്കൊണ്ടു താനേ
കാകിനിയായ്ക്കൊണ്ടു നിന്നു നടിച്ച നാട്യവും, അണിക
ളണിയുവാനുതകാതവണ്ണം തനുമദ്ധ്യയായ അവൾ,
ചിലമ്പൊലിയും മേഖലാകലകലധ്വനിയും മുഴങ്ങു
മാറ് എന്നിൽ അനുസക്തയെന്നപോലെ വന്നു നോ
ക്കിയ നോക്കിനാൽ, തന്റെ വിരഹത്താൽ അവ
ശനായ എന്റെ താപത്തെയറിഞ്ഞും എന്റെ അ
രികിൽ വന്നണയാതെ അകന്നുനിന്നു നടിച്ച നാട്യ
വും, പുരികുഴലും പൂമാലയും, പൂന്തേൻതടവിയ ക
രുന്നിരയും മുത്തുമാലയണിഞ്ഞ മുലത്തടവും മിന്നാ
ലിനൊത്ത മദ്ധ്യപ്രദേശത്തിനു വഹിയാത്ത ഭാരമാ
ണെന്നു ഭാവിച്ചുംകൊണ്ടു് എന്റെ സന്നിധാനം
പ്രാപിക്കാതെ പുറമേ വന്നുനിന്നു സഖികളുടെ ഉപ
ദേശപ്രകാരം ചില സമാധാനവാക്യങ്ങൾ ചൊല്ലി
യതിന്നു, സംഭോഗകാമനായ എന്റെ വിപ്രലംഭസൂ
ചകങ്ങളായ പ്രതിവചനങ്ങൾ കേട്ടു അവസ്ഥിതത്തം

കല്പിച്ചു മനോജ്ഞമായ കൂന്തലോടും മണിമയങ്ങിയ തനുവല്ലിയോടും കൂടിയ അവൾ കലഹിച്ചു പിരിഞ്ഞുപോകുന്നതായി ഭാവിച്ചുപോയ നാട്യവും, ഞാൻ പിരിഞ്ഞിരിക്കും കാലത്തിൽ തനിക്കസഹ്യമായ വിരഹതാപം നേരിട്ടിരിക്കുന്നതായി ഭാവിച്ച് എന്റെ പ്രണയവചനങ്ങൾക്കു തന്റെ അതിയായ പരിതാപഭരത്തെ പ്രകാശിപ്പിച്ചുംകൊണ്ടു വിവശയായ്നിന്നു തേങ്ങിത്തേങ്ങി ഉത്തരം പറഞ്ഞ നാട്യവും, വണ്ടാർകുഴലിയായ അവൾ രാത്രികാലത്തിൽ മോഹിതയായി കണ്ടവരോടെല്ലാം തന്റെ വിരഹതാപത്തെ പറഞ്ഞറിയിച്ചതായ നാട്യവും, അടുത്തടുത്തു ബോധം മറഞ്ഞു വീഴുമ്പോൾ അടുത്തുള്ളവർ അപ്പപ്പോൾ എടുത്താശ്വസിപ്പിച്ചുംകൊണ്ടിരുന്നതായ നാട്യവുമായി ഈ നാട്യങ്ങളെല്ലാം ആ സുന്ദരി ഒരു നാടകവേശ്യയായതിനാൽ അവൾക്കനുരൂപമായിട്ടുള്ളതാണ്." എന്നു പറഞ്ഞു മാധവി മനോഹരമാംവണ്ണം കൈതപ്പൂവിതളിൽ കുറിച്ചയച്ച കാമപത്രത്തെ കോവലൻ നിരസിച്ചതിനാൽ വസന്തമാല മങ്ങിയ മനസ്സോടും, വാടിയ മുഖത്തോടും, ത്വരിതഗതിയായിച്ചെന്നു മാധവിയോട്, "അദ്ദേഹം ഈ രാത്രിയിൽതന്നെ വരുവാനിടയുണ്ട്; അങ്ങിനെ അല്ലെന്നിരിക്കിൽ നാളെ കാലത്തു കാണാമല്ലോ." എന്നു പറഞ്ഞ മാത്രയിൽ അവൾ താനിരിക്കുന്ന പൂമെത്തമേൽതന്നെ മോഹിച്ചു വീണു കണ്ണടയ്ക്കുകയും ചെയ്തു.

ഒമ്പതാം ഗാഥ.

സ്വാപ്നവൃത്താന്തകഥനം.

തന്വംഗിമാരെല്ലാം സായങ്കാലമായപ്പോൾ വിശാലങ്ങളായ സദനങ്ങളിലെങ്ങും നറുമല്ലപ്പൂമലരും തൂവി ഗൃഹദേവതയെ വണങ്ങി മണിവിളക്കം കയ്യിലെടുത്തു രാത്രികാലത്തിൽ കാന്തനോടൊത്തു രമിപ്പാൻതക്കവണ്ണമുള്ള കോപ്പുകളണിഞ്ഞുതുടങ്ങി. മുന്നൊരുനാൾ മാലതിയെന്ന ഒരു ബ്രാഹ്മണി സപത്നിയുടെ പുത്രന്നു തന്റെ മുലപ്പാൽ ശംഖിലെടുത്തു കൊടുത്തപ്പോൾ അതു നാസികയിൽ കയറി അവളുടെ കയ്യിൽ കിടന്നതന്നെ കുട്ടി കാലഗതിയെ പ്രാപിച്ചു. അപ്പോൾ ബ്രാഹ്മണി ഭർത്താവും സപത്നിയും നിരപരാധിയായ തന്റെ മേൽ കുററാരോപണം ചെയ്യുന്നതല്ലാതെ പരമാൎത്ഥമറിയുന്നതല്ലായ്കയാൽ എന്തു ചെയ്യേണ്ടുവെന്ന ചിന്താമഗ്നയായി ശിശുവിനെ എടുത്തുകൊണ്ടു കല്പതരുകോഷ്ഠം, ഐരാവതകോഷ്ഠം, ബലദേവകോഷ്ഠം, സൂൎയ്യകോഷ്ഠം, കൈലാസകോഷ്ഠം, സുബ്രഹ്മണ്യകോഷ്ഠം, വജ്രായുധകോഷ്ഠം, ശാലിവാഹനകോഷ്ഠം, അൎഹതകോഷ്ഠം, ചന്ദ്രകോഷ്ഠം, എന്നീകോഷ്ഠങ്ങളിലെല്ലാം ചെന്നു് ഓരോ ദേവത

കളോടും പ്രത്യേകം തന്റെ സങ്കടം തീൎത്തുതരുവാൻ അപേക്ഷിച്ചതിൽ ആരും അപ്രകാരം ചെയ്യാഞ്ഞതിനാൽ ചാത്തനെന്ന പാഷണ്ഡഭൈരവന്റെ സന്നിധിയിൽ ചെന്നു പാടുകിടന്നു. അവിടെ ശ്മശാനകോഷ്ഠത്തിൽ പ്രേതാശിനിയായ ഡാകിനിയെന്ന പിശാചി കൂരിരുൾകൊണ്ടു നിശീഥത്തിൽ ഏകാകിനിയായ ആ തരുണിയെ അപഹസിച്ചുകൊണ്ട്, "നിരപരാധിനിയായ ബ്രാഹ്മണി! കേൾക്കുക. ജന്മാന്തരത്തിൽ തപംചെയ്യാത്തവൎക്കു ദേവന്മാരും വരംകൊടുക്കുമാറില്ല; ഇതു് അസത്യമല്ല; സത്യംതന്നെയാണ്." എന്നു പറഞ്ഞു് ആ ശവശരീരത്തെ കാണിപ്പാൻ പറയുകയും ഉടൻ അതിനെ അവളിൽനിന്നപഹരിച്ചു തന്റെ കുക്ഷിയിലിടുകയും ചെയ്തു. ഇതു കണ്ടു് ഇടിനിനാദം കേട്ട ഉജംഗിയെപ്പോലെ നടുങ്ങി മനംകലങ്ങി മുറയിടുന്ന മാനേലുംമിഴിയോടു ചാത്തൻ, "അമ്മേ! നീ മടങ്ങിപ്പൊയ്ക്കൊൾക. നിന്റെ മാൎഗ്ഗത്തിൽ ഇതാ ആ ബാലൻ ജീവിച്ചുകിടക്കുന്നു. നീ പരിതപിക്കേണ്ട." എന്നു പറഞ്ഞു താൻതന്നെ ആ ശിശുവിന്റെ രൂപം കയ്ക്കൊണ്ടുകിടന്നു. ബ്രാഹ്മണി ആ മായാകുമാരനെ എടുത്തു മാറോടണച്ചു തഴുവി സ്വപുത്രനെന്നുതന്നെ വിശ്വസിച്ചുകൊണ്ടു സാക്ഷാൽ മാതാവിന്റെ കയ്യിൽ കൊണ്ടുചെന്നു കൊടുക്കുകയും

ച്ചെയ്തു. ഈ ദിവ്യകുമാരൻ ഉഭയവംശപാരമ്പര്യത്തെ അനുസരിച്ചു വേദവേദാംഗവേദിയായ പിതാവിന്റെ കുലസന്താനമായി പിറന്നുടൻ ചൌളോപനായനസംസ്കാരാനന്തരം വേദവേദാംഗാദിവിദ്യാവിശാരദനെന്നു വിഖ്യാതി സമ്പാദിച്ചു; ദേവന്തിയെന്ന കന്യകയെ വേട്ടു. മാതാപിതാക്കളുടെ മരണാനന്തരം പൈതൃകകാര്യങ്ങളെല്ലാം നടത്തി, ച്ചു ഗൃഹസ്ഥധർമ്മോചിതമായ ധനധാന്യാദിസമ്പത്തിയിൽ ബദ്ധശ്രദ്ധനായി എട്ടു സംവത്സരകാലം ഭാര്യാസമേതനായി ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തിൽ വാണു; തന്റെ ദിവ്യദേഹകാന്തി പത്നിയുടെ നയനങ്ങൾക്കസഹ്യമാവാത്തവിധത്തിൽ അടക്കിവെച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതിനുശേഷം ഒരുനാൾ, എന്നും ജരാനരയില്ലാതെ യൌവനദശയിൽതന്നെ ഇരിക്കുന്ന തന്റെ മനോഹരരൂപം അവൾക്കു പ്രത്യക്ഷമാക്കി, അവളുടെ ഇംഗിതമനുസരിച്ചു, "നീ എന്റെ കോഷ്ഠത്തിലക്ക വരിക; ഞാൻ മറ്റുള്ളവരുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ ഒരു തീർത്ഥവാസിയായിട്ടാകുന്നു" എന്നു പറഞ്ഞ് അവിടം വിട്ടുപോയി. ഇങ്ങിനെ ഭർതൃവിയുക്തയായ ദേവന്തി അദ്ദേഹത്തിന്റെ അരുളപ്പാടിനെ ഹൃദയത്തിലുറപ്പിച്ചു തീർത്ഥാടനത്തിനു പോയ തന്റെ പതി വീണ്ടും വന്നു തന്നോടുകൂടി ഗൃഹസ്ഥധർമ്മത്തിൽ ആസക്തനായിരിക്കത്തക്കവണ്ണം

വരം തരേണമെന്നു ചാത്തന്റെ സന്നിധിയിൽ അപേക്ഷിപ്പാൻ പോവുകയാണെന്ന വ്യാജത്തിന്മേൽ ഭൈരവകോഷ്ഠത്തിൽ ചെന്നു നിത്യം ഭജിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കു ദേവന്തി അന്യൂനഗുണസമ്പന്നയായ നായികമണി കണ്ണകീദേവി കണവന്റെ വിയോഗത്താൽ കരളുരുകിവാഴുന്നതിനെ നിനച്ചു പശ്ചാത്താപത്തോടെ അവൾക്കു ഭർത്തൃസമാഗമം ഭവിക്കേണമെന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചു കറുക മുതലായവകൊണ്ട് കോഷ്ഠത്തെ ആരാധിച്ചതിനുശേഷം കണ്ണകിയുടെ വസതിയിൽ ചെന്ന്, അവളോട്, "നീ കണവനോടിണങ്ങിയിരിക്കും" എന്നാശീർവ്വദിക്കയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ കണ്ണകി, "പ്രിയസഖി! നിന്റെ ആശീർവ്വാദംപോലെ ഭവിക്കുമെങ്കിലും എനിക്കതിൽ ശങ്ക ജനിക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഇന്നലെ രാത്രി സ്വപ്നത്തിൽ എന്റെ നായകൻ എന്നെ അംഗീകരിച്ചു മനംചേർന്നിരിക്കെ ഞങ്ങളിരുപേരും ഒരു മഹാനഗരത്തിൽ ചെന്നു; അവിടെ പോയുള്ളിടംപോലെ ഞങ്ങൾക്കനുരൂപമല്ലാത്ത ഒരു വ്യാജവൃത്താന്തം എനിക്കറിവാനിടയായി; അതനുസരിച്ച് എന്റെ വല്ലഭന്ന് ഒരാപത്തു പിണഞ്ഞതായി മറ്റു ചിലർ പറഞ്ഞതിനാൽ അതു സഹിക്കാതെ എനിക്കു വിഹിതമല്ലാത്തവിധം ആ നാട്ടിലെ അരചന്റെ മുമ്പിൽ ചെല്ലുകയും അദ്ദേഹത്തോടു കയ്യു

ങ്ങൾ പാറുകയും ചെയ്തു; ആ നാട്ടുവാഴിക്കും നാട്ടിന്നും നാശം നേരിട്ടു. എങ്കിലും ദുസ്വപ്നമാകയാൽ അപ്പുറം നിന്നോടു പറയുന്നില്ല. ഇങ്ങിനെ ദുഷ്ഫലമനുഭവിപ്പാനാളായ ഞാൻ ഭർത്തൃസമേതം ലഭിച്ച ഉത്തമപദവിയെ നീ കേൾക്കുന്നതായാൽ ചിരിച്ചുപോകും" എന്നു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ ദേവന്തി, "തോഴി! നീ കണ്ട കിനാവിനെ നിനച്ചു ഖേദം വേണ്ടാ; അവൻ നിന്നെ വെറുക്കുകയും ഉണ്ടായിട്ടില്ല. നിന്റെ കണവൻനിമിത്തം നിന്നക്കൊരു വ്രതഭംഗം വന്നിട്ടുണ്ട്.; തന്നിമിത്തമുള്ള പാപം അല്പമല്ല. ഈ ദോഷവും നീങ്ങുവാനായി കാവേരി സമുദ്രസംഗമംചെയ്യുന്ന സ്ഥാനത്തിന്നടുത്തായി പുഷ്പങ്ങൾ പൊഴിഞ്ഞു പരിലസിക്കുന്ന കടൽക്കരപ്പൂഞ്ചോലയിൽ സോമകുണ്ഡം, സൂര്യകുണ്ഡം എന്ന നാമധേയങ്ങളോടുകൂടിയ രണ്ടു * തടാകങ്ങളുണ്ട്; അവയിൽ സ്നാനംചെയ്തു മന്മഥകോട്ടത്തിൽ ചെന്നു ദർശനംചെയ്യുന്നവർക്ക് ജീവകാലമെല്ലാം ഭർത്തൃവിയോഗംവരാതെ വാണിരുന്ന് ഐഹികഭോഗങ്ങൾ ഭുജിച്ചു സുഖിച്ചിരിക്കാം; മേൽജന്മത്തിലും ഭോഗഭൂമിയിൽ ചെന്നു ജനിച്ചു ഭർത്താവിനോടു പിരിയാതെ ദീർഘകാലം സുഖിച്ചി

---

* ഇവ തിരുവെങ്കാട്ടിലുള്ള സോമതീർത്ഥവും സൂര്യതീർത്ഥവുമാണെന്നു വൃദ്ധന്മാർ പറയുന്നു.

രിപ്പാൻ കഴിയും. അതിനാൽ നമുക്കും ഒരിക്കൽ ആ തീർത്ഥത്തിൽ സ്നാനംചെയ്യേണ്ടതാണ്." എന്നു പറഞ്ഞതിന്നു കണ്ണകി, "അങ്ങനെ ദേവനെ തൊഴുന്നതു ഞങ്ങൾക്കു വിഹിതമല്ല; പതിവ്രതമാക്കു പതിയല്ലൊ ദൈവം" എന്നുത്തരം പറഞ്ഞു. ഇങ്ങനെ അവർ സംഭാഷണം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിന്നിടയിൽ ഒരു ബാല്യക്കാരത്തി വന്ന്, "രാജകുമാരനെപ്പോലുള്ള നമ്മുടെ ഗൃഹസ്വാമി കോവലൻ അതാ പടിപ്പുര കടന്നുവരുന്നു." എന്നറിയിച്ചു. കണ്ണകി തന്റെ മലിനമായ വസ്ത്രം മാററുവാനായി അകത്തേക്കു കടക്കുമ്പോഴേക്കും കോവലൻ മനോഹരമായ ശയനഗൃഹത്തിൽ കടന്നുചെന്ന് അവിടെ തന്റെ പ്രിയയുടെ മെലിവാർന്ന മേനിയും അഴലാണ്ടൊരുള്ളവും കണ്ട് സ്വപ്നത്തിലും മിഥ്യയെ സത്യമാക്കി കഴിഞ്ഞുവരുന്ന വേശ്യയോടുള്ള സംഗമത്തിനാൽ തന്റെ പൂർവ്വന്മാർ നേടിവെച്ചിരുന്ന അപരിമിതമായ ധനസഞ്ചയം അവൾമൂലം ധ്വംസനംചെയ്തു നിർദ്ധനനായിത്തീർന്നു തനിക്കു ലജ്ജാവഹമായിരിക്കുന്ന വിവരം അവളോടു പറഞ്ഞു. ഇങ്ങനെ പ്രിയതമന്റെ പാരവശ്യം കണ്ടു കണ്ണകി കനിവോടെ മുഖപ്രസാദം പൂണ്ടു പുഞ്ചിരി തൂകി ഒരു ജോടി ചിലമ്പുള്ളതെടുത്തുകൊൾവാൻ പറഞ്ഞു. ഇതു കേട്ടു കോവലൻ അവളോടു, "പ്രിയേ! നീ പ

റയുംപ്രകാരം ഈ ചിലമ്പിനു കിട്ടുന്ന വില ഒരു മൂലധനമാക്കിവെച്ചു കച്ചവടം ചെയ്തു ഞാൻ മുമ്പു നിന്നോടു വാങ്ങിച്ചിലവഴിച്ചതായ ആഭരണങ്ങളെയും മറ്റുള്ള ധനനിവഹത്തെയും സമ്പാദിച്ചുവെപ്പാൻ ഞാൻ ഒരുങ്ങിയിരിക്കുന്നു; വ്യാപാരംചെയ്യേണ്ടതു് അതിമാത്രം പ്രഖ്യാതിപൊങ്ങുന്ന മധുരാനഗരത്തിൽ വേണമെന്നാണു കരുതുന്നതു്; അതിനു നീയും എന്നോടുകൂടെ പോരേണം" എന്നു പറഞ്ഞുറച്ചു, താൻ ജന്മാന്തരത്തിൽ ചെയ്ത ദുഷ്കർമ്മമാകുന്ന മൃത്യുവിന്റെ പ്രേരണയ്ക്കു വശംവദനായി മുൻനിശ്ചയപ്രകാരം അടുത്ത അരുണോദയത്തിനുമുമ്പുതന്നെ യാത്രപുറപ്പെടുവാൻ സന്നദ്ധനായി.

പത്താം ഗാഥ.

നാട്ടുപുറക്കാഴ്ച.

വൈശാഖമാസം ഇരുപത്തൊമ്പതാംതിയ്യതി കുജവാരവും കേട്ടനക്ഷത്രവും ശുക്ലപക്ഷചതുർദ്ദശിയും നാശയോഗവും കൂടിയ രാത്രി നാലാംയാമത്തിൽ ചന്ദ്രാസ്തമയം കഴിഞ്ഞു സൂര്യോദയത്തിനു മുമ്പായുള്ള കുറികളിൽ പൂർവ്വകർമ്മപ്രേരണയാൽ

കോവലനും കണ്ണകിയും യാത്ര പുറപ്പെട്ടു. അവർ വളർത്തിയ ആട്ടിൻകുട്ടിയും എരുമക്കുട്ടിയും അരയന്നവും ഭിന്നവർഗ്ഗമായിരുന്നാലും ഒരേവർഗ്ഗത്തിൽപെട്ട ജീവികളെപ്പോലെ ഒരുമിച്ചുവന്നു പിന്തുടരും ചുറ്റിനിൽക്കുന്നതും താഴോട്ടുകൂടിയതും വിശാലവുമായ പടിപ്പുരവാതിൽ കടന്ന്, ഉടനെയുള്ള അനന്തശായിയായി മണിവർണ്ണനെന്ന നാമത്തോടെ സന്നിധാനംചെയ്യുന്ന വിഷ്ണുഭഗവാന്റെ ആലയത്തെ വലംവെച്ച്, അഞ്ചു വലിയ ശാഖകളോടും ഇലകളായ പത്രങ്ങളോടുംകൂടിയ മഹാബോധിവൃക്ഷമൂലത്തിലെഴുന്നള്ളിയ ധർമ്മകർത്താവായ ബുദ്ധദേവനരുളിച്ചെയ്ത ആഗമത്തെ ആകാശചാരികൾ മരത്തിരുന്നോതി എവർക്കും അർത്ഥം ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതും ഇന്ദ്രനാൽ മനസ്സുകൊണ്ടു നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടതുമായ ഇന്ദ്രവിഹാരമേഴും കടന്ന്, മത്സ്യമാംസാദി ദുർഗ്ഗന്ധപദാർത്ഥങ്ങളെ ഭക്ഷിക്കാതെയും അസത്യവാദം ചെയ്യുകയില്ലെന്നുള്ള വ്രതത്തോടെയും കാമാദി ചിത്തവൃത്തികളെഴിവായും ഉപേക്ഷിച്ചു ശ്രുതി മുതലായ ശാസ്ത്രങ്ങളെ ആരാഞ്ഞറിഞ്ഞു പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങളടക്കി ലോകതത്വമറിഞ്ഞ മഹാത്മാക്കൾ നിറഞ്ഞുവിലസുന്ന ദേവാലയത്തിൽ ബുദ്ധൻ, സിദ്ധൻ, ഉപാദ്ധ്യായൻ, ആചാര്യൻ, ഭക്തന്മാർ ഈ പഞ്ചപരമേഷ്ടികളുടേയും മന്ദിരങ്ങളിൽനിന്നു വ

ന്ന മാർഗ്ഗങ്ങൾക്കു കേന്ദ്രസ്ഥാനവും അതിവിശാല വുമായ അങ്കണത്തിൽ പുഷ്പിതമായ അശോകമര ത്തിന്റെ അതിമനോജ്ഞമായ നിഴലിൽ വിഷു വൽപുണ്യകാലങ്ങളിലും, അയനപുണ്യകാലങ്ങളി ലും, ഉത്സവാഘോഷങ്ങളിലും ആകാശചാരികൾ വരുവാനിടയുണ്ടെന്നു കണ്ടു, ശ്രമണന്മാർ പണി ചെയ്യിച്ചിട്ടുള്ളതും ഒളി തിരളുന്നതുമായ കൽത്തള ത്തെ പ്രദക്ഷിണംചെയ്തു, ഏവർക്കും ഗതാഗതം ചെ യ്യത്തക്കതും നദിയുടെ അറുതിയായ ഒരു പർവ്വത ത്തെയെന്നപോലെ നഗരവീഥിയുടെ അറുതിയായ പുരഗോപുരത്തെ മറ്റു യാത്രക്കാരോടൊരുമിച്ചുകട ന്ന്, അനംഗന്നു വസന്തത്തോടുകൂടി മലയമാരുത നേയും സമരസഹകാരിയാക്കിച്ചമപ്പാനിണങ്ങുന്ന വിധം നാനാതരം പുഷ്പങ്ങൾ നിറഞ്ഞു വിലസുന്ന വിടപികളിടതിങ്ങി നിബിഡച്ഛായമായ ലവന്തി കയെന്ന വസന്തോദ്യാനത്തിന്റെ പ്രാകാരത്തിന്ന രികെ പോയി, ഇരുപുറത്തും പൂങ്കാവോടുകൂടി വി ശാലമായി, ജനങ്ങൾ പ്രാതസ്സ്നാനത്തിന്നു പോകു ന്നു, നിരത്തിന്നരികെ കാവേരിക്കരയിൽ ‘തിരുമുഖ ത്തുറ’യെന്ന ഘട്ടം അവസാനിക്കുന്ന കോട്ടവാതിൽ കടന്നു, പശ്ചിമാഭിമുഖമായി കാവേരിയുടെ ഉന്നത മായ ഉത്തരതീരത്തിലുള്ള ഇളംപൂങ്കാവും കടന്നു, ഒ രുകാതം വഴി യാത്ര ചെയ്തു, ‘കവുന്തിയടികൾ’ എ

ന്ന പ്രസിദ്ധയായ ഒരു ജൈനതാപസിയുടെ പള്ളിക്കു സമീപമുള്ള ഒരിളമരച്ചോലയിൽ ചെന്നുചേൎന്നു. അപ്പോഴേക്കും കോമളാംഗിയായ കണ്ണകിയുടെ അടിയും ഇടയും വല്ലാതെ തളൎന്നു, നെടുവീൎപ്പോടെ ഒരു കുട്ടി പറയുന്നവണ്ണം ദന്തകാന്തി വീശിക്കൊണ്ട് അസ്പഷ്ടമായി, "മധുരയെന്ന പുരാതനപുരി ഏതാണു" എന്നു ചോദിച്ചതിനു, "നീ ചോദിച്ച മധുര നമ്മുടെ നാട്ടിൽനിന്ന് ആറുമു കാതം അകലത്തിലുള്ളതാണ്" എന്ന് അഴൽപെരുകി ചിരിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു, കോവലൻ അവളോടുകൂടി ചെന്നു തപോവൃദ്ധമദ്ധ്യസ്ഥിതയായ കവുന്തിയടികളെ കണ്ടു കൈ തൊഴുതു കാലിണ വണങ്ങി.

താപസി—രൂപഗുണവും കുലമഹിമയും അനുസരണശീലവും ബുദ്ധാഗമോക്തങ്ങളായ വ്രതാനുഷ്ഠാനങ്ങളും ചേൎന്നിട്ടുള്ള നിങ്ങൾ മൂൎത്തികളെപ്പോലെ സ്വസ്ഥാനംവിട്ടു വന്നതിന്റെ ഉദ്ദേശമെന്തു്?

കോവലൻ—അല്ലയോ തപോധനേ! ഈ ചോദ്യത്തിനുത്തരമില്ല; എങ്കിലും ഞാൻ ഒന്നു കരുതിട്ടുണ്ട്; അതെന്തെന്നാൽ പുരാതനനഗരിയായ മധുരയിൽ ചെന്നു ഞാനുദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളേടത്തോളം ദ്രവ്യം സമ്പാദിക്കണമെന്നാണ്.

താപസി—ഇതാണുദ്ദേശമെന്നുവരികിൽ ഇവളുടെ

ളരൂപമേ കാഠിന്യബാധയോടു പരാജയം പ്രാപിക്കും; അതിനാൽ നാട്ടുപ്രദേശങ്ങളും കാട്ടുപ്രദേശങ്ങളും കടന്നു പോകന്ന വിഷയത്തിൽ ഇവളുടെ സൌകൎയ്യം വഴിപ്പെടുന്നതല്ല; ഇനി വിധി എതുപ്രകാരമെന്നാൎക്കറിയാം. അത്രയുമല്ല, ഒരു കുലവധുവിന്റെ നിലയ്ക്കും ഇവളെ തെളിച്ചു കൊണ്ടുപോകുന്നതു യോഗ്യമല്ല; ഇനി പോകരുതെന്നു ഞാൻ വിലക്കുന്നതായാൽ അതു നിങ്ങൾക്കംഗീകരിപ്പാൻ കഴിവില്ലാതെയും വന്നിരിക്കുന്നു. കരതലാമലകംപോലെ പരോക്ഷതത്വങ്ങളറിഞ്ഞു വശ്യവാക്കുകളായ ബുധവരന്മാരാൽ രചിക്കപ്പെട്ട ശാസ്ത്രങ്ങളെ കേട്ടറിഞ്ഞു് അറിവു സമ്പാദിപ്പാനായി തമിഴനാട്ടിൽ കീൎത്തിപ്പെട്ടു വിലസുന്ന തെക്കൻ മധുരാപുരിക്കു പോവാൻ മുമ്പേതന്നെ കരുതിയിരിക്കുന്നപ്രകാരം ഞാൻ പോകുന്നുണ്ടു്; നിങ്ങളും വരുവിൻ.

കോവലൻ—സ്വാമിനി! അവിടേക്കു വന്ദനം. ഭവതി ഇങ്ങനെ അരുളിച്ചെയ്യുന്നതായാൽ ഈ അബലയെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളമുള്ള ആയാസമെല്ലാം എന്നിൽ നിന്നൊഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നുവല്ലോ.

താപസി—കോവല! നാം നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള ഈ യാത്രയിൽ പാലേടത്തും പല കഷ്ടങ്ങളും നേരിടുവാ

നിടയുണ്ടു്; അവയെയൊന്നും നിനക്കറിവില്ല; അതിനാൽ ഞാൻ പറയാം; കേട്ടുകൊണ്ടാലും. സൂൎയ്യരശ്മി കണ്ണുകൊണ്ടു കാണ്മാൻപോലും അശക്തയായ ഈ കോമളാംഗിയെയുംകൊണ്ടു നാം പുഷ്പസമൃദ്ധിയുള്ള തണ്ടലഗ്രാമത്തിലൂടെ പോകേണ്ടിവരുന്നതായാൽ അവിടെ നിലം പിളരുംവണ്ണം ആഴത്തിലിറങ്ങി വളരുന്ന വള്ളിക്കിഴങ്ങുകൾ പുഴക്കിയെടുത്ത കുഴികളെ ചമ്പകമരങ്ങളിൽനിന്നു കൊഴിഞ്ഞു തേനൊലുന്ന പൂക്കൾ മൂടി പടുകുഴിപ്പെട്ടു കിടക്കുന്നതറിയാത്ത നടക്കുന്നജനങ്ങൾക്കു മരണതുല്യമായ ദുഃഖംകൂടെ അനുഭവിക്കേണ്ടിവരും; അങ്ങിനെയുള്ള പടുകുഴികളെ കണ്ടറിഞ്ഞു ഒതുങ്ങി മാറിപ്പോകുന്നവരുടെ ദേഹത്തിൽ അളിയപ്പഴുത്തു വിണ്ടുതേനൊഴുകിക്കൊണ്ടു താഴ്ന്ന കൊമ്പുകളിൽ തൂങ്ങുന്ന പനസഫലങ്ങൾ ശത്രുതാപം ഭാവിച്ചുകൊണ്ടെന്നപോലെ അംഗങ്ങളിലിടിക്കുകയും ചെയ്യും. അല്ലാതെ വെളിപ്രദേശത്തിലൂടെപോകുന്നതായാൽ അവിടെ മഞ്ഞൾ ഇഞ്ചി മുതലായവ നട്ടിരിക്കുന്ന തോട്ടങ്ങളിൽ ആ ചെടികൾ തമ്മിൽ പിണഞ്ഞുകിടക്കയും ഇടച്ചാലുകളിൽ ചക്കക്കുരുക്കൾ ചിന്നിക്കിടക്കുകയാൽ ഇവളുടെ മൃദുപാദങ്ങളെ വേദനപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യും. ഇങ്ങനെ മരച്ചോലകളും തോട്ടങ്ങളുമായി

കിടക്കുന്ന മേട്ടുപുറം വഴിക്കല്ലാതെ താഴ്ന്നപുറമായ വയൽമാൎഗ്ഗമായി പോകുന്നതായാൽ അവിടെ വിരിഞ്ഞ പൂക്കളുടെ പരിമളം വീഴുന്ന തടാകങ്ങളിൽ വാസംചെയ്യുന്ന നീൎനായ്ക്കളും ഇരതേടി നടക്കുന്നോരും വാള, മനഞ്ഞ മുതലായ നീണ്ട മത്സ്യങ്ങൾ വിലങ്ങിട്ടു പായുന്നതും ഇവൾക്കു ഭയം ജനിപ്പിക്കും; അത്രയുമല്ല, അവിടെ കരിമ്പിൻ തോട്ടങ്ങളല്ലാതെ മറ്റു കാടുകളൊന്നുമില്ലായ്കയാൽ കരിമ്പുകളിൽ വെച്ചിട്ടുള്ള തേൻകൂടുകൾ തടികൾ തമ്മിൽ മുട്ടിയുടഞ്ഞു ചോൎന്നൊഴുകി അടുത്തുള്ള പൊയ്കയിലെ ശുദ്ധജലത്തോടു ചേരും; ഇവൾ ഇതറിയാതെ ദാഹം സഹിക്കവയ്യാതെ വരുമ്പോൾ മധുമിശ്രമായ ആ ജലം അഞ്ജലിയിലെന്തിക്കുടിച്ചുവെന്നു വരാം; ഇതു ധൎമ്മശാസ്ത്രവിരുദ്ധമാകുന്നു; വയലിൽ വേലക്കാർ കളകൾ പറിച്ചു വരമ്പിലിടുന്ന കൂട്ടത്തിൽ സ്ഥലമാറ്റിടക്കുന്ന കരിങ്കുവലയപ്പൂക്കളെ വിട്ടുപോകാതെ മധുപാനം ചെയ്തു മയങ്ങിക്കിടക്കുന്ന മധുപങ്ങളെ യാത്രാക്ലേശം ഹേതുവാൽ പ്രമാദംകൊണ്ടു ചവിട്ടിയെന്നും വരാം. അലകളിളകിക്കൊണ്ടൊഴുകുന്ന പെരുവാഴ്ചാലിന്നടുത്ത കരവഴിയെ പോകണമെന്നു വന്നാൽ കസ്തൂരികൈ ജലത്തിൽ ജീവിക്കുന്നവയും കൈത്തുകളുള്ള പുള്ളികളോടും വരകളോടും കൂടി

ഘവശ്യമായ ഞെണ്ടുകളും ശംഖങ്ങളും ഉള്ള
വഴി സൂക്ഷിച്ചറിയാതെ സാധാരണമായി നടക്കു
ന്നതുകൊണ്ടു നമ്മുടെ കാലടികൾ തട്ടി അവറ്റ
വേദന പറവുന്നതായാൽ പ്രാണിഹിംസാരൂപ
മായ ആ പാപം നമുക്കു വഹിക്കത്തക്കതാണോ?
മുൻ വിവരിച്ചപ്രകാരമുള്ള തോട്ടങ്ങളും വയലുക
ളുമായുള്ളിടക്കുന്ന പ്രദേശങ്ങളല്ലാതെ മറ്റു വിധം ഭൂ
മികൾ നമുക്കു യാത്രചെയ്യേണ്ടും ദേശങ്ങളിലില്ലാ
യ്കയാൽ നീ, നിന്നിൽ പ്രിയപ്പെട്ട ഭക്തിയുള്ളവ
ളോടുകൂടെ ഞാറ്റു പ്രദേശങ്ങളെ അറിയാതറി
ഞ്ഞ് അവിടങ്ങൾ അപായകരങ്ങളായിത്തീരാ
ത്തവിധം സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളേണ്ടതാണ്.

ഇപ്രകാരമെല്ലാമരുൾചെയ്തു കവുന്തി അടി
കൾ ഭിക്ഷാകപാലവും തോളുറിയും പീലിക്കെട്ടും ക
യ്യിലെടുത്തു, "പഞ്ചമന്ത്രം (അ. സി. ആ. ഉ. സാ)
തന്നെ നമുക്കു വഴിയിൽ തുണക്കട്ടെ" എന്നു പ്രാ
ൎത്ഥിച്ച്, അവരോടു ചേൎന്നു യാത്രതുടൎന്നു. ശനി ഇ
ടവ ചിങ്ങമീനരാശികളിൽനിന്നു മാറുമ്പോഴും ധൂമ
കേതുവുദിക്കുമ്പോഴും ശുക്രൻ ദക്ഷിണദിക്കിലുദിക്കു
മ്പോഴും കാറ്റുവീശുന്ന കടകമലയുടെ ശിഖരത്തി
ന്മേൽ ഘോരമായ ഇടിമുഴങ്ങിക്കാൎമേഘം പരന്നു
ണ്ടാകുന്ന കാലവൎഷത്തിന്റെ സമൃദ്ധിയാൽ ആ മ
ലയിൽനിന്നൊഴുകിവന്ന നാനാവന്യപദാൎത്ഥങ്ങളോടു

കൂടി ത്വരിതഗതിയായി ഒഴുകിവരുന്ന കാവേരീജലം, നദീമുഖം കുത്തിപ്പിളൎക്കുന്ന കടൽവെള്ളപ്പൊക്കത്തിന്റെ നിരോധനത്താൽ കരകവിഞ്ഞൊഴുകുന്ന പുഴവെള്ളത്തിന്റെ ധ്വനിക്കും പുറമെ വയലിൽ ചെന്നെൽക്കണ്ടങ്ങളാലും കരിമ്പിൻതോട്ടങ്ങളാലും ചുററപ്പെട്ട അനൂപങ്ങളിലുള്ള കമലിനികളിൽ വാങ്കോഴി, നാര, അരയന്നം, കൊററി, കാട്ടുകോഴി, നീൎക്കാക്ക, മരക്കാക്ക മുതലായവയുടെ നിനാദങ്ങൾ പോൎക്കളത്തിലെന്നപോലെ ഏകീകരിച്ചുള്ള ഘോഷവും, വിളയിടാതെ ചേറുപടിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന കുഴിയിലിറങ്ങിക്കിടക്കുന്ന ചുവന്ന കണ്ണുകളോടുകൂടിയ എരുമ കയറിച്ചെന്നു, രോമങ്ങൾ അധികമുള്ളതിനാലും ഉടൽ തേച്ചുകഴുകീട്ടില്ലാത്തതിനാലും ഉണ്ടായ ചൊറിച്ചിൽ പോക്കുവാനായി മുതുകിനെ ഉരസിയതിനാൽ പിരികളററു ചരിഞ്ഞതും അധികം നെല്ലു നിറച്ചിട്ടുള്ളതുമായ * പിരിക്കൂട്ടിൽനിന്നു ചോൎന്നു

* തമിഴ്‌നാട്ടുകളിലുള്ള കൎഷകന്മാർ വയലിൽതന്നെ ഒരു ഭാഗത്തു് അടിയിൽ വയ്ക്കോൽ നിരത്തി അതിന്മേൽ നെൽപൊലി കൂട്ടി പൊലിക്കുചുററും വയ്ക്കോൽപ്പിരി ചുററി ക്രമത്തിൽ ഉയൎത്തി ഉൾഭാഗത്തു് മുഴുവൻ നെല്ലിട്ടു നികത്തി വേണ്ടുവോളം വലിപ്പത്തിൽ ഒരു വല്ലത്തിന്റെ ആകൃതിയിലാക്കി മുകൾഭാഗം കുടപോലെ വയ്ക്കോൽ മേഞ്ഞു നിറുത്തും; ഇങ്ങിനെ ധാന്യങ്ങൾ സൂക്ഷിക്കുക പതിവുണ്ടു്; ഇതാണു പിരിക്കൂട്.

വീഴുന്ന പലജാതി നെല്ലുകൾ ചാമരനിരപോലെ വിളഞ്ഞുകിടക്കുന്ന ചമ്പാൻനെല്ലുതിരുകളുടെ നെറുകയിൽ വീഴുന്നതു കണ്ടു, പള്ളന്മാരും വേളാളന്മാരും കൂക്കിവിളിക്കുന്നതിന്റെ മാറ്റൊലിയും, പ്രാതഃകാലത്തിൽ നറുമ്പൂനീക്കി കോതികെട്ടിയ മുടിയിന്മേൽ പറമ്പിൽനിന്നു പറിച്ചുകെട്ടിയ ഞാറുമുടിക്കെട്ടിനെ ഞെരുങ്ങിച്ചുമന്നുകൊണ്ടു വരുന്ന വളയണിഞ്ഞ കൈകളും, മാറുതിങ്ങും മുലകളും, ചേറണിഞ്ഞ കോലവുമായി ചെങ്കയൽക്കണ്ണും മുഗ്ദ്ധമൊഴിയും ചേൎന്ന മനോഹരാംഗികളായ പുലയപ്പെൺകിടാങ്ങൾ രമിതമായി മദ്യപാനംചെയ്തു മതിമറന്നു പാടുന്ന പുതുപ്പാട്ടുകളും, ചെന്നെൽക്കതിരും കറുകയും കരിങ്കുവലയപ്പൂവും കലൎന്നു കെട്ടിയ മാല കലപ്പയിലണിഞ്ഞു ഭൂമിയെ രണ്ടായി പിളൎപ്പാനൊരുങ്ങുകയാണോ എന്നു തോന്നുംവണ്ണം കാളകളെ പൂട്ടി വയലിലുഴുന്നവരുടെ മംഗളകരമായ ഉഴപ്പാട്ടും, കൊയ്തടുക്കിവെച്ചിട്ടുള്ള കററകളെ മെതിച്ചെടുക്കുന്നവരുടെ മെതിപ്പാട്ടും, കണ്ണുംതെളിഞ്ഞ അളവുകാർ തട്ടാരിപറകൊണ്ടു ചൊടിയോടെ നെല്ലളക്കുമ്പോഴുള്ള പൊലിപ്പാട്ടും കേട്ടുകൊണ്ടു നദീതീരത്തിലൂടെ പോകുന്നതായാൽ അതിൽ മനസ്സുപതിയുന്നതുകൊണ്ടു് ദുഃഖം അദ്ധ്വശ്രമം അറിവാനിടവരുന്നതല്ല.

പുലിക്കൊടിയുയൎന്ന തേരുടയവനായ കരികാലചോഴപ്പെരുമാളുടെ കോയ്മയുള്ളതുപോലെ മഴയും

കാരണഭൂതമായ അഗ്നി, വേദിയരാൽ ആരാധിക്കപ്പെടുകയാൽ ഹോമധൂമം ഉയൎന്നുപരന്നു മഞ്ഞുമൂടിയ മലപോലെ പരിലസിക്കുന്ന യജ്ഞശാലകളാൽ രമ്യങ്ങളായ ഭൂദേവന്മാരുടെ വസതികൾക്കും പുറമെ ദരിദ്രന്മാരുടെ രക്ഷസ്സും മഹീന്ദ്രന്മാരുടെ വാഴ്സ്സും അടിസ്ഥാനമായ കൃഷിത്തൊഴിൽ നടത്തിവരുന്ന കാവേരീപുത്രന്മാരുടെ (ഗംഗാപുത്രന്മാരെന്നപോലെ—വെള്ളാളന്മാർ) പ്രബലങ്ങളായ പുരാതനപുരങ്ങളും, കരിമ്പിൻനീരെടുത്തു കാച്ചിക്കുറുക്കുന്ന ആലകളിൽനിന്നു പൊങ്ങുന്ന പുക ആകാശത്തിൽ പരക്കുകയാൽ പൎവ്വതമൂൎദ്ധാവിൽ മേഘം പടിഞ്ഞതുപോലെ കാണപ്പെടുന്ന നാട്ടുപുറത്തുള്ള ഗ്രാമങ്ങളും, അവിടവിടെയാസ്സങ്ങളെകൊണ്ടു നടന്നു നാളൊന്നുക്ക് ഒരുകാതം വഴിദൂരത്തിലധികം പോവാൻ കഴിയാതെ ഓരോ ദിക്കിലായി പലനാൾ തങ്ങിപ്പോകുമ്പോൾ ഒരുദിവസം ആറിൻകരയ്ക്കടുത്ത പ്രദേശത്തിൽ അനന്യസാധാരണമായവിധത്തിൽ പരുമുള്ളുകൊണ്ടുള്ള വേലിക്കകമെ തരുനിര തഴച്ചുനിൽക്കുന്ന ചോലയിൽ ദേവന്മാരുടെ സാന്നിദ്ധ്യമുണ്ടാകത്തക്കവണ്ണം പൂച്ചെടികളും വള്ളികളും നിറഞ്ഞ ഒരു ഭാഗത്തു, പട്ടണത്തിലുള്ള പെരുമനിൽ അശോകതരുതലത്തിൽ ധൎമ്മതല്പരന്മാരാൽ പണിചെയ്യിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ശിലാതലത്തിന്മേലിരുന്നരുളിയ മ

ഹാപുരുഷനാൽ രചിക്കപ്പെട്ട സഹജാതിശയം, കർമ്മക്ഷയാതിശയം, ദൈവികാതിശയമെന്ന മൂന്നതിശയങ്ങളിൽനിന്നും വ്യതിചലിക്കാത്ത ആഗമങ്ങളുടെ മഹിമയും തത്വങ്ങളുമടങ്ങിയ ധർമ്മപ്രമാണങ്ങളെ എവരും കേൾക്കത്തക്കവണ്ണം അരുളിച്ചെയ്യുന്ന രണ്ടു ചാരണന്മാർ (ശ്രമണമുനികൾ) പട്ടണം വിട്ടിവിടെയെഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്നതായറിഞ്ഞപ്പോൾ, "പൂർവ്വജന്മാർജ്ജിതകർമ്മങ്ങളെല്ലാം നശിച്ചുപോകേണമെന്ന കരുതലോടുകൂടി ഇവർ വന്നിരിക്കയാണ്" എന്നറിഞ്ഞിട്ടുള്ള കവുന്തിയടികളോടുകൂടി ചെന്നു കണ്ണകിയും കോവലനും അവരുടെ കാല്ക്കൽ സാഷ്ടാംഗം നമസ്കരിച്ചു. ഇവർ ഇവിടെ വന്നതിനാലുള്ള ഭവിഷ്യത്തിനെ തൻെറ പ്രസന്നമായ ഭൂതകാലജ്ഞാനത്താൽ ഗ്രഹിച്ചുവെങ്കിലും മദമാത്സര്യാദികൾ നീങ്ങിയ ഗംഭീരപുരുഷനാകയാൽ ഇവർക്കു നേരിടുവാൻ പോകുന്ന ദുഃഖത്തെക്കുറിച്ചു താൻ അശേഷം ക്ലേശിക്കാതെ അവരിലൊരു ചാരണൻ പറഞ്ഞു:—"തപോനിധിയായ കവുന്തി! ആരാലും തടുപ്പാൻ കഴിയാത്തവിധത്തിൽ അനുഭവത്തിനെത്തിരിക്കുന്ന ദുഷ്കർമ്മഗതി നോക്കുക. വിളനിലത്തിൽ വിതച്ച വിത്തുപോലെ ഫലിച്ചു പ്രത്യക്ഷത്തിൽ സല്ക്കർമ്മഫലമനുഭവിക്കുംകാലത്ത് അതും തടുക്കാവുന്നതല്ല. അതുപോലെ ഇതും ഒഴിക്കാവുന്നതല്ല. കൊടു

കാററടിക്കുന്ന വിശാലമായ ഒരു മൈതാനത്തിൽ വെച്ച വിളക്കുപോലെ ഉടലിൽ നില്ക്കുന്ന ജീവനും മാഞ്ഞുപോകുന്നതല്ലാതെ ബന്ധിച്ചു നില്ക്കയില്ല— സർവ്വജ്ഞൻ, ധർമ്മശീലൻ, ജ്ഞാനാതീതൻ, നിശ്ചലൻ, * ജിനേന്ദ്രൻ, സിദ്ധൻ, × ഭഗവാൻ, ധർമ്മോല്പാദകൻ, ദേവദേവൻ, ധർമ്മരൂപൻ, നിത്യൻ, ശുദ്ധൻ, പുരാതനൻ, പണ്ഡിതൻ, നിരഹങ്കാരൻ, ആദിദേവൻ, ശിവലോകനായകൻ, പരമൻ, ജ്ഞാനാത്മകൻ, പരചിദ്രൂപൻ, തപാത്മകൻ, നിവൃത്തൻ, ചാരണൻ, കാരണൻ, സിദ്ധൻ, സർവ്വാത്മകൻ, പ്രഭു, തേജോരൂപൻ, സർവ്വവ്യാപി, ഗുരുമൂർത്തി, ഗുണരൂപി, അസ്മൽസ്വാമി, പൂർണ്ണകീർത്തനൻ, ഗുണസമ്പന്നൻ, ശങ്കരൻ, ഈശൻ, ശംഭു,

---

* ജ്ഞാനാവരണീയം, ദർശനാവരണീയം, വേദനീയം, മോഹനീയം, ആയുഷ്യം, കാമം, ഗോത്രം, അന്തരായം—എന്നീ അഷ്ടകർമ്മങ്ങളേയും ജയിച്ചവൻ.

× മതിജ്ഞാനം, ശ്രുതജ്ഞാനം, അവധിജ്ഞാനം (പൂർവ്വജന്മബോധം) മനഃപര്യ്യായജ്ഞാനം (തന്റെയും മററുള്ളവരുടെയും പൂർവ്വജന്മജ്ഞാനം) കേവലജ്ഞാനം (ത്രികാലജ്ഞാനം) എന്നീ പഞ്ചജ്ഞാനങ്ങളുള്ളവൻ.

ചതുർമ്മുഖൻ,* അംഗാഗമകൃത്ത്, അർഘ്യൻ, ശിവപരമൂർത്തി, കർത്താവ്, ∴ അഷ്ടഗുണസമ്പന്നൻ, അമേയ്യപുരാതനതത്വം, ദിവ്യൻ, + ആഗമാദ്യൻ, സ്വയംപ്രകാശൻ ഇങ്ങിനെ 47 നാമങ്ങളോടുകൂടിയവനാൽ അരുളിച്ചെയ്യപ്പെട്ട ആഗമതത്വജ്ഞാനപ്രകാശം സിദ്ധിക്കാത്ത യാതൊരുത്തർക്കും ജനനാദ്രൂപമായ നിലവറകളിൽനിന്നു കരേറുവാൻ കഴിയുന്നതല്ല."

ഇങ്ങനെ മഹിതവും സാരഗർഭ്ഭവുമായ ചാരണന്റെ ഉപദേശങ്ങൾ കേട്ട തപോധനയായ കവുന്തി കൈകൂപ്പിനിന്നുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു:—"കാമനെ ജയിച്ച മഹാത്മാവിന്റെ ജ്ഞാനപ്രതിപാദകങ്ങളായ പരിശുദ്ധവാക്യങ്ങളിലല്ലാതെ മറ്റൊന്നിലും ഞാൻ ചെവികൊടുക്കുന്നതല്ല; മാരജിത്തിന്റെ

---

* അംഗാഗമം 12. ആചാരാംഗം, സൂത്രകൃതാംഗം, സ്ഥാനാംഗം, സമവായാംഗം, വ്യാഖ്യാപ്രജ്ഞപ്ത്യംഗം, ജ്ഞാതൃകഥാംഗം, ഉപാസകാദ്ധ്യയനാംഗം, അന്തകൃദ്ദശാംഗം, അനുത്തരോപാധികദശാംഗം, പ്രശ്നവ്യാകരണാംഗം, വിപാകസൂത്രാംഗം, ദൃഷ്ടിവാദാംഗം.

∴ അഷ്ടഗുണങ്ങൾ ...1. അനന്തജ്ഞാനം, 2. അനന്തവീര്യം, 3. അനന്തദർശനം, 4. അനന്തസുഖം, 5. നിർന്നാമം, 6. നിർഗ്ഗോത്രം, 7. നിരായുഷ്യം, 8. നിഷ്കളം.

\+ ആഗമങ്ങൾ 3. അംഗാഗമം, പൂർവ്വാഗമം, ബഹുശ്രുത്യാഗമം.

ആയിരത്തെട്ടു നാമങ്ങളെ ഉച്ചരിക്കുന്നതിലല്ലാതെ മറെറാന്നിലും എന്റെ നാവു പ്രവൎത്തിക്കയില്ല; ജിതേന്ദ്രിയനായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദങ്ങളെയല്ലാതെ മറെറാന്നിനെയും എന്റെ നയനങ്ങളെ തുറപ്പിച്ചാലും ഞാൻ കാണുന്നതല്ല; അനുഗ്രഹരൂപമായി ധൎമ്മനിഷ്ഠത്വം ലഭിച്ച ആ പുണ്യാത്മാവിന്റെ തിരുമേനിയെ ഉദ്ദേശിച്ചല്ലാതെ മറെറാന്നിനെ ഉദ്ദേശിച്ചും എന്റെ നിരൎത്ഥമായ അംഗം ഭൂമിയിൽ പതിക്കുകയില്ല; ആൎത്തന്മാൎക്കു ധൎമ്മോപദേശം ചെയ്യുന്ന ആ ജ്ഞാനിയെ അധികരിച്ചല്ലാതെ മററാരെയും അധികരിച്ച് എന്റെ കരങ്ങൾ കൂമ്പുന്നതല്ല; നല്ല്ᵒകളിന്മേലുണ്ടാവുന്ന തല്പമേലരല്ലാതെ മറെറാന്നും എന്റെ ശിരസ്സിനെ അലങ്കരിക്കുന്നതല്ല; ആനന്ദപൎയ്യവസായിയും അനന്തസുഖദായകവുമായ ആ ദേവന്റെ ആഗമവാക്യസാരങ്ങളെയല്ലാതെ മറെറാന്നിനെയും എന്റെ ഹൃദയം ഉൾക്കൊള്ളുന്നതല്ല.” എന്നിങ്ങനെ പുകഴ്ത്തിപ്പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ ചാരണൻ ആ കൽത്തളത്തിൽനിന്നു ഒരു മുഴം മേലോട്ടു പൊങ്ങി ഭൂസ്പൎശംവിട്ടു നിന്നുകൊണ്ടു കവുന്തിക്കു ജനനമരണബന്ധം നീങ്ങുവാൻ ആശീൎവ്വദിച്ചുകൊണ്ട് അവിടെയുള്ള ഗുഹാമാൎഗ്ഗത്തൂടെ പോവാൻ തപരിക്കകയും കവുന്തി അങ്ങനെ ഭവിക്കുമാറാകേണമെന്നു പ്രാൎത്ഥിച്ചു വണങ്ങുകയും ചെയ്തു.

പിന്നെ കണ്ണകിയും കോവലനും കവുന്തിയടികളുമൊന്നിച്ച് ഇരുകരയിലും മുകിൽനിരയണിഞ്ഞു നില്ക്കുന്ന മരച്ചോലകളോടുകൂടിയ കാവേരി മഹാനദിയുടെ വടക്കെക്കരയിൽനിന്ന് ഓടംകയറി തെക്കെക്കരയിൽ വന്നിറങ്ങി, നറുമലരുതിർന്നു പരന്നു കിടക്കുന്ന ഒരു പൂഞ്ചോലയിൽ ചെന്നിരുന്നു. അപ്പോൾ കാമാർത്തയും നവോഢയുമായ ഗണികയും ഒരു വിടനുംകൂടി അവിടെ വന്നു കണ്ണകിയേയും കോവലനേയും കണ്ട് ഇവരാരെന്നറിവാനാഗ്രഹത്തോടെ അടികളോടു ചോദിച്ചു. "ഉപവാസാദിവ്രതങ്ങളാൽ മെലിഞ്ഞ ശരീരവും ഉഗ്രമായ തപസ്സും ചേർന്നുകാണുന്ന താപസി! കാമനും രതിയുംപോലെ കാണപ്പെടുന്ന ഇവർ ആരാണെന്നറിഞ്ഞാൽ കൊള്ളാം."

താപസി—ഇവർ എന്റെ മക്കളാണ്; കാമനും രതിയുമല്ല; മനുഷ്യശരീരികളാണ്; യാത്രാക്ലേശം മൂലം അവശരായിരിക്കയാണ്. അവരുടെ അരികിൽ ചെന്ന് അസഹ്യപ്പെടുത്താതെ ഒഴിഞ്ഞു പോവിൻ.

ഗണികാവിടന്മാർ—ശാസ്ത്രാർത്ഥസാരങ്ങളറിഞ്ഞ താപസി! "ഏകോദരജാതന്മാരായ സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ ഭാര്യാഭർത്തൃത്വം കൈക്കൊണ്ടു വാണിരിക്കാം" എന്നുള്ളതു നിങ്ങൾ പഠിച്ച ശാസ്ത്രങ്ങളിലെങ്ങാനും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ? ഉണ്ടെങ്കിൽ പറഞ്ഞാലും.

ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞ ധിക്കാരവാക്കു കേട്ടതിനാൽ കണ്ണകി നടുങ്ങി ചെവി പൊത്തി, "പൂത്തു നിൽക്കുന്ന ലതയൊക്കുന്ന എന്റെ മകളെ നിന്ദിച്ചതിനാൽ ഇവർ പെരുമുൾച്ചെടികൾ നിറഞ്ഞ കാട്ടിൽ അലഞ്ഞുനടക്കുന്നകുറുനരികളായ്പ്പോകട്ടെ." എന്നുള്ള കവുന്തിയടികളുടെ ശാപം തപോബലത്താൽ തൽക്ഷണംതന്നെ അവരെ ബാധിക്കയും ശാപവൃത്താന്തം ഗ്രഹിക്കാത്ത ആ ദമ്പതികൾ കുറുനരികളായിത്തീർന്നു നെടുതായ ശബ്ദത്തിൽ കൂക്കിവിളിക്കുകയും ചെയ്തതു കേട്ട കണ്ണകി നടുങ്ങി അടികളുടെ സന്നിധിയിൽ ചെന്നപേക്ഷിച്ചു.

കണ്ണകി—സ്വധർമ്മജ്ഞാനഹീനന്മാർ വിഹിതമല്ലാത്തതു പറഞ്ഞാലും അവർ അറിവില്ലാതെ പറഞ്ഞുപോയതാണെന്നു മേലെയുള്ളവർ തങ്ങടെ ജ്ഞാനത്താലറിയേണ്ടതാണ്; തപോനിധിയായ ഭവതിയുടെ മുമ്പിൽ അപരാധമാചരിച്ച ഇവർക്ക് ഈ അവസ്ഥയിൽനിന്ന് മോചനം കിട്ടുവാനുള്ള കാലം നിർണ്ണയിച്ചു ശാപമോക്ഷം നൽകേണമേ.

അടികൾ—അഹങ്കാരത്താൽ ദുഃഖം നേരിടുമെന്നറിയാതെ ദുർഭാഷണംചെയ്കയാൽ ഇപ്പോൾ നികൃഷ്ടജന്മം സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള ഈ ഭാര്യാപതികൾ ഉറ

യ്യൂർകോട്ടയുടെ മതിലിന്നു പുറമെയുള്ള ദുർഗ്ഗമമായ മുൾക്കാട്ടിൽ ചുററിയലഞ്ഞു പന്ത്രണ്ടു സംവത്സരം കഷ്ടപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞതിന്നുശേഷം സ്വസ്വരൂപത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതാണ്.

ഇങ്ങനെ ശാപമോക്ഷവും കൊടുത്തു് അടികളും കണ്ണകീദേവിയും കണവനുംകൂടി * 'കോഴി' യെന്ന പേർ സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളതും പുറച്ചേരിയോടുകൂടിയതും 'പെരുനൽകിള്ളി" എന്ന ചോഴൻ വാഴുന്നതുമായ ഉറയ്യൂർനഗരത്തിൽ ചെന്നു.

കാണ്ഡപരിശിഷ്ടം.

കിരീടാധിപതികളായ ചോളപാണ്ഡ്യചേരഭൂപാലന്മാരിൽ ഉജ്ജ്വലംകൊണ്ടു പേർ പുകഴ്ന്ന ചോഴമന്നവന്മാരുടെ ധർമ്മസ്ഥാപനശീലവും അപ്രതിഹതമായ പരാക്രമവും പരിശ്രമശീലവും രാജ്യത്തിൽ നിരന്തരമായ അഭ്യുന്നതിയും നാനാരൂപങ്ങളായ ഉത്സവാഡംബരങ്ങളും അതാതു സന്ദർഭങ്ങളിൽ അമരന്മാരുടെ സമാഗമവും യോഗക്ഷേമ

* മുൻകാലത്തിൽ ഒരു കോഴി മുറംചോലെ വലിപ്പമുള്ള ചെവിയോടുകൂടിയ മത്തഗജത്തെ അനേർചെയ്തു ഹനിച്ച ദേശം.

ങ്ങൾക്കു ഭംഗം ഭവിക്കാതെ ധനധാന്യസമ്പത്തി കളെക്കൊണ്ടുള്ള കുടികളുടെ വാഴ്ചയും ആഹാരപദാർത്ഥ ങ്ങളുടെ പൊലിമയും ദിവ്യനദിയായ കാവേരിയുടെ പരിപാവനമായ മഹിമയും മേഘങ്ങൾ യഥാകാലം ഉളവാക്കുന്ന വൃഷ്ടിയും, രംഗങ്ങളും ഭരതനാട്യവും എട്ടു വരിക്കൂത്തുകളും ഏഴ് കാനൽവരിയും വീണാഗാനവും മററു കലകളും സർവ്വവിഭൂതികളും അതാതുനിലയിൽ അനുകരണീയമാംവണ്ണം യഥാക്രമം ഏകോപിച്ചു വിലസുന്ന പുകാർകാണ്ഡം പരിസമാപ്തമായി.

മധുരകാണ്ഡം.

പതിനൊന്നാം ഗാഥ.

അരണ്യദർശനം.

കവുന്തിയും കണ്ണകിയും കോവലനും വൈകുന്നേരം ഉറയൂരിൽ ചെന്നു തങ്ങി പിറേറന്നാൾ,

ഇന്ദുബിംബത്രയം മേന്മേലടുക്കിത്തീർത്തതുപോലെ
തിണ്ണമങ്ങുവിളങ്ങും മുക്കുടയും മേലുയർത്തിട്ടു
ചണ്ഡഭാനുച്ഛവിപൂണ്ട ചാരുസൂനസ്തബകങ്ങ-
ളെണ്ണമെന്യേ നിരന്നുള്ളോരശോകത്തിൻ തണൽതന്നിൽ
വന്ദ്യനായിട്ടുറയൂരിൽ മരുവുമാപ്തതമഹീനൻ
ധന്യനാമർഹൻ തന്നെ ചെന്നവർ വന്ദനംചെയ്തു.

ആ വിഹാരത്തിലുള്ള സന്യാസികൾക്കെല്ലാം മുഖ്യസ്ഥാനമായ സംഗമുഖക്കരയിലുള്ള വിശാലമായ ചോലയിൽ വെച്ചു, തനിക്കു മുൻ ശിലാതലത്തിലിരുന്നരുളിയ ചാരണൻ ഉപദേശിച്ച വാക്യങ്ങളെ കവുന്തിയടികൾ അവിടെയുള്ളവർക്കായി ഉപന്യസിച്ചു; അന്ന് ആ വിഹാരത്തിൽ വാസംചെയ്യുന്നവരും ഗൃഹസ്ഥാശ്രമികളുമായ ജൈനന്മാരെ പിരിഞ്ഞു മറെറാരിടത്തിൽ ചെന്നു പാർത്തു. ദക്ഷിണദിക്കിലേക്കു യാത്രചെയ്യാനായി രാത്രി വെളുപ്പാൻ പ

ത്തുനാഴിക ഉള്ളപ്പോൾ ഉറയ്യർവിട്ടു പുറപ്പെട്ടു; ആദിത്യൻ ആദിയിൽ പൂർവ്വദിക്കിനെ പ്രകാശിപ്പിച്ചു, പിന്നെ താനും ഉദയാത്രുഢനായി; ജലസമൃദ്ധിയോടുകൂടി നെല്ലു വളൎന്നു നില്ക്കുന്ന വയലും അതിന്നരികെ ഒരു തടാകവും ഇളഞ്ചോലയും കണ്ടു, ആ ചോലയിലുള്ള മണ്ഡപത്തിൽ ചെന്നിരുന്നു. അപ്പോൾ അവിടെ വന്ന വിശിഷ്ടനായ ഒരു വൃദ്ധബ്രാഹ്മണൻ ഇപ്രകാരം ആശീർവ്വാദംചെയ്തു. "രാജാധിരാജനായി പേർപുകഴ്ന്ന നമ്മുടെ മന്നവൻ വാണിരിക്കട്ടെ; മുമ്പൊരു കാലത്തു തന്റെ പ്രതാപത്തെ മററുള്ള മന്നവന്മാൎക്കു പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തിക്കാണിപ്പാനായി കാൽകൊണ്ടു ചവിട്ടുകയും വേലെറിഞ്ഞു വററിക്കുകയും ചെയ്തു പഴമ്പെക വീട്ടുവാനായി പിന്നൊരു കാലത്തു തെക്കൻ ദിക്കിലുള്ള പറുളിയാററോടുകൂടി കുമരിക്കോട്ടിനെയും അതിന്റെ അയൽപുറമുള്ള മലകളേയും കടൽ കോപിച്ചെടുത്തു പോയതിനാൽ അതിന്നു പകരമായി ഉത്തരദിക്കിലുള്ള ഗംഗാനദിയേയും ഹിമവൽപൎവ്വതത്തെയും കൈവശപ്പെടുത്തി ദക്ഷിണദേശാധിപത്യം വഹിച്ച പാണ്ഡ്യനൃപൻ ജയിക്കുമാറാകട്ടെ; ചന്ദ്രവംശത്തിന്റെ ഉന്നതിക്കായി ഇന്ദ്രൻ ധരിച്ചിരുന്ന അനൎഘമായ ഹാരത്തെ തന്റെ മാറിലണിഞ്ഞു വിളങ്ങിയ പാണ്ഡ്യരാജൻ വാഴ്ക.. തങ്ങടെ സ്വാമി

യായ ഇന്ദ്രൻ അണിയുന്ന മകടവലയത്തെ മുടിയിൽ ധരിച്ചതിനാലുണ്ടായ ഈഷ്യനിമിത്തം തൻെറ നാട്ടിൽ വഷിക്കാതിരുന്ന മേഘങ്ങളെ ബന്ധനത്തിലാക്കി യഥാകാലം വഷിപ്പിച്ചു കൃഷിക്കു യാതൊരു കോട്ടവും തട്ടാതെ നാട്ടിൻെറ ഫലപുഷ്ടിയെ നിറവേററിയ ഉഗ്രവമ്മപാണ്ഡ്യമഹാരാജാവു ജയിക്കട്ടെ." എന്നിങ്ങനെ ബ്രാഹ്മണവാക്യം കേട്ടക്കയാൽ അദ്ദേഹത്തോടു കോവലൻ ചോദിച്ചു:—

ഹേ ബ്രാഹ്മണ! ഭവാൻെറ ദേശമേതു്? ഇവിടെ വരുവാൻ കാരണമെന്തു്?

ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു:—"പൊന്മയവും ഉന്നതവുമായ ഒരു പവ്വതത്തിന്മേൽ നീലമേഘം പാശ്ചഭാഗങ്ങളിലേക്കു കവിയാതെ പടിഞ്ഞു നിന്നാൽ അതിന്നൊക്കംവിധം വിടത്തിയ തൻെറ ആയിരം ഫണങ്ങളെ ഉയത്തിയ ആദിശേഷനാകുന്ന പയ്യങ്കത്തിന്മേൽ പള്ളികൊണ്ടു സവ്വദേവതാഗണസേവ്യമാനനായി അലകളിളകുന്ന കാവേരിയാററിൻെറ തുരുത്തിൽ ഇന്ദിരയുടെ അധിവാസത്താൽ സുന്ദരമായ വക്ഷസ്ഥലത്തോടുകൂടിയ ശ്രീരംഗനാഥനേയും, കൊടിവഴിത്തീത്ഥം മുതലായ അനേകം അരുവിയാറുകളുടെ ഉല്പത്തിസ്ഥാനമായ വേങ്കിടഗിരിയുടെ മുകൾഭാഗത്തിൽ സൂയ്യചന്ദ്രന്മാർ ഇരുപുറത്തും പ്രകാശിച്ചു നില്ക്കുന്നതിന്മദ്ധ്യേ ഒരു മഹാനീലമേഘം മി

ന്നലാകുന്ന പുതിയ വസ്ത്രം ധരിച്ച് ഇന്ദ്രധനുസ്സാകുന്ന പാമ്പണിഞ്ഞു നില്ക്കുമ്പോലെ ശത്രുജിത്തായ ചക്രത്തേയും ശംഖത്തേയും ദക്ഷിണവാമകരങ്ങളിലേന്തി മനോഹരമായ മുക്താഹാരം മാറിടത്തിൽ പൂണ്ടു പരിശുദ്ധപീതാംബരധാരിയും പങ്കജാക്ഷനുമായി വേങ്കടഗിരിയെന്ന തിരുപ്പതിയിൽ വാണരുളുന്ന വിശ്വരൂപി വേങ്കിടാചലപതിയേയും കനിഞ്ഞു കണ്ടു കണ്ണിനു സാഫല്യം ലഭിപ്പാൻ കരകവിഞ്ഞുള്ള കാംക്ഷയോടെ ഇവിടേക്കു വന്നതാണ്. എന്റെ ജന്മഭൂമി അങ്ങു കടകമലയ്ക്കു സമീപത്തിലുള്ള മാങ്കാവ്'' എന്ന ദേശമാണ്. അത്രയുമല്ല ദക്ഷിണദേശാധിപനായ പാണ്ഡ്യഭൂപന്റെ മഹിമയും ദാനധർമ്മാദികളും ഞാൻ കേട്ടിരിക്കുന്നു. എന്നു തന്നെയല്ല കൺകുളിർക്കത്തക്കവണ്ണം കാണ്മാനും കഴിവുണ്ടായിട്ടുണ്ടു. അതിനാൽ അദ്ദേഹത്തെ ശ്ലാഘിക്കുന്നതാണ്.''

കോവലൻ—വേദജ്ഞനും അഗ്നിഹോത്രിയുമായ വിപ്രോത്തമ! അതങ്ങനെയിരിക്കട്ടെ; മധുരാപുരിക്കു പോവാൻ നല്ല മാർഗ്ഗമേതെന്നു ഞങ്ങളോടു പറഞ്ഞാൽക്കൊള്ളാം.

ബ്രാഹ്മണൻ—സ്വാർത്ഥത്തെ മാത്രമല്ലാതെ പ്രജകളുടെ ക്ഷേമത്തെ ലേശംപോലും ഗണിക്കാത്ത അമാത്യന്മാരെപ്പോലെതന്നെ നാട്ടിലെ നീതി

ന്യായങ്ങളെ യഥായോഗ്യം നടത്തിവരാതെ രാജാവും ധൂൎത്തനായിത്തീൎന്നതിനാൽ അരാജകമായ രാജ്യംപോലെ കടുവേനലാകുന്ന അനുകൂലസചിവനോടുകൂടി കഠോരകിരണനാകുന്ന സൂൎയ്യനാലും മുല്ല (വനഭൂമി) കറിഞ്ഞി (മലവാരം) എന്നീ രണ്ടു തരം ഭൂമികളും ആതപഭാരം സഹിയാതെ സഹജമായ രാമണീയകം കറഞ്ഞു സ്വഭാവം മാറി തദ്ദേശവാസികൾക്കെല്ലാം അസഹ്യമായ ആമയത്തെ ഉളവാക്കുന്ന പാല (മരുഭൂമി) നിലത്തിന്റെ നിലയെ വഹിക്കുന്ന ഇക്കാലത്തിൽ നിങ്ങൾ ഈ തന്വംഗിയോടൊരുമിച്ചു യാത്രയ്ക്കൊരുങ്ങി വന്നുവല്ലോ; എങ്കിലും ഞാൻ നിങ്ങൾക്കു പോകേണ്ടും മാൎഗ്ഗത്തെ പറഞ്ഞുതരാം. പാറകളും കുന്നുകളും നെടുതായി വളഞ്ഞ വഴികളും ഇടിഞ്ഞു തൂൎന്നു കിടക്കുന്ന കുളങ്ങളും നിറഞ്ഞുള്ള വലിയ ചുരം കടന്നു കൊടുമ്പാളൂർ, നെടുംകുളം എന്ന രണ്ടു ദേശങ്ങൾക്കും പൊതുവെയുള്ള എരികര കടന്നു ചെന്നാൽ ചന്ദ്രകലാധരനായ ശിവൻ കയ്യിലേന്തിയ ശൂലത്തിന്റെ അകന്ന മുനകൾപോലെ അവ്യക്തങ്ങളായ മൂന്നു വഴികൾ തിരിഞ്ഞു പോകും. അവിടെ പടൎന്ന കൊമ്പുകളോടുകൂടിയ വെൺകടമ്പുകളും, ശാഖാഗ്രങ്ങൾ വാടിനില്ക്കുന്ന മാവുകളും, തോൽമൊരിഞ്ഞിട്ടുള്ള വാകമരങ്ങ

ളും, ഉണങ്ങിവീണ മുളകളും, ഉണങ്ങിച്ചുരുണ്ടു കിടക്കുന്ന ചെടികളും, മാനുകൾ ദാഹംകൊണ്ടു വലഞ്ഞു ദീനസ്വരം പുറപ്പെടുവിച്ചു നില്ക്കുന്ന കാടുകളും, അടുത്തുള്ള മറവരുടെ ചേരിയും കാണപ്പെടുന്ന ഈ വഴിയൂടെ കടന്നു പോവാൻ വിഷമിക്കും. ഈ ഭാഗം കടന്നു പോയാൽ പിന്നെ മലഞ്ചരുവിൽ നെൽകൃഷിയും, മറ്റു വിളവുകളും, മുറിപ്പാൻതക്ക മൂപ്പു ചെന്ന കരിമ്പും, കൊയ്യുമാറായ തിനയും, വിശാലമായ പറമ്പിൽ വിളഞ്ഞു കിടക്കുന്ന വരകും, വെള്ളുള്ളിയും, മഞ്ഞളും, വള്ളിക്കടിലുകളും, കുലകൾ തൂങ്ങി നില്ക്കുന്ന മലവാഴകളും, കവുങ്ങും തെങ്ങും പിലാവും മാവും നാലു ഭാഗത്തും തഴച്ചു വളർന്നു നില്ക്കുന്നതും 'ചെറുമല' എന്ന പേരോടുകൂടിയതുമായ പാണ്ഡ്യന്റെ മലന്തോട്ടം പ്രകാശിച്ചുകാണാം; ആ മലയെ വലതു ഭാഗത്താക്കി ഇടത്തെ തിരിഞ്ഞു നേരെ നടന്നു മധുരാപുരിയിൽ ചെല്ലുവിൻ. ആ വഴിയെ ചെന്നാൽ ഇടതു ഭാഗത്തു വണ്ടുകൾ മനോജ്ഞമായി ഗാനംചെയ്തുകൊണ്ടു സഞ്ചരിക്കുന്ന താഴ്‌വരയോടും താഴ്ന്ന വയലുകളോടും കുളിർമയുള്ള കുസുമവനങ്ങളോടുംകൂടിയ ഇടസ്ഥലിയേയുള്ള പല പുരങ്ങളും കാട്ടുവഴികളും കടന്നു അഴകർ മലയിൽ ചെന്നാൽ ശ്രമപരിഹാരത്തിന്നു യോഗ്യ

മായ ഗുഹാമന്ദിരമുണ്ട്; അതിന്നകത്ത് അമരന്മാരാൽ വന്ദിക്കപ്പെടുകയും സർവ്വജനങ്ങൾക്കും വിസ്മയത്തെ ജനിപ്പിക്കയും ചെയ്യുന്ന മാഹാത്മ്യമേറിയ 'പുണ്യശരവണം', 'ഭവകാരണി', 'ഇഷ്ടസിദ്ധി' എന്ന പ്രസിദ്ധിയോടെ അടുത്തടുത്തു തൊട്ടുതൊട്ടു കിടക്കുന്ന പുരാതനങ്ങളായ മൂന്നു പൊയ്കകളുണ്ട്; ഇവയിൽ പുണ്യശരവണപ്പൊയ്കയിൽ സ്നാനംചെയ്യുന്നവർക്ക് ഐന്ദ്രവ്യാകരണത്തിൽ വ്യുല്പത്തിയുണ്ടാകും; ഭവകാരണിയിൽ സ്നാനംചെയ്യുന്നവർക്കു പൂർവ്വജന്മജ്ഞാനമുണ്ടാകും; ഇഷ്ടസിദ്ധിയിൽ സ്നാനംചെയ്യുന്നവർക്കു സർവ്വാഭീഷ്ടങ്ങളും സാധിക്കും; അത്യുന്നതമായ ആ മലയുടെ മുകളിൽ സാന്നിദ്ധ്യംചെയ്യുമെന്ന ത്രിവിക്രമമൂർത്തിയുടെ ചേവടികളെ വണങ്ങി ധ്യാനിച്ചു കീർത്തനംചെയ്തു ഗിരിയെ മൂന്നു വലംവെക്കുന്നതായാൽ പാതാളഗംഗയ്ക്കുപരിഭാഗമായി നില്ക്കുന്ന ഉച്ചസ്ഥത്തെ പിളർക്കയാണെന്നു തോന്നുംവിധം പ്രവാഹവേഗത്താൽ ഇടിഞ്ഞു താഴ്ന്ന് അഗാധമായ 'ചിലമ്പാറി'ന്റെ (നൂപുരഗംഗാ) തീരത്തിൽ പുഷ്പങ്ങൾ നിറഞ്ഞു വിലസുന്ന കർണ്ണികാരതരുമൂലത്തിൽ സുവർണ്ണലതയ്ക്കും മിന്നൽപിണരിന്നും സമാനമായ തനുവോടും മുകിലിന്നു കിടയായ മുടിയോടും വളത്തെ തോൾവള

യണിഞ്ഞ ഉജ്വവല്ലിയോടും കൂടിയ ഒരു തരുണീമ ണിയെ കാണാം. അവൾ അവിടെ ചെല്ലുന്നവ രോട് "ഐഹികസുഖസാധനമേത്? പാരത്രിക സുഖസാധനമേത്? ശാശ്വതവും ഏകവും അഭം ഗുരവും നിത്യാനന്ദരൂപവുമായ സുഖസാധനമേ ത്? അതുകൾ ഇന്നിന്നവയെന്നു നിങ്ങൾ തന്നെ പറയുവിൻ; (ഉത്തരം—ഐഹികസുഖം കീ ൎത്തി, പാരത്രികസുഖം പുണ്യം, ശാശ്വതമായ സുഖം മോക്ഷം) ഞാൻ ഈ താഴ്വരയിൽ വാ സം ചെയ്യുന്നതിനാൽ 'വരോത്തമ' എന്നു വിളി ക്കപ്പെടുന്നു; എന്റെ ചോദ്യത്തിന്നു ആരെങ്കി ലും സമാധാനം നൽകുന്നതായാൽ ഞാൻ അവ രുടെ കൈങ്കൎയ്യം കൈക്കൊള്ളുന്നതാണ്; നി ങ്ങൾ അതിന്നുത്തരം പറയുന്നതായാൽ ഇ പ്പോൾത്തന്നെ ഈ ബിലദ്വാരത്തിന്റെ വാ തിൽ തുറന്നു തരുന്നുണ്ട്" എന്നു പറയും. ഉത്ത രം പറഞ്ഞാൽ കതകു തുറന്നു വഴിയിന്നതെന്നു കാണിക്കും; ആ ദീൎഘമായ മാൎഗ്ഗത്തിൽ ഇടയ്ക്കി ടെ പല കവാടങ്ങളുമുണ്ട്; അവയെല്ലാം കടന്നു ചെന്നാൽ ഇരട്ടവാതിലുള്ള ഒരു ഗോപുരം കാണാം; അതിന്നു മേലേ കയറിക്കടന്നു ചെന്നാൽ ചിത്ര ത്തിലെഴുതിയ രൂപംപോലെയുള്ള ഒരു സുന്ദരി പ്രത്യക്ഷമായി, "അനന്തമായ ആനന്ദമേത്?

ഇതിന്നു നിങ്ങൾ ഉത്തരം പറയുന്നതായാൽ ഈ മൂന്നു തീർത്ഥങ്ങളിൽനിന്നും നിങ്ങൾ ഇച്ഛിക്കുന്ന കാര്യം ലഭിക്കും" എന്നു പറയും. ചോദ്യത്തിന്ന് അറിവില്ലായ്മയാൽ നിങ്ങൾ ഉത്തരം പറഞ്ഞില്ലെന്നിരിക്കിലും നിങ്ങളെ കഷ്ടപ്പെടുത്തുകയില്ല; നിങ്ങൾക്കു പോകേണ്ടതായ വഴിക്കുതന്നെ അയക്കും; ഉത്തരം പറയുന്നവരുണ്ടെങ്കിൽ അവരെ മുൻപുപറഞ്ഞ പൊയ്കകളിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു ചെന്ന് അവയുടെ മാഹാത്മ്യം പറഞ്ഞറിയിക്കും. ഓതുവാനും ഉണരുവാനും അശക്യമായി വേദോക്തങ്ങളും അഞ്ചും ആറും അക്ഷരങ്ങളോടുകൂടിയവയുമായ 'പഞ്ചാക്ഷരം' 'ഷഡക്ഷരം' എന്നീ മന്ത്രങ്ങളെ ഏകഭാവനയോടെ ധ്യാനിക്കയും ജപിക്കയും ചെയ്ത് ആ മൂന്നു പൊയ്കകളിൽ താനുദ്ദേശിക്കുന്ന ഒന്നിൽ സ്നാനംചെയ്താൽ അതിന്റെ ഫലം തപോബലംകൊണ്ടും സാധിക്കാത്തതല്ല. ഈ സ്നാനഫലത്തെ ഇച്ഛിക്കുന്നില്ലാത്ത പക്ഷം അതിനെ വിട്ട് ആ പർവ്വതമൂർദ്ധാവിൽ കുടികൊള്ളുന്ന ദേവന്റെ മഹനീയങ്ങളായ പാദകമലങ്ങളെ ധ്യാനിപ്പിൻ! അങ്ങനെ ചെയ്താൽ തൽക്ഷണം ഗരുഡധ്വജനായ അദ്ദേഹം പ്രത്യക്ഷനായി ജനനമരണരൂപമായ ദുഃഖത്തിൽനിന്നു നിങ്ങളെ ഉദ്ധാരണംചെയ്യും; പിന്നെ പരമപദം പ്രാപിക്കാമെന്നുള്ള സന്തോഷത്തോടുകൂടി

സൎവ്വഥാമധുരയായ മധുരാനഗരിയെ പ്രാപിക്കുവിൻ; പ്രത്യക്ഷത്തിൽ കാണ്മാൻ കഴിയുന്ന ആ ബിലത്തിന്റെ മഹിമ ഇപ്രകാരമാണ്.

മറ്റുള്ള രണ്ടു മാൎഗ്ഗങ്ങളിലൂടെ പോവാനിച്ഛിക്കുകയാണെങ്കിൽ അവയിൽ നടുവേയുള്ളതാണ് ഉത്തമം. ആ വഴിക്കു നല്ല തോട്ടങ്ങളോടുകൂടിയ ഗ്രാമങ്ങളും ഇടയ്ക്കിടെയുള്ള കാടുകളും കടന്നാൽ ഒരു ദുൎഘടമാൎഗ്ഗത്തിലെത്തും; അവിടെ ഉപദ്രവിയായ ഒരു ദേവത പ്രത്യക്ഷമായി ഭയപ്പാടുണ്ടാകാത്ത വിധത്തിൽ വഴിയാത്രക്കാരെ തടഞ്ഞുനിൎത്തും; അതിനെ അകററിപ്പോകുന്നതായാൽ ആ പെരുവഴിയേ പോകുന്നവരെയെല്ലാം നോക്കിക്കൊണ്ടുതന്നെ അവിടെ കിടക്കുകയും ചെയ്യും. നിങ്ങൾക്കു പോകേണ്ടുംവഴിയെസ്സംബന്ധിച്ച വിവരങ്ങൾ ഇങ്ങനെയെല്ലാമാണ്; അതിനാൽ നിങ്ങൾ പൊയ്ക്കൊൾവിൻ; ഞാനും ഉദ്ദേശിച്ചപ്രകാരം വേങ്കടേശനെ വന്ദിപ്പാൻ പോകുന്നു.”

ഇങ്ങനെ ബ്രാഹ്മണോത്തമനിൽനിന്നു മാൎഗ്ഗവിവേചനം കേട്ടു കവുന്തിയടികൾ അൎത്ഥഗൎഭിതമാംവണ്ണം പറഞ്ഞു.

അടികൾ — ധൎമ്മനിഷ്ഠനായ മഹീസുര! അമരന്മാരുടെ ശാസിതാവായ ഇന്ദ്രനാൽ രചിക്കപ്പെട്ട വ്യാകരണം ഞങ്ങടെ ബുദ്ധദേവനരുളിച്ചെയ്ത പര

മാഗമങ്ങളിൽ കാണുന്നില്ലയോ? അതുള്ളതിനാൽ നിങ്ങളുടെ പുണ്യശരവണത്തെ പ്രാപിക്കേണമെന്നില്ല; പിന്നെ ജന്മാന്തരകൃതങ്ങളെല്ലാം ഈ ജന്മത്തിൽ അറിയുന്നില്ലയോ? അതിനാൽ നിങ്ങളുടെ ഭവകാരണിയെയും ആശ്രയിക്കേണമെന്നില്ല; അഹിംസയും സത്യവും അതിലംഘിക്കാതെ കഴിയുന്നവർക്കു കൈവന്നുകൂടാത്ത കാര്യങ്ങളൊന്നുമില്ല; അതിനാൽ നിങ്ങൾ ഉദ്ദേശിക്കുന്നപ്രകാരത്തിൽ ഇഷ്ടസിദ്ധി ഭവിക്കണമെന്നില്ല; ഇങ്ങിനെയുള്ള ഫലസിദ്ധിക്കായി ബിലം പ്രവേശിക്കുകയെന്നുള്ളതു ഞങ്ങൾക്കു വേണ്ടുന്നതല്ല; നിങ്ങൾ ഇച്ഛിച്ചുവന്ന ദേവനെ കൈവണങ്ങുവാൻ നിങ്ങൾ പൊയ്ക്കൊൾക. ഞങ്ങടെ അഭീഷ്ടത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി, ഞങ്ങളും പോയ്ക്കൊള്ളാം.

ഇങ്ങിനെ ആ ബ്രാഹ്മണനോടു സന്ദർഭോചിതമായി പറഞ്ഞതിനുശേഷം അടികൾ ധർമ്മനിഷ്ഠനായ കോവലനോടും പത്നിയോടുംകൂടി അന്നേ ദിവസം തക്കതായ ഒരിടത്തു വിശ്രമിച്ചു.

പിറ്റെന്നാൾ അവിടെനിന്നു പുറപ്പെട്ടു യാത്ര ചെയ്യുമ്പോൾ കവുന്തിയടികളും കണ്ണകിയും അദ്ധ്വശ്രമത്താൽ വഴിക്കരികെ ഒരിടത്തിരുന്നു; കോവലൻ മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരം മൂന്നായി പിരിയുന്ന മാർഗ്ഗങ്ങളിൽ നടുവിലത്തെ വഴിയിൽനിന്നു പു

റപ്പെട്ട് അതിന്നരികെ പോകുന്ന വഴിയിൽകൂടെ ഒരു സരസ്സിന്റെ തീരത്തിൽചെന്നു പിപാസയോടെ പടവിൽ ഇറങ്ങി നിന്നു. അപ്പോൾ ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞ വനദേവത കോവലന്റെ പേരിൽ തനിക്കുണ്ടായ രാഗമോഹത്താൽ അവന്റെ അരികിൽ ചെന്നുചേരുവാനുള്ള മോഹത്താൽ മാധവിയുടെ മേൽ ഇവനുള്ള അനുരാഗം നിമിത്തം തന്റെ പേരിൽ പ്രീതിയുണ്ടാകുമെന്നു കരുതി അവളുടെ സഖിയായ വസന്തമാലയുടെ വടിവുകയ്ക്കൊണ്ടു കോവലന്റെ മുമ്പിൽ പ്രകാശിച്ചു, കാററിനാൽ ഒരു പൂങ്കൊടിയെന്നപോലെ (?) പൊട്ടന്നനവെ അവന്റെ അടിയിണയിൽ വീണു വണങ്ങി കണ്ണുകണ്ണീർ പൊഴിച്ചു മാധവിയുടെ പക്ഷം പിടിച്ചു പറഞ്ഞു തുടങ്ങി.

വനദേവത—"നറുമലർ മാലയിലുള്ള കേതകീപത്രത്തിൽ ഞാനെഴുതിയ സന്ദേശത്തിൽ ഒരു തെററും സംഭവിച്ചിട്ടില്ല; നീ പറഞ്ഞ വാക്കിൽ വല്ല തെററും സംഭവിച്ചിരിക്കാം; അതിനാലല്ലേ കോവലൻ എന്നെ കൊടുതായ ദുഃഖത്തിന്നു പാത്രമാക്കിയത്" എന്നു പറഞ്ഞു മാധവി ശോകപരവശയായ് വീണു വിലപിച്ചു; "മുനികളും പണ്ഡിതന്മാരും പഠിപ്പില്ലാതെ തന്നെ നന്മതിന്മകളെ അറിയുന്നവരും സന്താപകാരിണിയായ

പിശാചികയാണിതെന്നു കല്പിച്ചു മുഖദർശനംചെയ്യാതെ അകന്നു പോകുന്ന വേശ്യാജനത്തിന്റെ വൃത്തി നികൃഷ്ടമാണ്" എന്നു തന്നെ നിന്ദിച്ചു നയനങ്ങളിൽനിന്നു മൗക്തികാസാരനിഭങ്ങളായ ബാഷ്പധാരകളും പൊഴിച്ച്, ആരമാലപ്പൂണ്ട മുലത്തടത്തിലണിഞ്ഞിരിക്കുന്നതും വെണ്ണിലാവുപൊഴിച്ചു വിലസുന്നതുമായ മുക്താസരത്തെ അറുത്തെറിഞ്ഞു അവിരക്തയായ എന്നെയും വിരക്തയാക്കിത്തീർത്തു; അതിനാൽ നിങ്ങൾ മധുരാപുരിയിലേക്കായി പോന്നതിനെ മാർഗ്ഗമദ്ധ്യത്തിൽവെച്ചു കണ്ടവരിൽ നിന്നറിവായതുമൂലം വ്യാപാരികളോടു ചേർന്നുവന്ന് ഇവിടെ ഏകാകിനിയായുഴലേണ്ടിവന്നു; ഇതിന്നു സമുചിതനായ ഭവാനരുളിച്ചെയ്യുന്ന ആശ്വാസവചനമെന്ത്?" എന്നു ചോദിച്ചു. ഇങ്ങനെ യക്ഷിയുടെ നാട്യം കണ്ട കോവലൻ, "മതിമോഹമുളവാക്കുന്ന ഒരു ദേവത ഈ വങ്കാട്ടിലുണ്ട്" എന്ന് ആ ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞിരുന്നതിനെ ഓർത്തു മായാകാര്യങ്ങളിൽ ദേവയോനികളിൽപ്പെട്ടവളാണിവളെന്നു ദേവമാനുഷഭേദത്തെ ഗ്രഹിപ്പാൻ തക്കവണ്ണം തനിക്കുള്ള മന്ത്രസിദ്ധികൊണ്ടറിഞ്ഞു പിന്നെ 'അന്തരി' മന്ത്രം ജപിച്ചതിനാൽ അവൾ നടുങ്ങി, 'ഞാൻ ഈ വനത്തിൽ സഞ്ചാരം ചെയ്യുന്ന യക്ഷിയാണ്; നിന്നിൽ കാമമുദിച്ചതിനാൽ അരികി

ലണെത്തു മോഹനോപായം പ്രയോഗിച്ചതാണ്; ഞാൻ ചെയ്ത ഈ അപരാധം നിന്റെ കുഡുംബിനിയോടും കവുന്തിയടികളോടും പറയാതിരിക്കണം” എന്നു പറഞ്ഞു മറഞ്ഞു പോയി.

അതിന്നുശേഷം കോവലൻ ആ പൊയ്കയിൽ നിന്നു ശീതളമായ ജലം താമരയിലയിൽ കോരി എടുത്തുകൊണ്ടുചെന്നു പിപാസാർത്തിതയായ പത്നിക്കു കൊടുത്തു ദാഹം ശമിപ്പിച്ചു താനും ആശ്വസിച്ചു. ആദിത്യകിരണങ്ങൾ അന്തരിക്ഷത്തിൽ അത്യുഗ്രമായി ജ്വലിച്ചു തുടങ്ങിയതിനാൽ മരുഭൂമിയുടെ നിലയിലിരിക്കുന്ന ഈ വനമാർഗ്ഗത്തിൽ ഇനി വഴിയാത്ര സാദ്ധ്യമല്ലെന്നു നിശ്ചയിച്ച് അവർ മൂന്നുപേരും വഴിയറിയാത്തതും അപായകരവുമായ ആ വനത്തിൽ പാടാക്കുരുഞ്ഞി, വെൺകടമ്പ്, കുന്നികാരം എന്നുള്ള വിടപികൾ ഇടതിങ്ങി നില്ക്കുന്ന ചോലയാൽ ചൂഴപ്പെട്ട ഒരു പാതിയിൽ, പെരുവഴി പോകുന്നവരുടെ കൈമുതലാകുന്ന വളത്തെയല്ലാതെ വഷമാകുന്ന വളത്തെ ഇച്ഛിക്കാതെ ചാപോപജീവനംതന്നെ കൃഷിയാക്കി നടന്നു വരുന്ന മറവർ, സംഘബലത്തോടെ ചാപപാണികളായി രണമുഖത്തു ചെല്ലുമ്പോൾ അവർക്കു വിജയമുണ്ടാക്കിക്കൊടുത്തതിന്നു പ്രതിഫലമായി അവർ നല്കുന്ന വീരനരബലി ലഭിപ്പാൻ വഴിനോക്കിയിരിക്കുന്ന

നെററിക്കണ്ണുള്ള കുമാരിയും ദേവന്മാരാൽ സേവിക്കപ്പെടുന്ന ദേവിയും അനഘമായ അമരലോകത്തിൽ അധിവാസംചെയ്യുന്നവളുമായ കാളിയുടെ കോഷ്ഠത്തെ പ്രാപിച്ചു.

പന്ത്രണ്ടാം ഗാഥ.

വേട്ടുവരാട്ടം.

കവുന്തിയടികളും കോവലനോടും കണ്ണകിയോടും കാളീകോഷ്ഠത്തിൽ ചെന്നശേഷം കഠോരമായ സൂര്യകിരണം സഹിയാഞ്ഞതിനാൽ കണ്ണകിയുടെ അംഗങ്ങൾക്ക വേദനപിടിച്ചു കാലടികളിൽ പോളം പുറപ്പെട്ടു വളരെ കുഴങ്ങിയിരുന്നതിനാൽ ഇനിയും യാത്രചെയ്യത്തക്ക വിശ്രമം ലഭിക്കേണ്ടതിന്നായി ആ കോഷ്ഠത്തിൽ പലരും കണ്ടറിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത ഒരിടത്തു ചെന്നിരുന്നു. അതിന്നുശേഷം മറവരുടെ വംശത്തിൽ പിറന്നവളായ 'ശാലിനി'യെന്ന തരുണി അമ്പും വില്ലും കയ്യിലെടുത്തു പഴയ പ്രാൎത്ഥന നടത്തുവാനായി ഗൎജ്ജിച്ചുംകൊണ്ടു തന്റെ ഗ്രാമത്തിന്നു നടുവെയുള്ള മന്നിൽ കാളിയുടെ കോമരമായി വെളിച്ചപ്പെട്ടു തലമുടി ചിക്കി ശക്തിയോടെ നിവൎത്തിയ കൈകളെക്കൊണ്ട് മററ

ണ്ണും വെവ്വേറെയും കാരോന്നാളിനായിച്ചു താളത്തി
ന്നൊത്തവണ്ണം ചോടുവെച്ചും വനവാസികൾ വി
സ്മയിക്കത്തക്കവണ്ണം നടനംചെയ്തുകൊണ്ടു് മററു
ള്ളവരോടിങ്ങനെ കല്പിച്ചു. “നിങ്ങൾ മുമ്പു നേൎന്നി
ട്ടുള്ള വഴിപാടുകൾ നടത്താതിരുന്നതിനാൽ വലി
യ വില്ലാളികളായ വേടരുടെ (മറവർ) മന്നുകൾ
ഇന്നു പാഴായ്പ്പോയിരിക്കുന്നു; ശത്രുക്കളുടെ ഗ്രാമങ്ങ
ളിൽ അനേകം മന്നു (കോട്ടം)കൾ നിരന്നിരിക്കു
ന്നു; അങ്ങനെ ഇവൾക്കു (കാളിക്കു)ള്ള വഴിപാടുന
ടത്താഞ്ഞയാൽ ഈ വേടച്ചേരിയിലുള്ളവൎക്കു മാമൂൽ
പ്രകാരം തട്ടിപ്പറി, കൊള്ള മുതലായവയിൽ നി
ന്നുള്ള വരവുകൾ കുറഞ്ഞു മറക്കുടികളെല്ലാം അറക്കു
ടികൾ (ധൎമ്മശീലന്മാർ)പോലെ ക്രൗൎയ്യം കുറഞ്ഞും
ശൌൎയ്യം ക്ഷയിച്ചും വശായിരിക്കുന്നു; കാലത്തിയാ
ളും കണ്ണിയലുന്ന കാളി നൽകിയ ജയത്തിന്നു് ഇ
വൾക്കു നടത്തുവാൻ നേൎന്നിട്ടുള്ള നരബലികൊണ്ടു
തിന്നശേഷമല്ലാതെ നിങ്ങളുടെ കണകൾക്കു ജയം
നൽകുന്നവളല്ല. കളവുചെയ്തു ജീവിതം കഴിക്കുന്ന
നിങ്ങൾക്കു് അയൽവാസികളെപ്പോലെ മദ്യപാനം
ചെയ്തു മദിച്ചുകഴിയേണമെങ്കിൽ കാളിക്കു നേൎന്നിട്ടു
ള്ള നേൎച്ച നടത്തുകതന്നെ വേണം; തങ്ങൾ ഉദ്ദേശി
ച്ചിട്ടുള്ള വൈരികളുടെ തലകളെ തങ്ങൾതന്നെ അ
റുത്തെടുക്കുന്നതല്ലാതെ വിരോധിവൎഗ്ഗക്കാരെക്കുന്നിനോ

ശത്രുവിനിടകൊടുക്കാത്ത വേടരുടെ പഴങ്കുടിയിലുള്ള കുമാരിയെക്കൊണ്ട് ഈ ബലി നടത്തുവിൻ" ഇങ്ങനെ കാളിയുടെ കല്പനകേട്ട വേടന്മാരൊത്തൊരുമിച്ച് ആ കുമാരിയുടെ വിരിച്ചിട്ടിരുന്ന മുടിയെ നെറുകയിൽ നീട്ടിക്കെട്ടി അതിൽ വളഞ്ഞുകോറത്തെറ്റു വെളുത്ത പാമ്പിനെപ്പോലെ കാണത്തക്കവണ്ണം പൊൻനൂൽ ചുററിക്കെട്ടി, വേലിപൊളിച്ച തോട്ടത്തിൽ കടന്നു വിളനശിപ്പിച്ച കാട്ടുപന്നിയുടെ തേററ പറിച്ചെടുത്തു മുടിയിലണിയിച്ചു, കൊടുമ്പുലിയുടെ വായ്പിളർന്ന് പറിച്ചെടുത്ത വെണ്മയേറുന്ന പല്ലുകൾ കോർത്തുണ്ടാക്കിയ താലികെട്ടിച്ച്, വരികളോടും പുള്ളികളോടുംകൂടിയ അതിൻെറ മയക്കിയ (മാർദ്ദവംവരുത്തിയ) തോലുടുപ്പിച്ച്, ഒരു വലിയ വില്ലിനെ ഞാണേററി അമ്പോടുകൂടി അവളുടെ കയ്യിൽ പിടിപ്പിച്ച്, പിരിവുള്ള കലകളോടുകൂടിയ ഒരു മാനിൻെറ മുതുകിലിരുത്തി; മരപ്പാവ, കിളി, മയിൽ, കാട്ടുകോഴി, പന്ത്, കഴഞ്ചിക്കുരു ഇവയെല്ലാം കാളിയുടെ സന്നിധിയിൽ സമർപ്പിച്ചു പുകഴ്ത്തി, കുങ്കുമച്ചാറും സുഗന്ധപ്പൊടിയും നറുഞ്ചാന്തും അവര മുതലായ പൂജാദിയ സാധനങ്ങളും എള്ളുണ്ടയും നിണച്ചോറും പുഷ്പവും ധൂപവും നെൽവിത്തും കയ്യിലേന്തിയ വേടത്തരുണികൾ പിന്തുടർന്ന്, പെരുമ്പറയും ചിന്നവും കൊമ്പും കുഴലും കുടമണിയുംകൊണ്ടുള്ള

വാദ്യം മുഴക്കിക്കൊണ്ടു കാളിയുടെ സന്നിധിയിൽ നിറുത്തി; എല്ലാവരും ആദ്യം നേർച്ച് നടത്തുവാനുള്ള വിശാലമായ ബലിപീഠത്തിന്റെ മുന്നിൽ ചെന്നു വന്ദിച്ചു; പിന്നെ ഹരിണാരൂഢയായ തരുണിയേയും തൊഴുതു.

അതിന്നുശേഷം ശാലിനിയും ബലിപീഠത്തെ വന്ദിക്കുകയും ഉടനെ അവളിൽ ആ ദേവിയുടെ ശക്തിമത്തായ ആവേശമുണ്ടാവുകയും ആ ദിവ്യചൈതന്യത്താൽ, അടിയിണകൾക്കു ഭൂസഞ്ചാരനിമിത്തമുണ്ടായ ദുരവസ്ഥ നീങ്ങുവാനായി കണവനോടുംകൂടി അവിടെ വന്നിരിക്കുന്ന കണ്ണകിയെ അവൾ കണ്ടറിഞ്ഞു് ഇങ്ങനെ പുകഴ്ത്തുകയുംചെയ്തു. "ഇവിടെ ഇരിക്കുന്ന ഇവൾ കൊങ്ങനാട്ടിനേയും പശ്ചിമദേശത്തിനേയും വാഴുന്ന ലക്ഷ്മിയും തമിഴ്ദേശത്തെ വാഴുന്ന ദേവിയുമാണ്. ഇവൾ പൂർവ്വപുണ്യസഞ്ചയത്തിന്റെ അങ്കുരമാണെന്നനുമാനിക്കാം; ഈ ലോകത്തിൽ ഇവൾ മുഴുത്ത മാണിക്കംപോലെ മഹിമയുള്ള ഒരു നാരീരൂപം ധരിച്ചവളാണ്." ഇപ്രകാരം ശാലിനി തന്നെ പുകഴ്ത്തിപ്പറഞ്ഞതു തനിക്കു രസിക്കാത്തതിനാൽ "ജ്ഞാനവൃദ്ധയായ ഇവൾ ആവേശത്താൽ പറഞ്ഞതാണ്" എന്നു കരുതലോടുകൂടി കണ്ണകി നാണിച്ചു തലതാഴ്ത്തി തന്റെ പതിയുടെ പിന്നിലേക്കു മാറി അവളുടെ അറിവില്ലായ്ക

യോത്തു് പുഞ്ചിരിപ്പൂണ്ടു നിന്നു. മുടിയിൽ വെണ്മതിക്കീറും, നിടിലത്തിൽ പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ട നിർന്നിമേഷമായ നേത്രവും, ചെമ്പവിഴത്തിനൊത്ത വായും, ചന്ദ്രികാധവളസ്മിതവും, നീലാഭമായ കണ്ഠവുമുടയവളും ഭീമനായ വാസുകിയെ ഞാണാക്കി മഹാമേരുവിനെ വില്ലാക്കി വളച്ചവളും വിഷോൽഗമനഘോരങ്ങളായ ദന്തങ്ങളെ വഹിക്കുന്ന സർപ്പത്തെ മുലക്കച്ചയാക്കിധരിച്ചു്, വളയണിഞ്ഞ കരത്തിൽ ശൂലമേന്തി, സിംഹത്തോലുടുത്തും ആനത്തോൽ പുതച്ചുമിരിക്കുന്നവളും, ഇടതുകാലിൽ ചിലമ്പും വലതുകാലിൽ വീരത്തണ്ടയും ധ്വനിക്കുംവണ്ണം വാൾപോരിൽ വിജയമാർന്ന നായികയും, ഉടലും തലയും വേറായ വടിവുകൊണ്ടു ബാഹുബലശാലിയായ മഹിഷാസുരന്റെ ശിരസ്സറുത്തു് അതിന്മേൽ കയറിനിന്ന വീരവനിതയും, ദേവമുനിവന്ദ്യയായി അമരി, കുമാരി, ഗൗരി, സമരശാലിനി, ശൂലിനി, നീലി എന്നീ നാമധേയങ്ങൾ കയ്ക്കൊണ്ട വിഷ്ണുസോദരിയും, പരശുഹസ്തയായ് ശ്രീമതിയായ് മൃഗവാഹനയായ് കണ്ധലാഭ്യലങ്കാരമണ്ഡിതയായ പാവയോടു സാദൃശ്യമുള്ളവളും, ബ്രഹ്മവിഷ്ണുമൂർത്തികളാൽ സേവ്യമാനയായി കൗമാരഭാവം കൈക്കൊണ്ടവളുമായ ആ കുമാരീദേവിയും ഈ ശാലിനികൊണ്ട കോലത്തെ ഏററവും അഭിനന്ദിച്ചു.

ഭർഗ്ഗൻതന്നുടെ വാമമമന്നായ
ദുർഗ്ഗാഭഗവതി ബലികൊള്ളുകയിൽ
ചന്ദനവും നാരകവും മാവും
പുന്നയുമഴകിൽ പൂത്തു ചമഞ്ഞു.
എന്നും ചന്ദ്രകലജടമുടിയിൽ
തങ്ങും കാളീസന്നിധിതന്നിൽ
വേങ്ങയുമങ്ങുമിലഞ്ഞിത്തരുവും
തിങ്ങിപ്പൂത്തുസുഗന്ധംവീശി.
അദ്രീന്ദ്രാത്മജനാസോദരികാളിക
തന്നിൽഭക്ത്യാ കരവീരകവും സുര-
പുന്നയുമഴകിൽ പൂത്തു ചമ്പക-
വൃന്ദംവീണാരവമുളവാക്കി.

കുമാരീദേവി പറഞ്ഞു:—

ദുർഗ്ഗാദേവിയുടെ അലങ്കാരമെല്ലാമണിഞ്ഞ ഈ ശാലിനി പൂർവ്വത്തിൽ എന്തു തപസ്സാണോ ചെയ്തു്? ഇവൾ പിറന്ന കുലത്തിലുള്ള ചാപോപജീവികളായ മറവരുടെ കുലംതന്നെ കുലം. ഹേ ദേവി! ഭവതി ആനത്തോൽ പുതച്ച പുലിത്തോലുടുത്തു കാട്ടുപോത്തിൻെറ കരുന്തലമേൽ കരേറി വാനോർ വണങ്ങിനില്പൂ. വേദാന്തവേദ്യയും ഭക്താഭീഷ്ടപ്രദയും നിശ്ചലയുമായ്നിന്നു; ഹരിഹരവിരിഞ്ചന്മാരായ ത്രിമൂർത്തികളുടെ ഹൃദയകമലത്തിൽ അനവരതം ഉജ്ജ്വലിക്കുന്ന ദീപമായ ഭവതി വലയാഞ്ചിതമായ കരത്തിൽ, കരവാളുമായി ചെന്നു മഹാസുരനായ മഹിഷാസുരനെ വെന്നു കൃഷ്ണസാരാധിരൂഢയായ്നി

ന്നു; ഗംഗാധരനായ ഗിരീശന്റെ വാമാർദ്ധമാസ്ഥിക്കു
ന്ന മാഹേശ്വരിയുടെ രൂപം ധരിച്ചു നാന്മറകളാ
ലും സ്തുതിക്കപ്പെടുവാനരുതാത്ത മഹിമാതിശയ
ത്തെ വഹിച്ചു; ശംഖചക്രധാരിണിയും രക്താക്ഷി
യുമായി സിംഹവാഹനാരൂഢയായ്പ്രകാശിച്ചു; ഇ
തെന്തൊരു മായമാണ്. കൊന്നപ്പൂവും തുളസീദള
വും കലർത്തിക്കെട്ടിയ മാലയെ ഉത്തരീയമായണി
ഞ്ഞ് ഒരു പാടത്തക്കവണ്ണം ദേവാസുരയുദ്ധത്തിലാ
ടിയ നൃത്തം ഇവിടെയും ഉണ്ടാകും; ചെമ്പോലത്ത
രിച്ചിലമ്പും തരിവളയും മണിമേഖലയും ധ്വനിക്ക
ത്തക്കവണ്ണം വഞ്ചകന്മാരും പാഴുംപോർക്കുചാവകന്മാ
രുമായ അസുരന്മാരെ സംഹരിപ്പാനായി അവിടെ
പൊയ്ക്കാലിൽ നിന്നാടിയ നൃത്തം ഇവിടെയും ഉണ്ടാ
കും; അപ്പോഴും ആ നൃത്തം കായാമ്പൂമലരൊളിതി
രളും തിരുമേനിയിൽ നാകവാസികളെക്കൊണ്ടു പു
ഷ്പവൃഷ്ടി ചെയ്യിക്കാതിരിക്കയില്ല; മാറ്റലർ മന
ശ്ചാഞ്ചല്യമുള്ളവാകത്തക്ക ബലസമ്പത്തിയുള്ള ഒരു
പുരിയിൽചെന്ന് അപ്രതിഭടനായ വീരൻ അടക്ക
ളത്തിലിറങ്ങേണ്ടിവരുന്നതായാൽ അവന്നു വിജയ
ശ്രീവരണമാലയെ അർപ്പണംചെയ്യുന്നതിന്നു കളി
തിരളും വാളുടയ കാളിയും വേണം; അങ്ങനെ അ
വരും വിജിഗീഷുവിനോടൊരുമിച്ചു ചെല്ലുന്ന ശത്രു
പുരിക്കു സമീപമുള്ള വനത്തിൽനിന്നു 'കാരി' എന്ന

പക്ഷി തന്റെ കഠോരമായ കണ്ഠധ്വനിയാൽ അവൎക്ക് നേരിടാവുന്ന വിപത്തിനെ മുൻകൂറായി അറിവിക്കും; മത്സ്യം വില്ക്കുന്നവരും മുൻകൊണ്ടു കടം കൊടുക്കാറുള്ളയാൽ പിന്നെ മത്സ്യം കൊടുക്കാതെ മടക്കി അയച്ചതായ അവജ്ഞയെ സഹിക്കാത്ത ഒരു മറവൻ ആ നിന്നനിലയിൽതന്നെ അവരോട് വൈരമുളിച്ചു വില്ലെടുത്തുവെന്നിരിക്കിലും തല്ക്കാലം പ്രതിക്രിയക്കൊരുങ്ങി കാലതാമസംവരുത്താതെ, ശത്രുക്കൾ അണിനിരന്നേക്കുമെന്നു കരുതി ഉടൻ അവിടംവിട്ടുപോകുന്നുവെങ്കിൽ തന്റെ സിംഹധ്വജവുമുയൎത്തിക്കൊണ്ടു ദുൎഗ്ഗാദേവിയും അവന്റെ മുമ്പെ പോകുമല്ലൊ.

ശ്രീമതിയായ കിരാതകുമാരി! നിന്റെ പിതാമഹാദ്യന്മാരായ വംശകൎത്താക്കന്മാർ മുൻകാലത്തിൽ കവൎന്നുകൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള ധനരാശികൾ വേൽകടയുന്ന കൊല്ലൻ, ഉടികൊട്ടുന്ന പറയൻ, കവനത്തിലും സ്തോത്രത്തിലും ഗാനത്തിലും നിപുണന്മാരായ വൈണികന്മാർ എന്നിവരുടെ മുറ്റങ്ങളിൽ നിറഞ്ഞുകിടക്കുന്നതു കണ്ടുകൊൾക. മുക്താമുഖമന്ദഹാസിനി! നിന്റെ പൂൎവ്വന്മാർ പരാജയം പാറിയ വൈരികൾ അലറി മുറയിടത്തക്കവണ്ണം അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള ദ്രവ്യസഞ്ചയം മദ്യവിക്രയംചെയ്യുന്നവളുടെയും, ചാരപുരുഷന്റെയും,

പക്ഷിശാസ്ത്രകാരന്റെയും മുററങ്ങളിൽ നിറഞ്ഞുകിടക്കുന്നു. നീലായതനയനെ! നിന്റെ പൂർവ്വന്മാർ മുൻകാലത്തു് അയൽദേശക്കാർ മുറവിളികൂട്ടുംവണ്ണം അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള പശുക്കൂട്ടം കടുത്ത വാക്കും നരച്ചുനീണ്ട താടിയുംപൂണ്ടു വാഴുന്ന കിരാതന്മാരുടെയും വാക്കുകടുത്തും തലനരച്ചുമിരിക്കുന്ന മുതുകിരാതികളുടെയും മുററങ്ങളിൽ കാണാം.

വേടർ പറഞ്ഞു:—

തരണിയുടെ കഠോരകിരണങ്ങൾ ധരണിയിലമരുന്ന ബഹുവിധജീവികളെയും ബാധിക്കാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം തങ്ങൾതന്നെ വഹിച്ചുകൊണ്ടു് അവനോടുകൂടെത്തന്നെ പരിവർത്തനംചെയ്യുന്ന ദിവ്യർഷിഗണത്തിന്റെയും ദേവഗണത്തിന്റെയും അഴലകന്നുപോകുംവണ്ണം വരമരുളുന്ന ദേവിയുടെ അടിമലരിണ ഞങ്ങൾ പണിയുന്നു; ഘാതകന്മാരും കരബലശാലികളുമായ കിരാതന്മാർക്കുണ്ടാകുന്ന വിജയത്തിന്നായി നിന്തിരുവടിക്കു കടപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഈഗളരുധിരധാര കണ്ടുകൊള്ളണമെ. ഇന്ദ്രാദികളായ ദേവന്മാർ അണിമുടികളണച്ചു ചേവടികൾ വണങ്ങുന്ന വാസവനീലമണിസന്നിഭെ! നിനക്കു നമസ്കാരം; കയ്യൂക്കുകൂടുന്ന കാട്ടാളക്കൂട്ടത്തിന്നു നിന്റെ അനുഗ്രഹത്താൽ പകവീട്ടുവാൻ സാധിച്ചതിന്നുവേണ്ടി ചെയ്യുന്നതായ കുരുതിതർപ്പണം നീ ഏററുകൊള്ളെ

ണ്ണമെ. മുൻകാലത്തിൽ ശാർദ്ദൂലവിക്രമികളായ കിരാതന്മാർ തുടിയും പറയും കൊമ്പും മുഴക്കിക്കൊണ്ടു പതിയിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടു മങ്ങിയ ഇരുട്ടു പരന്ന സന്ധ്യാസമയത്തു നിന്നെ വന്നു വലംവെച്ചു കാലിണ തൊട്ടു തൊഴുതു പ്രാർത്ഥിച്ചുനൽകുന്ന ഗളഗളിതരുധിരമയമായ ബലി നീകൈക്കൊള്ളേണമെ.

ഭദ്രകാളിപ്പാട്ട്.

ശങ്കരിമായെ നീലി ജടമൂടി തന്നിൽപ്പാവും
തിങ്കളുംപൂണ്ടവളേ പെരുവഴിപോക്കരെപ്പേരാ-
ങ്കമിട്ടുപഥികരെ പൊരുതുചെയ്തുണ്ടായവനായ്
നിങ്കഴല്പൂകുന്നോരു നരബലികൊള്ളുകമ്മേ!
വിണ്ണവർക്കുളളോരുംവിനയമുണ്ടാകുമ്പോളും
മണ്ണവരാംവിഷമുണ്ടാലുമില്ലതെ വിലയംനാഥേ!
കേളുമേപേർ നാളുംവൃന്ദം കൂട്ടമായ്ത്തുടിമുഴക്കി
മാറവർതമ്മോളൊരു പീഠമാണിപ്പുറത്തെ
കുട്ടരെ ക്രൂരകൃത്യരതെ കണ്ടുടൻ കൊലചെയ്തീടും
വേട്ടുവർ നിന്നെക്കനൽക്കം നരബലികൊള്ളുകമ്മേ!
തെളുകർമ്മക്കിടയിൽ പൂകിലാരണിയിലയെവിട്ടി
യുദ്ധംപെട്ടും ശകടത്തെയും മാതുലൻ വാസുദേവ-
നങ്ങളിയമായം തന്നാലതിവെയ്യോരകാളി!
പെരുവഴിപോക്കർ തമ്മോടുമധനം പറിച്ചുപിന്നെ
പരമേശ്വവിളയിച്ചീടും ശബരർ തന്നിയലുന്നോരു
നരബലി നലമോടെല്ലാൻ കരുണചെയ്യരുതു കമ്മേ!
നാനാമൃഗം നായിൽനിന്നുവാളുന്നോരു
നന്ദഗോപന്നായോരശന്ത്രനിലയമായി

ഖലനാമകിലെന്നോവമന്നയധിതതക്കൻതിങ്ങി
പുണ്യരമ്മഗസ്പൃക്രമടമാളുന്നമന്നൻ പാണ്ഡ്യൻ
തന്നെരെരിപ്പൂക്കൾമാരു സംഗരത്തൂടന്നാകി–
ലന്നവർ രേതപ്പൂരാരുജയമലവന്നരള്ളുകളെ!

പതിമൂന്നാം ഗാഥ.

പുറഞ്ചേരിപ്രവേശം.

കഴിഞ്ഞ ഗാഥയിൽ പറഞ്ഞപ്രകാരം ശാലിനി തന്റെ ആട്ടം സമാപ്തിയാക്കി വേഷമഴിച്ചതിന്നു ശേഷം താപസിശ്രേഷ്ഠയായ കവുന്തിയടികളുടെ സന്നിധാനത്തിൽ ചെന്നു കണ്ണകിയെ നിർദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ടു "കോമളാംഗിയായ ഇവൾ ഈ കഠോരമായ ആതപം സഹിക്കയില്ലെന്നു മാത്രമല്ല കല്ലും കരടുമായി ചുട്ടുപഴുത്തുകിടക്കുന്ന ഈ വനമാർഗ്ഗത്തിൽ ഇവൾ തന്റെ അടിയിണ ഊന്നി നടക്കുകയില്ല; നേരിട്ടുകാണുന്നവരോടെതിർക്കുന്ന കരടി, കൊട്ടംപുറ്റിനെ കുത്തിമറിച്ചു തന്നിലുള്ള ചിതലിനെ തിന്നുകയെന്നുള്ള സ്വഭാവമായ സാഹസകൃത്യം ചെയ്കയില്ല; വരിയൻപുലി തന്റെ നേരിലണഞ്ഞവരെ ബലാല്ക്കാരം കാണിച്ചു വധിക്കയില്ല; പരോപദ്രവികളായ പാമ്പു മുതലായ മറ്റു ദുഷ്ടസത്വങ്ങളും ഒരുത്തരേയും ഹിംസിക്കയില്ല; ഘോരരോഷന്മാരായ പാ

ങ്ങളിലപ്പുത്തമാളുടെ അനിവാൎയ്യമായ ശാസനങ്ങളുടങ്ങി നടന്നുവരികയാൽ എങ്ങും ഒരു ഹിംസയും നടക്കുന്നതല്ല;" എന്നു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ കോവലൻ, "അങ്ങനെ പകൽകാലത്തു ദിനകരകിരണങ്ങൾ സന്താപകരങ്ങളായിരുന്നാലും സൎവ്വശരീരികൾക്കും പരമാഹ്ലാദകരമായ നിശാകരന്റെ കൌമുദീവിലാസപരിലസിതമായ പന്ഥാവിലൂടെ യാനംചെയ്യുന്നതിൽ യാതൊരു പ്രതിബന്ധവും നേരിടുവാനില്ല." എന്നഭിപ്രായപ്പെടുകയും കവുന്തിയടികൾ അതിനെ അനുമോദിക്കയും ചെയ്തു. ക്രൂരശാസനനായ നൃപന്റെ പ്രജകൾ കാരുണ്യശാലിയായ ഒരു നരപതിയെ ലഭിപ്പാനുള്ള കാലം പ്രതീക്ഷിച്ചിരിക്കുംപോലെ ഇവർ ഊഷ്മളമായ ആതപത്തെ അനാദരിച്ചു ശീതളമായ ചന്ദ്രികാവിലാസത്തെയും പ്രതിപാലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കെ ആ പാണ്ഡ്യനൃപന്റെ കുലകൂടസ്ഥനായ കുമുദബാന്ധവൻ നക്ഷത്രമാലാലംകൃതനും മീനദ്ധ്വജാവലിപരിലസിതനുമായി (മീൻ=മിന്നുന്നത്. നക്ഷത്രം=മത്സ്യം) അന്തരിക്ഷത്തിൽ ആവിൎഭവിച്ചു മൃദുശീതളങ്ങളായ കിരണങ്ങളെ പ്രസരിപ്പിച്ചു. അനന്തരം ശാലിനി കണ്ണകിയോട് "മുഗ്ദ്ധേ നിന്റെ കണവൻ നിന്നെ പിരിഞ്ഞിരുന്ന ഇളവേനൽക്കാലത്തു വിരഹതാപം സഹിക്കായ്കയാൽ നക്ഷത്രപംക്തിയൊത്തു തിളങ്ങുന്ന മുക്താഹാരവും

ചന്ദനച്ചാറും മനോജ്ഞമായ മുലത്തടത്തിൽനിന്നു മാറുവാനും, ചന്ദനകിസലയവും പുഷ്പദളങ്ങളും ചെന്തളിർമേനിയിലണയ്ക്കാതിരിപ്പാനും, നാനാപുഷ്പരസങ്ങളും ചെങ്കുഴന്ർപ്പൂപ്പിനാലും (ഇടവിടാതെ മുല്ലമലരണിയുന്ന) പൂമുടിയിലണിയാതിരിപ്പാനും, മലയഗിരിയിൽ മുളച്ചു മധുരാപുരിയിൽ വളർന്നു മഹാകവികളുടെ രസനാങ്കണത്തിൽ പൂത്തു സമുല്ലസിക്കുന്ന മാലേയമാരുതനോടിണങ്ങിയ കുളിർവെണ്ണിലാവൊളി തന്റെ സുകുമാരകളേബരത്തിലേല്ക്കാതിരിപ്പാനും ആശിച്ചിരിക്കെ ഇപ്പോൾ ഈ ചന്ദ്രികയേല്പാനും നീ ആശിച്ചിരിക്കുന്നുവല്ലോ." എന്നു പറഞ്ഞു ഖേദിച്ചു നെടുവീർപ്പിട്ടുംകൊണ്ടു ചെന്നു ശയിച്ചു.

അനന്തരം അവർ യാത്ര തുടർന്നു കുറെ ദൂരം ചെന്നപ്പോൾ അദ്ധ്വശ്രമപരവശയായ കണ്ണകിയോടു കോവലൻ, "ഈ രാത്രിയിൽ നാം പോകുന്ന മാർഗ്ഗത്തിൽ പുലി ഉറുമ്മും; കാലക്കോഴി കൂക്കും; കരടി എതിരിടും; ഇവയെ ഭയപ്പെടാതെ വരിക." എന്നു ധൈര്യപ്പെടുത്തി. ഇവൾക്ക് ഉറക്കം ബാധിച്ചു കണ്ണു മയങ്ങുന്നതിനാലും തളർന്നു കാൽ പകച്ചുനടക്കുന്നതിനാലും അവളുടെ കങ്കണാഞ്ചിതമായ കരപല്ലവംകൊണ്ടു തന്റെ സ്കന്ധത്തെ അവലംബിപ്പിച്ചും അവളുടെ മനോവ്യഥ നീക്കുവാൻ ആ

ഗമാതീതങ്ങളായ പരിശുദ്ധതത്വങ്ങളുടെ ശ്രവണം സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള അടികളുടെ ധൎമ്മോപദേശങ്ങളെ കേൾപ്പിച്ചും, നടന്നെത്തുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ലാത്ത സുദൂരമായ പന്ഥാവിനെ അതിക്രമിച്ചു. വേനലിന്റെ ശക്തിയാൽ വെന്തുകരിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന പരുവക്കാട്ടിൽ കാട്ടുപൂങ്കോഴികൾ കൂകി പ്രഭാതകാലത്തെ അറിയിച്ചതായ മിഥുനമാസാവസാനത്തിലുതിയിൽ ശ്രുതിവാക്യങ്ങളെ നാവുകൊണ്ടുച്ചരിക്കാതെ വീണയിൽ പാഠംചെയ്യുന്ന വിപ്രന്മാരുടെ വസതിക്കരികെയുള്ള ഒരു ക്ഷേത്രത്തിൽ ചെന്നുചേൎന്നു. ആ പ്രഭാതകാലത്തിൽ കവുന്തിയടികളേയും കണ്ണകിയേയും ഒതുക്കവും അടക്കവുമുള്ള ഒരു സ്ഥലത്തിരുത്തി അവിടെയുള്ള വേലി അല്പം തുറന്ന് പ്രഭാതകൃത്യം നടത്തുവാനായി അല്പം ദൂരത്തിൽ കണ്ടതായ ഒരു ജലാശയത്തിൽ ചെന്നു തന്റെ പത്നിയോടുകൂടി വനമാൎഗ്ഗത്തിൽ പ്രയാണംചെയ്തതിനാൽ ശരീരകാന്തി മങ്ങി ഉലയിലൂതുന്ന തുരുത്തിപോലെ ദീൎഘമായി ശ്വാസോച്ഛ്വാസം ചെയ്തു മനഃക്ഷോഭത്തോടെ ഏകാകിയായി അകലെ നില്ക്കുന്ന കോവലനെ കണ്ടു സംശയം ജനിക്കകയാൽ ശങ്കാപരിഹാരത്തിന്നായി "കോവലന്റെ വിരഹം സഹിക്കവയ്യാതെ കാമാഗ്നി പിടിപെട്ടു കഴങ്ങിയ മാധവിയുടെ അന്നത്തെ അവസ്ഥയിൽ നീയും ഇളവേന

ഷ്കാലത്തിൽത്തന്നെ പരവശനായി; അതു കഴിഞ്ഞു മുതുവേനലായപ്പോൾ അസഹ്യമായ ആതപത്താൽ ഉടൽ വാടി മെലിഞ്ഞുകരിഞ്ഞു പരവശനായിരിക്കുന്നു.” എന്നു മാധവീനാമധേയത്തോടുള്ള പ്രതിപത്തിമൂലമോയെന്നു തോന്നുംവണ്ണം ഒരു മാധവീലതാപടലത്തിന്നകമെ ചെന്നുനിന്നിരുന്ന കൌശികബ്രാഹ്മണന്റെ മൊഴികേട്ടു കോവലൻ മന്ദസ്മിതത്തോടെ “നിങ്ങൾ പറഞ്ഞതിന്റെ താല്പൎയ്യം എനിക്കറിയുന്നില്ല.” എന്നു പറഞ്ഞു; കൌശികൻ സംശയം തീൎന്നു കോവലന്റെ സമീപത്തിൽ വന്നു താൻ വന്ന കാൎയ്യം പറഞ്ഞുതുടങ്ങി. “നിന്റെ വേൎപാടിനാൽ മാതാപിതാക്കന്മാരായ പെരുമനാക്കിഴത്തിയും ഇരുനിധിക്കിഴവനും മാണിക്കം പോയ മണിനാഗത്തെപ്പോലെ രാജസ്സും തേജസ്സും ക്ഷയിച്ചു വിവശന്മാരായിരിക്കുന്നു; നിണക്കടുപ്പമുള്ളവരായ ജ്ഞാതിജനം ആത്മാവു വേർപെട്ട ശരീരംപോലെ ചൈതന്യമകന്നു ദുഃഖാബ്ധിയിൽ മുഴുകിയിരിക്കുന്നു; നിന്റെ ജനകനാൽ നിദേശിക്കപ്പെട്ട ആജ്ഞാകരന്മാർ നിന്നെ ആരാഞ്ഞു കൊണ്ടുവരുവാൻ എല്ലാ ദേശങ്ങളിലേക്കും പോയിരിക്കുന്നു; എത്ര ചെറുതായിരുന്നാലും അപ്പൻ നിയോഗിച്ച കാൎയ്യം ചെയ്യുന്നതു് ശ്രേയസ്കരമായിരിക്കുമെന്നതല്ലാതെ ആയാസകരമായിവരുന്നതല്ലെന്നും ശ്രോ

രം എന്നും ദുഃഖപ്രദമാണെന്നും കരുതി രാമൻ ദുർഗ്ഗമമായ വനത്തിന്നു പോയപ്പോൾ അയോദ്ധ്യാപുരവാസികൾ വിവശന്മാരായതുപോലെ പുകഴാർന്ന പുകാറിലെ പൌരന്മാരഖിലരും പരാധീനഹൃദയന്മാരായിരിക്കുന്നു; തൻെറ കാമലേഖത്തെ പ്രിയതമൻ അനാദരിച്ചുപറഞ്ഞതിനെ വസന്തമാലയുടെ മുഖത്തിൽനിന്നു കേട്ടു മനംകലങ്ങിയ മാധവി തൻെറ ഏഴുനിലമാളികയുടെ നാലാംനിലയിലുള്ള ഒരു മഞ്ചത്തിന്മേൽ മയങ്ങിക്കിടക്കുന്നു; അവളുടെ പരിതാപകരമായ നില കേട്ടറിഞ്ഞു ഞാനവിടെ ചെന്നു. അവൾ എന്നെ കണ്ടു പാരവശ്യത്തോടെ, 'ഞാൻ നിൻെറ പാദങ്ങളിൽ നമസ്കരിക്കുന്നു; എൻെറ ഈ സങ്കടം തീർത്തു രക്ഷിക്കണം' എന്നു പറഞ്ഞ് അവളുടെ ഹസ്താക്ഷരത്തിലെഴുതിയ ഈ കാല നിങ്ങൾക്കു തരുവാനായി എന്നെ ഏല്പിച്ചു; ഞാൻ അതും വാങ്ങി ഉടൻ പുറപ്പെട്ടു പല ദേശങ്ങളിലും സഞ്ചരിച്ച് ഒരുവഴിക്കും നിങ്ങളെ കാണായ്കയാൽ ഈ വനമാർഗ്ഗത്തിലൂടെ വന്ന് ഈവഴിക്കരികിലിരുന്നതാണ്." ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു മാധവിയുടെ മടക്കോല കയ്യിൽ കൊടുത്തു. കോവലൻ അതു വാങ്ങി അതിന്മേൽ താൻ രസിച്ചിരുന്ന കാലത്തു കുറുനിരകളിൽ പൂശിയിരുന്ന സുഗന്ധതൈലത്തിൻെറ മണം വീശുന്നതായറിഞ്ഞ് അതിനെ കൈവിട്ടു

വൻ മനസ്സു വരാതെ മടക്ക നിവൎത്തി വായിച്ചു; അത് ഇപ്രകാരമായിരുന്നു;

“തരുണിയോടു ചെന്നു പറകവെ” എന്ന മട്ട്.

വീണുചേവടിത്താർ തൊഴുന്നവൻ
വാണുകൊള്ളുന്ന ദിക്കിനെ നോക്കി ഞാൻ
ഉത്തമമാകുമറിവും ഗുണങ്ങളും
മാനവും ചേൎന്നുവാഴും മനോഹര!
വൃദ്ധരാമസ്മദ്വും മാതാപിതാക്കളെ
ശ്രദ്ധാപൂൎവ്വം പരിചരിച്ചീടാതെ
ശുദ്ധവംശജയായ സതിയോടും
ബദ്ധവേഗം പുറപ്പെട്ടു രാത്രിയിൽ
പത്തനംവിട്ടു പോകയാലെന്തൊന്നു
പാറിയെന്നറിയുന്നില്ല ഞാനഹോ!
ഇങ്ങിവളെത്താനാണോ പിഴച്ചിതെ.
നിംഗിതത്തിൽ വിശങ്കവിക്കയാൽ
മങ്ങിമാനസംതിങ്ങും വിഷാദത്താൽ
ഇംഗമാമുഴലേറെ സഹിക്കാറായ്.
നാരിയാരിയാത ഞാൻ പിഴചെയ്യാവും
സാരമല്ലെന്നു കണ്ടുപൊറുക്കണം.
പാരമാലസ്യം ചേൎന്നെനിക്കുള്ളു
നേരായിട്ടല്ല കാന്തേ കൃപാനിധേ!
ആകയാലിങ്ങുള്ളമവിടെക്കം.
ആഗസ്സുളളതെല്ലാംതള്ളവേണമേ

മുൻ എഴാംഗാഥയിൽ “ഗംഗയെ പുണൎന്നാകിലും” എന്നും “മങ്കമാൎക്കുള്ള ചാരിത്ര്യവൈഭവം” എന്നും താൻ ഗാനംചെയ്തതിന്നു ഇപ്പോൾ ഇതിൽ

"ഗുണവംശജയായ സതി" എന്നു പ്രയോഗിച്ചതിനാൽ തന്റെ അപരാധം തീൎന്നിരിക്കുന്നുവെന്നും "വൃദ്ധരായേവും മാതാപിതാക്കളെ" എന്നതിൽ അവൎക്കു നിൎമ്മൂലം മരണം നേരിടുവാനും തന്നിമിത്തം പാവനമായ കുലത്തിനു ദുൎയ്യശസ്സുണ്ടാകുമെന്നും "പാരമാലസ്യം ചേരുന്നൊന്നിക്കുള്ള നേരമായിട്ടുള്ളകാണ്മൂ" എന്നതിൽ തന്റെ മരണത്തെയും അതിനാൽ കോവലനുണ്ടാകാവുന്ന ദുൎയ്യശസ്സിനേയും കരുതേണമെന്നും സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള പദ്യപംക്തിയിലെ താല്പൎയ്യം ഗ്രഹിക്കയാൽ കോവലൻ തൽക്ഷണം മോഹിക്കയും പിന്നീടു സ്വാസ്ഥ്യനായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. "അവൾ ഒരപരാധവും ചെയ്തിട്ടില്ല; ഇതിൽ അപരാധി ഞാൻതന്നെയാണു്; ഈ മാലയിലെഴുതിയ വാചകവും അൎത്ഥവും എന്റെ അച്ഛനുംകൂടെ സംബന്ധപ്പെടുന്നതാണു്" എന്നു ബോദ്ധ്യം വന്ന കോവലൻ, "കൌശിക! എന്റെ മാതാപിതാക്കന്മാരുടെ പാവനങ്ങളായ പാദകമലങ്ങൾക്കായി ആ ദിക്കു നോക്കി ഞാൻ നമസ്കാരംചെയ്യുന്നു; ഈ മാല അവൎക്കും കാണിച്ചു് എന്റെ നിമിത്തം അവൎക്കു സംഭവിച്ചിട്ടുള്ള ആധി തീൎത്തു് അവരെ ആശ്വസിപ്പിപ്പാനായി താമസിയാതെ ചെല്ലുക." എന്നു പറഞ്ഞു് ആ ബ്രഹ്മചാരിയുടെ പക്കൽ മാലയും കൊടുത്തയച്ചു കണ്ണകിയും കവുന്തിയടികളും ഇരിക്കുന്നേടത്തേക്കു ചെന്നു.

അവിടെ കോവലൻ അസുരന്മാരോടെതിൎത്തു പൊരുതിയ ദുൎഗ്ഗാദേവിയുടെ രൂപത്തെ സ്തുതിച്ചുംകൊണ്ടു തപ്പുകൊട്ടി പാടുന്ന ഗായകന്മാരൊന്നിച്ചു വീണയെടുത്തു ശ്രുതികൂട്ടിശ്ശരിപ്പെടുത്തി താളശ്രുതികഠം പിഴയ്ക്കാതെ വായിച്ചതിന്നുശേഷം അവരോട്, "ഇവിടെനിന്നു മധുരയ്ക്കു് എത്ര കാതം അകലമുണ്ടെന്നു പറയുവിൻ" എന്നു ചോദിക്കയും അവർ, "അകിൽ, ചന്ദനം, കുങ്കുമപ്പൂ, കസ്തൂരി, പച്ചപ്പുഴു എന്നീ സുഗന്ധദ്രവ്യങ്ങഠം ചേൎത്തുണ്ടാക്കിയ ദിവ്യപരിമളരസം മേനിയിലണിഞ്ഞു്, മധുവുതിൎന്ന മണംവീശുന്ന ചെങ്കഴണി ചെമ്പകം മുതലായ പൂമാലകഠംകൊണ്ടലംകരിച്ചു്, മുല്ല, മല്ലി, മാലതി തുടങ്ങിയ പൂക്കഠം പരത്തിയ പൎയ്യങ്കത്തിന്മേൽ അടക്കമുയിൽനിന്നുണ്ടാകുന്ന ഷറാവു മുതലായതിന്റേയും പരന്ന പണ്യവീഥിയിൽനിന്നു പലഹാരവ്യാപാരികഠം നിരന്തരം പാകംചെയ്യുന്ന ഭക്ഷ്യങ്ങളുടേയും തരുണീതരുണന്മാർ കേശവസ്ത്രാദികളിലേക്കായി ഉപയോഗിക്കുന്ന അകിൽപുകയുടേയും അദ്ധ്വരശാലകളിൽനിന്നുത്ഭവിക്കുന്ന ആഹുതിയുടേയും പരിമളം നുകൎന്നും, അമരാധിപനാൽ ആമുക്തമായ മുക്താഹാരം പൂണ്ടു കൂടലർകാലനായി വിളങ്ങുന്ന പാണ്ടിയന്റെ അരമനയിലുള്ള അമേയമായ ദിവ്യഗന്ധപൂരത്താൽ സൎവ്വാംഗസുരഭിലതയമിയന്നും, സം

വല്പുലവന്മാരാൽ തത്താദൃശഗുണപ്രതിപാദനപൂൎവ്വകം വൎണ്ണിക്കപ്പെട്ടും, വിലസുകയാൽ മലയമാരുതനെപ്പോലും മാനഭംഗത്തിന്നു പാത്രമാക്കുന്ന മധുരാമാരുതൻ വീശുന്നതു കാൺക. അതിനാൽ ശ്രീമത്തായ ആ പാണ്ഡ്യനഗരം അധികദൂരത്തിലല്ല; അവൎക്കു താണനിലയിലുള്ളവർ അവിടെ ചെന്നാലും അവർ അനാദരിക്കയില്ല." എന്നുത്തരം പറകയും ചെയ്തതിന്നുശേഷം കോവലനും കൂട്ടുകാരും അന്നു് അവിടെ തങ്ങി പതിവുപ്രകാരം പുലർകാലെ പുറപ്പെട്ടു.

സംഹാരമൂൎത്തിയായ ദുൎഗ്ഗാദേവിയുടെ ആലയത്തിലും പുകഴ്പെരുകുന്ന മന്നവന്റെ അരമനയിലും ദിനാന്ത്യപത്തിലുള്ള പ്രഭാതവാദ്യദ്ധ്വനിയും, ബ്രാഹ്മണരുടെ അദ്ധ്യയനശാലകൾതോറും സ്വരഭേദംവരാതെ വിധിപൂൎവ്വകമായുള്ള വേദഘോഷവും, താപസന്മാരുടെ മന്ത്രോച്ചാരണധ്വനിയും, അപരാജിതനായ നൃപവീരനാൽ സമ്മാനിക്കപ്പെട്ട കൃപാണികൾ തങ്ങടെ വീരധൎമ്മത്തിന്നനുരൂപമായി പ്രയോഗിക്കുന്ന മുരജാദിവാദ്യനിധാനവും, വൈരിവീരരെ പോൎക്കളത്തിൽ ജയിച്ചു പിടിച്ചടക്കിക്കൊണ്ടുവന്ന കരിവരന്മാരുടെ ഗൎജ്ജിതവും, അരണ്യത്തിൽനിന്നടുത്തകാലത്തു കൊണ്ടുവന്ന മത്തമാതംഗങ്ങളുടെ ഗംഭീരനിനാദവും, പന്തികൾതോ

റും നില്ക്കുന്ന പടക്കുതിരകൾ രണകൗതൂഹലംപൂണ്ടു പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന ഹ്രേഷിതവും, അന്ത്യയാമത്തിൽ വേളാളന്മാർ വയലുകൾതോറും മുഴക്കുന്ന തടാരിപ്പറയുടെ നാദവും ഏകീകരിച്ചു കാർകണ്ട കടലിൻമുഴക്കമെന്നുള്ള ശങ്ക ജനിപ്പിച്ചിരുന്നതിനാൽ മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന മനഃശ്ശല്യമെല്ലാം നീങ്ങി; കരയിൽ പുറംഭാഗത്തു കരവകം, കൊന്ന്, വേങ്ങ, ചെറുപുന്ന, മഞ്ചാടി, മരുത്, ചെമ്പകം, പാതിരി മുതലായ പാദപങ്ങളിടതിങ്ങി പൂത്തുനില്ക്കുന്നതു പൂന്തുകിലായും, ഉൾഭാഗത്തു കുരുക്കത്തിമുല്ല, ചെമ്മുല്ല, കാക്ക, മല്ലിക, നറുന്താളി, കുടകപ്പാല മുതലായ പല വള്ളികളും ചെടികളും നിറഞ്ഞു പടർന്നു പൂത്തുനില്ക്കുന്നതിനാൽ കടിപ്രദേശത്തിൽ കാഞ്ചി അണിഞ്ഞതുതായും, വൃക്ഷലതാദികൾ വളർന്നു പൂത്തുനില്ക്കുന്നതും ഒഴുക്കിന്നുമദ്ധ്യേ ഏറാറവും പരന്നുയർന്നു കിടക്കുന്നതുമായ തെളിഞ്ഞ മണൽക്കുന്നുകൾ ചുണ്ണമണിഞ്ഞ മുലയിണയായും, കരയിൽ നില്ക്കുന്ന മുരുക്കുമരങ്ങളിൽനിന്നു കൊഴിഞ്ഞ കുസുമങ്ങൾ അധരങ്ങളായും, അരുവികൾ വഴിയായൊഴുകിവന്നു ചേരുന്ന മുല്ലമലർ അലങ്കാരമായും, വിലങ്ങനെ മറിഞ്ഞു പാഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന കരുമത്സ്യങ്ങൾ കണ്ണുകളായും, ഇരുകരയോരങ്ങളിലും അലകളടിച്ചു നീക്കാതെ തങ്ങിനില്ക്കുന്ന മലർനിര പുരികുന്തലാ

യും, ജനോപകാരകമാംവണ്ണം പല പൊരുളും ഉൽപാദിപ്പിച്ചനുഭവിപ്പിച്ചും അത്യന്തം അനുകൂലഗതിയോടും, കവിവരന്മാരുടെ നാവിന്നലങ്കാരമായി, ആശ്രയിച്ചവർക്കളവില്ലാതാനന്ദം നൽകുന്ന മഹാലക്ഷ്മിയായ്, 'വൈഗ'യെന്നു പേരായ പാണ്ഡ്യന്മാരുടെ കുലവനിത കണ്ണകിക്കു വരുവാൻപോകുന്ന ദുഃഖത്തെ മുൻകൂറായറിഞ്ഞതുപോലെ തന്നെക്കൊണ്ടു പൂജിച്ചവർക്ക് പുണ്യഫലങ്ങളെ ദാനംചെയ്യുന്ന നറുമ്പൂക്കളാകുന്ന വസനത്താൽ തന്റെ അംഗം മുഴുവനും മൂടി തന്നിൽ നിറഞ്ഞൊഴുകുന്ന നീരിനെ പുറത്തു കാണിച്ചില്ലെന്നാൽ അതു കണ്ടു സന്താപിച്ചേക്കുമെന്നു കരുതി അന്തർഗ്ഗതത്തിലടക്കുകയാൽ "ഇതു ജലമയമല്ല പുഷ്പമാണ്" എന്നു കരുതി എല്ലാ സ്ത്രീപുരുഷന്മാരാലും വന്ദനംചെയ്യപ്പെടുന്നതും കഴുക്കോലിനു നിലയില്ലാത്തവിധം അഗാധവും യാത്രക്കാരായ അനേകം ജനങ്ങളെ അശ്വമുഖങ്ങളും ഗജമുഖങ്ങളും സിംഹമുഖങ്ങളും ആയ പലതരം ഓടങ്ങളിൽ മറുകരയ്ക്കു കടത്തിവിടുന്നതും സർവ്വസാധാരണാവൃതമായ ഘട്ടത്തിൽ ചെല്ലാതെ അതിനടുത്തുള്ള മറ്റൊരു കടവിൽചെന്ന് ഒരു കെട്ടുമരത്തിൽ (മൂന്നു ചെറിയ മരത്തടികൾ അണച്ചു പാണ്ടിപോലെ കെട്ടിയ ഒരു ജലയാനം. ഇത് പൂർവ്വതീരത്തിൽ മത്സ്യോപജീവികൾ ഇപ്പോഴും ഉപയോഗിച്ചുവരുന്നുണ്ട്.) കയറി നറുമ

ലർനിരത്തിങ്ങുന്ന തരുലതകൾ നിറഞ്ഞുള്ള ദക്ഷിണതീരത്തിലണഞ്ഞു ജനബാഹുല്യം കുറഞ്ഞ ഒരു ഭാഗത്തു ചെന്നുചേൎന്ന്, ദേവന്മാരുടെ സാന്നിദ്ധ്യത്തോടു കൂടിയ ഹാലാസ്യക്ഷേത്രസങ്കേതത്തിന്നു പ്രദക്ഷിണമായ്പ്പോകുന്നതു ശ്രേയസ്കരമാണെന്നുള്ള ബോധത്താൽ കണ്ടകവനാവൃതമായ കിടങ്ങിന്നു പുറമെ നടന്നുകൊണ്ട് അതിലുള്ള കമലനീലോല്പലകുമുദങ്ങൾ കണ്ണകിക്കും കോവലന്നും വരുവാൻപോകുന്ന വിയോഗദുഃഖം തങ്ങൾ തിട്ടമായറിഞ്ഞിരിക്കുന്നതുപോലെ ഭ്രമരധ്വനിയാൽ രോദിക്കയും മകരന്ദസ്രുതിയാൽ കണ്ണുനീർ പൊഴിക്കയും തരംഗകമ്പനത്താൽ വിറക്കുകയും ചെയ്യുന്നതും, മാററലർ നടുങ്ങുംവണ്ണം പുറമതിലിന്റെ ഗോപുരത്തിൽ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുള്ള കൊടികൾ, "നിങ്ങൾ ഈ നഗരത്തിൽ വരേണ്ട; കഴിഞ്ഞുപോകുവിൻ" എന്നുള്ള ഹസ്തമുദ്ര ഇവരുടെ നേരെ കാണിക്കുന്നവിധം കാററിനാലിളകുന്നതും കണ്ടുകൊണ്ട്, നീർപക്ഷികൾ നിറഞ്ഞു നേത്രാനന്ദകരങ്ങളായ തടാകങ്ങളും, വിളനിലങ്ങളും, ചോലകളും, തെങ്ങ്, കവുങ്ങ്, വാഴ മുതലായ ഫലവൃക്ഷങ്ങളും അനേകം തണ്ണീർപന്തൽകളും ചേൎന്നു വിളങ്ങുന്നതും ആ പുരാതന പട്ടണത്തിന്നു പുറത്തുള്ളതും ധൎമ്മനിഷ്ഠന്മാരായ തപോധനന്മാരൊഴികെ മററാരും വാസംചെയ്യാറില്ലാത്തതു

മായ ഒരു ഗ്രാമത്തിൽ] ഉദ്ദിഷ്ടകാൎയ്യപരതന്ത്രന്മാരായി ചെന്നുചേൎന്നു.

പതിനാലാം ഗാഥ.

ഗ്രാമാന്തരകാൎയ്യ.

കോവലനും മററുള്ളവരും തങ്ങൾ എത്തിച്ചേൎന്ന നാട്ടുപുറത്തുള്ള ജലാശയങ്ങളിലും തോട്ടങ്ങളിലും നെൽക്കതിർ ചാഞ്ഞുനില്ക്കുന്ന വയൽകളിലും കുടികൊള്ളുന്ന പക്ഷികൾ ഉറക്കമുണൎന്നു ശബ്ദിച്ചുതുടങ്ങി; രാത്രിയുടെ പിന്നും പ്രഭാതത്തിന്റെ മുമ്പുമായ ആ സമയത്തു സരസ്സുകളിലുള്ള കമലമുകുളങ്ങളെ കരസമ്പൎക്കത്താൽ വികസിതങ്ങളാക്കിത്തീൎത്ത സൎവ്വവന്ദ്യനായ ദിവാകരന്റെ മണ്ഡലം വൈരിഭൂപാലന്മാരുടെ മസ്തകങ്ങൾ നടുങ്ങുംവണ്ണം കരവാൾ ചുഴററുന്ന പാണ്ഡ്യനെപ്പോലെ പ്രതാപഭരിതമായുദിച്ചുയൎന്നു ദേശങ്ങളെ ഉണൎത്തി; ഫാലലോചനനായ പരമേശ്വരന്റെയും, ഗരുഡധ്വജനായ വിഷ്ണുവിന്റെയും, ഹലായുധനായ ബലഭദ്രന്റെയും, കുക്കുടധ്വജനായ സുബ്രഹ്മണ്യന്റെയും

ക്ഷേത്രങ്ങളിലും, ഗൃഹസ്ഥധൎമ്മികളുടേയും * സന്യാസികളുടേയും ‡ വീരതപവും അതിന്റെ ധൎമ്മങ്ങളും പ്രകാശിക്കുന്ന രാജാക്കന്മാരുടേയും സദനങ്ങളിൽ യഥായോഗ്യം മാഹാത്മ്യമേറിയ പ്രഭാതത്തെ പ്രഖ്യാപനംചെയ്യുന്ന ശംഖമദ്ദളകാഹളധ്വനികൾ മുഴങ്ങി. കോവലൻ കവുന്തി അടികളെ വണങ്ങി സ്തുതിച്ച്, "തപോധനേ! ധൎമ്മഭ്രഷ്ടന്മാരുടെ വൃത്തി കൈക്കൊണ്ടുള്ള ഞാൻ പേശലാംഗിയായ ഇവൾക്കു ഭയം ജനിക്കത്തക്കവണ്ണം മുമ്പു സ്വപ്നത്തിൽപോലും നിനയ്ക്കാത്ത ദേശത്തിൽ വന്നു പെരുവഴിനടന്നു ചുററിത്തിരിഞ്ഞു മൂഢനായ്ത്തീൎന്നിരിക്കുന്നു; ഈ മഹാനഗരത്തിലുള്ള വൈശ്യന്മാരോട് എന്റെ

---

* പതിവ്രതയായ പത്നിയോടുകൂടി ഗൃഹത്തിലിരിക്കുന്നവൻ ഗൃഹസ്ഥൻ—ഇവന്റെ ധൎമ്മങ്ങൾ—മററു മൂന്നാശ്രമികൾ, പിതൃക്കൾ, ദേവന്മാർ, മുനികൾ, അതിഥികൾ, ബന്ധുക്കൾ മുതലായവരെ പൂജിക്കുക, യജ്ഞംചെയ്ക, സുശീലനും കാരുണികനുമായിരിക്കുക മുതലായവയാകുന്നു

‡ പാമ്പു പടമൊഴിച്ചുകളയുംപോലെ ബാഹ്യമായും ആന്തരമായുമുള്ള ബന്ധങ്ങളെ പരിത്യജിച്ചു ജിതേന്ദ്രിയനായിരിക്കുന്നവൻ സന്യാസി—ഇവന്റെ ധൎമ്മങ്ങൾ—ചൎയ്യ, ക്രിയാ, യോഗം, ജ്ഞാനം. ചൎയ്യ=ഭിക്ഷാടനം മുതലായതു്. ക്രിയാ=പൂജ മുതലായതു്. യോഗം=യമം, നിയമം, ആസനം പ്രാണായാമം, പ്രത്യാഹാരം, ധ്യാനം, ധാരണം, സമാധി ഇങ്ങനെ അഷ്ടാംഗം.

ന്നുകണ്ടാവസ്ഥയറിയിച്ചു മടങ്ങിവരുവോളം "ഇവൾക്കു ദുഃഖം നേരിടാതെ കാത്തുകൊള്ളണം" എന്നു പറവാനാലോചിച്ചുകൊണ്ടു് "ഇവൾ ഭവൽപാദശരണയാണു്; ഇവൾക്കിനി വല്ല ദുഃഖവുമുണ്ടോ?" എന്നു പറഞ്ഞു കൈകൂപ്പി.

അടികൾ പറഞ്ഞു:—"പൂർവ്വജന്മത്തിൽ ഏറ്റവും പുണ്യകർമ്മം ചെയ്തിട്ടുള്ള നീ അല്പം ദുഷ്കർമ്മവുംകൂടി ചെയ്തു പോയതിനാൽ ബന്ധുജനത്തെയും പിതൃാർജ്ജിതമായ ധനസമ്പത്തിയേയും ഉപേക്ഷിച്ചു ഭാര്യാമാത്രസഹായനായി സങ്കടപ്പെടുന്നു; യാതൊരുത്തനും യാതൊരു ജീവിയേയും പീഡിപ്പിക്കാതിരിപ്പിൻ; പരപീഡനത്തിന്റെ ഫലം ദുഃഖമാണു്." എന്നു ധർമ്മജ്ഞന്മാരായ മഹാത്മാക്കൾ യുക്തിയുക്തമായി നാവാകുന്ന കോലിനാൽ വായാകുന്ന പറയടിച്ചു മുഴക്കിയാലും സുകൃതം ക്ഷയിച്ചവർ അതിനെ ഗണ്യമാക്കാതെ വീണ്ടും ചെയ്യുന്ന ദുഷ്കൃതത്തിന്റെ ഫലമനുഭവിക്കുമ്പോൾ തങ്ങടെ അജ്ഞതമൂലം ഏറ്റവും അശക്തന്മാരായി നശിച്ചു പോകുന്നു; വിജ്ഞേയങ്ങളായ വിഷയങ്ങളെ ഗ്രഹിച്ച വിബുധന്മാർ അനിവാര്യങ്ങളായ ദുഷ്കർമ്മഫലങ്ങളനുഭവിക്കേണ്ടിവരുമ്പോൾ അതിങ്കൽ അനുശോചിച്ചുകൊണ്ടലസന്മാരാകാതെ സ്വകർമ്മഫലമെന്നു കരുതിക്കൊള്ളും. അർത്ഥകാമങ്ങൾ അല്പ

മായ സുഖത്തിന്റെ ഫലമായി അനല്പമാകുന്ന ദുഃഖത്തെ ഉളവാക്കുന്നു. ധൎമ്മം അല്പമായ ദുഃഖത്തിന്റെ ഫലമായി അനല്പമായ സുഖത്തെ നല്കുന്നു. അതായത്—സ്ത്രീസംയോഗം സാധിപ്പാനുദ്യമിക്കുന്നതും ദുഃഖം; പിന്നീടു വിയോഗം വരുമ്പോഴും ദുഃഖം; സംയോഗവിയോഗങ്ങളുടെ ദീൎഘതയിൽ അനംഗനാലുള്ള താപം നേരിടുന്നതും ദുഃഖം; ഇങ്ങനെ കാമം സൎവ്വഥാ ദുഃഖപ്രദമെന്നേ വരുന്നുള്ളു; അൎത്ഥസമ്പാദനത്തിന്നായുള്ള പ്രയത്നവും ദുഃഖം; അതിനു നാശം വരുന്നതായാൽ അതും ദുഃഖം; ഇതു രണ്ടിനും നേരിടുന്ന കാലവൈകല്യത്താൽ അവയുടെ പരിണാമത്തിങ്കലുള്ള ജിജ്ഞാസയും ദുഃഖം; ഇങ്ങനെ അൎത്ഥവും സൎവ്വഥാ ദുഃഖപ്രദമെന്നേ വരുന്നുള്ളു. അതിനാൽ അൎത്ഥകാമങ്ങളിൽനിന്നു ജന്യമായ സകലദുഃഖവും കാമിനീസക്തന്മാരായി മോഹിച്ചുഴലുന്നവരെ മാത്രമല്ലാതെ ബന്ധം നീങ്ങി ഏകാന്തവാസംചെയ്യുന്ന മനീഷികളെ ബാധിക്കുന്നതല്ല; ഇങ്ങനെയുള്ള ദുഃഖത്തെ സുഖഭാവനയോടെ കൈക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നവർ അൎത്ഥകാമജന്യങ്ങളായ താപങ്ങളാലുഴലുകയെന്നുള്ളതു് ഇക്കാലത്തു മാത്രമല്ല; നീ തന്നെയുമല്ല; ഇതിന്നുമുൻപും അനേകം പേരുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. പിതൃനിയോഗംമൂലം പതിസമേതനായി വനവാസംചെ

ള്ളപ്പോഴും അവളുടെ വിരഹത്താൽ ദുഃഖിച്ചവൻ
വേദത്തിന്നാധാരഭൂതനായ വിധിയെ ഭയന്നവ
നാണെന്നു ലോകം മുഴുവനും അറിഞ്ഞിരിക്കെ നീ
അറിവീലയോ? അതു ലോകപ്രസിദ്ധമായ പുരാണ
കഥയല്ലേ? നളൻ മുന്നം പുഷ്കരനോട ചൂതിൽ
തോറ്റു ഭൂമിയും രാജ്യാധികാരവും വെടിഞ്ഞു ഭാൎയ്യാ
സമേതം ഘോരമായ കാനനത്തിൽ പുക്കുഴലു
മ്പോഴും മറെറാന്നിന്മേൽ ആശ ജനിച്ചതുകൊണ്ടല്ല
അവളെ പിരിഞ്ഞുപോയതു്; അവളും ഏകാകി
നിയായ്ത്തീൎന്നതിനാൽ ഉഴച്ചു പോകുന്നവളല്ല; എ
ങ്കിലും കൊടുങ്കാററിൽ ചുഴിതളിൽ ഉറങ്ങിക്കിടക്കു
മ്പോഴും ഉപേക്ഷിച്ചുപോയതു ജന്മാന്തരപാപപരി
ണാമമല്ലാതെ അവരും വല്ല പിഴയും ചെയ്തിട്ടു
ണ്ടോ? ഇവരിൽ ഒന്നാമൻ ദേവോത്തമനും രണ്ടാ
മൻ നരോത്തമനുമല്ലേ? ഇങ്ങനെ പല ആധിക്കും
പാത്രമായിരിക്കയാൽ നീ അവരോടു തുല്യനെന്നി
രിക്കിലും ഒരു കാൎയ്യത്തിൽ നീ അവരെക്കാളും മേന്മ
യുള്ളവനാണ്; എന്തെന്നാൽ നിന്റെ പ്രേയസി
നിന്നെ പിരിയാതെ വാഴുന്നുവല്ലോ. ഇനി ഇങ്ങ
നെ അഴൽ പിണഞ്ഞുഴലാതെ നഗരത്തിൽ ചെ
ന്നു ജാപകനിഷ്ഠ ചെയ്തുകൊണ്ടിരിപ്പാൻ തക്കതായ
ഒരു നിലയം ഇന്നുതന്നെ നോക്കിക്കണ്ടുവരിക" എ
ന്നു പറഞ്ഞു.

ഇതുകേട്ട കോവലൻ വേലിക്കകമെയുള്ള പുറകാട്ടിന്നുൾഭാഗമായി നഗരത്തെ ചുററി നിരാഴത്തോടും പരപ്പോടും കിടക്കുന്ന കിടങ്ങിലേക്ക് ആനക്കൂട്ടത്തിന്നുപോവാനായി കല്ലുപടുത്തിറക്കീട്ടുള്ള തെരുവിൽ കൂടെ ഉന്നതമായ കോട്ടവാതിൽ കാക്കുന്ന ഖഡ്ഗപാണികളായ യവനന്മാരാൽ ശങ്കിക്കപ്പെടാതെ അകത്തു കടന്ന് അനർഘങ്ങളായ മണിഭൂഷണങ്ങൾ സംഭരിച്ചിട്ടുള്ള സഹസ്രാക്ഷന്റെ ആഭരണപ്പെട്ടകം തുറന്നുവെച്ചതുപോലെ വിളങ്ങുന്ന പ്രാകാരവലയത്തോടുകൂടിയ അകനഗരത്തിൽ ചെന്നു. കൊടുതായ കോടക്കാററടിച്ചു മേടകളിൽ നിറുത്തിട്ടുള്ള കൊടികൾ പറിഞ്ഞു വീഴുന്ന ഈ ആഷാഢമാസത്തിൽ ആ നഗരത്തിലുള്ള വേശ്യകൾ സമ്പന്നന്മാരായ തങ്ങടെ കാമുകന്മാരോടൊത്തു പൂർണ്ണമായി പ്രവഹിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന വൈഗയാററിൽ വിചിത്രങ്ങളായ ബോട്ടുകളിലും തോണികളിലും കയറിയും പെരുമുളന്തുണ്ടുകളെ തഴവി നീന്തിയും ഉയന്നു പരന്ന തൂമണൽ നിരന്നുള്ള പുളിനങ്ങളിലേക്ക ചെന്നു ജലക്രീഡ ചെയ്യുന്നു; ഇന്ദീവരം കമലം മുല്ല എന്നീ പ്രസൂനങ്ങളെ കൊണ്ടകളിൽ (മുടിക്കെട്ടുകളിൽ) തിരുകിച്ചൂടി മല്ലികപ്പൂവും ചെങ്കഴനീർപ്പൂവിൻമൊട്ടുകളും ചേർത്തുകെട്ടിയ കൊണ്ടമാലയും കൊരക്കയിൽ (പാണ്ഡ്യരാജധാ

നി—ഇതിന്നരികെയുള്ള കടലിൽ ഉയൎന്നതരം മുത്തു ലഭിക്കുന്നു). വിളഞ്ഞ പെരുമുത്തുകളാൽ നിൎമ്മിച്ച ഹാരവും കണ്ഠത്തിലണിഞ്ഞും, സൎവ്വാംഗം മലയജപങ്കലേപനമാചരിച്ചും, നഗരത്തിന്നു സമീപം സ്വൎണ്ണക്കൊടികളിളങ്ങുന്ന ലവന്തികോദ്യാനത്തിൽവിനോദിക്കുന്നു; ഇങ്ങനെ ജലക്രീഡയും ഉദ്യാനലീലയുംകൊണ്ടു തങ്ങടെ കാമുകന്മാൎക്കു സംതൃപ്തി നൽകിയ വാരാംഗനകൾ അവരോടൊത്തു മടങ്ങിവന്നു നിലാമുററങ്ങളിലുള്ള കുസുമതല്പങ്ങളിന്മേൽ കൌതുഹലംപൂണ്ടു വിശ്രമിക്കുന്നു. ചുവന്ന പട്ടുപ്പുടവയുടുത്തു ചികുരഭാരത്തിൽ ചെങ്കടമ്പപ്പൂവും പാണ്ടിയൻറെ ചെറുമലയിലുണ്ടാകിയ നറുകൈതപ്പൂവും ചൂടി, കൊങ്കത്തടങ്ങളിൽ കുങ്കുമനിറമാൎന്ന ചന്ദനം പൂശി സുഗന്ധച്ചൂൎണ്ണവുമണിഞ്ഞു ചെങ്കൊടിവേലിപ്പൂതൊടുത്തു പവിഴത്തുണ്ടുകളിടചേൎത്തു രചിച്ച കൊണ്ടമാല ചാൎത്തി, പൎവ്വതപക്ഷച്ഛേദിയായ പാകശാസനന്നു പ്രദൎശിപ്പിപ്പാൻ വൎഷാകാലമന്നവൻ മന്ദമാരുതനോടുകൂടി വരുന്ന കാലവും, ശില്പശാസ്ത്രവിദഗ്ദ്ധന്മാരാൽ മനോഹരമായൊരു നിൎമ്മിക്കപ്പെട്ട മേഘമണ്ഡലവ്യാപികളായ മാടങ്ങളിൽ കപ്പൽമാൎഗ്ഗമായുന്നിറങ്ങിയ അകിൽ വിറക് കത്തിച്ച മത്സ്യാകാരങ്ങളായ ദ്വാരവിശേഷങ്ങളോടുകൂടിയ വാതായനങ്ങളെ ബന്ധിച്ചു കാ

മുകന്മാരോടുകൂടി ശീതബാധ പോക്കി വരുന്ന കളിക്കാലവും, തരുണീതരുണന്മാർ വരാന്തകളിലിരുന്ന് ഇളവെയിൽ കായുവാൻ തക്കവണ്ണം മരീചിമാലാമേദുരിതമായ ദിവസകരമണ്ഡലം ദക്ഷിണായനത്തിൽ വരുന്നതും ശാരദപയോധരങ്ങൾ നഭോമണ്ഡലത്തിൽ നിന്നു കാണുന്നതുമായ ശരല്കാലവും മറെറവിടത്തിലുണ്ട്? അത്രയുമല്ല കിഴക്കൻ ദിക്കിലുള്ള തൊണ്ടി (ചോഴവംശീയന്മാരുടെ വസതി) നഗരത്തിലെ ഓരോ നാട്ടുരാജാക്കന്മാർ തിറ (രാജഭോഗം) കല്കിയ അകിൽ ചന്ദനം കർപ്പൂരം മുതലായ സുഗന്ധദ്രവ്യങ്ങളെ വെവ്വേറായി വഹിച്ചിരുന്ന പടവുകളെ നദീമാൎഗ്ഗമായി നയിപ്പാൻ സഹായിക്കുന്ന കൊണ്ടൽക്കാറെറന്ന സഖാവോടുകൂടി പാണ്ഡ്യന്റെ മധുരാപുരിപൂകി കാമദേവന്റെ കാൎമ്മുകത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ള വിജയോത്സവം കൊണ്ടാടുമാറുള്ളതും, ഫാല്ഗുനമാസാന്തംവരെക്കുമുള്ളതും ഉത്തരഹേമന്തമെന്നുകൂടെ പ്രസിദ്ധിയുള്ളതുമായ ശിശിരകാലമഹിപതി മറെറവിടെയുണ്ട്? മലർനിരയണിയും മാധവിക്കാക്കമിയലും വണ്ണം കാവും കാനനവും പൂക്കളാൽ നിറഞ്ഞു പാണ്ടിയന്റെ അഗസ്ത്യകൂടോത്ഭൂതനായ ദക്ഷിണപവനനോട് കൂടെ ആ മന്നവന്റെ നഗരങ്ങളിൽ പ്രവേശിച്ചു കാമിനീകളേയും തങ്ങടെ പ്രിയജനത്തെ

തഴവിമത്തവൃമാറാക്കും മനോഹരനായ ഇളവേനലാ കംമനനാവൻ മറെറവിടെയുണ്ടു? ഇപ്രകാരം പെൺകൊടികൾ തങ്ങടെ കാമുകന്മാരോടുംകൂടി അതാതു സുഖഭോഗങ്ങളിൽ ആസക്തചിത്തകളായി വൎഷാകാലത്തെയും പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയെന്നുള്ള അസ്വാസ്ഥ്യത്തിൽനിന്നു വിമുക്തകളായി.

കളങ്ങളും കരിണികളും ചേൎന്ന കലയാനത്തലവനാൽ നയിക്കപ്പെടുന്ന കുഞ്ജരയൂഥങ്ങൾ, കണ്ടു കരൾ നടുങ്ങുംവണ്ണം കടുംവെയിൽ പടൎന്നു മലനാട്ടിലുള്ള കാടെങ്ങും തീപ്പററിയെരിയുംപോലെ കഠോരമായ ഉഷ്ണാവുളവാക്കി നിസ്സപത്നം വാണിരുന്ന വേനലാകുന്ന നരവരൻ തനിക്കെഴുന്നരുളത്തക്കതായ മററു ഭൂഭാഗങ്ങളിലേക്കു മാറിച്ചെല്ലുവാനൊരുങ്ങിയിരിക്കുന്ന ഒടുവിലത്തെ ദിവസം രഥം, അന്തോളം, ശിബിക എന്നിവയെല്ലാം പുറമെ രാജകീയോദ്യാനത്തിൽ രാജാവിനൊപ്പം മെയ്യോടുമെയ്യണച്ചു വിനോദിച്ചിരുന്നു സുഖിക്കുവാനുള്ള അനുവാദവും കൈവളസ്സഞ്ചി (വെററിലസ്സഞ്ചി) ചാമരം ഉടവാൾ എന്നീ വിരുതുകളും ലഭിച്ചിരിക്കുകയാൽ ആബിരസമ്പത്തിനൊരുനാളും ഭംഗം വരുത്താതെ നാൾതോറും പുതിയ പുരുഷന്മാരോടിണങ്ങി അവരുടെ സംഭോഗത്താലുണ്ടായ ശ്രമം നീങ്ങി മദം ജനിപ്പാൻ പരിചാരികമാർ പൊൻകിണ്ടികളിലേ

ന്തിയിരിക്കുന്നതും കണ്ണിനും നാവിനും രുചിക്കാത്ത കള്ളുമായ മദ്യം കുടിച്ച വീണ്ടും മയങ്ങിയ കൺപോളകളിൽ മറഞ്ഞ മിഴികളെ പുഷ്പദളങ്ങളിൽ മറഞ്ഞ തങ്ങടെ വജ്ജികളെന്നു കരുതി വന്നെത്ത മത്തഭൃംഗപംക്തിയെ അവരണിഞ്ഞിരുന്ന മാലകളറുത്തെടുത്തു് അവകൊണ്ടടിച്ചകറ്റുവാൻ കരുതുകയും ആലസ്യംമൂലം അവ കയ്യിൽനിന്നുവഴുതിപ്പോകയും ചെയ്തു് അവയില്ലാതെതടുത്തു കൊള്ളുകയാൽ മുന്പു വിരഹകാലത്തിൽ പുഞ്ചിരിപ്പൂവിതളിടാത്ത ചോരിവായിൽ ഇളമുത്തുപോലുള്ള ദന്തങ്ങൾകൊണ്ടു രമണന്മാരെ ദംശിച്ച അപരാധം അവിസ്മൃതമായിരുന്നതിനാൽ അതിനെപ്പറ്റി പറയുവാൻ കരുതിയിരുന്ന ആശയങ്ങൾ വെളിപ്പെടുത്തുവാൻ വഹിയാതെ ഇടറിപ്പോയതുമൂലം, ശ്രോതാക്കൾക്കു പരിഹാസജനകമായ വചനവും, ചെങ്കഴുനീർപ്പൂവിന്റെ നിരിൽ പടിഞ്ഞു കിടക്കുന്ന കീഴിതൾക്കൊത്ത മീനായതലോചനങ്ങളിൽ ആരുണ്യവ്യാപ്തിയും, കലച്ച വില്ലിനൊടൊപ്പം വളഞ്ഞ പുരികക്കൊടിയും, ചെറുതിലകമണിഞ്ഞതും ഘർമ്മബിന്ദുക്കളുൽഗമിച്ചുമിരിക്കുന്ന നിടിലത്തടവുമിണങ്ങിയ മടവാർമണികളാൽ വിലസുന്ന വീഥികളും, അവരുടെ ഭാവഭേദം നീങ്ങി യഥാസ്ഥിതിയെ പ്രാപിച്ച കാണ്മാൻ കൊതിച്ച വികലമാനസന്മാരായ് മേവു

ന്ന സമ്പന്നന്മാരായ കുലീനന്മാക്കെന്നപോലെ മഹിതരും കാക്കും മഹേന്ദ്രന്മാക്കും സ്പൃഹണീയങ്ങളായിരിക്കുന്നു. ജനങ്ങളും അരചന്റെ ആജ്ഞാബലത്താൽ ചുട്ടമൺചുമക്കുക * യെന്നുള്ള അപരാധം ബാധിക്കാത്ത വസതികളിൽ സന്തുഷ്ടിപൂണ്ടു വാഴുന്നു. താളനിണ്ണയത്തോടെ പിഴവരാത്ത വിധത്തിലാടുന്ന വേത്തിയൽ പൊതുവിയലെന്ന രണ്ടു പ്രദശനങ്ങളും, എട്ടുപ്രകാരത്തിലുള്ള വരിക്കൂത്തുകളും, താളങ്ങളും, തുക്കുകളും, ഇവയ്ക്കിണങ്ങിയ മദ്ദളം, ഉടുക്ക്, ഇടക്ക, സല്ലിക എന്നീ നാലു ചമ്മവാദ്യങ്ങളും, ഗ്രഹിച്ചും നില്പിലും നടപ്പിലും ഇരിപ്പിലും കിടപ്പിലുമായുള്ള നാലു വക അഭിനയത്തിലും സപ്തസ്വരസ്ഥാനങ്ങളിലും നൈപുണ്യം ലഭിച്ചുമിരിക്കുന്ന തലക്കോൽ വഹിച്ചവരും, വാദം പാടുന്നതിൽ വൈദഗ്ദ്ധ്യമുള്ളവരും, തലപ്പാട്ടും ഇടപ്പാട്ടും പാടുന്നവർ, എന്നീ നാലുവഗ്ഗക്കാരുൾപ്പെടെയുള്ള സകല വേശ്യകളും തങ്ങടെ നൃത്തഗീതാദികളിലുള്ള നൈപുണ്യത്തിനനുസരിച്ചു നാളൊന്നുക്ക് ഒരു കഴഞ്ചു മുതൽ ആയിരത്തെട്ടു കഴഞ്ചുവരെ തൂക്കമുള്ള സ്വണ്ണം തങ്ങളെ കാമിച്ചു വരുന്ന പുരുഷന്മാർ നൽകേണമെന്ന നിയമം വിടാ

* കഴിക്കാറാതിന്നു ഏഴു ചെങ്കൽ ചുമപ്പിച്ചു നഗരപ്രദക്ഷിണം ചെയ്യിച്ചു പുറത്താക്കുക

ത്തെ അടുത്തു കൂടുന്ന കാമിജനങ്ങളുടെ അകക്കാമ്പിൽ അല്ലലുളവാക്കി, അപ്സരസ്സദൃശികളായ തങ്ങളുടെ കടാക്ഷവലയിലകപ്പെടുന്ന താപസന്മാരായാലും, വിരിഞ്ഞ പുഷ്പങ്ങൾതോറും ചെന്നു മധുപാനം ചെയ്തു പിന്നീടു തിരിഞ്ഞു നോക്കാതെ മടങ്ങുന്ന വണ്ടുകളെപ്പോലെ ഒരിടത്തും തങ്ങാതെ പുതിയ പുതിയ ഓരോന്നിനെ പുണർന്നുകൊണ്ടുഴലുന്ന വിടന്മാരായാലും, കാമലീലാസുഖത്തെ ഇതംപ്രഥമമായി അനുഭവിപ്പാൻ തുനിഞ്ഞൊരുങ്ങിയ അനഭിജ്ഞന്മാരായാലും, അവരുടെ വിത്തവിനയാദികൾ മന്ദീഭവിക്കത്തക്കവണ്ണം വശമാക്കി നാൾതോറും സംഭോഗപാരവശ്യസുഖത്തോടെ നിദ്ര ചെയ്യിച്ചു വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കത്തക്ക പാടവത്തോടും, സുഭാഷിതങ്ങളെ അവഗണിച്ചുകൊണ്ടുള്ള വാങ്മാധുര്യത്തോടും ചതുഷ്ഷഷ്ടികലാജ്ഞാനത്തോടും കൂടിയ അവിവാഹിതവേശ്യാജനാവസതികളായ വീഥികളും രമണീയങ്ങൾ തന്നെ.

കരുവാന്മാരുടെ പണി, ധനുർന്നിർമ്മാണം, രഥങ്ങൾക്കുള്ള രത്നസ്തൂപികൾ, കവചങ്ങൾ, മണിമയങ്ങളായ ആനത്തോട്ടികൾ, ചർമ്മമയങ്ങളായ കച്ചുറകൾ, രോഗഹരങ്ങളായ അരപ്പട്ടകൾ, അരവളയങ്ങൾ, വെൺചാമരങ്ങൾ, പന്നിമുഖപ്പരിചകൾ, തോൽവാറുകൾ, തോൽപരിചകൾ, വന്യ

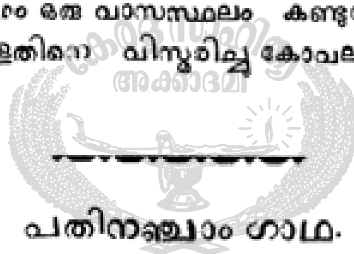
വസ്ത്രചിത്രിതങ്ങളായ പരിചകൾ, അയസ്സലാകകൾ, ചെമ്പുപണികൾ, വെങ്കലപ്പണികൾ, കയറുപിരിക്കൽ, നാനാരൂപഹാരനിൎമ്മാണം, ഈൎച്ചവാൾ മുതലായ ആയുധപ്പണികൾ, ദന്തപ്പണികൾ, ധൂപദ്രവ്യനിൎമ്മാണം, പലവക ചാന്തുകളുടെ കൂട്ടുകൾ, മാല്യവിശേഷനിൎമ്മാണം, ഇവയെല്ലാം ഇന്നിന്നതുകൊണ്ടുള്ള ഉപയോഗം ഇന്നിന്നതെന്നറിവാൻ കഴിയാത്തവിധം അപരിമിതമായി തീൎന്നു ധനവാന്മാൎക്കുപോലും സ്പൃഹണീയങ്ങളായ ആപണങ്ങൾ എല്ലാ ജനങ്ങളുടെയും ഹൃദയത്തെ ആകൎഷിക്കുന്നു. പ്രമാണപ്രോക്തങ്ങളായ കാകപാദം, കളങ്കം, ബിന്ദു, രേഖയെന്നീനാലുകറകൾ നീങ്ങി എട്ടുപട്ടം, ആറുകോടി, ധാര, ശുദ്ധി, നീരോട്ടം എന്നീ അഞ്ചു ഗുണങ്ങളോടും ശുക്ലരക്തപീതകൃഷ്ണവൎണ്ണങ്ങളാൽ ഗ്രാഹ്യങ്ങളായ ബ്രാഹ്മണാദി നാലു വൎണ്ണഭേദത്തോടും ഇന്ദ്രചാപസന്നിഭമായ രശ്മിയോടും കൂടിയ വൈരമണിഭേദങ്ങളും, രേഖ, ധാര, കാൎക്കശ്യം എന്ന മൂന്നു ദോഷങ്ങളില്ലാതെ സ്നിഗ്ദ്ധതയും സൌമ്യമായ കാന്തിപ്രസാരവുമുള്ള മരതകമണിവിശേഷങ്ങളും പത്മം, നീലം, കുവിന്ദം, പടിതം ഇങ്ങനെ നാലു ജാതി മാണിക്കവൎഗ്ഗവും പൂയനക്ഷത്രത്തിന്റെ ആകാരത്തിൽ പൊൻകട്ടിപോലെ തിളങ്ങുന്ന പുഷ്യരാഗവൎഗ്ഗവും, സൂൎയ്യപ്രഭമെന്നും മ

ധൂമ്രത്തിന്റെ പ്രതിമമെന്നും വ്യവഹരിക്കപ്പെടുന്ന വൈഡൂര്യവൎണ്ണവും, ഇതുകളിന്നു തെളിമ വരുത്തിയ വിധത്തിലുള്ള നീലരത്നവിശേഷങ്ങളും, രക്തപീതവൎണ്ണങ്ങളാൽ മിശ്രിതമായ ഗോമേദകജാതിയും, ഒരു വൎണ്ണത്തിലുത്ഭവിച്ച മാണിക്യം, പുഷ്യരാഗം, നീലം, ഗോമേദകം, വൈഡൂര്യമെന്ന അഞ്ചുവൎണ്ണത്തിന്റെയും ശോഭകൊള്ളുന്ന മണികളും, കാററിൽനിന്നും കല്ലിൽനിന്നും മണ്ണിൽനിന്നും തീയിൽനിന്നും ഉണ്ടായി അവറ്റിലുള്ള ദോഷങ്ങൾ അണുപോലും പിന്നെയാതെ തെളിമ കലൎന്ന കാന്തിയോടും ശുക്രസോമന്മാരെപ്പോലെ ധവളവും അംഗാരകനെപ്പോലെ ലോഹിതവുമായ ആൎദ്രപ്രഭയോടെ ഗോളാകാരമായ മുക്താവൎണ്ണവും, ഉത്ഭവത്തിൽതന്നെ ഇരുളും കല്ലിടുക്കിലിറങ്ങിപ്പോയതിനാലുള്ള മുടക്കം, വളവും പിരിവുമെന്നീവിധം കറകളില്ലാതെ ശുദ്ധരക്തവൎണ്ണമായി തെററന്നുയൎന്ന നീണ്ട കൊടിപ്പവിഴവൎണ്ണവും ഇവയുടെ ഉല്പത്തി മുതൽ ഗുണസമ്പത്തിവരെക്കുമുണ്ടാകാവുന്ന ഭേദങ്ങളെ ഗ്രഹിക്കുന്നതിൽ വിദഗ്ദ്ധന്മാരായ വണിഗ്വരന്മാരാൽ സംഭരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കയാൽ എത്രയും വിശേഷമായി വ്യാപാരം നടക്കുന്നതും ചോരണമെന്നു ഒരു കാലത്തും ആരും കണ്ടിട്ടില്ലാത്തതുമായ രത്നവ്യാപാരവീഥിയും രമ്യമായിരിക്ക

ന്നു. ജാംബൂനദം, ജാതരൂപം, ശുകപത്രം, ഹാടകം, എന്നീ നാലു സംജ്ഞകൊണ്ടു പ്രസിദ്ധങ്ങളായ സ്വൎണ്ണഭേദങ്ങൾ ഏതേതു ശാലകളിൽ ഏതേതു ജാതിയാണുള്ളതെന്നറിയുന്നതിനുള്ള ആയാസമൊഴിക്കത്തക്കവണ്ണം ഇന്നേടത്തു് ഇന്നജാതിപ്പൊന്നുണ്ടെന്നറിയിപ്പാൻ അവിടവിടെ കൊടികൾ നാട്ടി പരിഷ്കരിച്ചിട്ടുള്ള സ്വൎണ്ണവ്യാപാരശാലകളും, പഞ്ഞികൊണ്ടും എലിരോമംകൊണ്ടും പട്ടുകൊണ്ടും നിൎമ്മിച്ചിരിക്കുന്ന ഏറ്റവും നേരിയ ചരക്കുകൾ നൂറുക്കണക്കായി അടുക്കി നിറച്ചുവെച്ചിട്ടുള്ള വസ്ത്രവ്യാപാരശാലകളും, തൂക്കുവാൻ വെള്ളിക്കോലും അളക്കുവാൻ പറയും, മരക്കാലും കൈക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന തരകുകാർ നിന്നേടത്തു നില്ക്കാതെ എപ്പോഴും ഓടി നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കത്തക്കവണ്ണം മുളകുപൊതികളും അടയ്ക്കക്കെട്ടുകളും ഇടിഎടുപ്പാനുള്ള മററു സാമാനക്കെട്ടുകളും ഈരെട്ടു കുലവൎഗ്ഗവും * കുമിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന കുലവ്യാപാരവീഥിയും, ബ്രാഹ്മണൻ, ക്ഷത്രിയൻ, വാണികൻ, വേളാളൻ എന്ന നാലു വൎണ്ണങ്ങളും വെവ്വേറെ വാസംചെയ്യുന്ന തെരുവുകളും, മൂന്നും

* നെല്ലു്, പുല്ലു് — ളെ ധാന്യം, വരക്, തിന, ചാമ, ചോളം, തോര, കോറ, ഇവ എട്ടും എള്ളു്, കൊള്ളു്, പയറു്, ഉഴുന്നു്, അവര, കടല, ഇവര, തുവര ഇവയെല്ലാംകൂടി കുലം പതിനാറു്.

നാലുംകൂടിയ മാൎഗ്ഗസന്ധികളും, കോവിലങ്ങാടിയും, ബലികൊള്ളുന്ന കാവുകളും, രഥവീഥികളുമെന്നീ ഭാഗങ്ങളിൽ ആകാശമദ്ധ്യത്തിൽ ദ്രുതഗതിയിൽ പോകുന്ന ആദിത്യന്റെ കഠോരകിരണങ്ങൾ നിലത്തു പതിക്കാത്തവിധം പുത്തൻ പുത്തനായുയൎത്തിക്കെട്ടീട്ടുള്ള ചെറുതും വലുതുമായ പതാകകളാകുന്ന പന്തലിൻകീഴിൽ മന്നോൎവരന്റെ മഹാനഗരിയെ ചുറ്റിനടന്നുകണ്ടു കൌതുഹലംകൊണ്ടു താൻ കരുതി വന്നപ്രകാരം ഒരു വാസസ്ഥലം കണ്ടുനിശ്ചയിക്കേണമെന്നുള്ളതിനെ വിസ്മരിച്ചു കോവലൻ മടങ്ങിപ്പോന്നു.

പതിനഞ്ചാം ഗാഥ.

ശരണാഗതി.

തങ്ങടെ ഭൂമിയിൽ നാനാരൂപങ്ങളായ സമ്പത്തുകളും വിളഞ്ഞുണ്ടാകത്തക്ക നിലയിൽ ധൎമ്മത്തെ നടത്തിവരുന്ന പാണ്ഡ്യഭൂപന്മാരുടെ പുകഴ് പെരുകുന്ന ആജ്ഞാശക്തിക്കും പ്രജാരക്ഷയ്ക്കും സേനാബലത്തിനുമുള്ള വൈശിഷ്ട്യം ഒരു കാലത്തും വിട്ടുമാറി പോയതായി അറിവില്ലാത്ത മധുരാനഗരി

യെ കണ്ടു കോവലൻ ആ നഗരത്തിന്റെ പരിപാവനസ്ഥിതിയെ അന്യന്മാൎക്കുപദേശിക്കുന്ന വേദിയന്മാർ വാസംചെയ്യുന്നതും പുറമതിൽ ചുററിലുമുള്ളതുമായ പുരാതനഗ്രാമത്തിൽ തപോധനന്മാരിരുന്നരുളുന്ന ആലയത്തിൽ ചെന്നു നിർദ്ദോഷമായ ആ നഗരത്തിന്റെ മഹിമയെ കവുന്തിയടികളോടു പറയുമ്പോൾ 'തലച്ചെങ്കാട്' * എന്ന ഗ്രാമത്തിലെ നിവാസിയും നാലുവേദങ്ങളുമോതി നിപുണനെന്നു കീൎത്തിലഭിച്ച വേദജ്ഞോത്തമനുമായ മാടലനെന്ന വേദിയൻ അഗസ്ത്യപ്രവാസമായ സഹ്യപൎവ്വതത്തെ വലംവെച്ചു കുമരിയാററിൽ യഥാവിധി തീൎത്ഥമാടി തന്റെ കുഡുംബങ്ങളിരിക്കുന്നേടത്തേക്കു മടങ്ങിവരുമ്പോൾ അദ്ധ്വശ്രമശമനത്തിന്നായി കവുന്തിയടികളിരിക്കുന്ന ആലയത്തിൽ ചെല്ലുകയും കോവലൻ അരികെ ചെന്നു വണങ്ങുകയും ചെയ്തപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു:

ചോഴൻ കരികാലൻ കൊടുത്ത നൎത്തകീതിലകസ്ഥാനമൂലം മേന്മയും പ്രസിദ്ധിയുമുള്ള മഹിളാമണിയായ മാധവി തനിക്കനുരൂപിയായ ഒരു ബാലികയെ പ്രസവിച്ചു ബാലായു കഴിഞ്ഞതിന്നുശേഷം ചിത്രാവതി മുതലായ വൃദ്ധവേശ്യാജനം, 'മാധവിയു

* കാവിരിപട്ടണത്തിന്നു തെക്കുപടിഞ്ഞാറായി നാലു നാഴിക ദൂരത്തിലുള്ളതു".

ടെ മകൾക്കു നാമകരണം ചെയ്യണം' എന്നു സന്തോഷാവഹമായ വാക്യം കേട്ടു, മുൻകാലത്തു പെരുങ്കടലിൽ ഇരുളടഞ്ഞ ഒരു രാത്രിയിൽ താൻ കയറിയിരുന്ന മരക്കലം ഉടഞ്ഞുപോകയാൽ നമ്മുടെ പൂർവ്വപിതാമഹൻ മുൻജന്മത്തിൽ പുണ്യവും ദാനധർമ്മങ്ങളും ചെയ്തിരുന്നതിനാൽ ഒരേടത്തും തനിക്കപനയം നേരിടാതെ ആ കടലിൽത്തന്നെ ഏതാനും നാൾ നീന്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ഒരു ദേവി ആവിർഭവിച്ച്, 'ഈ ദ്വീപിലുള്ളവരെ രാക്ഷസർ ബാധിക്കാത്തവിധം മഹേന്ദ്രാജ്ഞയാൽ കാത്തുരക്ഷിച്ചുവരുന്ന ഞാൻ നിന്റെ ദുഃഖംകണ്ട് അതിൽനിന്നു രക്ഷപ്പെടുത്തുവാൻ വന്നിരിക്കയാണ്; ഇനി ഭയപ്പെടേണ്ട; എന്റെ നാമധേയം 'മണിമേഖല'യെന്നാണ്; എന്റെ സഹായമില്ലെങ്കിലും നീ മുമ്പുചെയ്ത സുകൃതസഞ്ചയം നിന്നെ വിട്ടൊഴിയുന്നതല്ല; ആകയാൽ നീ ഈ കടലിൽനിന്നു കരേറുക;' എന്നരുൾചെയ്തു തന്റെ വിദ്യാശക്തിയാൽ ഒരു മണൽത്തിട്ടിൽ കരേറ്റി ആടൽതീർത്ത നമ്മുടെ കുലദൈവത്തിന്റെ പേർ വിളിക്കുവിൻ' എന്നു പറയുകയും അനേകം ഗണികമാർകൂടി 'മണിമേഖല' എന്നു നാമകരണംചെയ്തു നരപതിയേയും നഗരത്തെയും വാഴ്ത്തുകയുംചെയ്തു ആ ദിവസത്തിൽ നീ മാധവിയോടുംകൂടി വിപ്രന്മാർക്കു കനകവർഷം ചെയ്തുകൊ

ണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ മോക്ഷസാധനമായ ജ്ഞാനത്തിന്നു നിലയനമായ ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ തന്റെ മുമ്പിൽ ഉഗ്നഗാത്രനായി കാൽ തളൎന്നു വടിയൂന്നി നടന്നുകൊണ്ടു ദാനം വാങ്ങുവാനൊരുങ്ങിവരികയായിരുന്നു; നിഷാദികൾ കീഴടങ്ങാതെ നാലുപാടും ഭ്രമിച്ചുനോക്കിക്കൊണ്ടു മദവേഗത്തോടുകൂടി വരുന്ന ഒരു ഗജം കോപാന്ധനായി ആ ബ്രാഹ്മണനെ പിടികൂടി; ആ സമയം അദ്ദേഹത്തെ വിടുവിപ്പാനായി ആനയോടു ഒത്തുകൊണ്ടെടുത്തു് അതിന്റെ കയ്യിൽനിന്നു് അന്തണനെ വേർപെടുത്തിയ അവസരത്തിൽ നീ അതിന്റെ കയ്യിലകപ്പെട്ടു; ഉടനെ പരുത്ത തുമ്പിക്കരത്തിന്റെ ബന്ധമൊഴിച്ചു കൊമ്പുകൾക്കിടയിലൊതുങ്ങി അവയിൽ ചവിട്ടിക്കേറി നീലപൎവ്വതാഗ്രത്തിൽ വാഴുന്ന വിദ്യാധരനെന്നപോലെ അതിന്റെ കഴുത്തിലിരുന്നു് അടക്കുവാനരുതാത്ത മദത്തെ അടക്കിയ കൃപാലുവായ വീര! താൻ വളൎത്തിയ കീരി തന്റെ കുട്ടിക്കു കാവലായിരിക്കെ അതിനെ വന്നണഞ്ഞ ഒരു സൎപ്പത്തെ കടിച്ചു ഖണ്ഡിച്ചു രക്തംപുരണ്ട മുഖത്തോടെ തന്റെ വരവിനെ പ്രതീക്ഷിച്ചു ദ്വാരദേശത്തിൽ നിന്നിരുന്നതിനാൽ ഇതു തന്റെ ശിശുവിനെ ഹിംസിച്ചതായിരിക്കേണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു കയ്യരിവാളാൽ അതിനെ വധിച്ചു ഒരു ബ്രാഹ്മണി ഉത്തരദേശത്തിലേക്കു ഗംഗാസ്നാനത്തിന്നാ

യി പോകുന്ന തന്റെ പതിയെ അനുഗമിക്കയാൽ അവൻ അവളെ നിഷേധിച്ച്, "നിന്നോടിണങ്ങി ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തിൽ വാഴുന്നതിന്ന് ഇനി ഞാൻ കരുക്കമില്ല; അതിനാൽ സംസ്കൃതഭാഷയിലെഴുതിയ

'അപരീക്ഷ്യ ന കർത്തവ്യം കർത്തവ്യം സുപരീക്ഷിതം
ന ചേൽ ഭവതി സന്താപോ ബ്രാഹ്മണ്യാനകുലാദ്യഥാ'

ഈ പദ്യത്തിന്റെ അർത്ഥമറിയുന്ന ബുധന്മാരുടെ വശം ഈ കാലകൊടുക്കുക" എന്നു പറഞ്ഞു അവൻ പോയപ്പോൾ വണിക്പഥങ്ങളിലും പ്രഭുക്കന്മാരുടെ മേടകളിലും സാധാരണന്മാരുടെ സദനങ്ങളിലും കയറിയിറങ്ങി ദുഷ്കരമായി വരുത്തുക ഫലം നേടുവിൻ എന്നു വിളിച്ചുപറയുന്ന ആ മഹാബ്രാഹ്മണിയെ വിളിച്ചുവരുത്തി "ഇങ്ങനെയുഴലുവാൻ തക്കവണ്ണം എന്തൊരു സങ്കടമാണ് നിങ്ങൾക്കു നേരിട്ടിരിക്കുന്നത്? ഈ പറഞ്ഞതെന്താണ്?" എന്നു നീ ചോദ്യംചെയ്തപ്പോൾ അവൾ, "ഞാൻ ഒരു കൊലചെയ്കതിനാൽ എന്നെ പിരിഞ്ഞുപോയ പതിയെ കാണാതെ അഴൽപ്പൂണ്ടുഴന്നു നടക്കുകയാണ്; മഹിതമായ സുഭാഷിതമെഴുതീട്ടുള്ള ഈ കാലവാങ്ങി കൈപ്പുണമായി കുറെ ദ്രവ്യംതന്ന്, പൊറുക്കവയ്യാത്ത എന്റെ സന്താപത്തെ ഒഴിക്കണം" എന്നപേക്ഷിച്ചകാലത്ത്, "അഞ്ചാതിരിക്കുക; നിന്റെ സങ്കടം ഞാൻതന്നെ തീർക്കാം; ഏതുമേ വ്യഥ പോക്കുക" എന്നു പറഞ്ഞ് അപ്പോൾത്തന്നെ ധർമ്മശാസ്ത്രത്തിൽ

വിധിച്ചവണ്ണം ആ ബ്രാഹ്മണിക്കുള്ള കൊലപാതകം തീൎത്തുക ദാനങ്ങളും നടത്തിച്ച ദുഃഖത്തിന്ന് അവളെ പിരിഞ്ഞുപോയ ഭൎത്താവിനോടുകൂടെ യോജിപ്പിച്ചുവെച്ച അനശ്വരങ്ങളായ നാനാധനങ്ങളും കൈപ്പണവും കൊടുത്തു യാഗവും ചെയ്യിച്ച ധനപതിയായ ദാതാവേ! ഒരു സാദ്ധ്വിയുടെമേൽ കാപട്യം ചുമത്തുവാനായി അവളുടെ നായകനോടു കള്ളസ്സാക്ഷി പറഞ്ഞതിനാൽ

1 യതിവേഷം തന്നിൽ മാൎഗ്ഗലോകരെ
ചതിച്ചു ദുൎമ്മാൎഗ്ഗമിയന്നുകൊള്ളുവോൻ.
2 പതിക്കു വിശ്വാസം വരുത്തുവാൻമാത്രം
ഛലം ചെയ്തു വശീകരിക്കും പുംശ്ചലി
3 പെരുത്തു വിശ്വസിച്ചഖിലശക്തിയും
കൊടുത്തരച്ചനെ ചതിച്ചിടും മന്ത്രി
4 മുറ്റുവേട്ടുള്ള കമനിയെ വിട്ടു
പരസ്ത്രീയോടൊത്തു രമിക്കും പുരുഷൻ
5 പരദ്രവ്യത്തിനെ ഹരിച്ചു കൈതവ-
മുരച്ചു ശുദ്ധത നടിച്ചിരുന്നവൻ
6 ഉണ്ണെല്ലാം മന്നരെ സ്തുതിച്ചുടൻ നേരിൽ
കണ്ണകലന്യത്ര ദുഷിച്ചിരുന്നവൻ
7 ദുരാചാരന്മാരിപ്പറഞ്ഞുള്ളോരു പേർ
പരിത്യാജ്യന്മാരായ്ത്തന്നിതെങ്ങുമേ

ഈ ആറുതരത്തിൽ സംബന്ധിച്ചുള്ള പാപാത്മാക്കളെ വധിച്ചു ഭക്ഷിക്കുന്നോ ഭൂതത്തിന്റെ കാലപാശത്തിൽ അകപ്പെട്ട ആ ദുരാചാരനാവേണ്ടി അവ

ൻെറ മാതാവിന്നു നേരിട്ടിരിക്കുന്നതായ പരിതാപം കണ്ടു് അവനെ ബന്ധിച്ചിരിക്കുന്ന പാശത്തിന്നകത്തു വേഗം കടന്നുചെന്നു "ഭൂതപുംഗവ! എൻെറ ജീവനെ നിണക്കിരയാക്കിയെടുത്തു് ഇവൻെറ ജീവനെ വിട്ടുതരിക" എന്നു യാചിച്ചപ്പോഴും ഭൂതം അവനെ വിട്ടുകൊടുക്കാതെ, "ഈ നീചൻെറ നികൃഷ്ടമായ ജീവനുവേണ്ടി നിൻെറ ഉൽകൃഷ്ടമായ ജീവനെ ഉപേക്ഷിക്കുകയെന്നുള്ളതു് എൻെറ ന്യായത്തിന്നു പറ്റുന്നതല്ല. അതിനാൽ നീ ഈ ആശ വിട്ടൊഴിയുക; നിൻെറ മുന്നിൽവെച്ചു ഇവനെ കൊന്നു തിന്നുന്നുണ്ടു്." എന്നുചൊല്ലി അപ്രകാരംതന്നെ ചെയ്തു. അതിനാൽ അനുതാപപ്പെട്ടു മടങ്ങി അവൻെറ കുഡുംബത്തിന്നും ബന്ധുജനത്തിന്നും തൻെറ ആപത്ബന്ധുക്കളെന്നപോലെ നിത്യവൃത്തിക്കു യാതൊരു ദുഃഖവും നേരിടാതെ പലകാലം പരിപാലിച്ചുവന്ന കലിനപ്പുംഗവ! വേദജ്ഞ! സമ്പന്ന! പ്രഭോ! ഗോപാല! എൻെറ അറിവിൽ നീ ഈ ജന്മത്തിൽ ചെയ്തതെല്ലാം സൽകർമ്മങ്ങളാണു്. ഈ തരുണീമണിയോടുകൂടി ഒരു സഹായവുമില്ലാതെ വന്നതു പൂർവ്വജന്മത്തിൽചെയ്ത ദുഷ്കർമ്മത്തിൻെറ ഫലമായിരിക്കുമോ? എന്നു മാടലൻ ചോദിച്ചു.

കോവലൻ പറഞ്ഞു—പാണ്ഡ്യൻെറ ഈ മധുരാനഗരത്തിൽ ഹീനനായ ഒരുവനിൽനിന്നു മ

ണമിയലുന്ന കേശപാശകത്തോടുകൂടിയ ഇവൾക്കു അതിയായ ഭയം നേരിടുകയും ഉടുത്ത വസ്ത്രം അന്യന്മാരാൽ അപഹരിക്കപ്പെട്ടു ഞാൻ ഒരു പോത്തിൻ പുറത്തു കയറുകയും ഇവളോടുകൂടി ഞാൻ അനാഥസ്ഥിതിയിലാവുകയും കാമദേവൻ തൻെറ പൂവ്വമ്പിനെ വലിച്ചെറിഞ്ഞു വിഷണ്ണനായിത്തീരുംവണ്ണം മാധവി മണിമേഖലയെ ബുദ്ധദേവനായിക്കൊണ്ടു സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തതായി മൂർത്തിമത്തായ തമസ്സിനാൽ ആക്രമിക്കപ്പെട്ടതായ അന്ത്യയാമത്തിൽ ഞാൻ സ്വപ്നം കണ്ടിരിക്കുന്നു.

ഉലകം കഴുത ഭപാതകിവരൻെറ
പുഷ്പമേറിയ കിനാവതു കണ്ടാൽ
അപ്പുത്രികലതും ഞാനുനേയും
നിശ്ചയം ശകുനാദി കഴിഞ്ഞു.

2 ഒന്നാം യാമത്തിലുരതൊരാൽ
പിന്നെയതിൽ തിങ്കളൊന്നിനാൽ
മൂന്നിലൊ മൂന്നുമാസത്താൽ
പിന്നെയതിൽ പത്തുനാളിനാൽ.

3 കിനാവിൻെറ ഫലം ഭംഗം
വിനാ വന്നു ഭവിച്ചിടും

കവുന്തിയും മാടലനും പറഞ്ഞു:—തപസ്വികളല്ലാതെ മററാരും ഈ പുരനഗരത്തിൽ പാർക്കുന്നതു യോഗ്യമാകുന്നതല്ല; ആ പുനഗരത്തിലേക്കു പോകുന്നതായാൽ മാശാത്തുവാൻെറ പുത്രനാണെന്നറിഞ്ഞ്

അവിടെയുള്ള വൈശ്യന്മാർ നിന്നെ എതിരേററു സല്ക്കരിപ്പാനൊരുങ്ങും; അതിനാൽ ഇവിടം വിട്ടുമററി അസ്തമനത്തിന്നുമുമ്പു പത്നീസമേതനായി മധുരാപുരിക്കു പോയ്ക്കൊൾക.

ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞിരിക്കുമ്പോൾ 'മാതരി'യെന്നു പേരുള്ള വൃദ്ധയായ ഒരു ഗോപസ്ത്രീ യക്ഷിക്കു വഴിപാടായി പാൽച്ചോറുംകൊണ്ടു വരുന്നവഴിക്ക് പുണ്യശീലന്മാരായ പലരോടും ചേൎന്നു പുറമതിൽപള്ളിയിലിരുന്ന കവുന്തിയടികളെ കണ്ടു ഭക്തിപൂർവ്വം അരികെച്ചെന്നു വന്ദിച്ചു. അപ്പോൾ കവുന്തി, "പശുക്കളെക്കാത്തു രക്ഷപ്പെടുത്തി! അവയിൽനിന്നുണ്ടാകുന്ന ഹാലമായ ഗോരസത്തെ യാവൎക്കും നൽകുന്ന ഈ ഗോപന്മാരുടെ ഗൃഹജീവിതത്തിൽ ഒരു ദോഷവുമില്ലെന്നു മാത്രമല്ല ഇവൾ നമ്മുടെ സാരോപദേശങ്ങൾക്കു വഴിപ്പെട്ടിരിക്കയാൽ മനഃകളങ്കമററവളുമാണ്; അത്രയുമല്ല പ്രായംചെന്നവൾ; അലങ്കാരഭ്രാന്തി വിട്ടവൾ; ഔദാൎയ്യമുള്ളവൾ; അതിനാൽ ഇന്ന് ഈ മാതരിയുടെ അധീനത്തിൽ ഇവളെ വെക്കുന്നതിൽ യാതൊരു വൈകല്യവും വരുവാനില്ല" എന്നു തന്റെ മനസ്സിൽ കരുതി.

കവുന്തി പറഞ്ഞു:—മാതരി! ഈ തരുണിയുടെ ശ്വശുരന്റെ പേർ കേൾക്കുന്നതായാൽ ഈ നഗരത്തിലുള്ള ഇവരുടെ സ്വജനങ്ങൾ അലഭ്യമായ

വസ്ത്ര ലഭിച്ചതുപോലെ ബഹുമാനപൂൎവ്വം ഇവളെ വ
രനോടുകൂടി എതിരേററു കെട്ടും കാവലുമുള്ള തങ്ങ
ടെ മേടസ്ഥകളെ കൊണ്ടുചെന്നു വേണ്ടുംവണ്ണം ഉപ
ചരിക്കും; അങ്ങിനെയിരുന്നാലും ഗോപകുലജാത
യായ നിന്റെ രക്ഷയിൽ ഇവളെ തന്നിരിക്കുന്നു. കു
ലീനയായ ഇവളെ മംഗളസ്നാനം ചെയ്യിച്ചു ചെങ്കു
യബ്ഭൂസ്സിലഞ്ജനമെഴുതി കാറണിവേണിയിൽ നറും
തുമലരണിഞ്ഞു മടിപ്പുടവയുടുപ്പിച്ചു നീതന്നെ സ
ഖിയും ഉപമാതാവും മാതാവുമായിരിക്കത്തക്കവണ്ണം
ഒരുമെല്ലിച്ചിരിക്കണം; ഇങ്ങിനെ അവശയായി എ
ന്നോടൊരുമിച്ചു പോന്ന ഈ പെൺകൊടിയുടെ
ചെറുപാദങ്ങളെ ഭൂദേവിയും മുമ്പു കണ്ടറിഞ്ഞിട്ടില്ല;
ഇവൾ കടുംവെയിലിനാൽ തന്റെ കണ്ണാവൻ വാടി
ത്തപിച്ചു കണ്ടതിനാൽ കരളുരുകി നാവു വരണ്ടു ത
നിക്കു നേരിട്ടിട്ടുള്ള ആയാസത്തെ വേർതിരിച്ചറിയാ
തവണ്ണമുള്ള മനോമാഹാത്മ്യത്തോടുകൂടി ഒരു പൂ
ങ്കൊടിപോലെ പ്രകാശിക്കുന്നവളാണ്; ഗാൎഹസ്ഥ്യ
ധൎമ്മാചരണത്തിൽ പതിയുടെ സാഹചൎയ്യം ഭിക്ഷി
ക്കുന്ന ധൎമ്മപത്നിക്ക് ഒഴിച്ചുകൂടാത്തതായ പാതിവ്ര
ത്യനിഷ്ഠ തന്റെ കടമയാണല്ലോ. ഈ ദൈവ
ത്തെയല്ലാതെ മററാതു ദൈവത്തെയും ഞാൻ പ്ര
ത്യക്ഷമായി കാണുന്നില്ല; കാലവൎഷം പിഴച്ചതായ
റികയില്ല; ഭൂമിയുടെ ഫലപുഷ്ടി കുറഞ്ഞതായറിക

യില്ല; രാജാക്കന്മാരുടെ വാഴ്ചയിൽ ഭ്രംശംവന്നതായ റിവില്ല; ഇങ്ങനെ ഗുണങ്ങളെയിഷ്ടമായി കണ്ടിട്ടുള്ള ഈ സതീമണി കുടികൊള്ളുന്ന രാജ്യമാണെന്നു മഹാത്മാക്കളാൽ അരുളിച്ചെയ്യപ്പെട്ട ധർമ്മശാസ്ത്രവചനങ്ങൾ നീ കേട്ടറിവീലയോ? ധർമ്മചാരികളുടെ അഭ്യാഗമം തല്ക്കാലം സാമാന്യമായ ഒരു ആനന്ദത്തെ മാത്രം ജനിപ്പിക്കുന്നതാണെങ്കിലും പിന്നീട് പരമാനന്ദപ്രാപ്തിഹേതുവായിത്തീരുന്നതാണെന്നു നീ അറിഞ്ഞുകൊൾക. കാവേരിനദിതോട്ടങ്ങൾക്കെതിരായി കിടക്കുന്ന പട്ടണത്തിനുള്ളിൽ പൂക്കൾ നിറഞ്ഞും പൂർവ്വാഹ്നപരാഹ്നഭേദംകൂടാതെ ഒരേനിലയിൽ നിഴൽ പരന്നു ശോഭിക്കുന്നതുമായ അശോകമൂലത്തിൽ ശ്രമണന്മാരാൽ മനോഹരമാംവണ്ണം നിർമ്മിക്കപ്പെട്ട ശിലാതലത്തിലിരുന്നു സർവ്വജനങ്ങൾക്കും ധർമ്മപ്രബോധനംചെയ്യുന്ന ശ്രമണമുനി (ചാരണ)വരന്റെ സന്നിധിയിൽ ഇന്ദ്രായുധപ്രഭമായ തനുവിൽ ഹാരങ്ങളും പൂമാലയും സുവർണ്ണാഭരണങ്ങളുമണിഞ്ഞു മാനുഷദൃഷ്ടിക്കഗോചരന്മാരായ അനേകം അമരന്മാരാൽ സേവ്യമാനനായ ദിവ്യരൂപത്തോടും കരുവിരൽ കരങ്ങിന്റെ കഴുത്തിനു തുല്യമായ ഒരു കഴുത്തോടും വന്നുനിന്ന ഒരു ദേവനെ കണ്ട് ആ ശിലാതലത്തിൻകീഴെ ഇരുന്നു ധർമ്മശ്രവണം ചെയ്തിരുന്ന ശ്രമണന്മാരെല്ലാവരും എഴുന്നേറ്റു മു

നിയെ തൊഴുതു "ഇദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ ഇവിടെ വരുവാൻ കാരണമെന്ത്" എന്നു ചോദിച്ചു.

ചാരണൻ പറഞ്ഞു — ചായലനെന്നു പേരായി എട്ടി * ലഭിച്ച ഒരു വണിഗ്വരൻ യഥാക്രമം ഗൃഹസ്ഥധർമ്മം നടത്തിവന്നിരുന്നതിനാൽ പൌർണ്ണമാസി, അമാവാസി, അഷ്ടമി ഈ തിഥികളിൽ ശുദ്ധോപവാസം അനുഷ്ഠിക്കുന്ന വ്രതികൾ പലരും പാരണയ്ക്കായി ഇവന്റെ ഭവനത്തിൽ വരിക പതിവായിരുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഒരു ദിനത്തിൽ അവന്റെ ഗൃഹനായിക തന്റെ പാപശാന്തിക്കായി ഒരു തപസ്വീശ്വരനേയും ക്ഷണിച്ചുകൊണ്ടുവന്നു വിധിപൂർവ്വം ഭുജിപ്പിച്ചു. അപ്പോൾ ആഹാരം കിട്ടാതെ മെലിഞ്ഞു പരവശനായ ഒരു കർമ്മകരൻ എങ്ങനെയോ ഭവനത്തിനകത്തു കടന്നു കാരുണികനായ ആ തപോധനനെ അടിവണങ്ങി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉച്ഛിഷ്ടവും ഭുജിച്ചു കൈകഴുകിയ നീർ പാനംചെയ്തു വിശപ്പടക്കി സംതൃപ്തനായി. പാമരന്റെ മുഖപ്രസാദം കണ്ടതിനാൽ നിശ്ചലമാനസനായ അദ്ദേഹത്തിനു കൌതുകമുണ്ടായി, ആ ഗൃഹനായികയോട്, "നീ നിന്റെ മക്കളിലൊരുവനായി ഇവനെ കൈക്കൊള്ളുക" എന്ന് അവളെ ഓർമ്മപ്പി

* വൈശ്യന്മാർക്ക് രാജാവു കൊടുക്കുന്ന ഒരു സ്ഥാനം.

ച്ചു; അവളാകട്ടെ ആ മഹാത്മാവിന്റെ ആദേശ ത്തെ ശിരസാവഹിച്ച് ആ വാനരനെ വാത്സല്യ ത്തോടെ പരിപാലിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു; അങ്ങനെ തന്റെ സ്നേഹത്തിന്നു പാത്രമായ ആ വാനരൻ മ രിച്ചസമയം അവൾ അതിന്റെ നികൃഷ്ടമായ ജന്മം നീങ്ങുവാനായി തന്റെ ധനത്തിൽ ഒരംശം ദാനം ചെയ്തു; അതിനാൽ അവൻ മദ്ധ്യദേശത്തു 'വാര ണവാസി' എന്ന നഗരത്തിൽ 'ഉത്തരകൗൽസ്ഥാൻ' എന്ന അരചന്റെ പുത്രനായി ജനിച്ചു സൌന്ദര്യം, കാന്തി, ജ്ഞാനം എന്നീ ഗുണങ്ങൾ തികഞ്ഞു പ ല ദാനങ്ങളും ചെയ്തുകൊണ്ടു മുപ്പത്തിരണ്ടുവത്സരം രാജ്യപരിപാലനംചെയ്തു പിന്നെ ദേവത്വം പ്രാപി ച്ചു. ഈ ഊർദ്ധ്വഗതിക്കെല്ലാം കാരണമായത് ഇവ നെ പോററിവളർത്തിയ ആ ഗൃഹനായികയാൽ ചെ യ്യപ്പെട്ട ദാനത്തിന്റെ മഹിമയാണെന്നു ബോധി ച്ചു മുജ്ജന്മത്തിൽ കരിങ്കുരങ്ങിൻവടിവായിരുന്ന പ്പോഴുള്ള ചെറിയ കയ്യിനെ തന്റെ ശരീരത്തിൽ ഒരു വലിയ ഭാഗത്തു കൈക്കൊണ്ടു, ദാനശീലയായ ചായലന്റെ പത്നി അന്നാളിൽ ചെയ്ത ദാന ത്താൽ ഈ രൂപം സിദ്ധിച്ചതാണെന്നു ശ്രമണവൃ ത്തികളെ ബോധിപ്പിപ്പാനായി ഈ ദേവകുമാരൻ ഇ വിടെ ആവിർഭവിച്ചതാണ്.

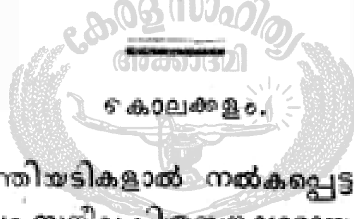
ഇങ്ങനെ ചാരണനരചെയ്ത വചനങ്ങളെ മി

വ്യവാക്യങ്ങളായി വിശ്വസിച്ച ധൎമ്മനിഷ്ഠയെ അംഗീകരിച്ച തദ്ദേശവാസികളായ തപസ്വികളും താപസശ്രേഷ്ഠന്മാരായ ശ്രമണന്മാരും ദാനശീലന്മാരായ വൈശ്യദമ്പതികളും അനശ്വരമായ പരമപദം പ്രാപിച്ചു. ഈ ആശ്രിതരക്ഷണത്തിന്റെ ഫലത്തെ നീ കേട്ടുകഴിഞ്ഞാൽ ഈ കാൎവേണിയോടുകൂടി സന്ധ്യവരെ ഇവിടെ താമസിച്ചു നില്ക്കാതെ പൊയ്ക്കൊൾക. കവുന്തി അടികളുടെ ഈ വാക്യംകേട്ടു താൻ കൈപ്പററിയ ആശ്രിതയെപ്പററി സന്തോഷിച്ച് അടികളെ നമസ്കരിച്ചു പ്രത്യംഗം രമണീയമായ ഇളംപ്രായത്തിൽ തന്നെ വിവിധജ്ഞാനസമ്പന്നയായ അവരോടുകൂടെ അസ്തംഗതനായ ആദിത്യന്റെ സഞ്ചിതങ്ങളായ കിരണങ്ങളാൽ അഭിവ്യാപ്തമായ സായാഹ്നത്തിൽ മുല ചുരന്നു വത്സന്മാരെ മാൎഗ്ഗണംചെയ്യുന്ന ഗോക്കളുടെ ഗംഭീരശബ്ദവും മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടും ആട്ടിൻകുട്ടികളെയും കോടാലിയെയും ഉറികെട്ടിയ കാവുവടികളെയും തോളിൽ ധരിച്ചുപോകുന്ന ഇടയന്മാരെ പിന്തുടൎന്നു, ദീപ്തങ്ങളായ കങ്കണങ്ങളണിഞ്ഞും മുലകൾ ചുരന്നും കൊണ്ടു പോകുന്ന ഇടച്ചികളിൽ ചിലർ ഇവളുടെ അഴകുകണ്ടു ചുററിനിന്നുകൊണ്ടും, വനദുൎഗ്ഗവും കിടങ്ങും താനെ വളഞ്ഞ് അമ്പെയ്യുന്ന യന്ത്രവില്ലും കരിങ്കുരങ്ങിന്റെ രൂപത്തിൽ അരികെ വന്നവരെ കടിക്കുന്ന യ

ന്ത്രവും കല്ലെറിയുംകവണയും തിളച്ചുമറിക്കുന്നതി
നാൽ അടുക്കുന്നവരെ പൊള്ളിച്ചു വെറിപ്പിക്കുന്ന
നെയ്യും (ശർക്കര) പാകമുരുകിക്കിടക്കുന്ന കടാഹങ്ങ
ളും ഇരുമ്പു വട്ടുകൾ പഴുപ്പിക്കുന്ന ഉലകളും എറിയു
വാനുള്ള കല്ലുകൾ നിറച്ച കൂടകളും കോട്ടയ്ക്കരികെ
വരുന്നോരെ കൊത്തിയിഴപ്പാനായി ചൂണ്ടൽപോ
ലുള്ള കൊക്കികൾ അഗ്രത്തിൽ വെച്ചുറപ്പിച്ച തോ
ട്ടികളും കഴുത്തിലിട്ടുമുറുക്കത്തക്ക നീണ്ട ചങ്ങലകളും
ആൺതലപ്പക്ഷി (പിതൃദേവാദികൾക്കായി വെക്കു
ന്ന ബലി പിശാചാദികൾ വന്നു ഭക്ഷിക്കാതിരിപ്പാ
നായി നാട്ടുന്ന കൊടിയിൽ പുരുഷന്റെ തലയും പ
ക്ഷിയുടെ ഉടലുമായി വരച്ചുമാറുള്ള രൂപം)യുടെ ആ
കൃതിയിൽ നിർമ്മിച്ച, പറക്കുവാൻ വിട്ടാൽ ശിരസ്സു
കൊത്തിപ്പിളന്നു തലച്ചോറെടുക്കുന്ന യന്ത്രപക്ഷി
യും കഴുത്തിൽ കൊടുത്തു തള്ളുവാനുള്ള ഇരിമ്പു ക
വിളികളും കഴുമരങ്ങളും ശരക്കോൽക്കെട്ടുകളും തട
വുമറികളും ചെറുശരങ്ങൾ തൊടുത്തുവിടും യന്ത്രധ
നുസ്സുകളും മതിലിൽ പിടിച്ചുകയറുന്നവരുടെ കയ്യി
നെ കുത്തിത്തുളപ്പാനുള്ള സൂചീയന്ത്രവും മാററാരുടെ
മേൽ പാഞ്ഞു കണ്ണു കൊത്തിപ്പറിക്കും ചിച്ചിലിപ
ക്ഷിയന്ത്രവും പ്രാകാരശിഖരത്തിൽ കയറുന്നവരെ
തേറ്റകൊണ്ടു രണ്ടായി പിളക്കുന്ന വരാഹയന്ത്രവും
കതകിന്റെ ഉറപ്പിന്നായി ഉൾഭാഗത്തു നിലം മുട്ടു

വണ്ണമുള്ള ചിപ്പുകളും സാക്ഷകളും കന്തവും വേലും ശതഘ്നി മുതലായ മററും പല ശസ്ത്രജാലവും അപരിമിതമായി സംഭരിക്കപ്പെട്ടു നാൾതോറും വിജയം നേടിക്കൊണ്ടുവന്ന കൊടികൾ ഇടതിങ്ങുന്ന ഗോപുരദ്വാരം കടന്നു മാതരി കണ്ണകിയോടുംകൂടെ തന്റെ വസതിയിലേക്കു ചെന്നു.

പതിനാറാം ഗാഥ.

൬ കൊലക്കളം.

കവുന്തിയടികളാൽ നൽകപ്പെട്ട ദിവ്യമായ നിക്ഷേപവും സജീവചിത്രസങ്കാശമായ രാമണീയകമിയന്നവളുമായ കണ്ണകിയുടെ ലാഭത്താൽ പരിതുഷ്ടയായ മാതരി തക്രവിക്രയംചെയ്തു ജീവിതം നയിക്കുന്ന ഇടച്ചികളും ഇടയന്മാരും കുടിപാർക്കുന്ന പുരയിടങ്ങളെ സംബാധിക്കാതെ നാലുപുറവും ഉറച്ച വേലിയും മുൻഭാഗത്തിൽ മനോഹരമായ കളുത്ത പന്തലുമുള്ളതും, ചെമ്മൺ പൂശി വൃത്തിയാക്കീട്ടുള്ളതുമായ ഒരു പുതിയ ഭവനത്തിൽ കണ്ണകിയെ പാർപ്പിച്ചു, തന്റെ അയൽപക്കത്തുള്ള ചില ഗോപികമാരോടൊരുമിച്ചു പുതിയ ജലം കൊണ്ടുവന്നു കുളിപ്പി

ച്ച് ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു. "ഈ ചേരിയിലുള്ള കാരിനികൾ അണിഞ്ഞിരിക്കുന്ന വിലപ്പിടിച്ച സ്വൎണ്ണാഭരണങ്ങളുടെ വില കുറയ്ക്കുവാനായി അഭൂഷണഭൂഷിതഗാത്രിയായി വന്നിട്ടുള്ള ഭവതിയെ പരിചരിപ്പാൻ ഒരു ദാസിയില്ലെന്നു കരുതിപ്പോകരുതു്; ആ കൃത്യം നിൎവ്വഹിക്കേണ്ടതിന്നായി എന്റെ മകൾ ഐയ്യയെ നിയമിച്ചിരിക്കുന്നു; ഞാൻ ഭവതിയെ പൊന്നിനെപ്പോലെ സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളാം; ആകയാൽ ഇനി ഒരു ചിന്തയുംകൂടാതെ ഇരുന്നുകൊൾക. (എന്നു പറഞ്ഞു നമസ്കാരവുംചെയ്തു്) കവുന്തിയടികൾ, അപായകരങ്ങളായ മാൎഗ്ഗങ്ങളിൽ യാതൊരു വിപത്തും നേരിടാതെ രക്ഷിച്ചു യാതൊരു താപവും നേരിടാതെതടുത്തു കൊണ്ടുവന്നു ചേൎത്തിരിക്കയാൽ ഇനി നിന്റെ വല്ലഭന്നു വൈമനസ്യത്തിന്നവകാശമുണ്ടോ? (പിന്നെ ഇടച്ചികളോടായി) ഇവളുടെ നായകൻ സന്യസിക്കാതെ തന്നെ വ്രതമനുഷ്ഠിക്കുന്ന ഒരു ദേഹമാകയാൽ നിങ്ങൾ വിരുന്നുകാരികളും നാത്തുന്മാരുംകൂടി ഈ മഹതിക്കു പകൽ കാലത്തേക്കു ഭക്ഷണംപാകംചെയ്വാൻ വേണ്ടുന്ന പുത്തുക്കലങ്ങളെ ജാഗ്രതയോടെ കൊണ്ടുവന്നുകൊടുപ്പിൻ." അതുപ്രകാരം ഐയ്യമുതലായവർ മാതരിയുടെ ആദേശത്തിന്നനുവൎത്തനത്താലെ പുത്തുക്കലങ്ങളോടുകൂടെ, മെന്മയുള്ളവർ കൊടുക്കുന്ന സമ്പ്രദായത്തിൽ നല്ല ച

കപ്പഴവും വെള്ളരിക്കയും, കുമ്മട്ടിക്കായും തേന്മാമ്പഴവും വാഴപ്പഴവും ചമ്പാൻ നെല്ലരിയും തങ്ങടെ അധീനത്തിൽത്തന്നെയുള്ള പാൽ നെയ്യ് മുതലായതും കണ്ണകിയുടെ മുമ്പിൽ കൊണ്ടുചെന്നു, ഇവയെല്ലാം സ്വീകരിച്ചുകൊള്ളണമെന്നു പറഞ്ഞു.

കണ്ണകി അവർ കൊടുത്ത പലതരം കായ്കനികളെ അരിവാൾ (മുട്ടിക്കത്തി)കൊണ്ടു നുറുക്കുകയും തന്നിമിത്തം മൃദുക്കളായ അംഗുലികൾ ചുവക്കുകയും അനനം വിയർക്കുകയും കണ്ണിൽ ചുവപ്പുറുകയും ചെയ്തു; കരി പറ്റിക്കാണുന്ന അടുക്കളയിൽ പുകയേറ്റു മുഖം തിരിക്കാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം വൈക്കോൽകൊണ്ടു തീ മൂട്ടിക്കൊടുത്ത അയ്യയുടെ സഹായത്തോടുകൂടി തന്നാൽ കഴിയുന്നവിധത്തിൽ പതിക്കു ഭോജനപദാർത്ഥങ്ങൾ പാകംചെയ്തു; വെളുത്ത പനന്തുമ്പോലകൊണ്ടു ഭംഗിയിൽ മടഞ്ഞ തടുക്കിൽ തന്റെ നായകൻ വന്നിരുന്നതിന്നുശേഷം പുതുപ്പാനിയിലെടുത്ത സുരഭിലകുസുമമിശ്രിതമായ നവസലിലത്താൽ പതിയുടെ പാദക്ഷാളനംചെയ്ത് തോത്തി വന്ദിച്ചു, ധരണീദേവിക്കു ബാധിച്ചതായ അളസ്യം പോക്കുവാനെന്നപോലെ തണ്ണീർ തളിച്ചു നിലം തുടച്ചു നീർ ചുഴററി മണ്ഡലമിട്ടു, കദളിവാഴത്തുമ്പില നിവർത്തി തുടച്ചു അന്നം വിളമ്പി, "ഭോജനത്തിന്നിരിക്കാം" എന്നറിയിച്ചു. അവശ്യം അ

ദ്ധ്യയനംചെയ്യേണ്ടതായ വേദത്തെസ്സംബന്ധിച്ചു ക്ഷത്രാനന്തരവണ്ണിക്ക വിധിച്ചവണ്ണം ഷനാളുഖി ബലി മുതലായവയെല്ലാം യഥാക്രമം നിവ്വഹിച്ചതിന്നശേഷം വെളിയിൽ നിന്നിരുന്ന അയ്യയും മാതരിയും, "ഇന്നു ഈ മധുരയിലുള്ള ഗോപവാടത്തിൽ നമുക്കു ലഭിച്ച നവവസതിയിൽ ഉകതിചെയ്യുന്ന ഈ പ്രഭുകുമാരൻ അന്നു ആ മധുരയിലുള്ള ഗോപവാടത്തിൽ യശോദയ്ക്കു ലഭിച്ച് അവളുടെ വസതിയിൽ ഉകതി ചെയ്ത കായാമ്പൂവണ്ണനായ കണ്ണൻതന്നെയോ? ഇവന്റെ അഴൽതീത്ത ഈ സുന്ദരിയും യമുനാതീരത്തിൽ ആ നീലമണിവണ്ണന്റെ അഴൽതീത്ത പൂമകൾതന്നെയോ? എന്നു ശങ്കജനിക്കുന്നു; ഇവരുടെ സൌന്ദര്യം നമ്മുടെ നേത്രങ്ങളിലടങ്ങാത്തതല്ല" എന്നു പുകഴ്ത്തി പറഞ്ഞു. യഥാസുഖം ഭക്ഷണം കഴിഞ്ഞതിന്നശേഷം പത്നിയാൽ താംബൂലം നൽകപ്പെട്ട കോവലൻ ശ്യാമളയായ പാഞ്ചാലികയോടൊത്തു വിലസുന്ന അവളെ അരികെ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു. "നമ്മുടെ വൃദ്ധപിതാക്കന്മാർ, പരുത്തതും വിസ്താരം കഠത്തതുമായ പെരുവഴി നടന്നുപോവാൻ വധുവിന്റെ പാദങ്ങൾക്ക് അല്പമെങ്കിലും കെൽപ്പുണ്ടാകയില്ലെന്നു കരുതി, ആതപമേറിയതും ആറുകളൊഴുകിച്ചാടുന്നതുമായ പവ്വതങ്ങളൂടെ നാം പോന്നതിൽ അനുതപിച്ച് എ

ത്രുകൊണ്ടു ഹൃദയവ്യഥയനുഭവിച്ചിരിക്കുമോ? നാം ഈ വിധത്തിലായി കാണുന്നതു സ്വപ്നമോ? ജാഗ്രതാണെന്നിരിക്കിൽ മുൻചെയ്ത ദുഷ്കർമ്മഫലമോ? മനഃക്ഷോഭം ബാധിച്ചിരിക്കയാൽ ഇതൊന്നും പറവാൻ എനിക്കറിയുന്നില്ല. മിഥ്യാലാപം ചെയ്യുന്നവരോടും വേശ്യാലമ്പടന്മാരോടുംകൂടി പരിഭാഷണംചെയ്താഹ്ലാദിച്ചു മതിമറന്ന് അഖിലജനന്മാരാൽ ഇച്ഛിക്കപ്പെടുന്ന സന്മാർഗ്ഗനിഷ്ഠയെ ദുഷിപ്പിച്ച എനിക്ക് ഇനി ദുർഗ്ഗതിയല്ലാതെ സൽഗതിയുണ്ടോ? അത്രയുമല്ല വൃദ്ധന്മാരായ മാതാപിതാക്കന്മാർക്കു ചെയ്യേണ്ടുന്ന പരിചര്യയും മുട്ടിച്ചു; യുവതിയായ നിനക്കും ലഘുത്വമുണ്ടാക്കിത്തീർത്തു; ഈ ദുഷിച്ച നടവടി ആപൽപ്രദമാണെന്ന് അല്പംപോലും എനിക്കറിവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല; ഞാൻ ഈ നിലയിലായിരുന്നാൽ നമ്മുടെ നഗരം വിട്ട് ഈ നഗരത്തിലേക്കു വരുവാനൊരുങ്ങുകയില്ലായിരുന്നു. അതു യുക്തമല്ലെന്നു തടുക്കാതെ നീയും അനുഗമിച്ചുവല്ലോ; നീ എന്തു കർമ്മം ചെയ്തു?” എന്നു ഖേദപ്പെട്ടു പറഞ്ഞു.

കണ്ണകി പറഞ്ഞു—വ്രതികൾക്കുള്ള ദാനത്തെയും ഭൂദേവന്മാരുടെ പരിപാലനത്തെയും യതികളുടെ അംഗീകാരത്തെയും അതിഥികളുടെ സൽക്കാരത്തെയും നടത്താതെ മുടക്കിയ എന്നെ ഭവാന്റെ പൂജ്യന്മാരായ മാതാപിതാക്കന്മാർ പതിവിരഹക്ലി

തയാൾക്കുണ്ടു കരുണ തോന്നി സാന്ത്വനവാക്യങ്ങളാൽ ആശ്വസിപ്പിച്ചതിനാൽ ഞാൻ അടക്കിയിരുന്ന അവശതയും അന്തസ്താപവും വെളിപ്പെട്ടു വായ് തുറന്നു പറയുംപോലെ ഇരുന്ന എൻെറ പുഞ്ചിരി കണ്ടു സന്തപ്തരായ് തീൎന്നവെങ്കിലും ഭവാൻ അനാശാസ്യമായ മാൎഗ്ഗത്തെ അനുസരിച്ചിരുന്നതിനെ ഗണിക്കാതെ ഭൎത്തൃവാക്യത്തിൽനിന്നും വ്യതിചലിക്കയില്ലെന്നുള്ള ദൃഢവ്രതത്തെ മുൻനിറുത്തി അങ്ങയെ പിൻതുടൎന്നതാണ്.

കോവലൻ പറഞ്ഞു — മാതാപിതാക്കൾ മുതലായ കുഡുംബികൾ, സഖികൾ, ദാസികൾ, ആശ്രിതകൾ എന്നീ നാലംഗവും വെടിഞ്ഞു ലജ്ജ, സാധുത്വം, സജ്ജനസഹവാസം, ചാരിത്രം ഈ നാലു വൃത്തിയും അംഗീകരിച്ച് എന്നെ അനുഗമിച്ചു ഇന്നയാൾക്കിൻ തങ്കമേ! പൊൻകൊടി! പൂങ്കൊത്തേ! ചിത്രാംഗി! മണിദീപമേ! ചെന്തളിരേ! സമ്പന്നേ! ഞാൻ നിൻെറ ചേവടിയണിചിലമ്പുകളിലൊന്നു കൊണ്ടുപോയ് വിററുവരാം; മടങ്ങിവരുവോളം പിരിഞ്ഞുപോയതോൎത്തു ദുഃഖിക്കാതിരിക്കുക. ഈവണ്ണമുരചെയ്തു കയൽക്കണ്ണിയായ തൻെറ കാന്തയെ മുറുകെ തഴുകി, അവൾ ഏകാകിനിയായിരിക്കുന്നതു കണ്ടു കരളുരുകിക്കവിഞ്ഞൊഴുകുന്ന ബാഷ്പോൽഗമം കാണുന്നത് അവൾക്കു ഹൃദയഭേദകമായ്ത്തീരുമെന്നു

കരുതി നരതിമന കണ്ണിണയിലടക്കി; ഗോസഹസ്രത്താലും മഹിഷീസഹസ്രത്താലും നിബിഡിതമായ തന്റെ ഇരിപ്പിടം വിട്ടു പതിയെ പിരിഞ്ഞുപോകേണ്ടിവന്ന ദുഃഖത്താൽ നടപ്പാൻ വഹിയാതെതന്നെ ഇടത്തെരുവിലേക്കിറങ്ങി.

അങ്ങനെ ചെല്ലുമ്പോൾ ഒരു കൊലക്കുററൻ മുക്കുറയിട്ടുംകൊണ്ടെതിരെ പാഞ്ഞു; ഇത് ഇടയർക്കല്ലാതെ തന്റെ വംശക്കാർക്കറിവുള്ളതല്ലായ്കയാൽ ഇതൊരു ദുർന്നിമിത്തമാണെന്നറിവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ആ തെരുവിലുള്ള 'വൃഷഭകോഷ്ഠം' മുതലായതു കടന്ന് അംഗനാജനാവാസമായ വീഥിയിലൂടെ അങ്ങാടിത്തെരുവിലേക്ക കടന്നു. അവിടെ കരുവാന്മാരും തച്ചന്മാരുമായ നൂറുവരാൽ പിൻതുടരപ്പെട്ടു, രാജബിരുദമായ കഞ്ചുകമണിഞ്ഞു, കയ്യിൽ പാറുകൊടിലുമായി എതിരെ വന്ന (കുലീനനായ കോവലനെ കണ്ടു ബഹുമാനപൂർവ്വം ഒരു മാർഗത്തേക്കൊതുങ്ങി കടന്നുചെല്ലുന്ന) തട്ടാനെ കണ്ട്, ഇവൻ പാണ്ടിയനാൽ സ്ഥാനമാനങ്ങൾ നൽകപ്പെട്ട ഒരു പെരുന്തട്ടാനാണെന്നു നിശ്ചയിച്ചരികെ ചെന്നു.

കോവലൻ— മഹാരാജ്ഞിക്കണിയത്തക്കതായ ഒരു ചിലമ്പിനു വിലമതിക്കാൻ നിന്നാൽ കഴിയുമോ?

പെരുന്തട്ടാൻ—കമനികളുടെ കാൽച്ചിലമ്പിൻവില മതിക്കുന്നതിൽ അടിയന്നറിവു കുറയുമെന്നിരിക്കിലും അവനീന്ദ്രന്മാരണിയുംകിരീടാദ്യാഭരണങ്ങൾ ഞാനാണ് ചമച്ചുമാറുള്ളത്.

എന്നു കാലജ്ഞനായുള്ള പെരുന്തട്ടാൻ കൈകൂപ്പിവണങ്ങി പറഞ്ഞതിനാൽ കാണികൾ വിസ്മയിക്കത്തക്ക ചിലമ്പിനെ അല്പം തുറന്നുകാണിച്ചു. പച്ചപ്പൊന്നുകൊണ്ടുള്ള കേവണത്തിൽ ഉയർന്നതരം മാണിക്യവും വൈരവും നിരനിരയായഴുത്തി ഉൾക്കരു വെച്ച ചിത്രവേലകളോടുകൂടിയ ചിലമ്പിൻെറ വിശേഷപ്പണികളെല്ലാം കൂടവൃത്തിയായ തട്ടാൻെറ കണ്ണുകൾ നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കെ നിരപരാധിയെ അപരാധിയാക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗത്തെ അവൻെറ മനസ്സും നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു; ദുഷ്ടമനസ്സുകളുടെ ഈ ഭിന്നവൃത്തിതരം ഇതരന്മാരാൽ ഗ്രാഹ്യമല്ലല്ലോ. അനന്തരം ‘‘പാണ്ടിപ്പെരുമാളവിക്കല്ലാതെ മററാർക്കും ഈ അമൂല്യമായ ചിലമ്പ് ആശിക്കത്തക്കതല്ല; അടിയൻ ചെന്നു പെരുമാളോട് ഈ വിവരമുണർത്തിച്ചുവരുവോളം അടിയൻെറ കപ്പാടിന്നരികെ ഇരുന്നരുളുക’’ എന്നു പറഞ്ഞു പിരിഞ്ഞു. കോവലൻ അവൻെറ പുരയിടത്തിനോടൊത്തുള്ള ഒരു അഗ്രശാലയുടെ മതിലകത്തിരിക്കുകയും ചെയ്തു. തട്ടാൻ, ‘‘ഞാൻ മുമ്പ

പഹരിച്ചെടുത്ത ചിലമ്പ് എന്റെ അധീനത്തിൽതന്നെ ഇരിപ്പുണ്ടെന്നു പലരും അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നതിനാൽ ഇതു മഹാരാജാവിന്റെ അറിവിൽ പെടുന്നതിനു മുമ്പായി അന്യദേശത്തിൽനിന്നു വന്ന അപരിചിതനായ ഇവനെക്കൊണ്ട് ഈ അപരാധം പോക്കാം" എന്നു കല്പിച്ചു രാജഗൃഹത്തിലേക്കായ് ഗമിച്ചു. നാടകത്തിൽ വേശ്യകളുടെ ആട്ടവും പാട്ടും അഭിനയവും നായകന്റെ ഹൃദയത്തെ ആകർഷിച്ചതായറിഞ്ഞതിനാൽ താലിക്കരായ ഹൃദയവ്യഥയടക്കി അസഹ്യമായ തലനോവാണെന്ന വ്യാജത്തിന്മേൽ കലശാതയായ പെരുംദേവി താനേ അണയാതെ അന്തഃപുരം പൂകിയിരുന്നതിനാൽ പെരുമാളും കാമപരവശനായി മന്ത്രിപരിഷത്തിൽനിന്നും പിരിഞ്ഞു പരിചാരികമാരോടുംകൂടി പെരുന്ദേവിയുടെ കോവിലകത്തേക്കെഴുന്നെള്ളുമ്പോൾ മാർഗ്ഗദേശത്തിൽവെച്ച് അദ്ദേഹത്തെ കണ്ടു പെരുന്തട്ടാൻ താണുവീണു പലവുരു തൊഴുതു "ചതുരങ്കക്കോലും കവരക്കോലും കൂടാതെ താൻ പഠിച്ചു സിദ്ധിവരുത്തിട്ടുള്ള മന്ത്രംതന്നെ കവച്ചു നടത്തുവാൻ സാധനമാക്കിയതെന്നുറച്ചു പാറാവുകാരെ മയക്കംചെയ്തുറക്കി കോവിലകത്തിരിപ്പുള്ള പെരുംദേവിയുടെ ചിലമ്പിനെ അപഹരിച്ച കള്ളൻ ഉജ്ഝിത

ങ്ങാരുടെ നഗരം പാലിച്ചുവരുന്ന കാവലാളികളുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ പെടാതെ അടിയന്റെ പുരയിടത്തിന്നകത്തു വന്നിരിക്കുന്നു.” എന്നു പറഞ്ഞു. മാലാധാരിയായ പാണ്ഡ്യനൃപൻ ഇതു കേട്ടു നഗരപാലകന്മാരെ വരുത്തി, “ഇപ്രകാരം രാജ്ഞിയുടെ കാൽചിലമ്പ് ഇവൻ പറഞ്ഞപ്രകാരം കവർന്നുകൊണ്ടുപോയ കള്ളന്റെ കയ്യിൽ കാണുന്നതായാൽ വധ്യനായ അവനെ ചിലമ്പോടുകൂടെ കൊണ്ടുവരുവിൻ” എന്നു കല്പിപ്പാൻ കരുതിയെന്നിരിക്കിലും വിധിവൈപരീത്യത്താൽ ആലോചനാശക്തിയില്ലാതെ ദേവിയുടെ വിരഹത്താൽ കാമപരവശനും തദാസക്തചിത്തനുമായി തൽപ്രസാദപ്രാപ്തിയെ മാത്രം മുൻനിറുത്തി, “അവനെ കൊന്ന് ആ ചിലമ്പ് ഇങ്ങോട്ടു കൊണ്ടുവരുവിൻ” എന്നു കല്പിച്ചു. കല്പനപ്രകാരം കാവലാളികളോടൊത്തു പുറപ്പെട്ടു കരുകള്ളനായ പെരുംതട്ടാൻ തന്റെ മനോരഥം സാധിച്ചതുകൊണ്ടു കൃതാർത്ഥനായി കർമ്മപാശബദ്ധനായ കോവലനിരിക്കുന്നേടത്തേക്കു സത്വരം പാഞ്ഞുചെന്നു.

കപടവൃത്തിയായ പെരുന്തട്ടാൻ കാവലാളികളോടുകൂടി കോവലന്റെ അടുത്തു ചെന്നു രാജകല്പനപ്രകാരം ചിലമ്പു കാണ്മാനായി വന്നിട്ടുള്ള ഇവർക്കു ചിലമ്പു കാട്ടിക്കൊടുപ്പാൻ പറഞ്ഞതിന്നശേ

ഷം ചിലമ്പിന്റെ പണിയിലുള്ള വിശേഷങ്ങളെപ്പററി പറയുവാനാണെന്ന ഭാവത്തിൽ ഭടന്മാരെ മാടിവിളിച്ച് അരമനയിലിരുപ്പുള്ള ഒററച്ചിലമ്പിനോടു ഈ ചിലമ്പിനു പ്രത്യക്ഷത്തിൽ സാധർമ്മ്യമുണ്ടെന്നു ധരിപ്പിച്ചു. "സത്യവാദിയുടെ ലക്ഷണങ്ങൾ കാണുന്നതുകൊണ്ടും ഇരിക്കുന്ന സമ്പ്രദായം കൊണ്ടും ഇവൻ നീ പറയുംപ്രകാരം ഒരു കള്ളനല്ല; വധ്യനുമല്ല." എന്നു പറയുന്ന വീരന്മാരായ വേൽക്കാരെ ഹസിച്ചുപറഞ്ഞുകൊണ്ട് കൊലപാതകനായ പെരുന്തട്ടാൻ ചോരശാസ്ത്രപ്രകാരമുള്ള തെളിവുകൾ പറഞ്ഞുതുടങ്ങി.

മന്ത്രം മരുന്നുകളിടങ്ങൾ കരപ്രയോഗം
തന്ത്രം നിമിത്തകഥനത്തൊടു കാലഭേദം
ചിന്തിച്ചുതാൻ വഴിപെടുന്നൊരു ദൈവമെട്ടും
ചിത്തുന്ന ചോരരണയാധികവലംബമത്രെ

മന്ത്രം—ചോരന്മാർ സിദ്ധിവരുത്തീട്ടുള്ള മന്ത്രം വിധിപ്രകാരം ജപിക്കുന്നതായാൽ ദേവകുമാരന്മാരെയെന്നപോലെ അവരെ നമുക്കു പിന്നെ കാണ്മാൻ കഴിവുള്ളതല്ല.

മരുന്ന്—ഇവർ മരുന്നുകൊണ്ടു നമ്മെ മയക്കുന്നതായാൽ നാം ഇരുന്നേടത്തുനിന്നു എഴുന്നേററുപോകയെന്നുള്ളതു സാദ്ധ്യമല്ല.

ഇടം—ഇന്നസ്ഥലത്തുനിന്നു ഇന്ന വസ്തു കവർന്നുകൊള്ളാമെന്നു അവർ നിശ്ചയിക്കുന്നുവെങ്കിൽ

ആ സ്ഥലത്ത് അവരെ ആൎക്കും കാണ്മാൻ കഴിയുന്നതല്ല.

കരുപ്രയോഗം — അവർ ഒരു വിധത്തിലും കണ്ണുലാക്കവാനരുതാത്ത വസ്തുക്കളെ കരുക്കളുടെ സേവകൊണ്ടു കവൎന്നെടുത്താൽ അത ആരാൽ കണ്ടുപിടിപ്പാൻ കഴിയും.

തന്ത്രം — ചോരശാസ്ത്രത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ള തൊഴിലുകൾ പഠിച്ചറിഞ്ഞ് പരിഭ്രമംകൂടാതെ കവരുന്നതായാൽ അവർ ഭൂലോകവാസികളെന്നിരിക്കിലും സ്വൎല്ലോകവാസിയായ മഹേന്ദ്രന്റെ മാറിടത്തിലണിയുന്ന മുക്താഹാരത്തെ ഹരിപ്പാനിച്ഛിക്കുന്നതായാൽ അതും അവൎക്ക് അസാദ്ധ്യമല്ല.

നിമിത്തം — തങ്ങൾക്കനുഭവവേദ്യങ്ങളായ നല്ല നിമിത്തങ്ങൾ ലഭിക്കുമ്പോഴല്ലാതെ യാതൊരപഹരണത്തിനും ഒരുങ്ങുകയില്ലെന്നു മാത്രമല്ല ദുൎല്ലഭമായ വല്ല ധനവും അനായാസേന ലഭിക്കുന്നതായാൽപോലും അതു കൈക്കൊൾകയുമില്ല.

കാലം — ഇവർ കളവുചെയ്വാനുള്ള കാലം ഇന്നതെന്നു കരുതി നിശ്ചിതസമയത്തിൽ ഉദ്ദിഷ്ടമായ ദ്രവ്യം കവൎന്നുകൊള്ളുന്നതായാൽ എത്ര മേധാവികൾക്കും നിരോധിപ്പാൻ കഴികയില്ല.

ദൈവം — തങ്ങൾ സേവിച്ചു വരുന്ന ദൈവം എപ്പോഴും തുണനിന്നു ഉണ്ടാകുമെന്നുള്ള വിശ്വാസ

ത്തോടുകൂടി അവർ മോഷ്ടിക്കുന്ന ഏതൊരു പദാൎത്ഥവും നമ്മുടെ ദൃഷ്ടിയിലകപ്പെട്ടാൽകൂടിയും അവൎക്കൊളിപ്പാൻ കഴിയും.

നിങ്ങൾ ഇവന്റെ തന്ത്രങ്ങളിലകപ്പെട്ടുപോയാൽ പുകഴാൎന്ന പാണ്ഡിത്യമുള്ളവരുടെ ഖണ്ഡനാൎക്ക് ഉടനെ പാത്രീഭവിക്കും. ഈ തരക്കാൎക്ക് ഓപ്പുകളെന്ന ഭേദമില്ല. ഇവരുടെ കളവുകൾ കണ്ടുപിടിപ്പാനും സാദ്ധ്യമല്ല; മുമ്പൊരുനാൾ ഒരു കള്ളൻ ഒരു ദൂതന്റെ വേഷംധരിച്ച് അരമന വാതുക്കലിരുന്നു പകൽ കഴിച്ചു രാത്രിയിൽ സ്ത്രീവേഷധാരിയായി ഉള്ളിൽ കടന്നു വിളക്കിന്റെ നിഴൽപറ്റി ശബ്ദംകൂടാതെ പള്ളിയറയിൽ പുക്കൊളിച്ച് ഉറങ്ങിക്കിടക്കുന്ന ഇളയമഹാരാജാവിന്റെ ഉരസ്ഥലത്തിൽ ഉജ്ജ്വലിക്കുന്ന വൈരമാല പറിച്ചെടുത്തു; അദ്ദേഹം ഉണൎന്നപ്പോൾ കണ്ഠത്തിൽ ഹാരം കാണായ്കയാൽ ഉടനെ വാളുറയൂരി; കള്ളൻ വാളുറ കയ്യിലാക്കി; വാൾകൊണ്ടു കുത്തുമ്പോഴെല്ലാം വാളിൽ ഉറയിട്ടുകൊണ്ടു തടുത്തുനിന്നു. അപ്പോൾ യുവരാജാവ് അവനോടുമല്ലിട്ടു പരവശനായി; കള്ളൻ അവിടെയുള്ള ഒരു സ്തംഭത്തെ താനെന്നു കാട്ടി ഛലിപ്പിച്ചു മാറി തന്റെ ചോരശാസ്ത്രപാണ്ഡിത്യത്താൽ മറഞ്ഞു രക്ഷപ്പെട്ടുപോയി. ആ വിദ്വാനെ വല്ലവരും കണ്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അവരെ ഒന്നു കാട്ടിത്തരുവിൻ. അങ്ക

യാൽ ഇവൎക്കിവർ തന്നെ തുല്യന്മാരെന്നു വരുന്നതല്ലാതെ ഈ ലോകത്തിൽ മററാരെങ്കിലുമുണ്ടോ? എന്നു അവാസ്തവമായ ഒരു സംഭവം പറഞ്ഞു ഫലിപ്പിച്ചു.

അപ്പോൾ അവിടെയുള്ള ഭടന്മാരിൽ ഒരു യുവാവു പറഞ്ഞതാവിത് — മുമ്പൊരിക്കൽ നീലവസ്ത്രമുടുത്തു നിലംപൊളിപ്പാനുള്ള ഉളിയും കയ്യിലെടുത്തു് പല ആഭരണങ്ങളും കയ്ക്കലാക്കുവാനുള്ള പേരാശയോടുകൂടി കിട്ടിയതിനെ കൈവിടാതെ, കൊടിയ വിശപ്പിനാൽ കടിമാംസം വിടാത്ത പുലിയെപ്പോലെ ശരൽക്കാലത്തുള്ള ഒരു അൎദ്ധരാത്രിയിൽ ഒരു കള്ളനെ കണ്ടുമുട്ടിയപ്പോൾ ഞാൻ കൈവാളുറയൂരിപ്പിടിക്കയും അവൻ ആ വാളിനെ കയ്ക്കലാക്കുകയും ചെയ്തു. പിന്നെ അവനേയും ആ വാളിനേയും ഒരിടത്തും കാണുകയുണ്ടായിട്ടില്ല. അതിനാൽ ഇവരുടെ കൃത്യങ്ങൾ ആൎക്കും അറിവാനരുതാത്തതാണു്; നാം ഇവനെ ഒഴിവാക്കിവിട്ടാൽ രാജശിക്ഷയ്ക്കു പാത്രീഭവിക്കും; ഇനി ഇക്കാൎയ്യത്തിൽ നമ്മുടെ കൃത്യമെന്തെന്നു് ആയുധപാണികളായ നിങ്ങൾ നന്നായ്നിരൂപിച്ചു ചെയ്തുകൊൾവിൻ.

1. അതുപൊഴുതു ചപലമതിജനങ്ങളൊരുവനടേൻതുനി-
ഞൊരുതരായീ വാളുടനതങ്ങു വീശിനാൻ
2. അതു വിമലഹൃദയനവനെ ഗളഭുവി പതിക്കയാ
ലാഞ്ഞു വീണു കരുഞ്ചോര ധാരയായ്

3. വസുമതിയുമധികതരമഴലിൽ മുഴുകീടിനാൾ
വീരനാം മന്നൻറെ ധർമ്മം പിഴച്ചിതു
4. വിധുതതനുധരണിയിൽ മറിഞ്ഞിതു കോവലൻ
വിസ്മയം ഘോരംപരം കർമ്മവൈഭവം.

ആപ്തവാക്യം.

1. മനുജപതി പാണ്ഡ്യൻറെ പൂർവ്വകർമ്മത്തിനാൽ
മാലിന്യമേലാത്ത രാജധർമ്മത്തിനും
2. സതികൾമണി കണ്ണകീദേവിതൻ കാന്തനെ
കൊന്നമൂലം വന്ന ഭംഗമെന്നാകയാൽ
3. പരിചിനൊടു പുണ്യപാപങ്ങൾക്കു കർത്താവു താൻ
പാരേഭുജിച്ചീടുമെന്നറിഞ്ഞീടുവിൻ.

പതിനേഴാം ഗാഥ.

ആച്ചിമാരുടെ കുരവക്കൂത്ത്.

"ഹിമാലയമൂർദ്ധാവിൽ താൻ വരച്ച കരിമത്സ്യത്തിന്നരികെ പുലിയും വില്ലും വരച്ച ചെമ്പിയൻ ചോഴനും * ജംബൂദ്വീപിലു

* പാണ്ഡിയനു മത്സ്യക്കൊടി; ചോഴനു പുലിക്കൊടി; തൻറെ രാജ്യസീമയെ സ്ഥാപിപ്പാൻ പാണ്ഡ്യൻ കൊടി നാട്ടിയേടത്തു ചോഴനും തൻറെ കൊടി നാട്ടി; മത്സ്യത്തിന്നു പുലിയും വില്ലും ശത്രുഭാവമെന്നും കാണിക്കുന്നു.

ള്ള മററു മന്നരും സാമന്തഭൂപാലരും തനിക്കു കീഴടങ്ങുംവണ്ണം പാരെല്ലാം പരിപാലിച്ചു മുത്തണിഞ്ഞ വെൺകൊററക്കുട കയ്യാളും പാണ്ഡിയൻെറ കോവിലകത്തു പള്ളിയുണൎച്ചയ്ക്കുള്ള മുരജധ്വനി മുഴങ്ങുവാൻ കാലമായിരിക്കുന്നു; ഇന്നു നമുക്കു കോവിലകത്തു നെയ്യളക്കേണ്ടും മുറയാണല്ലോ” എന്നു കരുതി തൻെറ മകൾ ഐയ്യയേയുംവിളിച്ചു തയിർ കലക്കുവാൻ കടകോലും കയറുമെടുത്തു ഗോപകുലവൃദ്ധയായ മാതരി തയിക്കലം വെച്ചിരിക്കുന്നേടത്തു ചെന്നു; മകളെ നോക്കി, “നാം കലങ്ങളിൽ കാച്ചി ഉറപകൎന്നു വെച്ചിട്ടുള്ള പാൽ ഉറ കൂടീട്ടില്ല; നമ്മുടെ കാലിക്കൂട്ടത്തിൽ കനത്ത പൂഞ്ഞയോടുകൂടി കൊഴുപ്പുമുള്ള കാളക്കുട്ടി കണ്ണുനീർ പൊഴിക്കുന്നു; ഈ സംഭവങ്ങൾ നമുക്കൊരാപത്തു വരുവാൻപോകുന്നുണ്ടെന്നു കാണിക്കുന്നു. തലേനാളത്തെ വെണ്ണ ഉരുക്കിയാൽ ഉരുകുന്നില്ല; ആട്ടിൻകുട്ടികൾ തുള്ളിക്കളിക്കാതെ മയങ്ങി വീഴുന്നു; അതിനാൽ ഒരാപത്തു വരുന്നുണ്ട്. പൈക്കൂട്ടം ശരീരം നടുങ്ങിയുഴലുന്നു; അവയുടെ കഴുത്തിൽ കെട്ടിയ വലിയ മണികൾ അററുവീഴുന്നു; അതിനാൽ ഒരാപത്തു വരുന്നുണ്ട്. ഇതു കടുപ്പംതന്നെ. ഭയപ്പെടാതിരിക്കു; അമ്പാടിയിൽ അക്കാലത്തു വൃഷഭകോഷ്ഠത്തിൽ അണ്ണനോടും കൂട്ടുകാരോടുമൊത്തു പിഞ്ഛാവചൂഡനായ ക

ണ്ണനാടിയ ബാലക്രീഡകളിലൊന്നായ കുരവയാട്ടം * തന്വംഗീമണിയായ ഈ കണ്ണകിയും കണ്ടുനില്ക്കത്തക്കവണ്ണം നടത്തേണം; ഈ പശുക്കൾക്കും മററു കാലികൾക്കും വന്നിട്ടുള്ള ശല്യം നീങ്ങുമാറാകട്ടെ" എന്നു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ അതിനൊത്തു മുല്ലമാലയുംചൂടി വൃഷഭകോഷ്ഠത്തിൽവന്നുചേൎന്ന ഏഴുഗോപകന്യകമാർ അവിടെയുള്ള ഏഴു വൃഷഭങ്ങളെ ഉദ്ദേശിച്ചിങ്ങനെ അവരിലോരോരുത്തരെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു പറഞ്ഞു.

1. "ചീറുംകലിൻ കരിംകൂററനെ ക്ഷണാൽ
   പാട്ടിൽപിടിച്ചോനിന്നായമിതള്ളലാൾ
2. നെററിയിൽ പാണ്ടൻ പെരുങ്കാളയെ ഇഷ്ട-
   മെത്തിപ്പിടിച്ചോനു ചേരുമീ ഗോപിയാൾ
3. വല്ലാത്ത കാളക്കിടാവിൻപുറത്തേറി
   യുല്ലാസമാൎന്നവനൊക്കുമിപ്പെണ്ണിനി
4. പാൽച്ചുണങ്ങൻകാളതന്നെയടക്കുവോനു
   ചേൎച്ചയായീടുമീതന്വംഗിതാനലം.
5. പൊന്നുള്ളിതാവും വൃഷഭത്തെ ബന്ധിച്ചോരു
   വരനു യോഗ്യയാമിന്നാരിനിൎണ്ണയം
6. വെള്ളവാലേനലാതൊത്തൃഷഭത്തെവെന്നോനു
   നല്ലനായുള്ളവനിതന്വിതന്നഹോ.
7. വെള്ളപ്പുള്ളിക്കാളതന്മദം തീൎത്തോനു
   കൊള്ളാം കണക്കിലിക്കാമിനിഗോപിയാൾ.

---

* ഏഴോ ഒമ്പതോ പേർ കൈകോൎത്തുപിടിച്ചു വട്ടംനിന്നു കളിക്കുന്നതു്.

("ബോധിച്ചുടൻ സപ്തവൃഷങ്ങളെത്താൻ, നന്ദാത്മജൻ സത്യയെ വേട്ടുകൊണ്ടാൻ" എന്ന ഭാഗവതകഥാംശം ഇവിടെ സ്മരിക്കുന്നു.)

മാതിരി അയ്യയെ നോക്കിനിന്നു ആ ഏഴു കന്യകമാരേയും സപ്തസ്വരങ്ങൾ നിൽക്കും മുറപ്രകാരം നിറുത്തി അവർ പടിഞ്ഞാറുനിന്നു തുടങ്ങി ക്രമത്തിൽ ഷഡ്ജം, ഋഷഭം, ഗാന്ധാരം, മദ്ധ്യമം, പഞ്ചമം, ധൈവതം നിഷാദം ഇങ്ങനെ ഏഴു സ്വരങ്ങളുടെ സംജ്ഞകൾ കൊടുത്തു ഇവർ ആടുവാൻ ചുററി നിൽക്കുന്ന വൃത്തത്തെ പന്ത്രണ്ടായംശിച്ച് അവയെ മേഷാദിരാശിസ്ഥാനങ്ങളായി കല്പിച്ച് അവയിൽ പശ്ചിമദിഗ്ഭാഗത്തിൽനിന്നു പ്രദക്ഷിണമായി തുലാം, ധനു, കുംഭം, മീനം, ഇടവം, കർക്കിടകം, ചിങ്ങം ഈ ഏഴു രാശിസ്ഥാനങ്ങളെ ക്രമത്തിൽ ഷഡ്ജം മുതലായ ഏഴു സ്വരസ്ഥാനങ്ങളായി കല്പിച്ചു, ഷഡ്ജസ്ഥാനത്തു നില്ക്കുന്നവളെ മാധവനെന്നും, പഞ്ചമസ്ഥാനത്തു നില്ക്കുന്നവളെ ബലദേവനെന്നും, ഋഷഭത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തു നില്ക്കുന്ന അയ്യയെ പിന്ന (ലക്ഷ്മി)യെന്നും ഗാന്ധാരം, മദ്ധ്യമം, ധൈവതം, നിഷാദം ഈ സ്ഥാനങ്ങളിൽ മററുള്ള ഓരോ ഗോപകന്യകമാരേയും നിയമിച്ചു. ഋഷഭവും നിഷാദവും മാധവനെന്ന ഷഡ്ജത്തെ ചേർന്നും, മദ്ധ്യമവും ധൈവതവും ബലദേവനെന്ന

പഞ്ചമത്തെ ചേർന്നമാണ നില്ക്കുന്നത്. ഗാന്ധാരം ഋഷഭത്തിന്റെ ഇടതുഭാഗത്തും ധൈവതം നിഷാദത്തിന്റെ വലതുഭാഗത്തും നില്ക്കുന്നു. അവരിൽ മാധവന്റെ കണ്ഠത്തിൽ തുളസിമാലയിട്ടു കുരവയാട്ടത്തിലേർപ്പെട്ടാടുവാൻ തുടങ്ങി. “ഏവം ത്രിവിക്രമനായ ദേവനു തന്റെ വക്ഷസ്സിൽ വാമഭാഗമമർന്ന ശ്രീദേവിയിൽ അനാസ്ഥ ഭവിപ്പാൻ തക്ക ഗുണാതിശയത്തെ വഹിക്കുന്ന പിന്ന (ഷഡ്ജസ്ഥാനത്തു മാധവനായ്ക്കല്പിച്ചവളുടെ പിന്നെത്തവൾ— അയ്യ) തന്നെയോ അയ്യ! (ആശ്ചര്യം)” എന്നായിരുന്നു മാതരിയുടെ മതം. സമനിലയിൽ കൈകോർത്തു പിടിച്ചു വട്ടംതിരിഞ്ഞു നിന്നതിനുശേഷം ആടുവാൻ തക്ക താനഭേദത്തെ ആലോചിച്ച് ഒന്നാമത്തേതായ ഷഡ്ജസ്വരസ്ഥാനത്തുള്ള മാധവനെന്ന സംജ്ഞ കൈക്കൊണ്ടവൾ തന്റെ ശാഖയായ ഋഷഭസ്വരസ്ഥാനത്തുള്ള അയ്യയോട്, “വിശാലമായ ഗൃഹോദ്യാനത്തിൽ കപടമായ്യുന്നു നിന്ന നാരകദ്രുമത്തെ ഭഞ്ജിച്ച ആ ദേവനെ ഉദ്ദേശിച്ചു നാം മുല്ലക്കുഴലിന്റെ ശ്രുതിയിൽ പാടിയാടേണം” എന്നു പറഞ്ഞു പാടുവാനൊരുങ്ങി. ഷഡ്ജം മന്ദ്രസ്വരമായും, പഞ്ചമം സമസ്വരമായും ഇരിക്കുംപ്രകാരം ഋഷഭത്തെ ഉച്ചസ്വരമായും ധൈവതത്തെ മന്ദ്രസ്വരമായും പിടിച്ച് അവളോടൊത്തു പാടുന്നു.

ചിന്ത് — "ആറുമുഖവടിവേലവനെ" എന്ന മട്ട്.

1. കാലികൾമേയ്ക്കുന്ന കാലമൊരുതരമതന്നിൽകനിവൊടുതിപ്പാൻ—ഒരു
കാലിക്കിടാവെ കരുത്തിയാക്കിയ മായാമയൻ മുകുന്ദൻ

2. കാലിക്കുലത്തിൽ കനിവൊടുവന്നിവൻതൻകൊന്നക്കുഴലൂതും—ഇള
കാലമതിൻനാദം കേട്ടു നമുക്കു സുഖിച്ചിടാമെൻ തോഴി.

3. മന്ദാരമാമലമത്തിനൊരു കോലായ് പന്നഗപാശവുമം—പുരാ
മുന്നം പയോധിമഥിച്ചോരു മാധവൻ നമ്മിൽ കൃപാവശനായ്

4. ഇന്നിവ്വഗോവൃന്ദം തന്നിലണഞ്ഞുകൊണ്ടുവൽക്കുഴലൂതും—കള
മഞ്ജുളഗാനത്തെക്കേൾപ്പാൻ നമുക്കിവ വന്നീടുമോ തോഴി!

5. മന്ദിരവാടിയിൽമായയാൽനിന്നൊരുനാരകപ്പെണ്ണവനെ—ഉര
മഞ്ജനംചെയ്യോരു മായാമയൻ പശുവൃന്ദത്തിൽ വന്നീടുകിൽ

6. മഞ്ജുളമാമ്മാറവൻ ഊതിടുന്ന മുല്ലക്കുഴൽ ധ്വനിയാൽ—സുഖം
തന്നീടുവാനവനുണ്ടാകുമോ കനിവെന്നു ചൊൽകെൻ തോഴി!

ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമി കയ്യാണ്ടിരുന്ന വംശവാദ്യം (വംശിയം) മുള, ചെങ്ങാലി, കരിങ്ങാലി ഈ മരങ്ങളാലും കാംസ്യലോഹത്തിനാലും നിർമ്മിക്കാം; ഇതിനു ഇരുപതംഗുലം നീളവും നാലര അംഗുലം ചുറ്റളവുവണ്ണവും ഉണ്ടായിരിക്കണം. കുഴലിന്റെ ഇടത്തെ അറ്റം രണ്ടംഗുലം നീളം വിട്ട് ഒന്നാമത്തെ ഉളയിടുക; ഇതിൽനിന്നു ഏഴംഗുലവും വലത്തെ അറ്റത്തുനിന്നു രണ്ടംഗുലവും വിട്ട് നടുവിലുള്ള ഒമ്പതംഗുലം ഇടയിൽ സമഭാഗം കണ്ട് എട്ട് ഉളയിടുക. ഓരോ ഉളയും ചെറുനെല്ലരിയുടെ നീളത്തിനൊത്ത വട്ടമുള്ളതായിരിക്കണം; ഈ എട്ടിൽ ഇടത്തെ അറ്റത്തുള്ളതിനു 'മുഖ'മെന്നാണ് സംജ്ഞ; ഇതു നീക്കി വലത്തോട്ടുള്ള ഏഴു ദ്വാരങ്ങളിൽ ആദ്യത്തെ മൂന്നിൽ ഇടതുകയ്യിന്റെ നടുവിരൽ മൂന്നും പിന്നത്തെ നാലിൽ വലങ്കയ്യിന്റെ പെരുവിരലൊഴികെ നാലു വിരലും കൂടി യഥാക്രമം ഏഴുവിരൽ വെച്ചു വായിക്കേണ്ടതാണ്. ഈ ഉളയേഴും ക്രമത്തിൽ ഷഡ്ജം ഋഷഭം ഗാന്ധാരം മദ്ധ്യമം പഞ്ചമം ധൈവതം നിഷാദമെന്ന സ്വരസ്ഥാനങ്ങളാകുന്നു. ഈ വാദ്യം കൊന്നക്കുഴൽ, ആമ്പൽക്കുഴൽ, മുല്ലക്കുഴൽ, എന്നിങ്ങനെ മൂന്നുവിധത്തിലുണ്ട്. ഇവതമ്മിൽ ആകൃതിയിലും ശ്രുതിയിലും ഭേദമുണ്ട്.

അനന്തരം യമുനാകൂലത്തിങ്കൽ കൃഷ്ണനോടൊന്നിച്ചുള്ള പിന്നയുടെ കേളീവിലാസത്തെ പ്രതിപാദിച്ചു പാടുന്നു.

ചിന്ത് — 'തെള്ളുതമിഴ്ക്കതവ്യശീലൻ' എന്നമട്ട്.

1 കിന്നരലോകമിതെയൊട്ടിണങ്ങീട്ടും—വേഗാ—
വേന്ന കാണും വിലാസങ്ങളോട്ടും—മത
വൃന്ദവർ തൻ തുകിൽ കവർന്നുള്ളവന്റെ തനുകാന്തി
പെയരതോ ചൊൽവാനരുതോ?

2. അംബരം വെടിഞ്ഞു ഉദരവണി—ബന്ധ
കഞ്ചുകിത്തയങ്ങം കഴുവാണി—തന്റെ
മന്മഥകലാവിലാസമങ്ങടിക്കം മുഖകാന്തി
പെയരതോ ചൊൽവാനരുതോ?

3. അന്നു കാളിന്ദീതടത്തിൽ ചെന്നു—തിക-
വാന് ചില വഞ്ചന ഉടൻ—കൊണ്ടു
നിന്നവൻ കരം കവർന്നു തന്വീതന്റെ തനുകാന്തി
പെയരതോ ചൊൽവാനരുതോ?

4. അങ്ങിനെ തൻ കരം കവർന്നിട്ട്—ന്നൊരു
മംഗലാംഗി തന്നിലിണങ്ങീട്ടും—ചാരു
കങ്കണമഴകം കവർന്നുള്ളവന്റെ തനുകാന്തി
പെയരതോ ചൊൽവാനരുതോ?

5. കാന്തിയൊടു കൈവല്യമകന്നു—ചാരു
മന്ദഹാസം മന്ദാക്ഷമാർന്നു—അവൻ
കണ്ണിന്നു മാരണമായ കന്നിതൻ തനുകാന്തി
പെയരതോ ചൊൽവാനരുതോ?

6. കണ്ണിന്നു കാണുന്നകന്നു—കൊണ്ടാ
ടക്കനീമുഖാംബുജം പതിഞ്ഞു—ചാരു-
മുൻകയ്യിന്നിൽ കനിഞ്ഞുചേർന്നവൻ തനുകാന്തി
പെയരതോ ചൊൽവാനരുതോ?

ദിവാകരനെ തന്റെ ചക്രംകൊണ്ടു മറച്ച കടൽവർണ്ണനായ കണ്ണന്റെ ഇടതുഭാഗത്തും മതിനേർവർണ്ണനായ ബലദേവന്റെ വലതുഭാഗത്തുമായി പൂവ്വണിയും വേണീബന്ധമഴിഞ്ഞുനിന്നവളുമായ പിന്ന (പിഞ്ഞ) ഏകതാളത്തിൽ പാടുന്നതനുസരിച്ച മററുള്ളവർ വേദോക്തമായ തന്റെ ശിക്ഷാക്രമത്തിൽ നാരദൻ ഗാനംചെയ്യുന്ന തന്ത്രീസ്ഥാനത്തിന്നു തുല്യമായി അനുഗാനംചെയ്തു. മയിലിന്റെ പൂക്കഴുത്തിന്നനുരൂപമായ തനുകാന്തിയോടുകൂടിയ മാധവന്റെ ദക്ഷിണപാർശ്വത്തിലും പുതുവെൺമലരൊത്ത കാന്തികൊള്ളുന്ന ബലദേവന്റെ വാമപാർശ്വത്തിലുമായി അല്പം തലകുനിച്ചുനില്ക്കുന്ന പിന്ന, അവളുടെ മനോധർമ്മത്തിന്നൊത്തവിധം ലയത്തിൽ പാടുന്നതനുസരിച്ച മററുള്ളവർ വേണുനാദത്തിന്നനുഗുണമായി നാരദൻ ഗാനംചെയ്യുന്ന തന്ത്രീസ്ഥാനത്തോടു ഭേദമാകുംവണ്ണം അനുഗാനംചെയ്തു. ഇങ്ങനെ കാമപാലനും കണ്ണനും പിന്നയും മററുള്ളവരും കഴുത്തിലണിഞ്ഞ വനമാലകൾ മുതുകിലേക്കു തൂങ്ങി അലച്ചും കോർത്തുപിടിച്ച കൈകളിലണിഞ്ഞ കങ്കണധ്വനിക്കനുരൂപമായി താളംചവിട്ടിയും, അമ്പാടിയിൽ വൃഷഭകോഷ്ഠത്തിൽ യശോദ തൊഴുതു വണങ്ങത്തക്കവണ്ണം അന്നാടിയപോലെ എത്രയും മനോഹരമായ കുരവയാട്ടം കണ്ടു മാതരി

അത്ഭുതപരതന്ത്രയായ്‌ഭവിച്ച്, "നാം ഈ ആട്ടത്തിന്റെ ഒരംഗമായി ഗരുഡധ്വജനായ ഭഗവാനെ സ്തുതിച്ചു പാടുക" എന്നഭിപ്രായപ്പെട്ട് അപ്രകാരം പാടുന്നു.

ചിന്ത്—'പൊന്നലാവു ശ്രേണികളു' എന്ന മട്ട്.

1. അബ്ധിജാതകളുടെപോലെ അബ്ധിജാതമാല്യമിളകും
മുത്തിനാൽ തീർത്തുള്ള രണ്ടു ഹാരവും—സുര
സത്തമൻ നല്കിയ ദിവ്യഹാരവും—ഏന്തിൽ
പൂണ്ട പാണ്ഡ്യനരാധിപൻ വന്ന
സീമ്നി ശോഭകളെ മെല്ലിടുംപോഴ്
താതനാം മാനവൻ തന്നെക്കണ്ടവൻ—ലോക-
ക്കാർത്തി തീർത്തുള്ളോരു ദേവനല്ലയോ.

2. മന്ദിരമാരം വിളങ്ങീടും വെള്ളിയാം മല തന്റെ
ഉന്നതശൃംഗാന്തരത്തിലങ്കിതം—കിന്നം
പൊന്മയം ശാർദ്ദൂലമായ കേതനം—തൊട്ടു-
ഉഴിവാന്ത വിശാലസാലപ-
രീതമായ പുകാരിൽ വാഴ്‌വോരു
മന്നവൻ മേരുവായീടും കാർമ്മുകം—പൂണ്ടു
ജന്യസീമ്നി ജയംകൊണ്ട മാധവൻ.

3. ഊഴിതന്നിലിളംപ്രായംപൂണ്ടു പാരം വളർന്നു
ജാതമായ കദംബത്തിൻ ഞണനാം—ചെല്ലു
വഞ്ചിയിലുവല്ലഭൻ വൈരിസന്തകൻ—ചേരൻ
കുന്നിനൊപ്പമുയർന്ന തോളിണ-
യങ്കിളകി വലിച്ച പാശ്ശകൾ
ണ്ടമൈന്യ കഥിരമൂത്ത വാനവൻ—സുര-
ക്കിണങ്ങൾ തീർത്തു വിലസും ശ്രീവല്ലഭൻ.

തേവാരം—“മാററരിയൻതലശെഴംമ്പോളുംപൊരുന്നോ”

എന്ന മട്ട്.

1. കണ്ണനാമേ! കടൽവണ്ണ! കൃപാരമ്യ!
മന്ദരമായുള്ള മാമല തന്നാൽ
മുന്നം പയോധി മഥിച്ച കരങ്ങൾ
തമ്മെ പിടിച്ചു പിണച്ചു യശോദ
എന്തൊരു മായമിതാർക്കറിയാവൂ
ചിന്തിക്കിലേലും കഥിക്കവാൻമേലാ.

2. കണ്ണ! പരംപൊരുളേ! വനമാലിൻ!
വിണ്ണവർ പോററി പുകഴ്ത്തിടുംവണ്ണം
മണ്ണേഴുമങ്ങിനെയുണ്ട തെളിഞ്ഞും
പിന്നെ വിശന്നു നീ വെണ്ണ കവർന്നു
എന്തൊരു മായമിതാർക്കറിയാവൂ
ചിന്തിക്കിലേലും കഥിക്കവാൻ മേലാ.

3. വാനവർപോററുമടിയിണകൊണ്ടു
മൂന്നുലകത്തെയളന്നിരുൾ പോക്കി
പാണ്ഡവദൂതനായുള്ളവും തന്നാൾ
ഇണ്ടും നടന്ന നരസിംഹരൂപ!
എന്തൊരുമായമിതാർക്കറിയാവൂ
ചിന്തിക്കിലേലും കഥിക്കവാൻ മേലാ.

തേവാരം—“പൊന്നാർമേനിയനെ” എന്ന മട്ട്.

1. പോരാം കുവ്വലകം—നിന്ന-
കീടടിവെള്ളപ്പൂൺ
വീര! ചേവടിയാൽ—വന്നം
പുകഴ നീ തയിരോടും
പരമയോരമല്ലും—കര.

നാശവീരന്മാരെ
പോരിലൊടുക്കി പുരം—പുകൾ
കൊള്ളുന്ന ലങ്കാപുരം
പാരമ്മുന്ന വിഭോ—വേൾ-
പാവനസച്ചരിതം
ചൊവ്വാട്ടിൽ ചെവിക്കൊ—ചെവി-
യെന്നു കഥിക്കാമോ.
2. നാഭീപങ്കജത്തിൽ—ജായ-
മായിതു ലോകമെല്ലാം
ശ്രീയായുന്ന ഭവാൻ—മറി-
മായങ്ങളുമെന്ത്
പാദകരതലങ്ങൾ—പുവ-
ന്നോളം തിരുമേനി
കാണാനുള്ളോരു ക—ണ്ണോര
കണ്ണിനു ചൊല്ലരുതോ.
നന്നായ്ക്കാണുകിലും—മിഴി
യെല്ലാമനന്താഭ
യന്നെ കാണുന്നു കൺ—മറി-
ച്ചെന്നാകിൽ കണ്ണാമോ.
3. പാരം ക്രൂരനവൻ—കംസൻ
ചെയ്ത ചതികളെല്ലാം
ദൂരം പോക്കുകയാൽ—സുര-
സംഘത്തി കൈകൂപ്പി
നേരെ പാണ്ഡവർക്കാ—യോര
ദ്ദൂതുചെയ്തു ഭവാ
പാർത്ഥാരണങ്ങൾ—പുകൾ
കൊള്ളും ഭഗവാന്റെ
വിരെ "നാരായണ"—യെന്നാ

ധന്യം തിരുനാമം
തന്നെ ചൊല്ലാതവൻ—തന്റെ
നാവെന്തു നാവാമോ?

ഇങ്ങിനെ നമ്മളാടിയ കുരവക്കൂത്തിനാൽ സ്തുതിക്കപ്പെട്ട ദേവൻ നമ്മുടെ കാലികൾക്കു വന്നണഞ്ഞിട്ടുള്ള വിപത്തുകളെ നീക്കറുമാറാകട്ടെ; കുലിശപാണിയായ മഹേന്ദ്രന്റെ കിരീടത്തിന്മേൽ തന്റെ അംഗദം വിളങ്ങത്തക്കവണ്ണം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആസന്നമിത്രവും ദക്ഷിണാദേശാധിപനുമായ പാണ്ഡ്യനൃപന്റെ സാമന്തനൃപാലകയോഗകമായി സാന്ദ്രഗംഭീരമായ മുരശധ്വാനം വൈരിവിധ്വംസനത്താലുള്ള വിജയത്തെ പ്രഖ്യാപനംചെയ്തുകൊണ്ടു മുഴങ്ങുമാറാകട്ടെ;" എന്നു വാഴ്ത്തിക്കൊണ്ടു കുരവക്കൂത്തിന്റെ സമാപ്തി വരുത്തി.

പതിനെട്ടാം ഗാഥ.

ദുഃഖോന്നതി.

ഇങ്ങനെ തങ്ങളുടെ കുരവയാട്ടം അവസാനിച്ചപ്പോൾ മാതരി മുതലായവർ അവിരതമൊഴുകിവിലസുന്ന വൈകയാറിൻകരയിൽ വിശ്വരൂപനായ മഹാദേവന്റെ ശ്രീപാദങ്ങളെ പുഷ്പധൂപാദിക

ളാലാരാധിപ്പാനായി ചെന്നു; അവിടെ മറ്റൊരു തരുണി ഉൾനഗരത്തിൽനിന്നനുഭവിച്ചതും താൻ കേട്ടതുമായ വൃത്താന്തം അറിയിപ്പാൻ ബദ്ധപ്പെട്ടു വന്നുചേൎന്നു; അവൾ താൻ കേട്ട വൎത്തമാനം കണ്ണകിയെ നേരിട്ടറിയിക്കുവാൻ മനസ്സുവരാതെ അവിടെ നീരാടി കരയ്ക്കു കയറിനില്ക്കുന്ന ഗോപിമാരോടു രഹസ്യമായി പറഞ്ഞു താനും അവരോടു ചേൎന്നു സഹതപിക്കയും അവളുടെ അഴകും ഇളംപ്രായവും അനാഥസ്ഥിതിയുമോൎത്തു താപം സഹിയാഞ്ഞതിനാൽ ഒന്നുമുരിയാടുവാൻ കെല്പില്ലാതെ നില്ക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ കണ്ണകി അവരോടു പറഞ്ഞു. "സഖി! എന്റെ പ്രാണവല്ലഭന്റെ വരവു കാണുന്നില്ല; അതിനാൽ എന്റെ അകക്കാമ്പു കലങ്ങി ഉലയിലൂതുംതുരുത്തിയുടെ മുഖമെന്നപോലെ നിശ്വാസങ്ങൾ സന്താപപാവകനെ ഉജ്വലിപ്പിക്കുന്നു; അദ്ദേഹം എന്റെ അരികിൽനിന്നു പോയസമയം മുതൽ ഭയാനകമായ ഒരു വ്യഥ എന്നെ ബാധിക്കുയും അതു നാഴികതോറും അധികരിച്ചുവരികയും ചെയ്യുന്നു; പ്രിയജനത്തിന്റെ വരവു കാണുന്നതുമില്ല; എന്റെ ഹൃദയം തപിക്കുന്നു; ഇങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ ഈ ആച്ചിമാർ എന്നെയുദ്ദേശിച്ചു ചില സംഭാഷണം നടത്തുന്നതെന്താണെന്നെനിക്കറിവാൻ കഴിയുന്നില്ല. ഇവരുടെ ഭാഷണം നിസ്സാര

മായ ഒരു വിഷയത്തെ അനുസ്മരിച്ചല്ല; ഇതിന്നനുയോജ്യമായി എന്റെ ഇഷ്ടജനത്തിന്റെ ആഗമനവും കാണാതിരിക്കുന്നതിനാൽ, എന്റെ അറിവിൽ പെടാത്ത ഒരു സംഭവമുണ്ട്; അത്രയുമല്ല എന്റെ ഹൃദയം തളരുന്നു; ഈ സ്ഥിതിക്ക് എന്നെയുദ്ദേശിച്ച് ഇവർ പറയുന്നതെന്തായിരിക്കുമെന്നെനിക്കറിയുന്നില്ല.” ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞ കണ്ണകി ദുഃഖപരവശയായിരിക്കുമ്പോൾ നാട്ടിലുണ്ടായ ആരവാരംകേട്ട കാര്യംഗ്രഹിച്ചു വന്ന വാചാലയായ ഒരുവൾ അവിടെ വന്ന്, “അരമനയിൽ അന്തഃപുരത്തിലുള്ള അമൂല്യവും മനോഹരവുമായ ചിലമ്പിനെ അനായാസേന കവർന്നുകൊണ്ട കള്ളൻ ഇവൻതന്നെ എന്നു നിർണ്ണയിച്ചു, കാലിൽ വീരതണ്ടയണിഞ്ഞ വേൽചേവകന്മാർ ആ കള്ളനെ കൊലപ്പെടുത്തുവാൻ തീരുമാനിച്ചു” എന്നു പറഞ്ഞു. ഇതുകേട്ടു കണ്ണകി താപാർത്തയായി പൊട്ടുന്നനെ എഴുന്നേല്ക്കുകയും ഒളിയോടു വിലസുംപനിമതിബിംബം കരിമുകിലൊടൊത്തു പാർത്തട്ടിൽ പതിക്കുംവണ്ണം അവശതപൂണ്ടു ഭൂമിയിൽ പതിക്കയും തന്റെ കണവനെ കാണുമാറാകേണമെന്ന സങ്കല്പത്താൽ കണ്ണുകൾ കലങ്ങുംവണ്ണം കരങ്ങളാൽ തിരുമ്മിക്കൊണ്ടു കരയുകയും “ജീവിതേശ! ഭവാനൊന്നു വാഴുന്നു. ഹാ ഹാ ഞാനെന്തു ചെയ്യു” എന്നിങ്ങനെ ഉപാലംഭ

വചനങ്ങൾ ചൊല്ലി മോഹിക്കയും മോഹമകന്നു വീണ്ടും മൂർഛയിടുകയും ചെയ്തു.

പിന്നെ അവൾ, “തന്റെ പ്രേമഭാജനമായ അദ്ദേഹം ഘോരമായ ചിതാഗ്നിയിൽ മുഴുകുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തോടുകൂടി അതിൽ മുഴുകാതെ ദുഃഖഭൂയിഷ്ഠമായ വൈധവ്യവൃത്തി കൈക്കൊണ്ടുഴലുന്ന സാമാന്യമഹിളാജനത്തെപ്പോലെ ഭൂവാസികളെല്ലാം പുച്ഛിക്കത്തക്കവണ്ണം പാണ്ഡ്യന്റെ അക്രമപ്രവൃത്തിയാൽ ഭർത്തൃവിഹീനയായ ഞാൻ ഇങ്ങനെയായിരുന്നു വിലപിപ്പാൻ തക്കവളാണോ? തന്റെ വല്ലഭൻ അഗ്നിയിൽ മുഴുകുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെ പിരിഞ്ഞു ദുഃഖംപൂണ്ടു പല തീർത്ഥങ്ങളിലും ചെന്നു കണ്ണുനീരിൽ മുഴുകി അഴൽപൂണ്ടു വിലപിച്ചു വാഴുന്ന സാമാന്യവനിതാജനത്തെപ്പോലെ അധർമ്മപരനായ് ധർമ്മപരനെന്ന ഭാവത്തിൽ രാജ്യം വാണുകൊള്ളുന്ന പാണ്ഡ്യന്റെ ദുർന്നയത്തെക്കണ്ടിരുന്ന ധർമ്മദേവനെന്ന മൂഢ! ഞാൻ ഇങ്ങനെ ദുഃഖിക്കേണ്ടവളാണോ? പറയൂ. തന്നോടിണങ്ങി പരസ്പരപ്രേമസമ്പൂർത്തി കൈക്കൊണ്ടു വാണിരുന്ന സർവ്വസമ്പൽഗുണസമ്പന്നനായ നായകൻ കത്തിക്കാളുന്ന ഘോരവഹ്നിയിൽ മജ്ജനംചെയ്യുമ്പോൾ താനും അദ്ദേഹത്തോടുകൂടെത്തന്നെ അതിൽ മജ്ജനംചെയ്യാതെ വൈധവ്യനിഷ്ഠയോടെ തീർത്ഥവാരികളിൽ മജ്ജ

നംചെയ്തു കുളിർമകൊള്ളുന്ന പ്രാകൃതവനിതകളെപ്പോലെ സന്മാർഗ്ഗവ്യതിചലനംചെയ്തു ചെങ്കോൽ നടത്തിവരുന്ന പാണ്ഡ്യൻ അന്യായകർമ്മം ചെയ്തിരിക്കെ ഈ ജന്മത്തിലും ഞാൻ ഈ അപവാദത്തിന്നു പാത്രമായി സന്താപഭൂയിഷ്ഠമായ ജീവിതത്തെ അവലംബിച്ചിരിക്കേണ്ടവളാണോ? അത്യാപത്സൂചകങ്ങളായ ദുർന്നിമിത്തങ്ങളുടെ ശാന്തിക്കായി കുരവക്കൂത്തു നടത്തി ഇവിടെ വന്നിരിക്കുന്ന ഗുണവതികളായ ഗോപികമാരെ! കേൾപ്പിൻ! നിങ്ങളെല്ലവരും കേൾപ്പിൻ! കിരണമാലിയും കർമ്മസാക്ഷിയുമായ ദേവ! അലകടൽ ചൂഴുന്നൊരീമഹീമണ്ഡലത്തിൽ നീയറിയാത്ത വസ്തുക്കളൊന്നുമില്ല, നീ അറിയെ എന്റെ ജീവനാഥൻ കള്ളനോ?" എന്നു ചോദിക്കയും ഇതിന്നുത്തരമായി ഇങ്ങിനെയൊരശരീരിവാക്യമുണ്ടാകയുംചെയ്തു.

"കള്ളനല്ല നിൻകാന്തൻ
കല്യേ! കേളവനെത്തഥാ
ചൊല്ലിയോരന്റെ പുരം വാദ-
മില്ല വഹ്നിക്കധീനമാം."

പത്തൊമ്പതാം ഗാഥ.

നഗരത്തിലുഴന്നത്.

ആദിത്യനിൽനിന്നുണ്ടായ അശരീരിവാക്യം കേട്ടതിന്റെശേഷം കണ്ണകി തന്റെ പക്കലുള്ളതായ മററച്ചിലമ്പിനെ കയ്യിലെടുത്തുകൊണ്ട് ആ ആയർപാടിയിൽനിന്നു പട്ടണത്തിലേക്കു ചെന്നു; അവിടെയുള്ള സ്ത്രീജനത്തോട്, "ധർമ്മാനുഷ്ഠാനരഹിതനായ ഭൂപാലന്റെ വാസസ്ഥാനമായ നഗരത്തിൽ വാസംചെയ്യുന്ന സാധ്വീമണികളേ! ഇവിടെ ഒരു ചിലമ്പിനെസ്സംബന്ധിച്ചു നടന്ന സംഭവം നിങ്ങൾ അറിഞ്ഞിരിക്കുമല്ലോ; അതിന്റെ ഇണച്ചിലമ്പാണിത്; എല്ലാവരും കണ്ടുകൊൾവിൻ. ആർക്കും നേരിടാത്ത കഷ്ടങ്ങൾ എനിക്കു നേരിട്ടു; ആരും അനുഭവിക്കാത്ത ദുഃഖങ്ങൾ ഞാനനുഭവിച്ചു; ഇവയെല്ലാം മരണവേദനയ്ക്കു തുല്യമായിരുന്നു. ഇതെല്ലാം എന്റെ വിധിയെന്നല്ലാതെ മറെറന്ത്? എന്റെ കണവൻ കള്ളനല്ല; എന്റെ കാൽച്ചിലമ്പു വിററു വിലകൊൾവാൻ ഇവിടെവന്നകാരണത്താൽ കള്ളനെന്നു പേർപറഞ്ഞു കൊലചെയ്തുവല്ലോ; ഇതെന്താശ്ചര്യം! അനുരക്തന്മാരായ പതികളോടൊത്തു വാഴുന്ന പതിവ്രതകളുടെ മുന്നിലയിൽ പൂർവ്വസ്ഥിതി പോലെ എന്റെ പതിയെ കാണ്മാൻ എനിക്കു സം

ഗതിവരുമോ? അങ്ങനെ കാണുന്നതായാൽ അതൊരു പുതുമയല്ലേ? അങ്ങനെ കാണുന്നുവെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുററമററ ഭാഷിതങ്ങൾ എനിക്കു കേൾപ്പാനിടയാകുമോ? അങ്ങനെ കേൾപ്പാനിടവരുന്നതായാൽ അതൊരനുഗ്രഹംതന്നെ; അങ്ങനെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദോഷരഹിതമായ വചനം കേൾപ്പാനിടവരാത്തപക്ഷം സതികളായ നിങ്ങൾ എന്നെ അസതിയെന്നു കരുതി നിന്ദിക്കും; അല്ല നിങ്ങൾക്കു ബോധമതിയായും ഭവിക്കും." എന്നിങ്ങനെ താപാർത്തയായി വിലപിക്കുന്ന ആ പതിവ്രതയെ പട്ടണവാസികളെല്ലാം കണ്ടു കരളുരുകി അവളെ ആശ്വസിപ്പിപ്പാൻ ഒരു വഴിയും കാണാതെ വിഷണ്ണന്മാരായി, "ഈ കമനീമണിക്കു മനോപദ്രവം ശമിക്കാത്തുള്ളൊരുൾത്താപത്തിന്നിടയാക്കിയതിനാൽ ഒരു കാലത്തും ഭംഗം വരാത്ത രാജധർമ്മത്തിനു ഹാനി ഭവിച്ചു. ഇതിന്റെ ഭാവിഫലം എന്തായിരിക്കുമോ? രാജാധിരാജനായി മതിമാനൊളിതിരളും കുടയും, ചെങ്കോലും കരവാളും പൂണ്ടു വിളങ്ങും പാണ്ഡിയന്റെ ആധിപത്യം അവസാനിച്ചു; ഇതിനാൽ മേലിൽ എന്തു ഭവിക്കുമോ? നാട്ടാർക്കു നന്മയും മാററാർക്കു തിന്മയുംചെയ്തു തൊട്ടനാൾ പുകഴാർന്നു ജനമാനസത്തിന്നാഹ്ലാദം ചേർത്തുവന്നിരുന്ന ചെങ്കോലിനു മാലിന്യംവരു

ത്തി; ഇതിനാലിനി എന്തു ഭവിക്കാൻ പോകുന്നുവോ? ഒരു ചെമ്പൊൻചിലമ്പും കയ്യിലെടുത്തു. നമുക്കെതാണ്ടൊരാപത്തുവരുത്തുവാൻ അദ്ഭുതപൂർവ്വമായി ഒരു മഹാദേവി ഇങ്ങു വന്നിരിക്കയാണ്, ഇതുമൂലം ഭവിക്കാവുന്നതെന്തെന്നറിഞ്ഞുകൂടാ; വിസ്മയാവഹങ്ങളായ വിശാലലോചനങ്ങൾ വികാസപ്പെട്ടു നിശ്വാസബാഹുല്യമാംവണ്ണം പ്രലപിച്ചും ആവേശമാർന്നിരിക്കുന്ന ഇവൾ എന്തുചെയ്യാനും കഴിവുള്ളവളായി കാണപ്പെടുന്നു; ഇതുനിമിത്തം വരാവുന്നതെന്തോ?" എന്നിങ്ങനെ പുരവാസികൾ ഇവളുടെ നിലയെപ്പറ്റി വിചാരിച്ചും മന്നവന്റെ ദുർന്നയങ്ങളെപ്പറ്റി നിന്ദിച്ചുംകൊണ്ടിരിക്കെ ഓരോ കാഴ്ചകൾ കണ്ടു തെണ്ടിനടക്കുന്നവരായ ചിലർ കൊലപ്പെട്ടു കിടക്കുന്ന ഒരുവളുടെ കണവനെ കാട്ടിക്കൊടുത്തു. തൽക്ഷണം പൊൻകൊടിക്കൊത്ത കാന്തികലരുന്ന കണ്ണകി തന്നെ കാണുന്ന ഒരുവരേയും താൻ കണ്ടില്ല.

വിശാലമായ മഹീമണ്ഡലത്തെ ഇരുളിന്നിരയാക്കി ഉന്നതമായ അസ്തഗിരിയെ ആരോഹണം ചെയ്തു തന്റെ ചെങ്കതിരുകളെ ചുരുക്കി കതിരവൻ മറഞ്ഞു പോയതിന്നുശേഷം ആതങ്കളിയിപ്പവും രാപ്പകൽരണ്ടിലേതെന്നു വേർതിരിപ്പാനരുതാത്ത മോഹജനകവുമായ സന്ധ്യാകാലത്തു പൂക്കൊഴിഞ്ഞ പൂ

കൊടികൊത്ത കണ്ണകി കാലനെപ്പോലെ പാണ്ഡിയന്റെ നേരെ കോപിക്കയും, ആ നഗരത്തിൽ 'ലേൽ' എന്ന ശബ്ദമുണ്ടാക്കുകയുംചെയ്തു; പ്രാതഃകാലത്തിൽ ആയർപാടിയിൽവെച്ചു തന്റെ കണവനെ തഴുകി അതിന്നു പ്രതിഫലമായി അവന്റെ മുടിയിൽധരിച്ചിരുന്ന മാലവാങ്ങിതന്റെകുന്തലിലണിഞ്ഞുകൊണ്ടവളും, സായങ്കാലത്തിൽ അവന്റെ അംഗക്ഷതത്തിൽനിന്നും പൊങ്ങിവരുന്ന ശോണിതധാരയൊഴുകി നാലുപാടും നനഞ്ഞു കിടക്കുന്നതിനാൽ അവൻ തന്നെ കാണുന്നില്ലെന്നറിയുകയും അകക്കാമ്പുരുകി ഇങ്ങനെ ഉപാലംഭിക്കയും ചെയ്തു.

(തമിഴിൽ ഒപ്പാരിയെന്നു പറയുന്ന
വിലാപയോഗ്യമായ മട്ട്)

1. ആധാരമില്ലാതെ അഴൽ തേടുമെന്നുള്ളം
കാതരയാമിവൾക്കേറെയും കദനമായെന്നറിയാതയോ
മാലേയച്ചാറണിഞ്ഞു കനമേലും പൊൻമേനി
ചേലേ പൊടിയണിഞ്ഞു മേവുമെന്നതോർക്കാതോ
കണവനാൽ വരുന്നതു കെട്ടകോലമല്ല ഭൂലമെന്തോ?
എന്നിവൾ കൊണ്ടകർമ്മമെന്നു ലോകർ ചൊല്ലീടും.
2. ആയമൊത്ത തുണയില്ലായ്കയാൽ തേടുമന്തിനേരം
ആരോമലാരഴലൊടുകാരരാൽ തോന്നിക്കറിപ്പൂ
കുറിതങ്ങിൽ മുഴകം നിൻ ചാരുതിയമാറിടം താൻ
പാരിടത്തിൽ പതിഞ്ഞിടുമെന്നാരെന്നുമോർത്തിരുന്നോ
ഇക്കൊടുമപാണ്ഡ്യനെന്നുമപകീർത്തി നേടുമെന്നും
ഇക്കാര്യം മാലോകർ ചൊല്ലാതെ നിന്നിടുമോ.

3. കണ്ണീർ പൊഴിച്ചിതന്നു കൊടുമ്പാപി ഞാൻ കാരണം
പുഷ്ണ്ണാലും നിണമണിഞ്ഞു പൊടിയാടി നീ കിടപ്പു
അന്യായമിതിനൊത്താലൊരു ചൻ ഞാൻ മൂലമല്ലോ
നിന്നിടാകെക്കഗതി നിയതമെന്നു ലോകർ ചൊല്വു.

4. ചൊല്ലാളും സതികളുണ്ടോ ചൊല്ലാളും സതികളുണ്ടോ
വല്ലഭനു വന്നീടമല്ലൽ പോക്കിതയവീട്ടം
ചൊല്ലാളും സതികളുണ്ടോ ചൊല്ലുവതിനിന്നാട്ടിൽ

5. അറിവുടയമനുജരുണ്ടോ അറിവുടയമനുജരുണ്ടോ
അറിമരാജ്യ ഞാൻ പിറന്ന തനയനായ ഇണ ചെയ്യാൻ
അറിവുടയമനുജരുണ്ടോ ആരാഞ്ഞാനിന്നാട്ടിൽ.

6. അരുളിയലുമീശരുണ്ടോ അരുളിയലുമീശരുണ്ടോ
കരവാളാലെൻപതിയെ കട്ടകൊല ചെയ്യുന്ന പാപി
നരവരന്റെ മുന്നമതാൽ നരകാർഹമായിരിക്കെ
അരുളിയലുമീശരുണ്ടോ അടിതൊഴുവാനിന്നാട്ടിൽ.

അവൾ ഇങ്ങനെ പരിദേവനംചെയ്തു പ്രാണവല്ലഭന്റെ മാറിടത്തെ തന്റെ മാറോടു ചേർത്തു പുണർന്നു; അപ്പോൾ അവൻ ഉത്ഥാനം ചെയ്തു, "പൂർണ്ണചന്ദ്രപ്രതിമമായ ഭവതിയുടെ മുഖം വിവർണ്ണമായി നയനങ്ങൾ അശ്രുപൂർണ്ണങ്ങളായിരിക്കുന്നല്ലോ." എന്നു ചൊല്ലി തന്റെ കൈക്കൊണ്ട് അവളുടെ കണ്ണുനീർ തുടച്ചു; അനന്തരം അവൾ എങ്ങിക്കരഞ്ഞു നിലത്തു വീണു നിജഭർത്തൃപാദയുഗളം കരപല്ലവത്താൽ ഗ്രഹിച്ചു; നികൃഷ്ടമായ ഈ സ്ഥൂലശരീരം കൈവിട്ടു നാകലോകപ്രാപ്തിക്കായി മുതി

ൻ അവൻ "എന്നാൽ നീ നില്ക്കുക" എന്നു ചൊല്ലി അമാത്ത്യന്മാരാൽ പരിവൃതനായി മറഞ്ഞു പോകയും ചെയ്തു. അവൾ ഇതു കണ്ട്, "ഇതൊരു മായയോ? അല്ലെങ്കിൽ എന്തായിരിക്കും? എന്റെ മനസ്സിനെ മോഹിപ്പിച്ച ഒരു ദൈവം തന്നെയോ?; ഒന്നും അറിയുന്നില്ലാത്തതിനാൽ എങ്ങും നടന്നു തിരിഞ്ഞ് അദ്ദേഹത്തെ ചെന്നുചേരാം; അതു നിഷ്പ്രയാസമെന്നിരിക്കിലും എന്റെ കോപാവേഗം അടങ്ങിയതിനുശേഷമല്ലാതെ അതിനു തുനിയുന്നതല്ല; ഈ കോപശമനത്തിന്നായി ആ കൊടിയ നൃപനെ ഞാൻ ചെന്നു കണ്ട്, "എന്റെ നായകനെ കൊലപ്പെടുത്തിയത് എന്തു കണ്ടു ന്യായമാട്ടോയി" എന്നു ചോദിക്കണം."

ഗേയകം.

1. എന്നാതിയക്കനിയക്കൊട്ടു പോവതിന്ന
   തന്നെ മുതിർന്നാര് ഭാരയാം
   നിജപുരിയിലന്നാ—ളൊരു കനവിയന്നാ
   ളിരു കരളിലിരു പൊഴുതു
   കരുതമയ്യവതിബാഹുല
   നയനജലധാരകൾ പൊഴിഞ്ഞു.

2. കാണാതെയു കണ്ണിനകളേണാക്ഷിമൈപിമണി
   താനേ ഇടഞ്ഞു ഭയ ഭാരങ്ങും
   കലുഷകിരേഷാ—കലിതബാഹുരോഷാ
   കനകമണിയപിതിരളു
   മമമനായിത് വിലസുമൊരു
   മഹിതമണി ഗോപുരമണഞ്ഞു.

ഇരുപതാം ഗാഥ.

ന്യായവാദം

“വെൺകുടയും ചെങ്കോലും വാനിൽനിന്നും വീണുകൊണ്ടും താരമണ്ഡലമിളകിമറിഞ്ഞുകൊണ്ടും കാണുന്നു; അന്ധകാരം ദിവാകരനെ കബളീകരിക്കുന്നു; രാവിൽ ഇന്ദ്രചാപവും പകൽ എരിപൊരി ചിതറുന്ന കൊള്ളിമീനും കാണുന്നു; അരമനയിൽ ചെങ്കോലും വെൺകൊറ്റക്കുടയും മറിഞ്ഞു നിലത്തു വീഴുന്നു; രാജപ്രാസാദത്തിലുള്ള മണി കിടുകിടായും വിറയ്ക്കുന്നു; ഇങ്ങനെ ഞാൻ കണ്ടകിനാവിനാൽ ഏതോ ഒരു വിപത്തു വന്നു കൂടുവാനിടയുണ്ട്; ഇതു മന്നവനോടുണർത്തിക്കണം” എന്നു നിശ്ചയിച്ചു കണ്ണാടി, വീണ, ഒളിവിയലുന്ന മണിഭൂഷണങ്ങൾ, കോടിവസ്ത്രം, പട്ട്, പൂർണ്ണകുംഭം, വർണ്ണദ്രവ്യങ്ങൾ, സുഗന്ധചൂർണ്ണങ്ങൾ, കസ്തൂരിച്ചാറ്, പൂങ്കൊത്ത്, പിന്നൽമാല, ചാമരം, ധൂപം എന്നീ പദാർത്ഥങ്ങളെ വഹിച്ച പരിജനങ്ങളാലും കൂനൻ, മൂകൻ, അന്ധൻ എന്നീ കീഴ്ജീവനക്കാരാലും ഭയഭക്തിപുരസ്സരം അനുഗതയായി, വൃദ്ധന്മാരാലും വാഗ്മികളാലും സ്തുതിക്കപ്പെട്ടു, “പാരാവാരപരീതമായ ഭൂമണ്ഡലമലംകരിക്കും പാണ്ടിയന്റെ

പേരും ദേവി വാഴെണ''മെന്നു വാഴ്ത്തി വാരസീമ
ന്തിനീജനത്താലും സാമന്തഭൂപാലന്മാരാലും വന്ദി
ക്കപ്പെടുന്ന മഹാരാജ്ഞി പരിവാരസമേതം സിം
ഹാസനാരൂഢനായിരിക്കുന്ന പാണ്ഡിപ്പെരുമാളുടെ
സന്നിധാനത്തിൽ ചെന്നു തന്റെ ദുസ്വപ്നദർശന
ത്തെ ഉണർത്തിക്കുകയായിരുന്നു. അപ്പോൾ, "ശ്രീ
മൻ! ദക്ഷിണദേശാധിപതെ! ദ്വാരപാലക! ദ്വാര
പാലക! അറിവു മറന്നഹംകരിച്ചു ധർമ്മം പിഴച്ചു
മന്നവന്റെ കിങ്കരനായ ദ്വാരപാലക! മണിച്ചി
ലമ്പു കയ്യിലുണ്ടവൾ; ഭർത്താവു മരിച്ചവൾ; ഗോപു
രദ്വാരത്തിൽ ഭൂപതിയെ കാണ്മാൻ വന്നു നില്ക്കു
ന്നുവെന്നറിയിച്ചാലും, അറിയിച്ചാലും'' എന്നു ക്രോ
ധവശഗയായ് വിളിച്ചു പറഞ്ഞു. ഇതു കേട്ട് അ
വൻ രാജസന്നിധിയിൽ പ്രവേശിച്ചു.

ദ്വാരപാലൻ—സ്വാമി സർവ്വോൽക്കർഷേണ വർത്തി
ച്ചാലും. ദക്ഷിണദേശരാജാധിരാജനായ ഭവാൻ
ചിരം വാഴ്ക. ശത്രുനിഷൂദനനായ ഭവാൻ സുചി
രം വാഴ്ക; തന്നാൽ വധിക്കപ്പെട്ടു നിണമടങ്ങാ
ഉള്ള മഹിഷാസുരശിരസ്സാകും പീഠത്തിന്മേൽ
വാഴും അപരാജിതമായ വേലേന്തിയ മഹാദേവി
യല്ല; സപ്തമാതാക്കളിലൊരുവളായ ചാമുണ്ഡിയ
ല്ല; ചന്ദ്രശേഖരന്റെ നൃത്തം കണ്ടരുളിയ കാ
ളിയല്ല; ദാരുകന്റെ നഗരത്തിൽ കാളിയുടെ

അവതാരമായ ഈശ്വരിയുമല്ല; ക്ഷോഭവും കോപവും കൊണ്ടവളെന്നപോലെ തോന്നും; കാണികളുടെ കണ്ണിണകവരുന്ന കമനീയമായ ഒരു കാൽചിലമ്പു കരതലത്തിലേന്തിയിരിക്കുന്നു; ഭർത്തൃനിധനത്താൽ കലുഷിതയാളാണെന്നു; ഈവണ്ണമുള്ള ഒരു നാരി തിരുമേനിയെ സന്ദർശിപ്പാനായി ദ്വാരദേശത്തിൽ വന്നു നില്ക്കുന്നു.

രാജാവ് —എന്നാൽ ആ തരുണിയെ ഇങ്ങോട്ടു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരിക.

ദ്വാരപാലകൻ—കല്പനപോലെ.

(ദ്വാരപാലൻ കല്പന അറിയിക്കയും കണ്ണകി രാജാവിന്റെ മുമ്പാകെ വരികയും ചെയ്യു.)

രാജാവ് —ഹേ സുന്ദരി! ബാഷ്പാകുലേക്ഷണയായി നമ്മുടെ മുമ്പാകെ വന്നിരിക്കുന്ന നീ ആരാണ്?

കണ്ണകി—ദേവ! ഞാനുണർത്തിക്കാം; അമരന്മാരാൽ പോലും അതിശയിക്കത്തക്ക മഹിമയോടും സമ്പത്സമൃദ്ധിയോടും കൂടി ചോഴമന്നവൻ ചെങ്കോൽ നടത്തിവരുന്ന പുകൾപെരിയ പുകാർനഗരമാണ് ഞങ്ങളുടെ ദേശം; അവിടെ അതിയായ കീർത്തി വിലസുന്ന പെരുങ്കുടി വൈശ്യകുലപുംഗവനായ മാശാത്തുവാന്റെ മകൻ എന്നെ വേട്ടു; ജീവിതം നയിപ്പാനായി കർമ്മഗതിക്കു വശംവദരായി ഭവാന്റെ ഈ നഗരത്തിൽ വന്നു; ഇവി

ടെ എന്റെ ഒരു ചിലമ്പിനെവില്പാനായി ഇറ ങ്ങിയതുനിമിത്തം ഭവാനാൽ കൊലചെയ്യപ്പെട്ട കോവലന്റെ പത്നിയാകുന്നു ഞാൻ; 'കണ്ണകി' എന്നാണ് എന്റെ പേർ.

രാജാവ് — സ്ത്രീരത്നമേ! കള്ളനെ കൊല ചെയ്യുന്നതു് അനീതിയല്ല; അതു് ഉൽകൃഷ്ടമായ രാജധർമ്മമെന്നറിഞ്ഞാലും.

കണ്ണകി — അസന്മാർഗ്ഗനിഷ്ഠനായ നരപതേ! കേട്ടാലും. എന്റെ ചിലമ്പിൽ തരികൾ രത്നങ്ങളാണ്.

രാജാവ് — നമ്മുടെ ചിലമ്പിൽ തരികൾ മുത്തുകളാണ്.

അപ്രകാരം പറഞ്ഞു കോവലനിൽനിന്നു കിട്ടിയ ചിലമ്പിനെ തന്റെ മുമ്പാകെ വരുത്തി വെക്കുകയും അതു തനിയെ പിളർന്നുപൊട്ടിച്ച മാണിക്കത്തരികൾ പാണ്ഡിയന്റെ മുഖത്തു തെറിക്കുകയും ചെയ്തു; അപ്പോൾ അവന്റെ കുട താണു; ആജ്ഞാശക്തി കുറഞ്ഞു. "കേവലം തട്ടാന്റെ തന്ത്രത്തിനു വശഗനായി കൊടുമ ചെയ്ത ഞാൻ ഒരു രാജാവോ? കഷ്ടം! ഞാൻതന്നെ കള്ളൻ; പ്രജാപരിപാലനം ചെയ്തു ദക്ഷിണദേശാധിപനായ്‌വാഴുന്ന എന്റെ വംശത്തിന് എന്നാൽ ഇതംപ്രഥമമായ ഒരു പിഴ വന്നിരിക്കുന്നു; എന്റെ ആയുസ്സിന്നന്തം ഭവിക്ക

ട്ടു;" എന്നു പശ്ചാത്തപിച്ചുകൊണ്ടു നിസ്സംജ്ഞനായ് വീണു ജീവിതം വെടിഞ്ഞു. പാണ്ടിപ്പട്ടംദേവി ഇതു കണ്ടു കണവൻെറ കാലധൎമ്മപ്രാപ്തിയറിയാതെ മനസ്സുഴിഞ്ഞു നടുങ്ങി, "ഭൎത്തൃനിധനത്താൽ പരിതപിക്കുന്ന ജനത്തിനു ആരെ കാട്ടിക്കൊടുത്താശ്വസിപ്പാൻ കഴിയും" എന്നു പശ്ചാത്തപിച്ചുംകൊണ്ടു കണ്ണകിയുടെ കാലിണയിൽ വീണു വണങ്ങി.

ആപ്തവാക്യം.

1 "അന്യായകൎമ്മഫലപുണ്യഫലം കരസ്ഥം"
മെന്നുള്ള ധന്യവചനം ജഗദേകവന്ദ്യം
മന്നൻ വിധിച്ചു കൊടുമക്കിരപെട്ടൊരാങ്ങി-
ക്കിന്നീവിധം വിധിവിധിച്ചതു കണ്ടുകാൺക.
2 ഹസ്തത്തിൽ നല്ലൊരു ചിലമ്പു, നിണം പുരണ്ടു
ചിത്തത്തെ കമ്പിതമാക്കും തനുവും, വന്നൊരു ഘോര
മുഖവും ചുഴന്നപടി കാർകുഴലും നിരീക്ഷി-
ച്ചുതന്നെ നാം കൊടിയ പാപിയുമായവനും.
3 കൈയ്യിൽ പരാഗമൊരു നല്ല ചിലമ്പു കണ്ടി-
ട്ടയ്യോ പിഴച്ചോരു കരിങ്കുഴൽ കണ്ണകിയും
കണ്ടും കളേശമുഖിതൻ വചനങ്ങൾ കേട്ടും
കൊണ്ടന്നു വെടിഞ്ഞു ഹതജീവിതമങ്ങു പാണ്ഡ്യൻ.

ഇരുപത്തൊന്നാം ഗാഥ.

കോപാതിരേകം.

"അല്ലയോ മഹാരാജ്ഞി! ഞാൻ മഹാപാപിയും കരിവുമില്ലാത്ത നിലയിലിരിക്കുന്നവളുമാണെങ്കിലും 'പൂർവ്വാഹ്നത്തിൽ ചെയ്ത പരപീഡനം പരാഹ്നത്തിൽ താൻ തന്നെ ഭുജിക്കു'മെന്നുള്ളതിപ്രമാതത്തിൽ നിങ്ങൾക്കറിവെപ്പെട്ടും.

വന്നിമരത്തേയും മടപ്പള്ളിയേയും സാക്ഷിപ്പെടുത്തികൊണ്ടു കാവേരിക്കരയിലുള്ള (കാവേരി പട്ടണത്തിലുള്ള പഞ്ചകോഷ്ഠങ്ങളിലൊന്നും രാജധർമ്മത്തിന്നു ഭംഗം വരുന്നതായാൽ അതിനെ എടുത്തുകാണിക്കുന്നവളുമായ) ദേവി "ഇവൻ നിൻെറ കണവനാണെ"ന്നു കാട്ടിക്കൊടുക്കയാൽ പ്രബലങ്ങളായ തിരമാലകളിലകപ്പെട്ട പ്രവാഹവേഗത്താൽ ആകൃഷ്ടനും വനിതാജനപരിവൃതനുമായ വഞ്ചിരാജാവിനെ മഹിളാമണിയായ കരികാലചോഴരാജകുമാരി സമുദ്രജലത്തിൽ പിന്തുടന്നു "ഇദ്ദേഹത്തെ കരയ്ക്കടുപ്പിക്കയില്ലേ" എന്നു ഗൌരവത്തോടെ ചോദിച്ചപ്പോൾ കടൽ അവനെ കരയ്ക്കു കയററിക്കൊണ്ടുവന്ന് അവളുടെ മുമ്പിൽ നിറുത്തുകയും അവൾ അവനെ തഴുകി പാദങ്ങളിൽ വണങ്ങുകയും

ചെയ്തു; വിരഹിണിയായ ഒരു തരുണി മണമിയലുന്ന പൂങ്കാവിൽ ഒരു ശിലാമയമായ ശരീരം കൈക്കൊണ്ടു മരക്കലങ്ങളുടെ വരവും നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു; നിജഭർത്തൃസമാഗമത്താൽ ശിലാരൂപം വെടിഞ്ഞു സ്വാസ്ഥിതി ലഭിച്ചു സുഖിച്ചുവാണു; മറ്റൊരു നാരി സപത്നിയുടെ ശിശു കൂപത്തിൽ പതിച്ചതായി കണ്ട മാത്രയിൽ തന്റെ ശിശുവിനെപ്പോലെ കരുതി, അതിനെയെടുത്തു കരയ്ക്കു കയററി രക്ഷപ്പെടുത്തി; വേറൊരു കാമിനി ചിന്താമഗ്നയായിരിക്കുന്നതു കാണ്കയാൽ അവളുടെ ദയിതൻ പൂർണ്ണചന്ദ്രപ്രഭമായ അവളുടെ മുഖം "വാനരമുഖമായ്ഭവിക്കട്ടെ" എന്നു ശപിച്ചുംവെച്ചു പോയെന്നിരിക്കിലും അവൻ മടങ്ങിവന്നു കാണുമ്പോഴേക്കും അവൾ മർക്കടമുഖം മാററി മാണിക്കരശനാദിഭൂഷണങ്ങളണിഞ്ഞു തല്ക്കാലം വിയോഗകാലത്തെ അനുസ്മരിച്ചു ശോകകുണ്ഠിതയായ്തീർന്നുവെങ്കിലും പിന്നെ പ്രാണവല്ലഭനുമായി സുഖിച്ചു വാണു; "സ്ത്രീബുദ്ധിയെന്നതു മൌഢ്യം തന്നെ" എന്നു വിധിച്ച വിബുധന്മാരുടെ മനോഭാവത്തെ ഗ്രഹിക്കാതെയല്ല ഞാനിങ്ങനെ കരുതുന്നത്.

ഇളംപ്രായത്തിൽ കൂട്ടുകാരുമായി കളിക്കുമ്പോൾ ബാലചാപല്യംമൂലം വല്ല അനുചിതവചനങ്ങളും ഉച്ചരിച്ചുപോയാൽ അതു മാതാപിതാക്കളുടെ മുമ്പാകെ സമ്മതിക്കയും അങ്ങനെ വന്ന തെ

റിന്നായി ക്ഷമായാചനംചെയ്തു തദ്ദോഷപരിഹാരാൎത്ഥം അവരെ അഭിവാദനം ചെയ്തു ആശീൎവ്വാദം കൈക്കൊള്ളുകയും ചെയ്തു പോരുന്ന ഉത്തമ കുലപാലികകളും സുവൎണ്ണപ്രതിമകൾപോലെ പരിലസിക്കുന്നവരുമായ മാനിനീമണികളുടെ ജന്മദേശത്തിൽ തന്നെയാണ് എന്റെയും ജനനം; ഞാനൊരു സാധ്വിയാണെന്നുള്ളതു സത്യമെന്നുവരികിൽ അരചനോടു ഒരു പ്രകാരേണയും സന്ധിക്കുകയില്ല; ഈ മധുരാപുരിയെ ഉന്മൂലനം ചെയ്യും; എന്റെ പടുത്വം നിണക്കു കാണുമാറാകും. നാലുപാടും മാടക്കൂടങ്ങളിൽ മരുവുന്ന മഹിളാജനവും പുരുഷാരവും ദേവന്മാരും മുനികളും കേൾപ്പിൻ; എന്റെ പ്രാണവല്ലഭനെ അന്യായമരണത്തിന്നു പാത്രമാക്കിയ ഈ രാജധാനിയുടെ നേരെ എന്റെ ചീററം പ്രയോഗിക്കുന്നു; ഞാൻ ഈ കാൎയ്യത്തിൽ അപരാധിനിയല്ല;" എന്നു വിളിച്ചുപറഞ്ഞു തന്റെ വലത്തു കയ്യാൽ ഇടത്തെ മുല തിരുമ്മി പറിച്ചെടുത്തു മധുരയെ മൂന്നു വലംവെച്ച്, "എനിക്കു ചാരിത്രശുദ്ധിയുണ്ടെന്നിരിക്കിൽ ഈ പട്ടണം പാവകനാൽ ദഹിക്കുമാറാകട്ടെ;" എന്നു ശാപപൂൎവ്വകം ആ പട്ടണത്തിലേക്കു വലിച്ചെറിഞ്ഞു. അപ്പോൾ അഗ്നിഭഗവാൻ ഒരു വിപ്രവേഷം പൂണ്ടു വന്ന് "സാദ്ധ്വീരത്നമേ! നിണക്കനിഷ്ടം ചെയ്യുന്ന

കാലം ഈ നഗരത്തെ ദഹിപ്പിച്ചു കളയുവാൻ മുമ്പെ തന്നെ എനിക്കാജ്ഞ സിദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നു; ഇവിടെ ആരെയെല്ലാം ദഹിക്കണമെന്നാജ്ഞാപിച്ചാലും" എന്നു വിപ്രൻ ചോദിക്കവെ പതിദേവതയായ കണ്ണകി "ബ്രാഹ്മണർ, മുനികൾ, പശുക്കൾ, പതിവ്രതകൾ, ബാലന്മാർ, വൃദ്ധന്മാരെന്നുള്ളവരെയൊഴിച്ചു മറ്റുള്ള പാപികളെ ഭവാൻ ബാധിച്ചുകൊൾക." എന്നിങ്ങനെ പ്രക്ഷോഭജനകമായ ആജ്ഞാപനമാത്രത്താൽ പാവകൻ ധൂമോൽഗമത്തോടെ ഉജ്വലിച്ചു മധുരാപുരത്തെ വ്യാപിച്ചു.

വീരൻ പാണ്ഡിയനും വിലാസിനികളും
    വെൺമാടക്കെട്ടുമെല്ലാം
പോരാളിവ്രജവും ഗജതുരഗതതിയും
    കാലം ഗമിച്ചീടിനാർ
പോരാളും മധുരാപുരത്തിൽ നിയതം
    സാന്നിദ്ധ്യമുൾക്കൊണ്ടിടു-
ന്നോരോ ദൈവതവും തദാ വിധിവശാൽ
    പാടേ മറഞ്ഞൂ ഭയാൽ.

ഇരുപത്തിരണ്ടാം ഗാഥ.

അഗ്നിബാധ.

അഗ്നിജ്വാലകൾ ഉയൎന്നുജ്വലിച്ചു; നഗരരക്ഷകന്മാരായ നാലു ഭൂതങ്ങളും പുരദ്വാരങ്ങൾ നാലിലുമുള്ള തങ്ങടെ കാവലൊഴിഞ്ഞു; രാജപുംഗവനായ പാണ്ഡ്യൻ ചാരിത്രവതിയായ രാജ്ഞിയോടുംചേൎന്നു രാജസിംഹാസനത്തിൽ കാലധൎമ്മം പ്രാപിച്ചുകിടക്കുന്നതറിയാതെ പുരോഹിതൻ, ഗണിതശാസ്ത്രി, ധൎമ്മാസനകൎത്താക്കൾ, കണക്കൻ, മാന്ത്രികന്മാർ, മറ്റു രാജപുരുഷന്മാർ, അവരോധവധുക്കളെന്നിവരെല്ലാം ആലേഖ്യപംക്തിപോലെ മൌനം ദീക്ഷിച്ചുനില്പൂ, ഗദാധരന്മാർ, അശ്വപാലന്മാർ, സാരഥികൾ, വീരഭടന്മാരെന്നിവർ എന്തുചെയ്യേണ്ടുവെന്നറിയാതെ രാജദ്വാരത്തിൽ തിക്കിത്തിരക്കിക്കൂടി തിരുമുഖം കണ്ടു വിടകൊൾവാൻ കാംക്ഷിച്ചുനില്ക്കുന്നു; മുത്തിനോടൊത്ത കുളിർവെൺപൂനിലാവു പൊഴിക്കും പനിമതിക്കൊത്ത തങ്കകാന്തികലൎന്നും, വെണ്മ തിരളുന്ന പൂണനൂൽപൂണ്ടും വെൺതാമര, കറുക, നന്ത്യാവൎത്ത മുതലായ നറുമ്പൂക്കൾ ചെവിയിൽ തിരുകിവെച്ചും ഫേനസന്നിഭവും മൃദുലവുമായി ഉലയാത്ത ആടയുടുത്തും മാറിൽ ചാൎത്തു, ച

ന്ദനം മുതലായവ പൂശിയും, തേനും പാലും ശൎക്കരയും ചേൎത്തു കുഴച്ച സുഗന്ധചൂൎണ്ണത്തിന്റെ പരിമളധൂമം പൊങ്ങുന്ന ശരാവം ഹസ്തത്തിൽ ധരിച്ചും, തീൎത്ഥക്കരയിലും ദേവസ്ഥാനത്തിലും വേദാദ്ധ്യയനശാലയിലും സന്നിധാനംചെയ്തു, പരാഹ്നത്തിൽ ശാസ്ത്രങ്ങളാരാഞ്ഞു പകൽ കാലത്തു പാദുകകളിൽ ചവിട്ടിനടന്നു വിശാലമായ കുടയും, ദണ്ഡും, കമണ്ഡലുവും, ചമതയും, ദൎഭയും കൈക്കൊണ്ടു നാവിൽ ശാസ്ത്രവും മാറിൽപ്പൂണുനൂലും പൂണ്ടും, അഗ്നികാൎയ്യങ്ങൾക്കു വൈകല്യംവരാതെ നടത്തിവരുന്ന ഗൃഹാധിപനായ ബ്രാഹ്മണവ്രതം ബ്രഹ്മയജ്ഞത്തിന്നു വേണ്ടുന്നതായ ഉപകരണങ്ങളോടുകൂടിവന്നു. മാൎത്താണ്ഡതേജസ്സോലുന്ന തനുവും ദിവ്യരത്നാഞ്ചിതമായ യജ്ഞോപവീതവും പാദാദികേശമണിഞ്ഞുള്ള മണിഭൂഷണങ്ങളും ചമ്പകം, മാലതി, മുല്ല മുതലായ മനോജ്ഞകുസുമനിൎമ്മിതങ്ങളായ മാല്യങ്ങളും കുങ്കുമാങ്കണമാമുരസ്ഥലവും ഒളിതിരളുന്നൊരരുണാംബരവും വിദ്രുമംപോലെ പാടലമായ കളേബരകാന്തിയുമേന്തിയും പാൎത്ഥിവനു (പാൎത്ഥനു)വേണ്ടി കുട, കൊടി, ചാമരം, മുരജം, വേൽ, പാശം, അങ്കുശം ഇവ ധരിച്ചും പേർപുകഴ്ന്ന പാൎത്ഥിവന്മാരെ (ദുൎയ്യോധനാദികളെ) പരാജിതരാക്കി ഓടിച്ചും മന്നിടമഖിലവുമനുശാസിച്ചും ധൂൎത്തന്മാരായ ധരിത്രീപതികളെ അട

ക്കി രാജ്യം കയ്യേററും ലോകരക്ഷചെയ്തു് അനശ്വര
മായ കീൎത്തി സമ്പാദിച്ച വൈകുണ്ഠദേവന്നു സമാന
നായ രാജശ്രീതവും വന്നു. ചെമ്പൊൻനിറം കലൎന്ന
തനുകാന്തിപൂണ്ടും ഏററവും പുകഴ്കൊണ്ടു വീര
ന്മാരായ ധരാധിപന്മാർ രാജ്യാധിപത്യമൊഴിയു
മ്പോഴ് ചെങ്കോൽവഹിച്ചും വൈശ്യകുലത്തിൽ നീ
ണാൾവാണു കലപ്പയും വെള്ളിക്കോലും കയ്യിൽ ധ
രിച്ചും പൊൻനിറമായ ചേലയുടുത്തും തെച്ചി, കേ
തകി, ആമ്പൽ മുതലായ പുഷ്പങ്ങൾ ചൂടിയും ഒളി
തിരളുന്ന വിശാലമായ വക്ഷസ്ഥലത്തിൽ ചാന്ത
ണിഞ്ഞും മുതിര, പയറ്, തുവര, ഉഴുന്നു മുതലായ
വ്യാപാരച്ചരക്കുകളുല്പാദിപ്പിച്ചും നെല്ലുശേഖരംചെ
യ്തു കളത്തിലും പക്ഷികൾ വിലസുന്ന വയലിലും
വ്യാപാരശാലയിലും സന്നിധാനംചെയ്തും കലപ്പ
യും, വാളും, തുലാസ്സും, വീണയും കയ്യിൽ ധരിച്ചും
മലയസംഭൃതങ്ങളും ജലധിസംഭൃതങ്ങളുമായ ദ്രവ്യ
ങ്ങളെ വരുത്തി വേണ്ടുന്നവൎക്കു വിലയ്ക്കു വിററും ഉഴ
വുതൊഴിൽ നടക്കുന്നേടത്തു വാഴും കിഴവനെപ്പോ
ലെ ഒളിതിരളുന്ന മുടിയിലമ്പിളിക്കലയണിയുന്ന
ദേവനെപ്പോലെ ദിവ്യനായ വൈശ്യശ്രീതവും വന്നു.
കാക്കപ്പൂവിനു തുല്യമായ തനുകാന്തിയോടും ചന്ദ്രനും
ശുക്രനുംതിളങ്ങുംവണ്ണമൊളിവിടുന്നഹാരത്തോടും
കാറകിൽനിറംകൊണ്ട വസനത്തോടും കാറകിൽക്കു

ട്ടപ്പൂശിയ മാറിടത്തോടും മലയിലും വള്ളിയിലും വെള്ളത്തിലുമുണ്ടാവുന്ന പൂക്കളിടകലൎന്ന വൎണ്ണത്തെ വഹിക്കുന്ന മയിലിന്റെ ശോഭയോടും കയ്യിൽ കലപ്പയെടുത്തു ബലദേവന്റെ ലീലയോടും പൃഥിവീജന്യമായ നീലമണിക്കു തുല്യമായ നിറവോടും നൃത്തഗീതങ്ങൾ നടത്തുന്നിടങ്ങളിൽ സന്നിധാനംചെയ്യുന്നതിൽ വാഞ്ഛയോടുംകൂടിയ മധുരാപുരിയിൽ ബലികൊള്ളുന്ന തലവനായ വേളാളഭൂതവും വന്നു. "രാജനീതിക്കു ഭംഗംവരുന്നകാലത്ത് ഈ നഗരം മുറപ്രകാരം അഗ്നിക്കിരയായിത്തീരുമെന്നാണു വിധി എന്നു ഞങ്ങളറിഞ്ഞിരിക്കുന്നു"വെന്നു ഈ നാലുഭൂതങ്ങളും തന്റെ മുലപറിച്ചെറിഞ്ഞ ആ കുലവനിതയോടുപറഞ്ഞു. അപ്പോൾ കുലവ്യാപാരവീഥിയും തേർവീഥിയും, ബ്രാഹ്മണാദിവൎണ്ണങ്ങൾ വാസം ചെയ്യുന്ന നാലുവീഥികളും കപിധ്വജനും വില്ലാളിവീരനുമായ പാൎത്ഥനാൽ ആശ്രയാശന്നിരയാക്കപ്പെട്ട ഖാണ്ഡവവനംപോലെ തീവ്രമായ പ്രക്ഷോഭത്തിന്നു പാത്രീഭവിച്ചു; തപസ്വികളുടെ ആവാസങ്ങളിൽ, അഗ്നിജ്വാലകൾ ബാധിക്കുന്നില്ല; പാപന്മാരുടെ വസതികളിൽ പാവകജ്വാലകൾ പടൎന്നുപിടിക്കുന്നു; ഗോക്കളും കിടാങ്ങളും അഗ്നിബാധയില്ലാതെ പാവനമായ ഇടച്ചേരിയെ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു; കരിനിരകളും തുരഗപംക്തിയും മററു വാഹ

നങ്ങളും പ്രാകാരംകടന്നു പുറമെ വിരഞ്ഞുമണ്ടുന്നു; പ്രശാന്തവൃത്തികളായ മൈക്കണ്മണികൾ വാർകുന്തലിൽ വിവിധങ്ങളായ നറുമലർമാലകളാലും അംഗരാഗങ്ങളാലും പോർമുലകളിൽ മുക്താമണിഹാരങ്ങളാലും മറ്റു ഭൂഷണങ്ങളാലും അലംകൃതകളായി, വിശാലങ്ങളും മലർനിര തിങ്ങുന്നവയുമായ മഞ്ചങ്ങളിന്മേൽ കണവരോടൊത്ത കണ്ണിമപോലും പിരിയാതെ കാമത്താൽ മദാലസകളാവുകയും നിജകണവരോടൊത്തു തൂമെത്തയിൽ നിദ്രാവശരാവുകയും വൃദ്ധകളായ വലിയ വീട്ടമ്മമാർ ഗൃഹാഗതന്മാരായ അതിഥികളെ യഥാർഹം സല്ക്കരിച്ചു ഗൃഹസ്ഥധർമ്മം മുട്ടാതെ നിർവ്വഹിച്ചാനന്ദിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കെ, "വല്ലഭൻ വധിക്കപ്പെട്ട്, ചിലമ്പിന്റെ വാദത്തിൽ വിജയംനേടിയ ആ നാരീമണിയുടെ കുചസ്പർശം ഇത്ര കൊടിയതോ" എന്നു ചൊല്ലി കാന്തിമാന്മാരായ സുരന്മാർ തൊഴുതുവണങ്ങി. കലകളറുപത്തിനാലും പഠിച്ചറിഞ്ഞ സംഗീതവിദുഷികളുടെ ആവാസമായ തെരുവിൽ വീണാവേണുമൃദംഗാദി വാദ്യകലകളോടുകൂടി ലാസ്യം നടത്തുന്ന നാടകവേശ്യകൾ നാടകരംഗംവിട്ടു വെളിയിൽ വന്ന്, "തന്റെ കണവനെ കടുംകൊല ചെയ്യിപ്പിച്ച പാണ്ഡ്യദേശാധിപനെ ചിലമ്പിൻമൂലം മരണമടയിച്ച്, ഈ പട്ടണം പാവകന്നു ഭോജ്യമായ്നല്കിയ ഈ വീരവനിത

യുടെ ദേശമേതു്? ഇവളാരുടെ മകൾ?" എന്നു പരസ്പരം ചോദ്യംചെയ്തു. അവിടെ ദേവാലയങ്ങളിൽ അന്തിശ്ശീവേലിയും വേദപാരായണവും ദീപവും നിർമ്മാല്യം ആരാധനകളും നടത്തുകയുണ്ടായില്ല; വീടുകളിൽ വിളക്കുവെക്കുകയോ, നിയമേന സന്ധ്യാസൂചകങ്ങളായ മുരജകാഹളാദിധ്വനികൾ മുഴങ്ങുകയോ ഉണ്ടായില്ല.

ഇങ്ങനെയെല്ലാമിരിക്കെ പതിവിരഹവേദന ഉലത്തീകണക്കെ ഉള്ളമുരുകിച്ചുമച്ചതിനാൽ ചത്തു പിഴച്ചു് അലഞ്ഞുതിരിഞ്ഞു സന്താപസാഗരത്തിലകപ്പെട്ടു കരകാണാതുഴലുന്ന വീരപത്നിയായ കണ്ണകീദേവിയുടെ മുമ്പിൽ കത്തിക്കാളുന്ന കടുംകനൽ ചൂടുപൊറുപ്പാനരുതാഞ്ഞു്, ഹാലാസ്യക്ഷേത്രാധിദേവതയായ മധുരാപതിയെന്ന ദേവി പ്രത്യക്ഷീഭവിച്ചു.

വാണിയും ജലധികന്യയും മഹിഷ
ദൈത്യനാശിനി ഭവാനിയും
വാണിയിൽ പടുത ദൈവവും ബഹുല
വീര്യശീലക വരങ്ങളെ
നൂനമാർന്നു പുനരേകിനാർ നിജ ക-
ഥം പറിച്ചുഴറിക ഭൂലമായ്
നാണമാർന്നവരവർകൾതൻറെ മുന്നിൽ മധു-
രാധിദേവതയണഞ്ഞുതേ.

ഇരുപത്തിമൂന്നാം ഗാഥ.

പ്രബോധനം.

ജടമുടിയിന്മേൽ ചന്ദ്രകലയും കവിൾത്തടങ്ങളിലുലഞ്ഞു താഴ്ന്നുകിടക്കുന്ന കാകപക്ഷങ്ങളും കരിങ്കുവലയങ്ങൾക്കൊത്ത കണ്ണിണയും ധവളകാന്തി വിലസുന്ന വിശാലവദനവും മുത്തുകളോടിടചേർന്നു വിലസുന്ന വിദ്രുമാധരവും പൂനിലാവുപൊഴിക്കും പുഞ്ചിരിയുംചേർന്ന് ഇടത്തുഭാഗം കരുനീലമായിരിക്കിലും വലത്തുഭാഗം കാഞ്ചനപ്രഭമായ മേനിയോടും ഇടങ്കയ്യിൽ കോമളമായ താമരപ്പൂവേന്തിയാലും വലങ്കയ്യിൽ വെണ്മഴുവോടും വലത്തുകാലിൽവീരത്തണ്ടയണിഞ്ഞാലും ഇടത്തുകാലിൽ അണിച്ചിലമ്പോടും പാണ്ടിപ്പെരുമാക്കന്മാരുടെ പുരാതനമായ കുലദൈവം, ഒറ്റമുലച്ചിയായ കണ്ണകിയുടെ, മുൻനിലയിൽചെന്നു നില്ക്കാതെ പിൻനിലയിൽ നിന്നു.

മധുരാപതി—ധന്യേ! നീ ജയിപ്പൂതാക! എന്റെ ആവലാതി ചെവിതന്നു കേൾക്ക.

കണ്ണകി—(വാടിയ മുഖം തിരിച്ച്) എന്റെ പിന്നിൽ വന്നുനില്ക്കുന്ന നീ ആരാണ്; എന്റെ ദീനാവസ്ഥ നീ എങ്ങനെ അറിഞ്ഞു?

മധുരാപതി—നിൻെറ ദൈന്യം ഏതോ ഒരു വിധത്തിൽ ഞാനറിഞ്ഞു; സുമുഖി! എൻെറ പേര് 'മധുരാപതി'യെന്നു പറയും; നിന്നോടു ചിലതു പറയുവാൻ വന്നതാണ്; മഹനീയഗുണശാലിനിയായ നിൻെറ വരന്നു വന്നണഞ്ഞ വിധിവൈപരീത്യം നിനച്ച് എൻെറ ഹൃദയം തകരുന്നു.

കണ്ണകി—തോഴി! എൻെറ ജീവനാഥന്നു എങ്ങനെയാണീ അവസ്ഥ നേരിട്ടത്?

മധുരാപതി—സതീരത്നമേ! നിൻെറ നായകന്നു നാശംവരുവാൻ ഹേതുവായ കർമ്മമെന്തെന്നു കേട്ടുകൊൾക. വേദജ്ഞരായ ബ്രാഹ്മണരുടെ വിശിഷ്ടവചനങ്ങളെ ശിരസാവഹിച്ചു തദിതരന്മാരുടെ വാക്യങ്ങൾക്കു ഗൌരവം കൊടുക്കാതെയും താൻ ആരുടെയും അടിയനല്ലാത്തവനെന്നറികിലും കുടികളെ പഴിക്കാതെയും, സദാചാരനിഷ്ഠന്മാരായ സാധുജനങ്ങൾക്കു യാതൊരു സങ്കടവും വരുത്താതെയും അമിതമായ അന്നദാനം ചെയ്യുന്നതിൽ അലംഭാവമില്ലാതെയും (മഹാഭാരതയുദ്ധകാലത്തു കുരുപാണ്ഡവസേനകൾക്കു അന്നത്തെ ചോഴമന്നവൻ അമിതമാംവണ്ണം ആഹാരപദാർത്ഥങ്ങൾ നല്കുകയുണ്ടായി.) നീതിനടത്തുന്ന തെന്നാട്ടുവാഴ്ചയും, പാതകികളുടെ കല നടത്തുന്ന മന്ത്രവാളുമുണ്ടു പൂങ്കാവുകളും വിള

നിലങ്ങളും നിറഞ്ഞ പുകാർനഗരം പാലിച്ചുവരുന്ന ചോളനൃപന്റെ ശോഭനമായ നാട്ടിനെ അലങ്കരിക്കുന്ന മഹാത്മാവായ പരാശരമഹർഷി ബാലഗൌതമമുനിക്കു സ്വർല്ലോകപ്രാപ്തി നല്കിയ * ചേരന്റെ വംശജാതനായ 'മാന്തരംചേരലിരുമ്പൊറൈ' എന്ന ചേരമന്നവന്റെ വിദ്യോത്സാഹിഗുണങ്ങൾ കേൾക്കയാൽ അവനെ കാണണമെന്നു കരുതി പല കാടും നാടും ദേശവും പിന്നിട്ടു പാരം നീണ്ടുയർന്നു കിടക്കുന്ന മലയാചലവും കടന്നുചെന്നു് അവിടെ മുമുക്ഷുക്കളായ ദക്ഷിണാഗ്നി, ഗാർഹപത്യം, ആഹവനീയം എന്ന അഗ്നിത്രയങ്ങളെ ആരാധിച്ചും വേദവിധികളെ നിറവേററി ഋഷിയജ്ഞം ദേവയജ്ഞം നരയജ്ഞം പിതൃയജ്ഞം പ്രാണിയജ്ഞം എന്നീ പഞ്ചമ

---

* ബാലഗൌതമൻ പതീസമേതനായി ഇമയവരമ്പന്നെന്ന ചേരന്റെ അനുജനായ "പൽയാനൈച്ചെൽകെഴുകുട്ടുവൻ" എന്ന ചേരനൃപന്റെ രാജധാനിയിൽ ചെന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുണഗണങ്ങളെ പ്രതിപാദിക്കുന്നതായ ചില കവനങ്ങൾ ചെയ്തു തിരുമുമ്പാകെ സമർപ്പിച്ചു; അതുകൊണ്ടു സന്തുഷ്ടനായി, "ഭവാന്റെ അഭീഷ്ടം ചോദിക്കാം" എന്നാജ്ഞാപിച്ചപ്രകാരം ബാലഗൌതമൻ, "എനിക്കും എന്റെ ബ്രാഹ്മണിക്കും സ്വർഗ്ഗതി ലഭിക്കണം" എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചു; ഇതു കേട്ടു രാജാവു് ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠന്മാരെ വരുത്തി പത്തു മഹായജ്ഞം നടത്തിച്ചു; പത്താംയജ്ഞത്തിന്റെ പര്യവസാനത്തിൽ ആ വിപ്രദമ്പതികൾ മറഞ്ഞുപോകയും ചെയ്തു.

ഹോയാനങ്ങളെ അനുഷ്ഠിച്ചും അദ്ധ്യയനം അദ്ധ്യാപനം യജനം യാജനം ദാനം പ്രതിഗ്രഹം എന്നുള്ള പഞ്ചകൃത്യങ്ങളിൽസംസക്തചിത്തന്മാരായുംവാഴുന്ന വേദിയന്മാരോടിടപെട്ടു വൈദികവ്യവഹാരങ്ങളിൽ വാദപ്രതിവാദം നടത്തി ജയം കൊണ്ടതിനാൽ മാന്യമായി സിദ്ധിച്ച കണ്ഡലവും ധരിച്ചു വൈദികപ്പട്ടത്തോടുകൂടി സ്വദേശത്തിലേക്കു വരികയായിരുന്നു.

അപ്പോൾ പാണ്ഡ്യരാജ്യത്തിൽ പഞ്ചഗ്രാമികളുടെ സങ്കേതമായ 'തിരുത്തങ്കാൽ' എന്ന ഗ്രാമത്തിൽ ദണ്ഡും കമണ്ഡലുവും വെള്ളക്കുടയും ചമതയും മടിസ്സഞ്ചിയും പാദുകയും കൂടാതെ ആർഹതദേവൻ സന്നിധാനംചെയ്യുന്ന പാവനമായ ആൽത്തറയ്ക്കരികെനിന്നു, "ഏകച്ഛത്രാധിപതിയായൂഴികാത്തു പുകൾകൊള്ളുന്ന പാർത്ഥിവൻ വാഴേണമേ! കടലിൽ കണ്ട മായാകദംബവൃക്ഷത്തെ ഛേദിച്ച വീരനായ ചേരൻ വാഴേണമേ! വില്ലാളിവീരനായ ചേരൻ വാഴേണമേ! പൂങ്കാവുകൾ വളർന്നു കളിത്ത നാട്ടുവാഴുന്ന ചേരൻ വാഴേണമേ! നാട്ടാർനലമൊടു വാഴ്ത്തും നരപാലൻ ചേരൻ വാഴേണമേ!" എന്നു വാഴ്ത്തിക്കൊണ്ട് മുടിയും കടുമയും ഇളംപവിഴമായും തളർന്ന നടയുമായി തന്റെ ചുറ്റും വന്നു കളിക്കുന്ന ബാലന്മാരോടു പരാശരൻ, "എടോ വടുക്കളേ! നിങ്ങൾ എന്റെ ചെറിയ മടിസ്സഞ്ചി വാങ്ങിക്കൊണ്ടു

പോവിൻ" എന്നു പറഞ്ഞതു കേട്ട തിരുത്തങ്കാൽ ഗ്രാമവാസിയും അതിപ്രസിദ്ധനുമായ 'വാർദ്ധികൻ' എന്ന ബ്രാഹ്മണന്റെ പുത്രനായ 'ദക്ഷിണാമൂർത്തി' യെന്ന ബ്രഹ്മചാരി പാൽമണമകലാത്തൊരോമന വദനംപൂണ്ടു വിളങ്ങുന്നവനും തന്റെ സമവയസ്യരുമായ ആ ബ്രഹ്മചാരികളുടെ മുന്നിൽ തനിക്കു നാവിനു തളർച്ചയുണ്ടെന്നിരിക്കിലും സന്തോഷപൂർവ്വകം വേദോക്തികളിൽനിന്നും വ്യതിചലിക്കാത്ത പ്രൗഢവാക്യങ്ങളെ ഉപന്യസിച്ചു. ഇതു കേട്ട പരാശരൻ വിസ്മയഭരിതനായി ആ ബ്രഹ്മചാരിയെ മുക്താമയമായ പൂണൂലും വിലയേറിയ മറ്റു ഗളഭൂഷണങ്ങളും കടകവീരശൃംഖലാംഗുലീയാദികളുമണിയിച്ചു ബഹുമാനപൂർവ്വകം അവന്റെ ഗൃഹത്തിലേക്കയച്ചു; ഇങ്ങനെ ദക്ഷിണാമൂർത്തി നല്ല നല്ലാഭരണങ്ങൾ കെട്ടിയതും പൂട്ടിയതും കണ്ട് അവിടെയുള്ള കിഴ്ദ്യോഗസ്ഥന്മാർ അസഹിഷ്ണുക്കളായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്ഥിതിഗതികളെ സൂക്ഷിച്ചറിഞ്ഞ് "രാജനീതിക്കു വിരോധമായി നിധിയെടുത്തു കൈവശം വെച്ചിട്ടുള്ളവനാണ് ഈ ബ്രാഹ്മണൻ" എന്നു വ്യാജമായ അപരാധം ചുമത്തി കാരാഗാരത്തിൽ ബന്ധിച്ചു; അതിനാൽ അവന്റെ കുടുംബിനിയായ 'കാർത്തിക'യെന്ന തരുണീരത്നം ദീനയായുഴന്നു. ധരണിയി

ലുരുണ്ടു മൂന്നായിട്ടു; ഇതുനിമിത്തം അവിടെ (മധുര യിൽ) ഉള്ള ഭദ്രകാളിക്ഷേത്രത്തിന്റെ കതക തു റക്കാതെയായി; ഇതുകേട്ടു പാണ്ഡ്യൻ വിഷാദിച്ചു, "രാജനീതിക്കേതാണ്ടൊരു ഭംഗം നേരിട്ടിരിക്കണം; ആ ധൃഷ്ടത്വം ഇന്നതെന്നു പറയുവിൻ" എന്നു കി ഴ്ജീവനക്കാരോടാജ്ഞാപിച്ചു; അവർ വാർത്തികനെ (ദക്ഷിണാമൂർത്തിയെ) ബന്ധനസ്ഥനാക്കിയ സംഭ വം തൊഴുതറിയിച്ചു; ഇതു കേട്ടു മന്നവൻ തങ്കാല്യ ത്തിൽചെന്നു കാർത്തികയുടെ കണവനായ വാർത്തിക ന്റെ മുമ്പിൽ, "പാമരജനത്തിന്റെ നിലയിൽ രാ ജധർമ്മത്തെ അതിലംഘിച്ച എന്റെ അപരാധം പൊറുത്തുകൊള്ളേണമേ" എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചുംകൊ ണ്ടു സാഷ്ടാംഗം നമസ്കരിച്ചു; ഇങ്ങനെ ക്ഷമായാച നം ചെയ്തളവിൽ എങ്ങും മുഴങ്ങത്തക്ക നിനാദ ത്തോടെ കാളീക്ഷേത്രത്തിന്റെ കതക താനേ തുറന്നു. അപ്പോൾ, "കാരാഗൃഹങ്ങൾ കളയുവിൻ! അപരാ ധികളെ നിരപരാധികളാക്കുവിൻ! അന്യൻ സ മ്പാദിച്ചുവെച്ചതായാലും നിധിവെച്ചതായാലും ആ ധനം അതിന്റെ ഉടമയുള്ളവൻ ആരെ വിശ്വസി ച്ചുകൊടുക്കുന്നുവോ അവക്കാകുന്നു;" എന്നാനപ്പുറ ത്തമ്പാരിയടിച്ചു പരസ്യമാക്കി രാജനീതിക്കു പ്രതിഷ്ഠ നല്കിയ ഈ നെടുംചെഴിയനും രാജധർമ്മത്തിൽ പി ഴവന് "കർക്കടകമാസം കൃഷ്ണപക്ഷത്തു ഭരണികാ

ത്തികയും അഷ്ടമിയും ശുക്രവാരവും കൂടിയ ദിവസം അഗ്നിബാധകൊണ്ടു മഹിമകോലുന്ന മധുരാപുരിക്കും മന്നവന്നും നാശം ഭവിക്കും'' എന്നു ജ്യോതിഷികൻ പറഞ്ഞിട്ടുമുണ്ടു്. അതെങ്ങിനെയെന്നു കേട്ടുകൊൾക.

മുമ്പൊരു കാലത്തിൽ കലിംഗദേശത്തിലുള്ള സിംഹപുരാധീശനായ വസുവും കപിലപുരാധീശനായ കുമാരനും തമ്മിൽ വൈരികളായി തീരുകയും അന്യോന്യം പൊരുതു ജയിക്കേണമെന്നുള്ള കാംക്ഷയോടെ അതിന്നു കാലം പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയും ചെയ്തു; അക്കാലത്തു സിംഹപുരത്തിലെ പണ്യവീഥിയിൽ 'സംഗമൻ' എന്ന ഒരു വൈശ്യൻ ചെന്നു വ്യാപാരം നടത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു; അവിടെ അരമനയിൽ ഒരു ശമ്പളക്കാരനായി പണിയെടുത്തുവരുന്ന ഭരതൻ സംഗമനെ ശത്രുരാജാവിന്റെ ഒറ്റുകാരനാണെന്നു വ്യാജാപവാദം ചുമത്തി പിടിച്ചു ബന്ധിപ്പിച്ചു ന്യായാധിപതിയുടെ മുമ്പാകെ തെളിവുകൊടുത്തു കൊലചെയ്യിച്ചു; അപ്പോൾ സംഗമന്റെ ഭാര്യയായ നീലി നിർഭരമായ ദുഃഖം സഹിക്കവയ്യാതെ പതിന്നാലുദിവസം പല ദിക്കിലുമായി അലഞ്ഞു നടന്നതിന്നുശേഷം പ്രാണത്യാഗംചെയ്തു ലോകാന്തരപ്രാപ്തനായ പതിയുടെ മാർഗ്ഗത്തെ അനുഗമിപ്പാനൊരുങ്ങി ഒരു പർവ്വതശിഖരത്തിൽ കയറി

നിന്നുകൊണ്ടു, "ആർ ഞങ്ങൾക്കു ദുഃഖമുണ്ടാക്കിത്തീൎത്തുവോ അവർ ഇനിയത്തെ ജന്മത്തിൽ ഈ ദുഃഖം അനുഭവിക്കുമാറാകട്ടെ." എന്നു ശാപമിട്ടു ഭൂലോകവാസം വെടിഞ്ഞു. ആ ഭരതനാണു് ഈ കോവലനായ്പിറന്നതു്; അതിനാൽ നിങ്ങൾക്കു സങ്കടം അനുഭവിക്കേണ്ടിവന്നു; നീ ഇന്നുതൊട്ടു പതിനാലാംനാൾ ദിനാന്തത്തിൽ നിന്റെ കണവനെ കണ്ടു ചേരും" എന്നിങ്ങനെ പറഞ്ഞു് അവളെ ആശ്വസിപ്പിച്ചു; പിന്നെ കണ്ണകി മധുരാപുരി വിട്ടു വൈകയാററിൻകര വഴിയായി പടിഞ്ഞാറോട്ടു നടന്നു മലനാട്ടിലെത്തി, അവിടെയുള്ള 'തിരുച്ചെങ്കുന്ന്' എന്നു പേരുള്ള മലയുടെ മുകളിൽ ഒരു വേങ്ങമരത്തിന്റെ തണലിൽനിന്നു; പതിനാലാംദിവസം അസ്തമയത്തിനുശേഷം അവിടെ ദിവ്യരൂപം പൂണ്ടുവന്ന കോവലനെ കണ്ടു കൌതൂഹലം പൂണ്ടു് അവനോടുകൂടി വിമാനത്തിൽ കരയേറി അമരന്മാരാരാധിക്കത്തക്ക നിലയിൽ അമൎത്ത്യലോകം പ്രാപിച്ചു.

അമൎത്ത്യപൂജനം വിനാ പതിക്കു പൂജ ചെയ്തുവോ-
ളമൎത്ത്യലോകപൂജ്യയായ് ഭവിക്കുമില്ല സംശയം
അമൎത്ത്യയായി മാനുഷീവിശുദ്ധയായ കണ്ണകീ
അമൎത്ത്യനാരിമാരിൽനിന്നൊരാതിഥേയമാൎന്നതെ.

കാണ്ഡപരിശിഷ്ടം

---

1. പുകഴ്പെരിയ ധരണിപതിവരമണികൾ മുമ്പിൽ
പാരം പുകഴ്ന്ന പാണ്ഡ്യശേഖരന്മാരുടെ

2. കരളിലെഴാത കൃപയുമുതപുണ്യവും ധർമ്മവും
കേടററു പേർവിളങ്ങും രാജധാനിയും

3. അഖിലദിശി പുകൾപെററകമാറുസംസ്കാരങ്ങ-
ളോരോന്നുമെങ്ങും വിളങ്ങും പുരങ്ങളും

4. കോലാഹലംകൊള്ളുമാറുത്സവങ്ങളും
ചേലോടു വിദ്വജ്ജനം വന്നു വാഴ്വതും

5. നാട്ടാർ നിതാന്തമാമോദിച്ചിരിപ്പതും
നാട്ടിൽ പലതരം കൃഷികൾ വർദ്ധിപ്പതും

6. എങ്ങും ജനങ്ങൾ വർദ്ധിച്ചു വന്നീടിലു-
മന്നം സമൃദ്ധമായുണ്ടായ്വരുന്നതും

7. പാരിച്ച വൈകയാറെങ്ങും പ്രവഹിച്ചു
ചേതം വളംകൊണ്ടു സസ്യസമൃദ്ധിയും

8. വാരിവാഹവ്യൂഹം വാനിൽ പരന്നട-
ന്നോരോരോ കാലത്തു വർഷിച്ചിടുന്നതും

9. തരുണീ സാധ്വീപതിവ്രതമാരങ്ങൾ
ചേതം കരവാക്കളിയും വരിപ്പാട്ടും

10. എന്നിവയും മാറുമെന്നും മുടങ്ങാതെ
മന്നോർവരൻ മഹീപാലനം ചെയ്വതും

11. ഉത്തരദേശത്തിലുള്ള പടജ്ജന-
മൊത്തു തമിഴ്നാട്ടു വന്നു കണ്ടീടുവാൻ.

12. കാരമാറുള്ള സാധ്വീമണി തന്നോടു-
മൊത്തു സിംഹാസനം തന്നിൽ പതിച്ചതാ-

13. ജനനം ഗമിച്ചു നെടുംചെഴിയൻ പാണ്ഡ്യ-
സന്തതീനാം മധുരക്കാണ്ഡവും സമം.

വഞ്ചിക്കാണ്ഡം.

ഇരുപത്തിനാലാം ഗാഥ.

മലങ്കരവക്കത്ത്

“പാവകളെയോടിച്ചും പൈങ്കിളികളെയകറ്റിയും കുന്നിന്മേൽ ചെന്നു വാസംചെയ്തും അരുവിയാറ്റിൽ മുഴുകിയും കോപം ജ്വലിച്ചും ചുറ്റിസ്സഞ്ചരിച്ചും മുന്നിൽ കണ്ട മലവേങ്ങമരത്തിന്റെ നറും തണലിൽ വള്ളിയെപ്പോലെ (മലവേങ്ങമരമായ് നിന്ന സുബ്രഹ്മണ്യന്റെ സന്നിധാനത്തിൽ മലക്കുറ മകളായ വള്ളിയെപ്പോലെ) വിളങ്ങുന്ന ദേവി! മനം കലങ്ങി ഒരു മുലയും കളഞ്ഞുവന്നു നില്ക്കുന്ന ഭവതിയാരാണ്.” എന്നു മലക്കുറത്തികൾ ചോദിച്ചതിന്, “മധുരാപുരിക്കും മന്നവനും നാശം നേരിടുവിക്കത്തക്കവണ്ണമുള്ള എന്റെ മഹാപാപശക്തിയാൽ അവിടെവെച്ചു കണവനേയും ബലികൊടുത്തുവന്ന പാപിനിയാകുന്നു ഞാൻ” എന്നു ദേവി ഉത്തരം പറഞ്ഞു. അന്നേരം പുളിന്ദികൾ ഭയഭക്തിഭരിതകളായി കരകമലങ്ങൾ കൂപ്പിനിന്നു; തൽക്ഷണം ദേവന്മാർ മഴ പൊഴിക്കയും പുഷ്പവർഷം ചെയ്കയും പുളിന്ദന്മാരേവരും കണ്ടുനില്ക്കേ, ആ ദേവി

ദയിതനോടൊത്തു വിമാനാരൂഢയായി വിണ്ണോർ പുരി പൂകുകയും ചെയ്തു.

പുളിന്ദാധിപൻ പറഞ്ഞു—ഇപ്പോഴും നമ്മുടെ സമുദായത്തിന്നു മറെറാരു ദൈവമില്ലാത്തതിനാൽ ഹേ! കുട്ടികളെ! ഈ ദേവിയെ ആരാധിപ്പിൻ! ധാതുക്കളലിഞ്ഞു ചേൎന്നു പല വൎണ്ണങ്ങളായൊഴുകുന്ന പുഴകളോടുകൂടിയ ഈ മലഞ്ചരുവിൽ ശാഖാശതനിബിഡിതമായ വേങ്ങമരത്തിൻകീഴിൽ ഒരു ദൈവമുണ്ടെന്നു കണ്ടു നിത്യം വഴിപാടുചെയ്യിൻ! തുടിയും ചെറുപറയും മുഴക്കുവിൻ; മാൻകൊമ്പു ചാത്തുവിൻ; മണിയടിപ്പിൻ! കുരിഞ്ഞി പാടുവിൻ; ധൂപമേല്പിക്കുവിൻ! പുഷ്പങ്ങൾകൊണ്ടൎച്ചന ചെയ്യുവിൻ! മതിലും ഗോപുരവും കെട്ടുവിൻ! നമ്മുടെ മലമ്പ്ലൂരു കുറവും പററാതെ വൎദ്ധിച്ചുവരുവാൻ ഒററമുലച്ചിയായ ദേവിയോടപേക്ഷിപ്പിൻ!

ഒരു പുളിന്ദി തന്റെ തോഴിയോടു പറയുന്നു—അങ്ങ് അഗ്രഭാഗംതൊട്ട് ഇങ്ങു താഴ്വരയോളം നോക്കിക്കാണുക. അഞ്ജനചൂൎണ്ണവും അരിതാരപ്പൊടിയും സിന്ദൂരപരാഗവും തെളിതേനും കലൎന്നു മഴവില്ലിന്റെ കാന്തികവൎന്നു മലമുകളിൽനിന്നു മനോഹരമാംവണ്ണം തെളിഞ്ഞൊഴുകിവരുന്ന മലയരുവിയിൽ നമുക്കു നീരാടുക; ഇതിൽ ശങ്കിക്കേണ്ടതില്ല; കൊടുമ ചെയ്യുവന്റെ മലയിലുള്ള തുഷാരശീതളങ്ങ

ളായ നറുഞ്ചോലകളിൽ നിന്നുരുവാകുന്ന ഈ ഗിരിനദിയിൽ നമുക്കു മുഴുകേണ്ടി വന്നുവല്ലോ.

ഒരു നായിക തോഴിയോടു പറയുന്നു—കൊടുന്തൊഴിലാളികളുടെ നേതാക്കന്മാർക്കധീനമായ മലയിലൊഴുകി വന്ന പുതുവെള്ളത്തിൽ നാം മററുള്ളവരോടു ചേർന്നു നീരാടിയല്ലോ. ഇത് എന്റെ മനസ്സിന്നിണങ്ങിയതല്ല; സഖി! ഇതിന്നു കാരണമൊന്നും കാണുന്നില്ല. ഈ മലയിൽ പൊന്നുനീർ കലർന്നൊഴുകിവരുന്ന മനോഹരമായ അരുവിയുടെ പുതുവെള്ളത്തിൽ മററുള്ളവർക്കു മുമ്പിലായി നാം മുഴുകിയല്ലോ. ഇതു മനസ്സിന്നൊത്തതല്ല; ഇതിന്നൊരു കാരണവും കാണുന്നില്ല; ഈ മലയിൽ ഉതിർന്ന പൂക്കൾ ചേർന്നൊഴുകുന്ന ആററിൽ പുതുനീരിൽ മററുള്ളവർക്കു പിന്നിൽ മജ്ജനം ചെയ്തുവല്ലോ. ഇതു മനസ്സിന്നു രഞ്ജിച്ചതല്ല; ഇതിന്നെന്തു കാരണമെന്നറിയാവുന്നതല്ല.

നാരിമാരേവരും നയനങ്ങൾ ചുവക്കുംവണ്ണം തെളിമ കോലുന്ന പുതുനീരാടിക്കഴിഞ്ഞുവെങ്കിൽ ശക്തിധരനായ സ്കന്ദനെ വാഴ്ത്തി പാടുക. പേർ പുകഴ്ന്ന തിരുച്ചെന്തൂരിലും തിരുച്ചെങ്കോട്ടിലും സ്വാമിമലയിലും തിരുവേരകത്തിലും ഒഴിയാത്ത സാന്നിദ്ധ്യം വഹിക്കുന്ന സ്വാമി, കരത്തിൽ ധരിച്ചിരിക്കുന്ന ഉജ്ജ്വലത്തായ വേലായുധമല്ലയോ പണ്ടൊരുനാൾ

മഹാവീരനായ ശൂരനാകുന്ന മൃഗത്തെ നായാടിയയത്? അനന്യസാധാരണമായ ആറുമുഖവും ഈരാറുകരങ്ങളും പൂണ്ടു സ്വാമിയുടെ വെണ്മകലരുന്ന വേലല്ലയോ വിണ്ണോർനായകൻ വണങ്ങി വാഴ്ത്തുംവണ്ണം വാനവർവൈരികളായ ദാനവന്മാരെ നിധനം ചെയ്തത്? ശരവണത്തിൽ പൂമയമായ പള്ളിയറയിൽ മാതാക്കളായ ആറു കൃത്തികകളുടെ നറുമുലപ്പാലുണ്ടു വളൎന്ന സ്വാമി കൈക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന കാന്തി കാലും കതിർവേലല്ലേ ചക്രായുധം പൂണ്ടുവന്ന ക്രൗഞ്ചാസുരന്റെ ഹൃദയത്തെപ്പോലെ തന്നെ ക്രൗഞ്ചപർവ്വതത്തേയും പിളൎന്നത്?

എന്നിങ്ങനെ ബഹുവിധത്തിൽ നാം പാടുന്നതെല്ലാം മറഞ്ഞുനിന്നു കേട്ടരുളിയ മലനാടനായ അദ്ദേഹം ഇവിടം വിട്ടുപോകുന്നതിനുമുമ്പുതന്നെ ഞാൻ അരികെച്ചെന്നു തിരുവടികളെ തൊഴുതുവണങ്ങിനില്ക്കവെ അദ്ദേഹം "തോഴി! നിനക്കു മംഗളം ഭവിക്കട്ടെ. കടമ്പിൻമലർ ചൂടി കരത്തിൽ വേലേന്തി സ്ത്രീവിഷയമായി ഈ പതിക്കു വരികയാണു്; ആറു മുഖമില്ല; മയിൽവാഹനമില്ല; കുറമകളായ വള്ളി കൂടെയില്ല; ഈരാറു കൈകളില്ല. അതിനാൽ ഇവിടെയുള്ള സാധുക്കളായ കുടികൾക്കു് ഒരു ദിവ്യരൂപമായി തോന്നുകയില്ല." എന്നിങ്ങനെ ഇവിടെ എനിക്കു പരസ്യമായ ഉപചാരം സിദ്ധി

ച്ചിട്ടുള്ളതിനെ ഞാൻ പറഞ്ഞുതന്നെ കേട്ടുവെന്നിരി
ക്കിലും അതിൽ വൈമനസ്യം ഭവിക്കാതിരുന്ന പാ
ണ്ഡ്യൻ മറഞ്ഞുപോകത്തക്കവണ്ണം മുല പറിച്ചെറി
ഞ്ഞു, മഹിമ പെരുകുന്ന മധുരാപുരിക്കു കൊള്ളിവെ
ച്ച കാമിനിയുടെ ജീവനാഥനെ വാനവരോടുകൂ
ടി ആ സതീരത്നത്തിന്നു കാട്ടിക്കൊടുത്ത സംഭവ
ത്തെ പ്രതിപാദിച്ചുകൊണ്ടു നാം ഒന്നു വാഴ്ത്തി പാ
ടേണ്ടതാണ്. കൊടികളാലും മാടങ്ങളാലും അലം
കൃതമായ മധുരാനഗരം അരാജകമാകത്തക്കവണ്ണം
ആശ്രയാഗ്നിമയാക്കിക്കൊടുത്ത പതിദേവതയെ
വണങ്ങി സ്തുതിച്ചു നാം പാടുക; അങ്ങനെ പാടു
മ്പോഴും മലയരചന്റെ കല്യാണകാലംകൂടെ വേ
ണ്ടതാണല്ലോ; സാധ്വികളായ വധൂജനങ്ങളെപ്പോ
ലും തൊഴുതടിപണിയുംവണ്ണം നമ്മുടെ ഈ ചോല
യിൽ സന്നിധാനംചെയ്യുന്ന ദേവിയുടെ പതിയെ
സുരന്മാർ സന്തോഷപൂർവ്വം കാട്ടിക്കൊടുത്തു വാഴ്ത്തി
വാനോരോടുംകൂടെ അവൾക്കു സ്വർല്ലോകവാസം നൽ
കിയിരിക്കുന്നു; ഇതു പുനരാവൃത്തിവിഹീനമായ ഗ
തിയാണല്ലോ; ഇങ്ങനെയുള്ള ദേവിയുടെ അപദാ
നങ്ങളും പാടുവാൻ നമുക്കു സംഗതിവന്നതിനാൽ ന
മ്മുടെ ഈ പതി പുകളും പൊറുത്തതന്നെ; രമണീമ
ണന്മാരുടെ മംഗളയോഗംകൊണ്ടു ഈ പതി പു
കളും പൊറുത്തതന്നെ.” എന്നരുളിച്ചെയ്തു. ഇങ്ങ

നെ നാം അത്ഥവത്തായി പാടിയാടുന്ന കരവെള്ള ത്തുകണ്ടു പ്രസന്നനായ നമ്മുടെ നാഥന്റെ കടാ ക്ഷത്താൽ ഹിമാദ്രിയിൽ കൊടിനാട്ടി (ധനുഷ്ക്കോടി മുതൽ തുഷാരാദ്രിപൎയ്യന്തമുള്ള ഭൂമിക്കധിപനായി) അനാരതം വീരപാണം ചെയ്തു പ്രഭാവാതിശയംപൂ ണ്ടു പ്രീതനായിരിക്കുന്ന പാശ്ചാത്യഭൂവല്ലഭൻ ചേര മന്നവൻ സുചിരം വാഴേണമേ.

ഇരുപത്തഞ്ചാം ഗാഥ.

ശില കൊണ്ടുവരുവാനുള്ള നിശ്ചയം.

വാരാംനിധിയിലുണ്ടായ കദംബവൃക്ഷത്തെ ഛേദിച്ചു കീൎത്തിനേടി, ഹിമാദ്രിയിൽ സുരഗണ സേവ്യനായി മലമകളോടൊത്തു വാഴുന്ന പുരഹര നെപ്പോലെ, പഞ്ചശയനം നില്ക്കുന്ന നീരാവികണ്ണൂ ക്കം വിലസുന്ന വെണ്മാടത്തിൽ മഹിഷിയായ വെ ള്ളമ്മാളോടുംകൂടി വാണിരിക്കുന്ന ചേരൻ ചെങ്കുട്ടു വപ്പുരുമാറ്റം ഗംഭീരധ്വനി മുഴക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കു ന്ന വാഹിനികളാലും തുഷാരശീതലങ്ങളായ ചോ ലകളാലും പരിലസിക്കുന്ന പൎവ്വതനിര കാണേണമെ ന്ന കരുതി തരുണീമണികളോടുംകൂടി വഞ്ചിരാജ

ധാനിയിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടു സുരസുന്ദരിമാരോടൊരുമിച്ചു സുരഭിലങ്ങളായ നവപ്രസൂനനികരങ്ങളാൽ പരിപൂരിതമായ നന്ദനോദ്യാനത്തിൽ ക്രീഡാസക്തനായി, പരിമളമിളിതങ്ങളായ പൂങ്കാവുകളും കുളുർനീരരുവികളും തുരുത്തുകളും ഇളമരക്കാവുകളും നാടകശാലകളും മണ്ഡപങ്ങളും യഥാക്രമം രചിച്ചുവെച്ചിട്ടുള്ളതും രണ്ടുനൂററിനാല്പതു യോജന വിസ്തീർണ്ണമുള്ളതുമായ ഐരാവതത്തിന്മേൽ യാനംചെയ്യുന്ന മഹേന്ദ്രനെപ്പോലെ, പുന്നാഗം കടമ്പു കൊന്ന വേങ്ങ മുതലായ തരുക്കളുടെ നവപ്രസൂനങ്ങളുതിർന്നു പരന്നുകിടക്കയാൽ അരുവികളുടെ ഒഴുക്കുകൾ മാത്രം മധുവുണ്ടുമദിച്ചു തെണ്ടിനടക്കുന്ന മധുകരനികരത്തിന്റെ ഝങ്കാരം മുഴങ്ങിയും ത്രിവിക്രമനായ ദേവന്റെ ഉരസ്ഥലത്തിലിണങ്ങുന്ന മുക്താഹാരം പോലെ വന്മലവിട്ടു വിലങ്ങിയ പെരിയാററിന്റെ പുളിനത്തിൽ, ഇളംകോവടികളോടും ചാത്തനാരോടുംകൂടി എഴുന്നെള്ളിയിരിക്കയായിരുന്നു.

അപ്പോൾ അവിടെ മലങ്കുറവള്ളുന്തും കുറത്തിപ്പാട്ടും ഷൺമുഖസ്വാമിയുടെ പൂജാരികൾ പാടുന്ന പാണിപ്പാട്ടും തിനകുത്തുമ്പോളുള്ള പാട്ടും വിളനിലക്കാവലാളികളുടെ പാട്ടും തേൻ തെണ്ടിനടക്കുന്ന മലയരുടെ വിളിയും ഭേരീനിനാദത്തിന്നു തുല്യമായ ഗിരിനദികളുടെ ഗംഭീരഘോഷവും പുലികളോടു

നേരിട്ടു പൊരുതുന്ന വന്യഗജങ്ങളുടെ ഗർജ്ജനവും കൊപ്പത്തിൽ വീഴുന്ന കൊലയാനകളുടെ നിർഘോഷവും സേനാനിനാദംപോലെ സർവ്വത്ര മാറൊലി കൊണ്ടിരിക്കെ, അക്കം കീഴടങ്ങാത്ത വൈരിഭൂപാലന്മാർ അനർഘങ്ങളായ തിറകൾ ശിരസ്സിൽ വഹിച്ചുകൊണ്ടു വഞ്ചിരാജധാനിയുടെ അങ്കണത്തിലണഞ്ഞു മുഖംകാണിപ്പാനവസരംനോക്കി നില്ക്കുന്നപോലെ ആനക്കൊമ്പും അകിൽകട്ടയും വെൺചാമരിയും തേൻകുടങ്ങളും ചന്ദനമുട്ടിയും സിന്ദൂരമരത്തുണ്ടും അഞ്ജനക്കല്ലും അരിതാരവും ഏലച്ചെടിയും മുളകുകൊടിയും കൂവപ്പൊടിയും തെന്മാമ്പഴവും നാളികേരവും പച്ചിലമാലയും ചക്കപ്പഴവും കരിമ്പും പൂങ്കൊടിയും വെള്ളുള്ളിയും ഏഴുവുള്ള പഴക്കുലയും നേന്ത്രപ്പഴക്കുലയും, സിംഹക്കുട്ടിയും കുരങ്ങിൻപിള്ളയും പുലിക്കുട്ടിയും കരികളഭവും കരടിക്കുട്ടിയും വരയാട്ടിൻകുട്ടിയും മാൻകിടാവും കസ്തൂരിമൃഗവും കീരിക്കുഞ്ഞും മയിൽക്കുഞ്ഞും മെരുകിൻകുട്ടിയും കാട്ടുകോഴിയും കിളിക്കുഞ്ഞും മറ്റുമായുള്ള കാഴ്ചദ്രവ്യങ്ങളെ വഹിച്ചുംകൊണ്ടു പർവ്വതനിവാസികൾ തിരുമുമ്പാകെ വന്നു, "ഇനിയും ഏഴുജന്മം അടിയങ്ങൾ തിരുമേനിയുടെ പ്രജകളായ്ത്തന്നെ ഭവിക്കുമാറാകട്ടെ; ഇവിടെ കാട്ടിൽ ഒരു വേങ്ങമരച്ചുവട്ടിൽ ഒരു മുലയും കളഞ്ഞു കണവന്റെ വേർപാടിനാല

ഴൽപ്പൂണ്ടു വാഴുന്ന ഒരു ദേവി വിണ്ണോർപുകഴുംവണ്ണും തന്റെ രമണനോടുകൂടി വാനോർപുരി പൂകി; അവൾ ഏതു നാട്ടിൽ ജനിച്ചവളോ? ആരുടെ മകളോ? എന്നുള്ളതു് അടിയങ്ങളുടെ അന്വേഷണത്തിൽ അറിവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല; തിരുമേനി അനേകം നൂറാണ്ടു വാണിരിക്ക" എന്നു പറഞ്ഞു.

രാജസന്നിധിയിൽ പെരുമാളെ കണ്ടു നേത്രാനന്ദമിയന്നുകൊണ്ടിരുന്ന മധുരാനിവാസിയായ തമിഴാചാര്യൻ കൂലവാണികൻ ചാത്തനാർ ഇതുകേട്ടു, കർമ്മഗതിക്കനുസരിച്ചു ചിലമ്പിന്മൂലം കോവലനു നേരിട്ട വിപത്തും പ്രതാപവാനായ പാണ്ഡ്യഭൂപാലന്റെ സന്നിധിയിൽ ചിലമ്പുംകൊണ്ടു ചെന്ന കണ്ണകിയുടെ ന്യായവാദവും പാണ്ഡ്യപ്പെരുംദേവിയുടെ മുന്നിൽ മണിച്ചിലമ്പുടച്ചു കോപാവേശം പ്രദശിപ്പിച്ച പതിവ്രതാദേവി, "ഇതിന്റെ ഫലം കാണിച്ചു തരാം" എന്നു നിർഭയം ശപഥംചെയ്തു മാറി പിന്നീടു തന്റെ പോർമുല പറിച്ചെറിഞ്ഞു തജ്ജന്യമായ അഗ്നിയാൽ മധുരാപുരി ചുട്ടതും സിംഹാസനാരൂഢനായി ശ്രീമെഴുന്ന പാണ്ഡ്യഭൂപാലവീരൻ കണ്ണകീദേവിക്കു നേരിട്ടതായ കഷ്ടം കണ്ടു സഹിക്കവയ്യാതെ മരണം പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊണ്ടു മോഹിച്ചു വീണതും കണ്ണകി ചൊല്ലിയ വീരവാദം മുഴുവനും കേട്ടു മനസ്താപപ്പെടാതെ തന്നെ മന്നവന്റെ

ഗതി തനിക്കും ലഭിപ്പാൻ പ്രാൎത്ഥിച്ചുകൊണ്ടു ജീവനാഥൻെറ ജീവനെ മാൎജ്ജണംചെയ്യാനൊ എന്നു തോന്നുംവണ്ണം പെരുംദേവിയും പാണ്ഡ്യനെപ്പോലെ ലോകരംഗം വിട്ടു മറഞ്ഞുവെന്നുള്ളതും ഒരു രാജാവു കൊടുമ ചെയ്യാലുള്ള പരിണാമം ഈ വിധമാണെന്നുള്ളതും മററു രാജാക്കന്മാരെ ബോധിപ്പിപ്പാനൊ എന്നു തോന്നുംവണ്ണം ഏകാകിനിയായി (തുണവിഹീനയായി) തൻെറ നാട്ടിലേക്കു പോകാതെ ഭവാൻെറ നാട്ടിലേക്ക് അവൾ വന്നിരിക്കയാണ്; ഇനി ഈ നാട്ട് ഉപദ്രവം വൎദ്ധിച്ച് ഉഗ്രമായ ആധിപത്യം നിലനില്ക്കുമെന്നും പറഞ്ഞു.

ഇങ്ങനെ പാണ്ഡ്യൻ ചെയ്ത കൊടുമ കേട്ടു ചെങ്കുട്ടവപ്പെരുമാൾ [illegible] പറഞ്ഞു:—"മാദൃശന്മാരായ മന്നവന്മാർ ഏതാദൃശങ്ങളായ അപവാദങ്ങൾ ശ്രോത്രങ്ങൾക്കു വിഷയീഭവിക്കുന്നതിനു മുമ്പു ജീവത്യാഗം ചെയ്യു. പാണ്ടിയൻെറ നില കണ്ടുകൊള്ളേണ്ടതാണ്; ദുഷ്കൃതത്താൽ വളഞ്ഞ കോലിനെ പാണ്ഡ്യൻ പ്രാണപരിത്യാഗത്താൽ ചെങ്കോ(ചെവ്വുള്ളകോ)ലാക്കി. "മഴ പെയ്യുന്നതിൽ വല്ല ക്രമക്കേടും നേരിടുന്നതായാൽ ജനങ്ങൾ സങ്കടപ്പെടുന്നു; ആരെങ്കിലും വല്ല കുററവും ചെയ്തുപോയാൽ ജനങ്ങൾ ആക്ഷേപവും പുറപ്പെടുവിക്കുന്നു. കുടികൾ തോറുമുള്ള യോഗക്ഷേമങ്ങളെയറിഞ്ഞു കൊടു

മകളൊന്നുമറിയാതെ പ്രജകളെ പരിപാലിപ്പവരെന്ന കുലജാതനായ ഒരു രാജാവിന്നു ദുഃഖമല്ലാതെ യാതൊരു സുഖവുമില്ല." എന്നിപ്രകാരം കണ്ണകിക്കു നേരിട്ട കൊടുതായ ദുഃഖത്തെ അറിഞ്ഞ് ഇവിടെ വന്നു പറഞ്ഞ ചാത്തനാരെ യഥായോഗ്യം മാനിച്ച് "ജീവനോടുകൂടെ പോയ (ജീവിതേശനായ പാണ്ടിയന്റെ മരണത്തെ പിന്തുടൎന്ന) സാദ്ധ്വിയേയും കോപത്തോടുകൂടെ വന്ന (ഭൎത്തൃനിധനത്താൽ കോപാവിഷ്ടയായി ഇവിടെ വന്ന) സാദ്ധ്വിയേയും താരതമ്യപ്പെടുത്തി നോക്കുമ്പോൾ ഗുണപൌഷ്കല്യം ആൎക്കാണ്" എന്നു പെരുമാൾ ചോദിക്കയും, രാജ്ഞി വെള്ളയമ്മാൾ "പ്രാണനാഥന്റെ പരിതാപം കാണാതെ ദേഹത്യാഗം ചെയ്തവൾതന്നെ മഹാഭാഗ്യവതി; നമ്മുടെ രാജ്യത്തിനു സ്വസാന്നിദ്ധ്യംകൊണ്ടു മഹനീയസ്ഥാനം കല്പിച്ചു സ്വൎഗ്ഗവാസം ചെയ്യുന്ന ഈ പതിദേവതയെ നാം ആരാധിച്ചു കൊള്ളേണ്ടതാണ്." എന്ന് അഭിപ്രായപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങനെ രാജ്ഞിയുടെ പക്ഷത്തെ അനുമോദിച്ചുകൊണ്ടു പെരുമാൾ അമാത്യന്മാരുമായി കണ്ണകീദേവിയെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചു പൂജിക്കേണ്ടതിനെ പററി ആലോചനചെയ്തു; അവർ "പാണ്ടിദേശത്തുള്ള പൊതിയിൽ മലയിൽ നിന്നോ ഹിമാലയപൎവ്വതത്തിൽനിന്നോ ദേവിയുടെ ബിംബം പ

ണിയുവാനുള്ള വിശിഷ്ടശില കൊണ്ടു വരേണ്ടതാണ്; ഗംഗാനദിയിലോ കാവേരിയാററിലോ ബിംബത്തിന്റെ ജലസ്ഥാപനം നടത്തേണ്ടതെന്നു നോക്കുന്നതായാൽ ഹിമാദ്രിയിലെ ശിലയാണെന്നിരിക്കിൽ ഗംഗയിലും പൊതിയിൽമലയിലെ ശിലയാണെന്നു വരികിൽ കാവേരിയിലുമാണ് സ്ഥാപനം ചെയ്യേണ്ടത്. മരിച്ചവൻ നിലയററു നിഷ്പ്രയോജനമായ ജീവിതത്തെ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവൎക്കു കാട്ടിക്കൊടുക്കുന്ന മാവത്തോടും കലിനായായ കന്യകയുടെ രൂപത്തോടും ചന്ദ്രചൂഡൻ കാളിക്കു നൽകിയ വിധത്തിലുള്ള മാല ചാൎത്തിയും ഇടക്കിടെ വെണ്ണപ്പൂ തൊടുത്ത മന്ദാരമാല മുടിയിലണിഞ്ഞും മററും യഥായോഗ്യം ബിംബം പണിയിച്ചു വഞ്ചിനഗരത്തിന്റെ ബഹിൎഭാഗത്തു പ്രതിഷ്ഠിക്കേണം; തിരുമേനി നെടുനാൾ നാടുവാണിരിക്കയും വേണം;” എന്നുണൎത്തിക്കയും ചെയ്തു.

പിന്നെ വില്ലവൻകോത എന്ന മന്ത്രി പറഞ്ഞു:—തിരുമേനിയെപ്പോലെ പരാക്രമശാലികളായ പാൎത്ഥിവേന്ദ്രന്മാർ പടക്കളത്തിൽ പൊരുതു പരാജിതരായി സിംഹക്കൊടിയും പുലിക്കൊടിയും വെച്ചൊഴിഞ്ഞു കീഴടങ്ങിയെന്നുള്ള ദിഗ്ജയങ്ങളുടെ കണ്ണുകൾക്കും വിഷയീഭവിച്ചിരിക്കുന്നു. കൊങ്കണന്മാർ, കലിംഗന്മാർ, കരുനാടന്മാർ, വംഗന്മാർ,

ക്കന്മാർ മുതലായി പേർപുകഴ്ന്ന രാജാക്കന്മാരു
മായി പൊരുതുന്നില്ലേ, നമ്മുടെ സേനകൾ അവശ
ങ്ങളായി തീരുകയാൽ തിരുമേനി തന്റെ വാഹന
മായ വാരണത്തെ വിട്ടിറങ്ങിയ സംഭവം എന്റെ
ദൃഷ്ടിയിൽ നിന്നകന്നു പോയിട്ടില്ല. ഇവിടുന്നു രാജ
മാതാവിനെ കൊണ്ടുചെന്നു ഗംഗയിൽ നീരാടിച്ച
കാലത്തു ആര്യനൃപന്മാർ ആയിരം പേർക്കൊരുവനാ
യി നിന്നു പൊരുതിയ രണോത്സവം ഞാൻ കണ്ട
തല്ലേ; ഇതെന്തൊരു കടങ്കഥയാണ്? തിരകടലുടു
ത്ത ധരിത്രീമണ്ഡലത്തെ തമിഴ്നാടാക്കിയ ഭവാൻ
ഇതിനൊരുങ്ങുന്ന പക്ഷം ഈ ഭൂമണ്ഡലത്തിൽ ആ
രും എതിർക്കുന്നവരില്ല. എന്റെ സ്വാമി ഹിമശിഖ
രിയിലേക്കു പോകുന്നതു ദേവിയുടെ ബിംബം പണി
ക്കു വേണ്ടുന്ന ഒരു ശില കൊണ്ടുവരുന്നതിനാക
യാൽ ഉത്തരദേശം വാഴുന്ന രാജാക്കന്മാർക്കെല്ലാം ദ
ക്ഷിണദേശത്തിന്റെ ചിഹ്നമായ വില്ല്, മീൻ, പു
ലി എന്നുള്ള മുദ്രകൾ വെച്ചു പത്രങ്ങളെഴുതിയയയ്ക്കു
ക; ശത്രുരാജാക്കന്മാരുടെ ചാരന്മാർ നമ്മുടെ രാജ
ഭാരം വിട്ടൊഴിയാതിരിക്കും; നമ്മുടെ പ്രയാണ
ത്തിൽ ആനപ്പുറത്തുള്ള അമ്പാരിയുടെ ഉച്ചധ്വനി
തന്നെ രാജാക്കന്മാരുടെ കർണ്ണരന്ധ്രങ്ങളിൽപ്പുക്കു മു
ഴു പറയട്ടെ.

ചെങ്കുട്ടവപ്പെരുമാളുടെ ഹിതകാംക്ഷിയായ

‘ഞാഴമ്പിൽ’ എന്ന നാട്ടുരാജാവു പറഞ്ഞു:—തിരുമേനി ഇവിടെനിന്നു വഞ്ചിനഗരത്തിൽ എഴുന്നെള്ളിയശേഷം സൈന്യസമേതം ഹിമാലയത്തിലേക്കു ശില കൊണ്ടുവരുവാൻ പോകുന്നതായാൽ ഉത്തരദേശത്തിൽ വാഴുന്ന രാജാക്കന്മാരെല്ലാം വന്നെതിരേറ്റു തിറവെച്ചു വണങ്ങാതിരിക്കുന്ന പക്ഷം അവരോടു പെരുമാളുടെ പരാക്രമങ്ങളെപ്പററി പറഞ്ഞു ധരിപ്പിച്ചു “നിങ്ങൾ കീഴടങ്ങുന്നില്ലെന്നു വരികിൽ സവ്വവും ത്യജിച്ചു മലയിലോ കടലിലോ വാസം ചെയ്തുകൊൾവിൻ” എന്നറിയിക്കേണം. മഹാരാജാവിന്റെ വീരശ്രീ വിലസുന്ന വാഹിനിക്കു വിജയം ഭവിക്കട്ടെ; പട്ടത്താനമേൽ ഭേരീനിനാദം മറെറാലി കൊള്ളുമാറാകട്ടെ.

ഇരുപത്താറാം ഗാഥ.

ബിംബം പണി.

ഭേരീനിനാദം മുഴങ്ങി; പരമ്പരാസിദ്ധമായ രത്നസിംഹാസനത്തെ ആരൂഢനായി പുരോഹിതൻ, ഗണകൻ, അമാത്യന്മാർ, സേനാപതികളെന്നിവരാൽ വണങ്ങി വാഴ്ത്തി മുറപ്രകാരം ആജ്ഞാ

പനം പ്രതീക്ഷിച്ചു നില്ക്കപ്പെട്ട ചെങ്കുട്ടവപ്പെരുമാൾ വാഹിനീശന്മാരോടിപ്രകാരമരുൾചെയ്തു—ഹിമാദ്രിയിൽനിന്നു തീൎത്ഥാടനത്തിന്നായിവിടെ വന്ന താപസന്മാർ ഉത്തരദേശാധിപന്മാരും ആശകന്മാരുമായ ആൎയ്യമന്നവന്മാർ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതായി നമ്മോടുണൎത്തിച്ച വാമൊഴി നാം മാത്രം അറിഞ്ഞതുകൊണ്ടു വൈഷമ്യമില്ല; നമ്മെപ്പോലുള്ള ചോളപാണ്ഡ്യന്മാൎക്കാകട്ടെ ഇതു് അവമാനകരമായിരിക്കും. ദേവിയുടെ വിഗ്രഹംപണിക്കുള്ള ശില ഉത്തരദേശീയന്മാരായ അരചന്മാരുടെ കിരീടംപ്പൂണ്ട തലയിൽ ചുമപ്പിച്ചുകൊണ്ടു വന്നല്ലാതെ നമ്മുടെ വാൾ മടങ്ങി വരുന്നതായാൽ പോൎക്കോലംപ്പൂണ്ട ശത്രുരാജാക്കന്മാൎക്കു പരാജയം വരുത്തിക്കീഴടക്കുവാൻ കഴിയാതെ കേവലം കുടികളെ മാത്രം ഭീഷണി നൽകി ചെങ്കോൽ നടത്തി വരുന്നവനായ് ഭവിക്കട്ടെ.

പുരോഹിതൻ പറഞ്ഞു:—തിരുമേനി തനിക്കു കീഴടങ്ങിവരുന്ന നൃപന്മാൎക്കു സകല സമ്പത്തും കൊടുത്തു സന്തുഷ്ടന്മാരാക്കിത്തീൎക്കുന്നു; ബലസമ്പത്തിയും പൌരുഷവും ചേൎന്ന വീരന്മാരായ നരപാലന്മാർ തിരുമേനിയെ മാനിച്ചു ഹാരാദികളണിയിച്ചു പോരുന്നു; ഇങ്ങനെയിരിക്കെ ഇപ്രകാരം കൊടുംകോപത്തിന്നു പാത്രീഭവിക്കുന്ന അരചന്മാരുമുണ്ടോ?

ഒരിക്കലുമില്ല. അവർ ഇമയവരമ്പ ചോഴപാണ്ഡിയന്മാരെയല്ലാതെ തിരുമേനിയെ ധിക്കരിച്ചു പാർത്തിട്ടില്ല; അതുകൊണ്ട് അമർഷത്തെയടക്കുക; പിന്നെ ദ്വാദശരാശികളും ഗ്രഹനിലകളും തിഥിവാരനക്ഷത്രയോഗകരണങ്ങളായ പഞ്ചാംഗവും ഗ്രഹങ്ങളും ഉച്ചനീചശത്രുമിത്രാദിസ്ഥാനഭാവഭേദങ്ങളും ഗ്രഹിച്ചു നിപുണനായ മൌഹൂർത്തികൻ എഴുന്നേററു പറഞ്ഞു—സ്വാമിക്കു സർവ്വോൽകൃഷ്ടവും ഭവിക്കട്ടെ; സകലരാജാക്കന്മാരും വന്നു തൊഴുതടിമലർ പണിയത്തക്ക യോഗമുള്ളതായ ഈ സമുഹൂർത്തത്തിൽ ഉദ്ദേശിച്ചദിക്കിലേക്കെഴുന്നെള്ളത്തു തുടരാം. ഇതു കേട്ടു പെരുമാൾ വാളും കുടയും ഉത്തരദിക്കിലേക്കു തിരിപ്പാനാജ്ഞാപിച്ചു; പടയാളികളുടെ ആർപ്പുവിളിയോടും മുരജാരവത്തോടും മണിദീപശ്രേണിയോടും കൊടിക്കൂറകളോടും മാററലർക്ക് മരണവേദനയുണ്ടാക്കുന്ന മഹാസേനയോടും അഞ്ചംഗങ്ങളോടും എട്ടു സ്ഥായങ്ങളോടും രാജസ്ഥാനത്തിന്നുചിതന്മാരായ പുരോഹിതന്മാർ, ഗണകന്മാർ, ധർമ്മാധിപതികൾ, തന്ത്രവേദികളെന്നിവരോടും മഹാരാജാവിന്നാശീർവ്വാദം ചെയ്തുകൊണ്ടു പിണ്ഡഭോജിയായ ഭദ്രവർദ്ധനത്തിന്റെ (പട്ടത്താനയുടെ) മുതുകിൽ വാളും മുത്തണിവെൺകുടയും കരേററി പുറമതിൽ ചുററിലേക്കു നയിച്ചു പള്ളിയറയിൽ പ്രവേശിച്ചു. പടനാ

യകന്മാക്ക് ഭോജനം നൽകി; ബഹിർദ്വാരരക്ഷക ന്മാർ, സാമന്തന്മാർ വന്നു സാർവ്വഭൌമനു തിറനൽ കുവാനുള്ള സമയത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന പ്രഭാതമുരജ ധ്വനി മുഴക്കി. പെരുമാൾ ലോകാനുഗ്രഹത്തിനാ യി പർവ്വതാകാരം പൂണ്ടുകൊണ്ട ചന്ദ്രചൂഡന്റെ പ ദകമലങ്ങളെ പാവനമായ വഞ്ചിമാല പാടി സ്തുതി ച്ചു. വണങ്ങാത്ത മൂർദ്ധാവുകൊണ്ടു വണങ്ങി വലം വെച്ചു, വേദജ്ഞന്മാരാൽ നടത്തപ്പെടുന്ന അഗ്നി ഹോത്രത്തെ നമിച്ചു, പട്ടത്താനക്കഴുത്തിൽ കരേറി; ചിലർ ചെങ്കുട്ടവപ്പെരുമാൾക്കു വിജയമാശംസിച്ചു; ചിലർ പെരുമാളെ അനന്തശായിയായ ശ്രീപത്മ നാഭനെപ്പോലെ വണങ്ങി; ഗംഗാധരനായ ശ്രീപ രമേശ്വരന്റെ പാദമൂലത്തിൽ വെച്ചിരുന്ന മണിമ കുടം സാദരം വാങ്ങി കരത്തിലേന്തി പെരുമാൾ പെരുമയോടെ യാത്രതുടർന്നു; നാടകരംഗങ്ങളിൽനി ന്നും ഉള്ള വേശ്യാസ്ത്രീകൾ കൈകൂപ്പിവണങ്ങി ഭൂപാ ലനെയും ഭദ്രവർദ്ധനത്തെയും വാകപ്പൂവും തുമ്പമലരു മെടുത്താരാധിച്ചു; വെൺകൊറ്റക്കുടയുയർത്തി; സൂ തമാഗധവൈതാളികന്മാർ വാഴ്ത്തി; ആനപ്പടവീര ന്മാരും കതിരപ്പടവീരന്മാരും വിപ്രവര്യന്മാരും പ്രദ ക്ഷിണംചെയ്തു; ദാനവന്മാരോടു പൊരുതുവാൻ വാ സവൻ അമരാവതിയെ വിട്ടിറങ്ങുന്നവിധം ചെങ്കു ട്ടുവൻ വഞ്ചിനഗരി വിട്ടിറങ്ങി; ഭണ്ഡവും കൊടിയും പൂണ്ട പടത്തലവന്മാരോടും ഉത്തമാശ്വങ്ങളോടു ന

യിക്കപ്പെടുന്ന തേർപ്പടയോടുംകൂടി കടലോരം വഴിക്ക ഗിരിശിഖരങ്ങളെ ശകലീകരിച്ചും ഭൂപൃഷ്ഠത്തെ പൊടിപെടുത്തുംകൊണ്ടു സന്നാഹത്തോടെ യാത്ര ചെയ്തു, നീലഗിരിയുടെ വിശാലമായ താഴ്‌വരയിലണഞ്ഞു.

അവിടെ ആന കുതിര തേർ കാലാൾ എന്നീ നാലംഗപ്പടയും ഭിന്നം വരാത്തനിലയിൽ തന്റെ ചുററും കാവൽകാക്കത്തക്കവണ്ണം കൈനിലയുറപ്പിച്ചു; ചെരൻപെരുമാൾ വാരണവീരൻ കഴുത്തിൽ നിന്നിറങ്ങി; തന്നാൽ സുരക്ഷിതയായ വസുമതിയെ പാദസ്പർശംകൊണ്ടു പരിതുഷ്ടയാക്കി; അവിടെ അനേകംപേർ പാദവന്ദനംചെയ്യുന്ന ബഹളം സേനാനിനാദത്തോടിടചേൎന്നു മാറെറാലികൊണ്ടു; ഇതു കേട്ടു, സ്വർല്ലോകവാസികളായ മുനീന്ദ്രന്മാർ മഹേന്ദ്രനെയെന്നപോലെ ശ്രീമാനായ മഹീമഹേന്ദ്രനെ സന്ദർശിപ്പാനായി സുരലോകം വിട്ടിറങ്ങി പാശ്ചാത്യഭൂമീന്ദ്രൻ പരിലസിതനായ്വാഴുന്ന ഭൂഭാഗത്തിൽ ആവിർഭവിക്കയും മന്നവൻ അത്യാദരപൂർവ്വം അഭിവന്ദിച്ചു നില്ക്കുകയുംചെയ്തു. മുനികൾ പറഞ്ഞു—“ജടാധാരിയായ ഗിരീശന്റെ കാരുണ്യത്താൽ കീർത്തി കൈക്കൊണ്ടു വാഴുന്ന വഞ്ചിഭൂവല്ലഭ! മലയാചലത്തിലും ഹിമാചലത്തിലും നിന്റെ ആജ്ഞാശക്തി നിലകൊള്ളുന്നതിനാൽ അവിടത്തെ നിവാസികളായ വൈദികബ്രാഹ്മണരെ കാത്തുരക്ഷിക്കേണ്ടതു നി

ന്റെ കടമയാകുന്നു" എന്നു ഭരമേല്പിച്ചു വാഴ്ത്തി ആശീർവ്വദിച്ചു മറഞ്ഞുപോയി.

പിന്നെ കൊങ്കണദേശത്തിലുള്ള നാടന്മാരും, കന്നടദേശത്തുള്ള കുടനാടന്മാരും, തങ്ങടെ കലത്രമാനത്രപങ്ങളായി ഇരുണ്ടുചുരുണ്ട കുറുനിരകളോടും മധുവൊലുന്ന നറുംപൂന്തുമലർ മാലകളോടും തരളമുക്താഹാരപരിലസിതങ്ങളായ പൃഥുലകുചഭാരങ്ങളോടും കയലൊളിതിരളുന്ന കണ്ണിണകളോടുംകൂടിയ കാമിനികളോടും, കുയിലുകളുടെ കലനാദവും മധുകരങ്ങളുടെ മധുരാലാപവും പ്രസൂനസമ്പത്തിയും വിലസുന്ന വസന്തസമയം കഴിഞ്ഞിട്ടും വിയുക്തരായ പ്രാണനായകന്മാർ വരാഞ്ഞതിനാൽ നാരീമണികളുടെ പാണിവരിക്കുന്നത് നടത്തുവാൻ പാകയും അവർ കോലംകെട്ടി, കാലംനോക്കി,

കുറച്ചിന്ത്.

1 ഘോരമാമിടിനിനാദം പാരിടംമുഴക്കി
വാരിവാഹവ്യൂഹംവേഗാൽ സഞ്ചരിച്ചീടുന്നു
2 കാരിയം സാധിച്ചുകാന്തർ ദൂരദേശംവിട്ടു
മാരസക്തന്മാരായ്ത്തിരിമേലേറി വന്നീടുമോ?

എന്നിങ്ങനെ കുറവ പാടുകയും അവരോടൊന്നിച്ചു കുടകരും വന്നു രാജാവിനെ വാഴ്ത്തുകയും ചെയ്തു. പിന്നെ നാട്യാചാര്യന്റെ ഉപദേശപ്രകാരം എല്ലാവരും രാജാവിനാൽ സമ്മാനിക്കപ്പെട്ടു. അ

പ്പോഴം രാജസന്നിധിയിൽ ഐമ്പത്തിരണ്ടു നാടകവേശ്യകളും ഇരുനൂറെട്ടു തിത്തിക്കാരും തൊണ്ണൂറാറുവക പാഷണ്ഡന്മാരും നൂറുവിദൂഷകന്മാരും നൂറു തേരും അഞ്ഞൂറു കലയാനകളും പതിനായിരം കുതിരയും സഞ്ജയൻ മുതലായി തലപ്പാവുകെട്ടിയ ആയിരം കഞ്ചുകിപ്രവരന്മാരും ദ്വാരപാലന്മാരുടെ നിലയിൽ നടയിൽ വന്നുകൂടി; വേശ്യകളും മററു ജനങ്ങളും തിത്തിക്കാരും സഞ്ജയനോടുകൂടെ ഹാജരാകുവാൻ കല്പിച്ചപ്രകാരം സഞ്ജയൻ തിരുമുമ്പിൽ ചെന്നു പലവുരുവണങ്ങി മുൻപറഞ്ഞ ഐമ്പത്തിരണ്ടു വേശ്യകളെയും മററുള്ള ആയുധാകരന്മാരെയും ചൂണ്ടിക്കാണിച്ച്, "എപ്പോഴും വിട്ടുപിരിയാതെ സേവിച്ചുവരുന്ന കന്നന്മാർ (ആപ്തമന്നാവന്മാർ) നൂറുപേരോടും മററു പരിവാരങ്ങളോടുമൊരുമിച്ചു തിരുമേനി ഉത്തരദേശത്തിലേക്കെഴുന്നള്ളുന്നതു ദേവിയുടെ ബിംബംപണിക്കുള്ള ശില കൊണ്ടുവരേണ്ടതിനാകയാൽ ഹിമാലയത്തിൽനിന്നു ശിലയെടുത്തു ഗംഗയിൽ നീരാടിച്ചുകൊണ്ടുവരേണം" എന്നു പറഞ്ഞു. പെരുമാൾ, "ബാലകുമാരൻെറ മക്കളായ കനകനും വിജയനും മററു മന്നരോടുകൂടി തമിഴരാജന്മാരുടെ പ്രഭാവമറിയാതെ അവരെ ധിക്കരിച്ചു പറഞ്ഞതായറിഞ്ഞു ചീറമുൾക്കൊണ്ടിയലുന്ന നമ്മുടെ ഈ സൈന്യം പോകുന്നത് അവിടെയുള്ള കന്ന

ന്മാരായ നൂറുവൎക്കു സഹായമായിത്തീരും" എന്നു കല്പിച്ചു ഗംഗാനദി കടക്കുവാൻ തക്കവണ്ണം പടവുകൾ ധാരാളം ശേഖരിപ്പാനാജ്ഞാപിച്ചു.

ഇതു കേട്ടു സഞ്ജയൻ പോയതിന്നുശേഷം ദൃഢപ്രതിജ്ഞന്മാരായ ആയിരം കഞ്ചുകികൾ ദക്ഷിണദേശാധിപന്മാർ കപ്പംകൊടുത്ത ചന്ദനമുട്ടികളും നിറോട്ടമുള്ള മുത്തുകളും തിരുമുഖംമനോന്മാരുടെ കയ്യിൽ കൊടുക്കയും അവയെല്ലാം അവർ വാങ്ങി കെട്ടി മുദ്രവെച്ചു റിപ്പോൎട്ടോടുകൂടി രാജസന്നിധിയിയിലേക്കയയ്ക്കയും ചെയ്തു. പിന്നെ സാമന്തഭൂപന്മാരാൽ പരിവൃതനായി കൈനിലയിൽ നിന്നെഴുന്നെള്ളി ഗംഗാതീരം പ്രാപിച്ചു പെരുമാൾ കന്നാന്മാരാൽ സജ്ജീകരിക്കപ്പെട്ട ഓടം കയറി ഉത്തരതീരം പ്രാപിച്ചു; അവിടെ തദ്ദേശീയരാൽ യഥായോഗ്യം എതിരേല്ക്കപ്പെട്ടതിന്നുശേഷം അവിടംവിട്ടു ജലദുൎഗ്ഗത്താൽ സുരക്ഷിതമായ ഉത്തരദേശത്തിന്റെ സീമയിലുള്ള ശത്രുപുരത്തെ ബലസമ്പത്തിയോടുകൂടെ ഉപരോധിച്ചു; അപ്പോൾ കനകവിജയന്മാരുടെ മിത്രങ്ങളായ ഉത്തരൻ, വിചിത്രൻ, രുദ്രൻ, ശ്വേതൻ, ഭൈരവൻ, സിംഹൻ, തന്ത്രൻ എന്നീ വടക്കൻ മന്നരെല്ലാം, "തമിഴരുടെ പരാക്രമം കാണേണം" എന്നു കരുതി കനകവിജയന്മാരുടെ പടയോടുകൂടി നേരിടുകയാൽ വേട്ടയിലിളകിപ്പുറപ്പെട്ട സിംഹം

ശപാകളെക്കണ്ടു കൌതുകത്തോടെ പാഞ്ഞവിധത്തിലണിഞ്ഞ പെരുമാരോടു, പല രാജാക്കന്മാരും വന്നു നേരിട്ടു; സൂര്യപ്രകാശമിയന്ന കൊടികൾ നിരന്നു; ഇടിനിനാദംപോലെ മുരജാദിവാദ്യങ്ങൾ മുഴങ്ങി; മരണമടയുന്നവരുടെ കൊട്ടുകുരൽ മേഘധ്വനിപോലെ നഭസ്സിൽ മാറ്റൊലികൊണ്ടു; വില്ലേന്തിയവരും, വേലേന്തിയവരും, രഥാരൂഢന്മാരും, ഗജാരൂഢന്മാരും, അശ്വാരൂഢന്മാരും ഭ്രമേണപൊങ്ങി പാഞ്ഞുചെന്നു പാറിയതിനാൽ പോരമടങ്ങു നിശ്ശബ്ദമായ്ത്തീർന്നിരിക്കുന്ന ആനക്കഴുത്തിലെ മണിയും, വീരശംഖവും; ഉടലും തലയും മുറിഞ്ഞു വേർപെട്ട വില്ലാളികളുടെ ഉടൽ തുടിക്കുന്നതും വെട്ടേറ്റു മുറിഞ്ഞുവീണ ഉടൽ, പിശാചങ്ങളുടെ താളത്തിന്നനുസരിച്ചു തുള്ളുന്നതും ശവത്തിൽനിന്നൊഴുകുന്ന രക്തത്തിൽ പേകൾ കൂട്ടമായി.കൂത്താടുന്നതും തേർപടയോടുകൂടിയ ആര്യമന്നവന്മാർ വീരഭടന്മാരെ കൊന്നു പോർക്കളം നിറയ്ക്കുന്നതും ആനയും തേരും കുതിരയും നശിക്കുന്നതും കാണുമാറായി. വൃഷധ്വജനായ രുദ്രൻ ഒരു ദിനംകൊണ്ടു ജീവജാലമെല്ലാമൊടുക്കുംപോലെ ആര്യമന്നവന്മാരെല്ലാം അന്തംവരത്തക്കവണ്ണം അടക്കളത്തിൽ കൊല നടത്തിയ ചേരമന്നവന്റെ അസഹ്യമായ ആയുധപ്രയോഗത്താൽ മുന്നം വായടക്കമില്ലായ്കയാൽ തമിഴ

രചന്മാരെയുദ്ദേശിച്ചു ധിക്കാരവാക്കുകൾ പറഞ്ഞു ഭുജബലശാലികളായ കനകനും വിജയനും രഥാരൂഢന്മാരായ അമ്പത്തിരണ്ടു രാജാക്കന്മാരോടുകൂടി ചേരന്റെ കൊടുങ്കോപമാകുന്ന വലയിലകപ്പെട്ടു; മററുള്ളവർ ജടാധാരികൾ, കാഷായധാരികൾ, ഭസ്മധാരികൾ, പീലിക്കെട്ടെടുത്തവർ, ഗായകന്മാർ, തംബൂരെടുത്തവർ, നടന്മാരെന്നിങ്ങനെ ഓരോ വേഷം ധരിച്ചു നിരായുധന്മാരായി പല വഴിക്കും മാറു മണ്ടി സ്വസ്ഥാനങ്ങളിൽ ചെന്നുചേർന്നു. ഇങ്ങനെ ഭയാനകമായ ആയോധനത്തിന്റെ പരിസമാപ്തിയിൽ പിശാചഗണം വിശ്വംഭരന്റെ ക്ഷീരാബ്ധിമഥനത്തെയും രാവണസംഹാരത്തെയും മററും വാഴ്ത്തി പാടിയാടി യഥേഷ്ടം രക്തമാംസങ്ങൾ ഭുജിച്ചു സംതൃപ്തരായി ധർമ്മിഷ്ഠനായ വഞ്ചിമന്നവനെ പുകഴ്ത്തി; അതിനുശേഷം പെരുമാൾ മന്ത്രിയായ വില്ലവൻ കോതയെ ഏതാനും സേനയോടും കൂടെ അയച്ചു ഹേമകൂടത്തിൽനിന്നു വിഗ്രഹത്തിനുള്ള ശില വരുത്തുകയും ചെയ്തു.

—:*:—

ഇരുപത്തേഴാം ഗാഥ.

നീരാട്ടം.

വാനിലുലാവും മഹിമകലർന്ന മഹനീയമായ ഹിമാചലത്തിൽനിന്നു സതീദേവതയായ കണ്ണകിയുടെ ബിംബനിർമ്മാണത്തിനുള്ള ശിലയെടുത്തതിന്നുശേഷം അതിനെ ഉഗ്രശാസനനായ തന്റെ മുമ്പാകെ നരപാലോചിതവേഷംപൂണ്ട കനകവിജയന്മാരുടെ മിന്നിത്തിളങ്ങുന്ന മകുടങ്ങളിൽ ചുമപ്പിച്ചു നടത്തി; തമിഴരചന്റെ പൌരുഷമറിയാത്ത വിചാരമൂഢന്മാരായ ആര്യമന്നവന്മാരെ അളവില്ലാതെ ഹനിച്ചു, കൃതാന്തന്റെ തൊഴിൽ വർദ്ധിപ്പിച്ച ചേങ്കുട്ടുവന്റെ പോർക്കളത്തിൽ വന്നിട്ടുള്ള മരണങ്ങൾക്ക്, ലോകത്തിൽ മുൻനടന്ന യുദ്ധങ്ങൾ എത്ര കാലത്തോളം നടന്നുവെന്നു സംവത്സരമാസദിനനാഴികകളെ കണക്കെടുത്തു തോതുപ്രകാരം നോക്കുന്നതായാൽ * ഒരു പകലിൽമാത്രം നടന്ന ചെങ്കുട്ടുവന്റെ അടർക്കളത്തിലുണ്ടായ മരണം മറ്റുള്ളതില്ല

---

* ദേവാസുരയുദ്ധം പതിനെട്ടു സംവത്സരവും രാമായണയുദ്ധം പതിനെട്ടു മാസവും മഹാഭാരതയുദ്ധം പതിനെട്ടു ദിവസവും കനകവിജയന്മാരോടുള്ള ചെങ്കുട്ടുവന്റെ യുദ്ധം പതിനെട്ടു നാഴികയുമാണു നടന്നതു്.

ങ്ങളായ മരണത്തിന്റെ തോതനുസരിച്ച് ഒമ്പതിരട്ടിയായിരുന്നു. ഇങ്ങനെ ജയലക്ഷ്മീപരിലാളിതനായ ചേരൻ, രണരംഗം വിട്ടു വീര്യാതിശയംപൂണ്ട തന്റെ സേനയോടുകൂടി ഗംഗാതീരത്തിൽ വന്നു ചേർന്നു.

അവിടെ ദേവിയുടെ പ്രതിമയെ ആഗമവേദികളെക്കൊണ്ടു വിധിപൂർവ്വകം ജലസ്ഥാപനം ചെയ്യിച്ച് ഉത്തമമായ ക്ഷേത്രവും മണിമയങ്ങളായ മണ്ഡപങ്ങളും പൊന്മയമായ രംഗവും വിചിത്രമായ പൂപ്പന്തലും വിശാലമായ ധർമ്മസത്രവും പരന്ന പൂഞ്ചോലയും താമരപ്പൊയ്കയും ആയിരക്കാൽ മണ്ഡപവും മേന്മകോലുന്ന മന്നവന്മാർക്കുചിതങ്ങളായ മറ്റു പലവും ആര്യമന്നവന്മാരാൽ രചിക്കപ്പെട്ടു വിലസുന്ന ദക്ഷിണതീരത്തു വിശാലമായ മൈതാനത്തിൽ വിചിത്രാകാരമായ് നിർമ്മിച്ച കൈനിലയിൽ പെരുമാളെഴുന്നെള്ളിയിരുന്നു. ജീവിതത്തെ ഗണിക്കാതെ സുരസുന്ദരികളുടെ വരണമാലയെത്തന്നെ വാഞ്ഛിച്ചു സമരാങ്കണത്തിലിറങ്ങി ഉടലും തലയും വേർപെട്ടു ദയനീയമാംവണ്ണം തങ്ങളുടെ അസിപ്രയോഗം നിറവേററി മരണംപ്രാപിച്ചവരും കൺ കുഴിഞ്ഞുള്ള പിശാചങ്ങളും കൂത്താടി രസിക്കത്തക്കവണ്ണം വാളും പിടിച്ചു മരിച്ചുകിടക്കുന്നവരും തങ്ങളുടെ പരിവാരങ്ങളോടുകൂടി മരണമടഞ്ഞ ഭീമകായന്മാരായ

വീരന്മാരും ഏറ്റുപൊരുത വീരരെ വാളോടും കൊന്നുവീഴ്ത്തി അവരുടെ മാല തങ്ങളുടെ മുടിയിൽ ചൂടിയ യോധന്മാരും രഥത്തിൽനിന്നു വീണു രക്തംപുരണ്ടു കിടക്കുന്നവരും മഹിമകലരുന്ന മണിമുടിയണിഞ്ഞു കണ്ണും തുറിച്ചു പോർക്കളത്തിൽ വീണുകിടക്കുന്നവരും പൊടിപുരണ്ടു മങ്ങിയ കവചംപൂണ്ടു നിറംകലർന്ന ചോരയണിഞ്ഞു കിടക്കുന്നവരും വീരസ്വർഗ്ഗംപ്രാപിച്ചു വിബുധവരസുന്ദരികളുടെ വരണമാല കൈക്കൊണ്ടു വാഴ്കയും ചെയ്തു.

ഇങ്ങനെ ചെങ്കുട്ടുവപ്പെരുമാൾ ജാഹ്നവിയുടെ ദക്ഷിണതീരത്തിൽ സേനാനിവേശം ചെയ്തിരുന്നപ്പോൾ ഗംഗാസ്നാനം കഴിഞ്ഞു ശുദ്ധനായി തിരുമുമ്പാകെ വന്ന മാടലൻ എന്ന ബ്രാഹ്മണൻ പറഞ്ഞു —മഹാരാജാവു ജയിച്ചാലും; കണ്ണകീദേവിയുടെ ശിലാപ്രതിമ ചുമപ്പിച്ചു കനകവിജയന്മാരുടെ മണിമുടികളെ ഞെരുക്കി വാരിധിവേലാവലയമാർന്ന വസുമതിയെയടക്കി കാത്തുകൊള്ളുന്ന ഭൂപാലരത്നമേ! ചിരകാലം വാഴ്ക.

പെരുമാൾ—ബ്രാഹ്മണ! വൈരിഭൂപാലന്മാർ പലരും അറിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത ഹാസ്യജനകമായ വൃത്താന്തമാണു ഭവാൻ പറഞ്ഞതു്; അങ്ങുന്നിവിടെ പറഞ്ഞതിന്റെ താല്പര്യമെന്തു്?

ബ്രാഹ്മണൻ—കടപ്പുറച്ചോലയിൽ കളിയാടി രമി

ച്ചിരിക്കുമ്പോൾ മഹിളാമണിയായ മാധവി വരി പ്പാട്ടു പാടുകയും വിധിവിപാകത്താൽ പാട്ടിലു ള്ള ആശയത്തെ അന്യഥാ ശങ്കിക്കയും മാധവി യെ പിരിഞ്ഞു കലാവധുവോടുംകൂടി പുരാതനപുര മായ മധുരയെ പ്രാപിച്ച രാജകല്പനയാൽ കൊ ലയേല്ക്കുകയും ചെയ്ത കോവലന്റെ പത്നി തിരു മേനിയുടെ നാട്ടിൽ വന്നു; പിന്നെ ഉത്തരദേശാ ധിപന്മാരുടെ അണിമുടിയെ ആരോഹണംചെ യ്തു. ഇനി ഞാൻ ഇവിടെ വന്ന കാരണവും കേ ട്ടുകൊൾക. അഗസ്ത്യമാമുനിയുടെ ആവാസമാ യ പൊതിയമലയെ പ്രദക്ഷിണംചെയ്തു കുമാരീ മഹാതീർത്ഥമാടി വരുംവഴിക്കു കർണ്ണഘോഷത്താൽ കേളികേട്ട പാണ്ഡ്യനൃപന്റെ തലസ്ഥാനപട്ടണ മായ മധുരയിൽ ചെന്നു; ആ വീരമന്നൻ ചില മ്പിന്റെ നിമിത്തം കണ്ണകിയാൽ ലോകാന്തരം നയിക്കപ്പെട്ടതും ആയർപാടിയിൽ മാതരി വൃ ഷഭകോഷ്ഠത്തിൽ ചെന്നു, "ഗോപന്മാരേ! കോ വലൻ നിരപരാധിയാണ്; പാണ്ഡിയനു പിഴ വന്നു; രാജാംശത്തിനും ചെങ്കോലിനും ഊനം പറ്റി." എന്നു പറഞ്ഞു സന്താപം സഹിക്കവ യ്യാതെ അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്തതും തപോധന യായ കവുന്തിയടികൾ കോപിച്ചതും ആജ്ഞാ ശക്തി മികച്ച പാണ്ഡിപ്പെരുമാളുടെ മരണ

ത്താൽ പെരുംദേവി പ്രായോപവേശംചെയ്തു പരലോകം പ്രാപിച്ചതും പിന്നീടു മധുരയിൽ നടന്ന സംഭവങ്ങളെല്ലാം ചോഴരാജധാനിയായ കാവിരിട്ടണത്തിലുള്ള പ്രമാണികളെ ഞാൻ ഒന്നൊഴിയാതെ അറിയിച്ചതും തന്റെ പുത്രനും സ്നുഷയും പാണ്ഡ്യനും നേരിട്ട വിപത്തിനെ കേട്ടു കോവലന്റെ പിതാവായ മാശാത്തുവാൻ ബുദ്ധിജലധിയിൽ മുഴുകി തന്റെ അപരിമിതമായ സമ്പത്തു മുഴുവനും അർത്ഥികൾക്കായി കൊടുത്ത് ഇന്ദ്രവിഹാരങ്ങൾ (ഇന്ദ്രനാൽ ഭൂലോകത്തിൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ട ബുദ്ധദേവായതനങ്ങൾ) ഏഴിനേയും സന്ദർശിച്ച് ആകാശചാരികൾ മുന്നൂറു പേർക്ക മുമ്പു ഭവിച്ചതുപോലെ ശരീരധാരണമാകുന്ന ജനനമില്ലാതാകത്തക്കവണ്ണം മുനികളുടെ സന്നിധിയിൽ ചെന്നു സന്യാസം കൈക്കൊണ്ടതും അവന്റെ ഭാര്യയായ പെരുമകൾ പുത്രദുഃഖാർത്തയായി ദേഹത്യാഗംചെയ്തതും കണ്ണകിയുടെ ജനകൻ ദിവ്യരൂപം ലഭിച്ചു തപോധനന്മാരായ ആജീവകന്മാരുടെ മുമ്പിൽ ചെന്നു സൽകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തു സുകൃതം സമ്പാദിച്ചതും അവന്റെ പത്നി ജീവത്യാഗംചെയ്തതുമെല്ലാം കേട്ടു തന്റെ പുത്രിയായ മണിമേഖലയ്ക്ക് അതിയായ ദുഃഖത്തിനു കാരണമായിത്തീരുന്ന വേശ്യകളുടെ

വേഷം കാണ്മാനിടകൊടുക്കരുതെന്നു കരുതി മാധവി തന്റെ മാതാവിനെ ഭരമേല്പിച്ചു മണ്ഡനാമെല്ലാമുപേക്ഷിച്ചു ബുദ്ധധർമ്മം കൈക്കൊണ്ടതും എന്റെ മുഖത്തിൽനിന്നു കേട്ടതിനാൽ ചിലർ മരണമടയുവാനിടയായതുമൂലം ആ പാപശാന്തിക്കായി ഞാൻ ഗംഗാസ്നാനം കഴിച്ചു വന്നതാണ്.

ചെരമാൻ— പാണ്ഡ്യനൃപന്റെ നിർവ്വാണത്തിനുശേഷം ആ നാട്ടിന്റെ ഭരണം ഏതു നിലയിലിരിക്കുന്നു?

മാടലൻ— തിരുമേനിയുടെ സ്യാലനായ വളവൻകിള്ളി(ചോഴൻ)യോടു തുല്യന്മാരായ ഒമ്പതു രാജാക്കന്മാർ തന്റെ വാഴ്ചയെ അനുവദിക്കയോ കപ്പു നല്കുകയോ ചെയ്യാതെ പാണ്ഡ്യരാജ്യത്തിനു ഭംഗംവരുത്തുവാൻ കെല്പുള്ളവരാകയാൽ അവരെയടക്കി ഇളയ പാണ്ഡ്യനൃപൻ രാജ്യഭാരം കയ്യേറ്റു. (പാണ്ഡ്യരാജാക്കന്മാരുടെ പഴയ തലസ്ഥാനങ്ങളിൽ ഒന്നായ മധുരക്കൂടത്തുള്ള) കൊക്കയെന്ന നഗരത്തിൽ വാഴുന്ന വെററിവേൽ ചെഴിയൻ പാണ്ഡ്യൻ ഒരു മുല വെട്ടിയ പതിവ്രതാദേവിയുടെ പ്രീതിക്കായി ഒരു ദിവസംകൊണ്ട് ആയിരം പൊൻകൊല്ലരെ (തട്ടാന്മാരെ) ബ

ലികഴിച്ചു. ഇതുകൊണ്ട് ആ നാട്ടിന്നു നേരിട്ടതായ വിപത്തു നീങ്ങി ക്ഷേമം ഭവിച്ചു

ഇങ്ങനെ പെരുമാറ്റം മാടലൻ പറഞ്ഞ സംഭവങ്ങളെല്ലാം കേട്ടുകൊണ്ടിരിക്കവേ അരിയക്കൂരിരുട്ടം അവനീമണ്ഡലമശേഷം വിഴുങ്ങി; ദിനാന്തത്തിൽ പൊങ്ങിപ്പടർന്ന സായന്തനാഗ്നി ദിങ്മുഖങ്ങളെ വിദ്യോതിപ്പിച്ചു; ചെമ്മാനത്തിൽ വെൺമതിയുയർന്നു; വെണ്ണിലാവെങ്ങും പരന്നു; പെരുമാറ്റം സായന്തനകൃത്യങ്ങളെല്ലാം നിറവേററി പള്ളിയറയിലേക്കെഴുന്നെള്ളി.

പിറേറന്നു പുലർകാലെ മണിമയസ്തംഭങ്ങളും മനോജ്ഞമായ വിതാനവും ചേർന്ന വിചിത്രമണ്ഡപത്തിൽ സൌവർണ്ണസിംഹാസനാരൂഢനായി വിളങ്ങുന്ന ചേരഭൂപാലൻ വേദജ്ഞന്മാരെ വരുത്തി തന്റെ ഒരു തുലാഭാരം നടത്തിച്ച് അതിൽ തനിക്കുതുല്യം തൂങ്ങിയ അമ്പതു തുലാം സ്വർണ്ണം മാടലന്നു ദാനംചെയ്തു; സ്വപക്ഷപാതികളായിരിക്കുന്ന ആര്യമന്നവന്മാർ ഇരുപതുപേരേയും അവരവരുടെ ആവാസങ്ങളിലേക്കയച്ചു; തമിഴരചന്മാരുടെ പ്രതാപമറിയാതെ ഡംഭനിമിത്തം അവരെ അധിക്ഷേപിച്ചവരും തന്നാൽ ജയിക്കപ്പെട്ടവരുമായ കനകനേയും വിജയനേയും കൊണ്ടുചെന്നു ചോഴരാജാവിന്നും

പാണ്ഡ്യരാജാവിന്നും കാട്ടിക്കൊടുപ്പാനായി നീലൻ മുതലായ ചാരന്മാരെ ഭരമേല്പിച്ചു.

പിറ്റെന്നാൾ ഗംഗാതീരത്തുള്ള വയലുകളിൽ തഴച്ചുനില്ക്കുന്ന താമരക്കൂട്ടങ്ങളിലെല്ലാം തെണ്ടിനടക്കുന്ന വരിവണ്ടിനങ്ങളുടെ വീണാനിനാദനിഭമായ നിസ്വനം മുഴങ്ങി; ബാലദിവാകരൻ വിസ്തൃതാരങ്ങളായ കിരണങ്ങളോടുകൂടി പൂൎവ്വപൎവ്വതശിഖരാരൂഢനായി പരിലസിച്ചു; അത്യുന്നതമായ മണിമേടയിൽ വിചിത്രങ്ങളായ ശില്പങ്ങളാലും മുക്താസരങ്ങളാലും വിഭൂഷിതമായ പള്ളിയറയിൽ നവരത്നഖചിതമായ കാഞ്ചനമഞ്ചത്തിൽ നിദ്രാവശനായിരുന്ന ചെങ്കുട്ടുവപ്പെരുമാളെ വന്ദിവൃന്ദം കാലോചിതങ്ങളായ മംഗളഗാനങ്ങളാൽ പ്രബോധിപ്പിച്ചു; പ്രഭാതകൃത്യങ്ങളെല്ലാം നിറവേറിയതിന്നുശേഷം പരിവാരസമേതം ദക്ഷിണാഭിമുഖമായി യാത്ര തുടങ്ങി. എഴുന്നെള്ളത്തു പോകുന്ന മാൎഗ്ഗത്തിൽ യാത്ര നിൎവ്വിഘ്നവും വിജയകരവുമായ്ഭവിക്കേണമെന്നു പ്രാൎത്ഥിച്ചുംകൊണ്ടു മലക്കുറത്തികൾ കുറുത്തിപ്പാണി പാടി; ഏറുകൾ പൂട്ടിയുഴവു നടത്തുന്ന വേളാളരുടെ ഉഴപ്പാട്ടു മാറ്റൊലികൊണ്ടു; ഗ്രാമീണർ വൎണ്ണപ്പൊടിയും സുഗന്ധചൂൎണ്ണവും മലരും വൎഷിച്ചു രാജഭക്തിയെ പ്രകാശിപ്പിക്കയാൽ ആകാശം ഇന്ദ്രചാ

പരക്കൊണ്ടെന്നപോലെ പ്രകാശിച്ചു; ഇടച്ചേരിയിൽ, കുടുമയിൽ താമരപ്പൂച്ചൂടി പൂത്തുനില്ക്കുന്ന കൈതമരക്കൊമ്പുകളിലിരുന്ന ഗോപന്മാർ, "വില്ലാളിവീരനായ ചേരമന്നവൻ വന്നുകഴിഞ്ഞു; വാനോടു മുട്ടുന്ന മഞ്ഞുമാമലയിൽനിന്നു കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്ന തിരുമേനിയുടെ പൈക്കുട്ടത്തെ നീരിലിറക്കുക." എന്നു പറഞ്ഞ് അവയെ കളിപ്പിച്ചു രാജസേവയ്ക്കായി കാഹളധ്വനി മുഴക്കി; വേഗമേറിയ വരവാരണത്തിൻകഴുത്തിൽ മഹിഷീസമേതനായെഴുന്നള്ളി മാർഗ്ഗമദ്ധ്യത്തിലുള്ള നാനാദേശങ്ങളുടേയും ധനധാന്യാദി സമ്പൽസമൃദ്ധിയെ അന്വേഷിച്ചറിഞ്ഞും യഥാസൌകര്യം അവിടവിടെ തങ്ങിയും യാത്രചെയ്തു വഞ്ചിനഗരസീമാന്തത്തിൽ വന്നണഞ്ഞു. അവിടെ ആഴിക്കരയിൽ വിശാലമായ മണപ്പുറത്തു നാട്യവിദഗ്ദ്ധകളായ നാരിമണികൾ സർവ്വാഭരണവിഭൂഷിതകളായി വലമ്പിരിശ്ശംഖത്തിൽനിന്നുളവായ മുത്തുകൾ നിറച്ച സ്വർണ്ണത്താലങ്ങൾ കയ്യിലേന്തി നാനാരൂപങ്ങളായ നൃത്തഗീതപ്രയോഗങ്ങളോടുകൂടി വഞ്ചിഭൂവല്ലഭനേയും മഹാരാജ്ഞിയേയും എതിരേറ്റു ദേശീയഗാനം പാടിക്കൊണ്ടു വഞ്ചിമഹാരാജധാനിയെ പ്രാപിക്കുകയും, രാജാവും രാജ്ഞിയും ആനക്കഴുത്തിൽ നിന്നിറങ്ങി രാജമന്ദിരം പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഇരുപത്തെട്ടാം ഗാഥ.

ബിംബപ്രതിഷ്ഠ.

വെണ്മതിക്കൊത്ത പൊന്മയമായ വെൺകൊററക്കുടയുടെ നിഴലിൽ മന്നിടം പാലിച്ച വീരവാളേന്തിയ ചേരൻ പെരുമാളുടെ, പല പൊരുളും സമൃദ്ധമായുള്ള ലക്ഷ്മീവിലാസമിണങ്ങി പുരാതനമായ വഞ്ചിനഗരത്തിലുള്ള തരുണീമണികൾ പ്രതിനിവൃത്തനായ മന്നവന്റെ മൂൎദ്ധാവിൽ മലർതൂകി മണിവിളക്കിനാൽ നീരാജനംചെയ്തു വാഴ്ത്തി. ദിവാകരൻ ചരമാംബുരാശിയിൽ മറഞ്ഞു; സൎവ്വജനത്തിനും ആദരണീയമായ സന്ധ്യാകാലം വന്നണഞ്ഞു. പോരമരിൽ ആനക്കൊമ്പു തറച്ചും വേലേററും അമ്പുകൊണ്ടും വാൾ പതിച്ചും പുണ്ണായിരിക്കുന്ന നമ്മുടെ മാറിടത്തിലും പഞ്ചബാണൻ മററു മയങ്ങത്തക്കവണ്ണം പോർമുല ഞെരുകി കാമാതുരകളായ കാമിനികളുടെ അകിൽമണം വീശുന്ന കുന്തലാകുന്ന കരിമുകിലിനോടു ചേൎന്ന ചന്ദ്രബിംബത്തിലുള്ള കരുവില്ലിൻകീഴെ മകരധ്വജന്റെ മലർബാണം തുരന്നു ചിതറിപ്പരന്നതായ കടക്കണ്ണാകുന്ന സന്ദേശം അന്നു വിയുക്തന്മാരായി കൈനിലയിലിരിക്കുന്ന നമുക്ക് ആമയജനകമായിരുന്നവെ

ങ്കിലും, ഇന്നു വഞ്ചിയിൽ ഈ സായങ്കാലത്തിൽ അതു തന്നെ ആമയഹരമായും ഭവിച്ചു" എന്നു യുവഭടന്മാർ ഉല്ലസിച്ചു. കമനീമണികൾ പുഞ്ചിരിപ്പൂനിലാവിയന്നും കയൽക്കണ്ണിണകൊണ്ടു കടാക്ഷിച്ചും മാന്തളിർമേനി ചേർത്തു കാമുകന്മാരെ പുണരുന്നു; പ്രിയജനസംഗമമൂലം വികലങ്ങളായ തിലകാളകകേശാദ്യങ്ങളോടുകൂടിയ മേനി കണ്ണാടിയിൽ നോക്കിക്കാണുന്നു; നടീജനം അർത്ഥഗർഭങ്ങളായ ഗീതങ്ങളെ ശ്രുതിമധുരമാംവണ്ണം വീണയിൽ പാടി യുവാക്കളെ ആനന്ദിപ്പിക്കുന്നു; രാജശ്രേഷ്ഠനായ ചെങ്കുട്ടുവന്റെ വദനംപോലെ നിഖിലജനവന്ദ്യനായ കുളിർമതി വഞ്ചിനഗരിയിൽ പരിലസിച്ചു; യുവതികളും യുവാക്കളും വഴിമൊഴികളതിലംഘിക്കാതെ നടക്കത്തക്കവണ്ണം പഞ്ചശൈലപാലൻ ചെങ്കോൽ ചെലുത്തി വാണിരുന്ന വെണ്ണിലാമുറ്റവും, പൂമെത്തയും നാടകരംഗവും മലർമണ്ഡപവും മണിമഞ്ചവും വിതാനശാലയും ഹിമകരകരസ്പർശത്തിനു പാത്രീഭവിച്ചു. മഹീമണ്ഡലമദ്ധ്യസ്ഥിതമായ മേരുപർവ്വതത്തിന്റെ ആകാരമാർന്ന പ്രാകാരത്താൽ വലയിതമായ പുരവരത്തിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ ഉത്തുംഗമായ്പരിശോഭിക്കുന്ന സുവർണ്ണസൌധത്തിലുള്ള മണിമയമായ ഒരു രംഗത്തിൽനിന്നു ശ്രീമതിയായ വേണ്മാൾ കൌമുദീവിലാസം കണ്ടാനന്ദിപ്പാൻ വരികയായിരുന്നു.

അപ്പോൾ അംബാലജനത്തിന്റെ ഒരു യോഗം കരകമലത്തിൽ മണിദീപയഷ്ടിയുമെടുത്തുകൊണ്ടു രാജ്ഞി ദീർഘായുഷ്മതിയായിരിപ്പാൻ പ്രാൎത്ഥിക്കുന്നു; മറെറാരു യോഗം തപ്പും വീണയും പ്രയോഗിച്ചു പലതരം പാട്ടുകൾ പാടുന്നു; വേറൊരുയോഗം കസ്തൂരിക്കുഴമ്പും വെൺചാന്തും വൎണ്ണപ്പൊടിയും വാസനപ്പൊടിയും പൂമാലകളുമേന്തി നില്ക്കുന്നു; പിന്നൊരു യോഗം പുഷ്പവും ധൂപവും പരിമളച്ചാന്തും കൊണ്ടു പര്യങ്കത്തെ ചുററിനിന്നു; ഇനിയൊരു യോഗം കണ്ണാടിയും പുടവയും ആഭരണങ്ങളും വഹിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ പരിവാരസമേതം പുറപ്പെട്ടു രാജ്ഞിയോടൊന്നിച്ചു രാജാവും ചന്ദ്രശാലയെ ആരോഹണംചെയ്തു. അവിടെയിരുന്നുകൊണ്ട്, അടിയിണയണിച്ചിലമ്പൊലിയോടും കയ്യലരിലിയന്ന പാണിവാദ്യത്തോടും അൎക്കതങ്ങളായ ആയിരം നയനങ്ങളുടെ നാനാമുഖങ്ങളായ ലക്ഷ്യങ്ങളോടുകൂടിയും, ചെഞ്ചിട വിരിഞ്ഞു ദിങ്മുഖങ്ങളെ തടവിയും വാമാൎദ്ധരൂപിണിയായ ഉമാദേവിയുടെ മണിച്ചിലമ്പൊലിക്കാതെയും കങ്കണമനങ്ങാതെയും അരഞ്ഞാണിളകാതെയും അണിമുലയുലയാതെയും മണികുണ്ഡലമാടാതെയും വാൎകുഴലുലയാതെയും മഹാനടനായ ഗിരീശനാടിയ പാണികൊട്ടിയാട്ടംപോലെ നാട്യകലാവിശദനായ ഒരു നടനാടിയതു

കണ്ടു കൌതൂഹലം കൊൾകയും അവിടംവിട്ട് ആ സ്ഥാനമണ്ഡപം പ്രാപിക്കയുംചെയ്തു.

അനന്തരം നീലൻ മുതലായ കഞ്ചുകികൾ മാടലനോടുകൂടി തിരുമുമ്പിൽ വന്നു തൊഴുതുണർത്തിച്ചു:—സ്വാമിൻ! അടിയങ്ങൾ ചോളദേശത്തിൽ ചെന്നു വജ്രം അവന്തി മഗധം എന്നീ ദേശാധിപന്മാരാൽ ഉപഹരിക്കപ്പെട്ടു പൊന്നുമയമായ മണ്ഡപം തോരണം ഹാരം ഇവയാൽ പ്രശോഭിതമായ വിചിത്രസഭാമണ്ഡപമദ്ധ്യത്തെ അലങ്കരിക്കുന്ന ചോഴമന്നവന്റെ മുമ്പിൽ അമരിൽ പരാജിതന്മാരായ ആര്യമന്നവന്മാരോടുകൂടെ ചെന്നു വന്ദിച്ചു; "നെടുംപോരിൽ പടുതയോടെ പൊരുതു പടക്കളത്തിൽ വാളും കുടയും വെടിഞ്ഞു ചാവാതെ ചത്തൊഴിഞ്ഞവരെ വീണ്ടും ബന്ധനത്തിലാക്കുകയെന്നുള്ളതു ഒരു വിജയമല്ല" എന്നു ആ തിരുമേനി സേനാപതികളോടു കല്പിച്ചു. പിന്നെ മധുരാപുരാധിപൻ കാണത്തക്കവണ്ണം ആര്യമന്നവന്മാർ അടക്കളത്തിൽവെച്ചൊഴിഞ്ഞ ശ്വേതച്ഛത്രദണ്ഡം ജയന്തന്റെ സ്ഥാനമായ തലക്കോലാക്കി നാട്യാചാര്യന്റെ കയ്യിൽ പിടിപ്പിച്ചു ആനപ്പുറത്തേറി നടത്തിക്കാണിച്ചു. കയിലാലയത്തിൽ (ഹിമാദ്രിപ്രാന്തത്തിലുള്ള ഒരു ശിവാലയം) അർദ്ധനാരീശ്വരനായി കുടികൊള്ളുന്ന മഹാദേവനെ വന്ദിച്ചു. "പോ

ക്കളത്തിൽ പ്രവേശിക്കാതെ സൎവ്വവും വെടിഞ്ഞു തപോവേഷം പൂണ്ടു പോയ രാജാക്കന്മാരിൽ കടുംചീറ്റം കൊണ്ടു മന്നവന്റെ നീതി ഒരു പുതിയ പ്രസ്ഥാനംതന്നെ.'' എന്നു വീരനായ പാണ്ടിയനും പറഞ്ഞു. ഇങ്ങനെ രണ്ടു രാജാക്കന്മാരും പറഞ്ഞതിനെ നീലൻ വിസ്തരിച്ചു തിരുമനസ്സറിയിച്ചു; ചെങ്കുട്ടുവൻ കോപാക്രാന്തനായി; കണ്ണിണകൾ കനൽചിതറുംവണ്ണം ചുവന്നു.

മാടലൻ പറഞ്ഞു:—അമേയവീൎയ്യന്മാരായ അനേകം വൈരിഭൂപാലന്മാരെ അടക്കളത്തിൽ അനായാസേന പരാജിതരാക്കി, വീരധൎമ്മത്തിനു വിളനിലമായ, ചോളഭൂപാലവംശമുക്താമണേ! അമർഷത്തെയടക്കുക: ഭവാന്റെ ആയുഷ്കാലം മണൽതരികളുടെ എണ്ണത്തിലും അധികരിച്ചു, നെടുനാൾ മഹീമണ്ഡലം പാലിച്ചു വാഴുമാറാകട്ടെ. എന്റെ നിവേദനത്തെ ലഘൂകരിക്കാതെ കേട്ടുകൊള്ളേണമെ. മന്നിടം കാക്കുന്ന ഭവാന്റെ തിരുവയസ്സ് അമ്പതിന്നിരട്ടി ചെന്നതിൽ പിന്നെയും വേദയജ്ഞാദികൾ ചെയ്യാതെ ആയോധനവൃത്തിയിൽതന്നെ വ്യാപരിക്കയാണല്ലോ. അങ്ങുന്നു കടലിലുളവായ മായകടമ്പിനെ മഥിച്ചവനും വില്ലാളിവീരനും വേദങ്ങളാറിൽനിന്നു സിദ്ധിച്ച ബോധത്താൽ സ്വൎഗ്ഗാദ്യുന്നതസ്ഥാനങ്ങളിൽ വിരക്തനും പ്രജകളെ നീതി

നിഷ്ഠയോടെ കാത്തുകൊൾവാൻ തക്ക നീതിജ്ഞന്മാരെ നിയമിച്ച നേതാവും പുകൾപെരുകുന്ന യവനദേശം കാത്തു ഹേമകൂടത്തിൽ പുക്കവനും മഹാസേനയോടുകൂടി ശത്രുപുരത്തെ ആക്രമിച്ചു ദിഗ്ജ്ജയനംചെയ്തു വിക്രമിയും അമരാവതിയിലുള്ള ഭൂതങ്ങളെ വഞ്ചിനഗരത്തിൽ വരുത്തി മത്ത്യബലി നടത്തിയവനും ഒരുവൻ എത്രയും വാശിയായിരുന്നാലും അവന്റെ ശരീരം ശാശ്വതമല്ലെന്നും ഈ ലോകത്തിൽ ആരിലും ഐശ്വര്യം അസ്ഥിരമാണെന്നും അറിയുന്നവനുമായ അവിടുന്ന് തമിഴരചന്മാരെ അധിക്ഷേപിച്ച കുറ്റത്തിന് ആര്യമന്നവന്മാരെ ശിക്ഷിച്ചതു കുറ്റമല്ലയോ? യൌവ്വനം നിലനില്ക്കുന്നതല്ലെന്നുള്ളതനുഭവമായിരിക്കെ അറിവുള്ളവരോടു പറഞ്ഞറിയിക്കേണ്ടതില്ലല്ലോ. ജരാനരകൾ ഏവനെയും ബാധിക്കുമെന്നുള്ളതു പ്രത്യക്ഷാനുഭവമാണ്.

1 വിണ്ണവർക്കുള്ള വിളങ്ങുന്ന വിഗ്രഹം
മണ്ണോർക്കുമണ്ണാസ്ഥാനത്തുവന്നുംവരാം
2 മാനുഷജന്മവും മാറ്റപ്പെട്ടിന്നിട്ടു
താനേതുഗതം ഗമിച്ചുവെന്നുംവരാം
3 മാതാജനനമെടുത്തുകൊണ്ടിങ്ങനെ
ഘോരമാം നരകം പുക്കിരുന്നുംവരാം
4 രംഗത്തിലാട്ടം നടന്നതുല്യംലോക–
രംഗത്തിലെത്തുന്ന ജീവികളൊക്കെയും
5 ഏകത്രസന്ധിച്ച വേഷംകണക്കിനെ
ആകില്ലതന്യത്ര സന്ധിച്ചുകൊൾകിലോ.

ജീവികഠം തങ്ങടെ കൎമ്മത്തിന്നൊത്ത ഗതിയെ പ്രാപിക്കുമെന്നുള്ളതു തത്വദൎശികളുടെ മതമാകുന്നു. ഏഴുമുടി * മാറിലണിഞ്ഞ മനോരമകുടമേ! നീ അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ള ആജ്ഞാചക്രം തലമുറയ്ക്കുതലമുറ പുകഴ്ന്നു വരുമാറാകട്ടെ. ഇതു് എനിക്കുണ്ടാകാവുന്ന ദ്രവ്യലാഭത്തെ ഉദ്ദേശിച്ചു പറയുന്നതല്ലതാനും. ഉത്തമജന്മം ലഭിച്ച പുണ്യാത്മാവിന്റെ ഗതി ലോകത്തിൽ സാധാരണ ജീവികളുടെ ഗതിപോലെ ജനനമരണാദ്യുപദ്രവപര്യവസായിയായിത്തീരുകയെന്നുള്ളതു് എനിക്കു സഹിക്കാവതല്ല; അതിനാൽ ഭവാൻ അമരന്മാരാൽ അഭിവന്ദ്യനായ്ഭവിപ്പാൻ തക്കതും വേദോക്തപ്രകാരം ക്ഷത്രിയനു വിധിച്ചിട്ടുള്ളതുമായ ഒരു മഹായജ്ഞം നടത്തണം. "നാളെച്ചെയ്യാം ധൎമ്മമെന്നോൎത്തിരുന്നാൽ ചീളുന്നിന്നേ മൃത്യു വന്നെന്നുമാവാം" എന്നുള്ള തങ്ങടെ ആയുഷ്കാലത്തെ ഉണൎന്നവർ ഉലകിലാരാനുമുണ്ടോ? ധൎമ്മപത്നീസമേതരായ നിഖിലനരപാലന്മാരും വന്നു വണങ്ങത്തക്കവണ്ണം മഹീമണ്ഡലമശേഷം നെടുവാഠം വാണിരിപ്പൂതാക. എന്നിങ്ങനെ മാടലൻമറകളോതിയറിഞ്ഞ തത്വങ്ങളെ ശ്രവിപ്പിക്കയാൽ മന്നവന്നു് ആത്മബോധവും മനശ്ശാന്തിയും ഉൽഭ

* ദൈവരിപുപാലന്മാരെ വെന്നു് അവരുടെ കിരീടങ്ങളാൽ നിൎമ്മിക്കപ്പെട്ട ഹാരം.

തമായിട്ട് ആഗമങ്ങളോതിയുണൎന്ന വിപ്രവൎയ്യന്മാരെ
വരുത്തി മാടലനോതിയവണ്ണം യാഗദീക്ഷയ്ക്കായി
ശാന്തിമംഗളം നടത്തുവാനാജ്ഞാപിച്ചു; ആൎയ്യമ
ന്നവന്മാരെ കാരാഗാരത്തിൽനിന്നു മോചിച്ചു; നഗ
രത്തിനുപുറമെയുള്ള കുളൎനറുമ്പൂവാടിയിൽ യാ
ഗശാല നിൎമ്മിച്ചു യജ്ഞസമാപ്തി വരുത്തി, പിറെറ
ന്നാൾ അവഭൃഥസ്നാനംകഴിച്ചു നഗരത്തിലേക്കെഴു
ന്നെള്ളുവാൻ നിശ്ചയിക്കയും അദ്ധ്വരത്തിന്നായി
വന്നു ചേൎന്നിട്ടുള്ള അവനീപതികളെ യഥായോ
ഗ്യം ഉപചരിപ്പാൻ മന്ത്രിയായ വില്ലവൻകോത
യോടും, ബന്ധനാഗാരങ്ങളെ നീക്കം ചെയ്വാനും ന
ഗരത്തിൽ ധൎമ്മാഗാരങ്ങളെ നിൎമ്മിപ്പാനും കണ
ക്കാളികളോടും ആജ്ഞാപിക്കുകയും ചെയ്തു.

“രാജാക്കന്മാർ വൈകല്യം വരാതെ സ്വധ
ൎമ്മം നടത്തി വരുന്നതായാൽ മാത്രമേ നാട്ടിൽ മ
ഹിളാമണികളുടെ പാതിവ്രത്യനിഷ്ഠ നിലനിന്നുവ
രികയുള്ളൂ.” എന്ന പ്രാചീനധൎമ്മപ്രമാണത്തിന്നു
വിരുദ്ധമായി ധൎമ്മത്തിൽ പിഴച്ച പാണ്ഡ്യനൃപ
ന്റെ നഗരത്തെ പാതിവ്രത്യഹുതാശനന്നു പാരണ
നൽകി രാജ്യത്തിന്നും രാജാവിന്നും വിപത്തു വിള
യിച്ചു, നലമിയലും ചേരനാട്ടിൽ വന്നു കുളൎമകോ
ലും പൊല്പുന്ന മരത്തണലിൽ കുടികൊണ്ട കണ്ണകീ
ദേവിയെ, ധൎമ്മസഭാംഗങ്ങളായ ധരണീസുരന്മാർ

പുരോഹിതൻ ഗണകൻ നിപുണന്മാരായ ശില്പികർ തുടങ്ങിയുള്ളവരാൽ യഥായോഗ്യം നിർമ്മിക്കപ്പെട്ട പതിദേവതായതനത്തിൽ അമരർ കുടികൊള്ളുന്ന ഹിമാദ്രിശിഖരത്തിൽനിന്നെടുത്തു നിപുണന്മാരായ ശില്പിവർയ്യന്മാരാൽ സവിശേഷം കൈക്രിയ നടത്തി നിർമ്മിക്കപ്പെട്ട പ്രസന്നമായ ദിവ്യവിഗ്രഹത്തെ വിധിപൂർവ്വം പ്രതിഷ്ഠിപ്പിച്ചു സർവ്വാഭരണങ്ങളും ചാർത്തി പുഷ്പാഞ്ജലിചെയ്തു ദിക്പാലരേയും പ്രതിഷ്ഠിച്ചു നിത്യപൂജാബലിഹോമാദികളും ഉത്സവങ്ങളും നിയമിച്ചതിന്നുശേഷം ഉത്തരദിഗ്വിജയം ചെയ്തു പുകഴ്പെരിയ ചെങ്കുട്ടവപ്പെരുമാൾ, "ദേവി! നിത്യമംഗലപ്രദായിനിയായ്ഭവിക്കേണമെ" എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചു.

ഇരുപത്തൊമ്പതാം ഗാഥ.

വാഴ്ത്തിസ്തുതി.

കുമാരിമുതൽ ഹിമാലയംവരെയുള്ള മഹീതലത്തിന്റെ ഏകാധിപത്യം വഹിച്ചു വാണിരുന്ന ചേരലാതന്നു പുകഴ്പെരിയ ദിനകരവംശമണിയായ ചോളഭൂപാലന്റെ പുത്രി 'ശോണ'യെന്ന രാജകുമാരിയിൽ ജാതനായ ചെങ്കുട്ടവൻ ഗംഗാതിരം

വിട്ടു വഞ്ചിനഗരത്തിൽ മടങ്ങിവന്നു കോപാകുലനായിരിക്കും കാലം, ആര്യമന്നവന്മാർ ഒരു വിവാഹമംഗളത്തിൽ ഒന്നിച്ചുകൂടി തമ്മിലോരോ വിനോദങ്ങളും പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കെ "തമിഴ്നാട്ടരചർ പടവെട്ടി ജയംനേടി ഹിമഗിരിശിഖരത്തിൽ വിലസുന്ന ചാപവ്യാഘ്രമീനരൂപങ്ങളായ മൂന്നു കൊടിയടയാളങ്ങളെ സ്ഥാപിച്ചകാലത്തു, നമ്മെപ്പോലുള്ള നൃപവീരന്മാരില്ലായിരിക്കാം." എന്നു ഹാസ്യഭാവത്തോടെ പറഞ്ഞു. അവിടെ അതുകേട്ടുകൊണ്ടിരുന്ന താപസന്മാർ വഞ്ചിയിൽവന്ന് ഈ വൃത്താന്തവും ഹിമാലയമൂർദ്ധാവിൽ ദിവ്യവിഗ്രഹനിർമ്മാണയോഗ്യമായ രൂപത്തിൽ ഒരു ശില കിടപ്പുണ്ടെന്നുള്ള വൃത്താന്തവും അറിയിക്കയാൽ വഞ്ചിഭൂവല്ലഭൻ ആര്യദേശാധിപന്മാരെ അമർച്ചെയ്തടക്കി അവരെക്കൊണ്ടു വിഗ്രഹശില ചുമപ്പിച്ചു ഗംഗയിൽ ജലസ്ഥാപനം നടത്തി വഞ്ചിയിലേക്കു മടങ്ങി, അരിശമടക്കി, പതിദേവതയുടെ പ്രതിഷ്ഠകഴിച്ച പിറെന്നാളും, ആ ദിവ്യക്ഷേത്രത്തിൽ സാമന്തന്മാർ വന്നു ചെങ്കുട്ടവനെ വണങ്ങി വിടചോദിച്ചു നില്ക്കുകയായിരുന്നു.

ചഞ്ചലമാൻ മതിമുഖത്ത് ചെങ്കയൽക്കണ്ണിൽ നീർപൊഴിയുകയും പൊടിയാടിയ കുരുകിലിൻപുറം മൂടുകയും ചെയ്യത്തക്കവണ്ണം സ്വകൃതം

ക്ഷയിച്ചു ദുസ്ഥതം ത്രപീകരിച്ചു കോവലൻ ഒരു നീചനാൽ വധിക്കപ്പെടുകയും രാജസന്നിധിയിൽ ചെന്ന കണ്ണകിയുടെ കണ്ണീർ കണ്ടു കരളുരുകി പാണ്ഡിയനു പ്രാണാപായം വരികയും ചെയ്തു വിഷയം കാവിരി പട്ടണത്തിൽ ചെന്ന മാടലന്റെ മുഖത്തിൽനിന്നു കേട്ട മാശാത്തുവാന്റെ സന്യാസം, പെരുമനക്കിഴത്തിയുടെ മരണമെന്നിവ കേൾക്കയാൽ അതിമാത്രമല്ലലാണ്ടു മാതരി ദേഹത്യാഗം ചെയ്തു. കണ്ണകിയെ കാണ്മാനായി അവളുടെ ധാത്രിയും, പ്രിയവയസ്യയും, ദേവന്തിയുംകൂടെ പുകാറിൽനിന്നു മധുരയിൽചെന്ന് അവളെ അവിടെ കാണാതെ വൃത്താന്തമറിഞ്ഞ്, അവിടെ വെച്ചു കണ്ണകിയുടെ വിയോഗംമൂലം മാച്ചി മരണം പ്രാപിച്ച മാതരിയുടെ വസതിയിലെത്തു; അവളുടെ പുത്രിയായ ഐയ്യയോടുംകൂടെ വൈഗയാററിൻകര വഴിയായി കുന്നും മലയും കടന്നു മലനാട്ടിൽ കണ്ണകിയുടെ സന്നിധിയിൽവന്ന്, തങ്ങൾ ഇന്നിന്നവരാണെന്നു ചെങ്കുട്ടവനെ പറഞ്ഞറിയിച്ചതിനുശേഷം ആ ദേവിയുടെ വേർപ്പാടു സഹിക്കവയ്യാതെ ആ പതിദേവതയുടെ മാഹാത്മ്യത്തെ നിഖിലരും കീർത്തിക്കത്തക്കവണ്ണം പ്രകാശിപ്പിച്ച ആ മന്നവനെ പുരസ്സരിച്ചുകൊണ്ട് പരിദേവനം ചെയ്തു.

"പിത്താ പിറൈസൂടാ" എന്ന മട്ട്.

ദേവന്തി പറഞ്ഞു:—

മന്നോർവരരവർ മുഖ്യമിതമൊടിഹ കാക്കും
വിഖ്യാതരസികനൊരു ഇഹിനാളിയിലുമായ്
ഗംഗാദികമതിപാവനമതിലാടിയശേഷം
മങ്ങാതിഹ കളികൊൾവൊരു ജനനി സുതകമനീ
തോളാർന്നൊരു കനകാംഗലസിതാ മമ തോഴി
ചോളാവനിയാളും സതിദേവി മമ തോഴി.

ധാത്രി പറഞ്ഞു:—

യോഷാമുടിമണി മാധവി തന്നുടെ ബാല ചെറുതും
ദോഷം കലരാത നിജജീവനഗത ഇണയായ്
ഘോരം വനമദ്ധ്യേ ബഹുകണ്ടകം ഗതസലിലം
പാരാളുന്ന മൃദുകാൽത്തളിരിണകൊണ്ടു ഗമിച്ചോൾ
നീലാംബുജമലമോഹനനയനാ മമ തനയാ
പേരാർന്ന പുകാർശ്രീപതി മഹിതാ മമ തനയാ.

പ്രിയവയസ്യ പറഞ്ഞു:—

കരുതീടുകിലൊരു വാർത്തയുമിഹ ചൊൽവതു വഹിയാ
തരുണീമണി പതിയോടനുഗതയായൊരു വനിതാ
മതിനേർമുഖി സതി മാനസമമതം മമ തോഴീ
അധിദേവി പുകാർനഗരിവളർമതി മമ തോഴീ

കണ്ണപ്പാട്ടിൻമട്ട് (അന്നനട)

ദേവന്തിയുടെ ഉപാലംഭം:—

അങ്ങിനാരാനും പറഞ്ഞുകേട്ടില്ലയോ
അറിഞ്ഞീല തെല്ലും തൽപാപിനിയാം ഞാൻ
പരമിതിലൊന്നും കഴിഞ്ഞീല ചെയ്വാൻ
വരാംഗി നിന്നുടെ മുഖത്തിലും കേട്ടീൽ

മരിച്ചു മാതരി ധരിച്ചിടാതെ തോഴി
ധരിച്ചിടാതെ ശാക്യ മരിച്ചതും തോഴി.

ധാത്രിയുടെ ഉപാലംഭം:—

കൊല പിണഞ്ഞു കോവലനു തന്നൂലം
കളത്ര ജീവിതം മഹീവരനില്ല
ധരിച്ചു ഖിന്നനായ് ഛമത്തെ മാശാതാൻ
കഴിച്ചു മാനങ്ങൾ പെരുത്ത ജീവിതം
വഹിച്ചു സന്യാസം തഥാ മനോജ്ഞനം
ലഭിച്ചുമെന്നാലും മകളെ കേട്ടാലും.

പ്രിയവയസ്യയുടെ ഉപാലംഭം:—

വരന്റെ നാശവും വരാംഗിയാൾ യശോധ-
രാ സന്താപവുമയലാർ ചൊല്ലുന്ന
പരിഹാസങ്ങളും ശ്രവിച്ചു ഖിന്നയായ്
വരം ഭവാധിത്തെല്ലങ്ങളെത്തണ്ട
പരിപൂതന്മാരാം മുനീന്ദ്രർ തങ്ങടെ
തിരുമൊഴി കേട്ടു തെളിഞ്ഞു മാധവി
പുതുതപം പുണ്ഡരീക നീ തോഴി
ഇതാണ് മാതാവെ മണിമേഖലയും.

തേവന്തി അയ്യയെ കാട്ടി ഉപാലംഭിച്ചത്:—

കവുന്തി നൽകിയ കയല്ക്കണ്ണാൾ തന്നെ
അവനും ചെയ്യുവാനരുതാതെത്രയും
അഴൽപിണഞ്ഞിടുന്നവകാശമേകുന്ന-
ന്നകലർ ചെന്തു വിയംഗമിച്ചുള്ളോ-
രലയാമലരെച്ചുതാത മകളാകും
കമലലോചനാ സുശീലകന്യയാം
കനിഞ്ഞു കണ്ടാലുമിവളല്ലോ അയ്യ
നിനക്ക ശ്രേഷ്ഠ്യിൻമകളല്ലോ തോഴി.

ചെങ്കുട്ടുവൻ പറഞ്ഞു:—

ശ്ലോ. എന്തിതെന്തിതു കാണ്മതെന്തു മനോജ്ഞമാം തിരമെന്തുവാൻ
ചന്തമാന്ന ചിലമ്പു കാഞ്ചികരാഞ്ചിതം മണികങ്കണം
കുണ്ഡലം മണിമണ്ഡിതം പല ഭൂഷണങ്ങളുമാന്നിതാ
മിന്നലൊന്നു നഭസ്സിലുണ്ടു വിളങ്ങിടുന്നിതു വിസ്മയം.

ചെങ്കുട്ടുവനു കണ്ണകീദേവി പ്രത്യക്ഷമായി പറഞ്ഞതു്.

പാണ്ഡ്യേശൻ പാപനല്ലാ
പരമവനമരേന്ദ്രാലയം പൂകുന്നേരം
വിണ്ണോരെതിരേല്പുമേകി
ദിവിമരുവുമെനിക്കായവൻ താതനായി
എന്നും ചെങ്കുന്നിലേ ഞാൻ
ചിതമൊടു വിളയാടീടുവേൻ നിങ്ങളെല്ലാം.
ഒന്നൊട്ടും ചേർന്നു നിത്യം
ചിരമിഹ കളിയാടീടുവിൻ തോഴിമാരേ!

വഞ്ചിനിവാസിനികളായ വനിതകൾ പാടിയതു്

കുമ്മി.

1. വഞ്ചിക്കൊടിയിലമരായിട്ടും
വഞ്ചിയിൽ വാഴും വരാംഗിമാരേ
പഞ്ചമവും ചെമ്പാതിരി ചേവടിക്കരവും ശ്രീ
വഞ്ചീശൻ തൻവരവാണിമാരേ—വഞ്ചീശ

2. കൊങ്കയാൽ ശ്രീമധുരാപുരമാ
ശങ്കാവിഹീനം ദഹിപ്പിച്ചോൻ
തൻകൈവലയമിനാൽ പാണ്ഡ്യരാജൻ തന്റെ
ഉങ്കാരം പോക്കി ജയമീയന്ന—ഉങ്കാരം

3. വണ്ടാർകുഴലിയെ വാഴ്ത്തിപ്പാരം
കൊണ്ടാടിപ്പാടേണം നാമെല്ലാരും
പാണ്ടിയൻ തന്മകളാകിയ ദേവിയെ
കൊണ്ടാടിപ്പാടേണം നാമെല്ലാരും—കൊണ്ടാടി
4. "ധർമ്മം പിഴക്കിൽ മരിക്കുമെല്ലോ
നിർണ്ണയം മൽകുലസംഭവന്മാർ"
ധർമ്മജ്ഞൻ പാണ്ഡ്യനിവണ്ണം കഥിക്കയി-
ലിമ്മഹിതന്നിലെഴുന്നവനു—ഇമ്മഹി

5. തന്വംഗിമാർമണി ദേവിതന്നെ
വന്ദിച്ചു പാടേണം നാമെല്ലാരും
പാണ്ഡ്യഭൂപാലകൻ തന്നുടെ പുത്രിയാം
കണ്ണകിയെ വാഴ്ത്തി പാടീടേണം—കണ്ണകി.

വന്ദിസ്ത്രീകൾ പറഞ്ഞു:—ആശീർവ്വാദം.

ഗാഥ.

കർമ്മഗതിയാലുഴന്ന കമനിതൻ
കണ്ണീർ വഴിക്കിലും ജീവിച്ചുതാ
പുണ്യവാൻ വൈകയാറു ചൂഴുന്നൊരു
മന്നിന്റെ നായകൻ വാഴ്ക ചിരം.
ധന്യൻ മധുരാപുരിക്കധിനായകൻ
മന്നവൻ പാണ്ഡ്യൻ കുലവും വാഴ്ക.
പർവ്വതരാജനിൽനിന്നു പിറന്നൊരു
ചാർവ്വംഗി തന്നെ മണിമുടിമേൽ
ഗർവ്വമകറ്റി ചുമപ്പിച്ചു വീരനാം
സാർവ്വഭൗമൻ ചേരൻ വാഴ്ക ചിരം.
താമ്രപർണ്ണീനദി ചൂഴും ശ്രീവഞ്ചിക്കു
സാർവ്വഭൗമന്റെ കുലവും വാഴ്ക.

അമ്മാനപ്പാട്ട്.

1. വാരാശി ചൂഴും വസുധയ്ക്കു നായകനായ്
പേരാളും വിണ്ണുലകം കാത്താനാരമ്മാനെ
പേരാളും വിണ്ണുലകം കാത്തുള്ളോനപ്പുരത്തിൽ
മാരാളുറങ്ങിയൊരു ചോഴനാരികമ്മാനെ
വീരനവൻ തൻ നാടുപുകഴേണമമ്മാനെ.

2. വനനിവഹം പൂകിയോനാർ പുകഴ്ത്തിടവെ
കണ്ണകളുതരുഗതതിയിൽ കോർത്താനാരമ്മാനെ
കണ്ണകളുതരുഗതതിയിൽ കോർത്തവന്റാ മുനിലയിൽ
അണ്ണരഞ്ഞൊരു വൈപക്കടം പോററി പുകഴ്നാമന്നനമ്മാനെ
പുണ്യം പുകാർനഗരം പുകഴേണമമ്മാനെ.

3. കലഗിരികളൊരോട്ടിൻ നിലകാട്ടി വിണ്ണവരം
വടമലയിൽ പുലിക്കൊടിയെ വെച്ചോനാരമ്മാനെ
വടമലയിൽ പുലിക്കൊടിയെ വെച്ചുള്ളോൻ ദിക്കെട്ടും
കടനിഴലിൽ കാത്തോരു മന്നനാരികമ്മാനെ
നെയ്തലാം പുകാർനഗരം പുകഴേണമമ്മാനെ.

അമ്മാനയാടുന്നവരെ കണ്ടതിനുശേഷം തങ്ങളും അമ്മാനയാടിപ്പാടുന്നത്.

4. അമ്മാനയാടീടുമണിതിരളുമംഗനമാർ
തമ്മിടത്തിൽ പാടും പെരുമയുള്ളോനമ്മാനെ
തമ്മിടത്തിൽ പാടും പെരുമയെല്ലാം പാർത്ഥിവന്റെ
നന്മാറിടത്തണിയാറ്റുന്നീടുമമ്മാനെ,
ചെമ്മെ പുകാർനഗരം പുകഴേണമമ്മാനെ

പന്തടിപ്പാട്ട്.

പൊന്നിളംപൂരയൽക്കൊടി വിളങ്ങും വണ്ടാർപ്പൂക്കുടി
മഞ്ജുകാഞ്ചീശിഞ്ജിതങ്ങളെങ്ങുമെ മുഴങ്ങവെ
ചെവ്യൻ പാണ്ഡ്യൻ വാഴ്ക വാഴ്കയെന്നു പന്തടിക്ക നാം
ദിവ്യഹാരം പൂണ്ടവൻ വാഴ്കെന്നു പന്തടിക്കനാം.

മുന്നം പിന്നം പാർശ്വവും പരക്രമം ഇടന്നു താൻ
മന്നിടത്തിൽ തന്നിലെ പതിഞ്ഞുകൊണ്ടുംവണ്ണമെ
ചെവ്യൻ പാണ്ഡ്യൻ വാഴ്ക വാഴ്കയെന്നു പന്തടിക്ക നാം
ദിവ്യഹാരം പൂണ്ടവൻ വാഴ്കെന്നു പന്തടിക്ക നാം.

കൊണ്ടതില്ല കയ്ത്തലത്തിൽ കന്ദുകം കീഴവുമെ
കണ്ടതില്ലൊന്നവതം നിനച്ചുകൊണ്ടീടുംവിധം
ചെവ്യൻ പാണ്ഡ്യൻ വാഴ്ക വാഴ്കയെന്നു പന്തടിക്കനാം
ദിവ്യഹാരം പൂണ്ടവൻ വാഴ്കെന്നു പന്തടിക്ക നാം.

ഊഞ്ഞാൽപ്പാട്ട്.

1. വടംപൂണ്ട കമനീയ്യമായാൽ മേവിയണ്ണ-
യുടനിരിപ്പാനകതാളം പിടിച്ചുനില്പെ
കടമ്പമാം പൊരിച്ചുമന്നവനെ പുകഴ്ന്നു
കടലെന്നും കണ്ടുകളിക്കയാടാളുമായാൽ
കൊടിയ വില്ലിൻപാട്ടുപാടിയാടോളമായാൾ.
2. ഓരവരിരിയതാമവരോടു ചെയ്ത
പോരിൽ പടക്കെല്ലാം യാരാളും ചോരത്തി
ചേരൻ മലനാട്ടുമന്നന്റെ ഗുണം പാടി
കാഴ്ചയും കഴൽ ചലിക്കയായാളുമായാൽ
കടലയാറിന്റെ ഗാഥപാടിയാടോളമായാൾ.

8. പേരാളും യവനപുരിയോടു കമരിക്കോലും
വാരാളും വീരൻ പുലിവിൽ കയൽക്കൊടിയോൻ
പാരാകെ പുരി കാക്കും പാർത്ഥിവന്റെ പുകഴ് പാടി
തുഷാരമലയിടനാട്ടിയാടാമൂഞ്ഞാൽ
അറിയവില്ലിൻ മഹിമപാടിയാടാമൂഞ്ഞാൽ.

ഉലക്കപ്പാട്ട്.

1. ചെങ്കതിരുലക്കകൊണ്ടു മുത്തുകളുവക്കം
പൂങ്കാഞ്ചിത്തണലിൽ പുകാരിൽ നാരീമണികൾ
ആഴിക്കൊടിയോനാരിന്നും ചോഴമന്നൻ ഗുണങ്ങൾ
ഘോഷമിയന്നരച്ചും ഗീതമല്ലോ ഗീതം
കാമിനിമാർ കൊണ്ടാടും ഗീതമല്ലോ ഗീതം.
2. ചെമ്പവിഴത്തണ്ടുലക്കകൊണ്ടു പല മുത്തും
ഉമ്പരൊടു കഞ്ചിയവരെന്നൊത്ത പെണ്മണികൾ
തെന്മധുരപുരി തന്നിൽ പാണ്ഡ്യനരപാലൻ
തന്മീനക്കൊടി പുകഴ്ത്തും ഗീതമല്ലോ ഗീതം
തേന്മൊഴിമാർ തെളിവോടും ഗീതമല്ലോ ഗീതം.
3. ചന്ദനമാമരമിലപോലക്കാമ്പുലക്കതന്നാൽ
മുത്തു വെളുപ്പിച്ചിടുന്ന വഞ്ചിവധുവൃന്ദം
ആഴിതന്നിലൊരു കടമ്പിനറുതി ചെയ്ത ചേരൻ
പേരലകിൽ പരന്നിടും ഗീതമല്ലോ ഗീതം.
പാരകത്താരലിയും ഗീതമല്ലോ ഗീതം.

കണ്ണകിദേവി വാഴ്ത്തുന്നു.

“തിരുപ്പുകഴ്” (ചരണകമലാലയത്തിൽ) എന്ന മട്ട്.

1. ധരണിപതികുലതിലകനമണിമകനാമതു—നിജ
ചരണയുഗളം പണിയും—മുള്ളുപോലെ

2. അമിതബലഹരനെമലരടിമലർ തൊഴുന്ന—നിജ
കമനിയൊടു ചേരനര—പതി വാഴ്ക.

മുപ്പതാം ഗാഥ.

വരപ്രദാനം.

കണ്ണകീദേവിയുടെ ദിവ്യരൂപദർശനാനന്തരം ചെങ്കുട്ടുവൻ ദേവന്തിയോട് മണിമേഖലയുടെ വൈരാഗ്യപ്രാപ്തിക്കു ഹേതുവെന്തെന്നു ചോദിച്ചു. "നാടകവേശ്യയായ നാരീമണി മാധവിയുടെ പുത്രി മണിമേഖലയ്ക്കു തത്തദംഗപരിപൂർത്തികൊണ്ടു തങ്കകാന്തി ചേർന്ന യൌവ്വനംവന്നണഞ്ഞു. അലരിതളുംപോലെ കടമ്പുവന്ന നീലായതനയനങ്ങളും ഈ വരവിനെ അറിഞ്ഞു; അവളും അറികയുണ്ടായില്ല. ചെമ്പവിഴക്കൊടിക്കു കിടയായ അധരങ്ങളും അകമേ മുത്തൊലിയും പുഞ്ചിരിപ്പൂവിടർന്നു; പരുത്ത മുലയിണ കനത്തുചമഞ്ഞു; ഹാരമണിഞ്ഞു വിലസും മാറിടം വിരിഞ്ഞു; തന്മദ്ധ്യം തളർന്നു ജഘനം പരന്നു; കോമളിമകോലുന്ന തുടയിണ തിരണ്ടു തഴച്ചിടഞ്ഞു; ഒളിതിരളുന്നൊരടിയിണ പുത്തൻതളിരിനു തുല്യം മൃദുതയണഞ്ഞു. ഇങ്ങനെയിരിക്കുംകാലത്തു ചിത്രാപതി തന്റെ മകളായ മാധവിയോട്, "നി

ന്റെ മകൾ മണിമേഖല നാട്യവിദ്യ അഭ്യസിക്കുന്നതിൽ വൈമുഖ്യം കാണിക്കയാൽ തലക്കോലാശാൻ (നട്ടുവൻ) വൈമനസ്യംപൂണ്ടു പിൻമാറിയിരിക്കുന്നു; ഇങ്ങനെ കുലതൊഴിലിനെ അനാദരിക്കയെന്നു വന്നാൽ കുലവൃദ്ധന്മാർ നമ്മെ ബഹിഷ്കരിച്ചേക്കും; ഈ കാര്യത്തിൽ നീ എന്തു ചെയ്‌വാൻ വിചാരിക്കുന്നു" എന്നു ചോദിച്ചു. ഇതു കേട്ട് മാധവി തന്റെ പുത്രിയെ വേശ്യാവൃത്തിയിലുൾപ്പെടുത്തുവാൻ മനസ്സുവരാതെ അപരാജിതനായ അനംഗൻ തന്റെ മലർബാണങ്ങൾ രമണീമണിയായ ആ യുവതിയിൽ നിഷ്ക്രിയങ്ങളായി കണ്ടു നിലത്തെറിഞ്ഞു കളയത്തക്കവണ്ണം മണിമേഖലയെ മനോമോഹനമായ ഭാവത്തിൽ നിന്നു വിലക്കി പ്രശാന്തമായ ഭാവത്തെ നയിപ്പിച്ചു. ഇതുകേട്ട് രാജാവും നഗരവാസികളും വിഷാദിച്ചു. അറവണ അടികൾ മണിമേഖല അവളുടെ പ്രപഞ്ചവൈരാഗ്യത്തെ തന്നോടു പറഞ്ഞതിനാൽ അവളിൽ പ്രീതനായി ആശീർവാദംചെയ്തു. "ജ്ഞാനമാർഗ്ഗത്തിൽ മനസ്സു ചെല്ലുവാൻ തക്ക പ്രായം വരാതിരിക്കുമ്പോൾ തന്നെ ആ സുന്ദരി അലങ്കാരങ്ങളെ ഉപേക്ഷിച്ചതിനാൽ എനിക്കു കണ്ണാത പിണ്ണത്തു"വെന്നു ദേവന്തിയുണർത്തിച്ചപ്പോഴെല്ലാം അവൾ പുരികുഴൽ കെട്ടറിഞ്ഞു പിറകോട്ടു തൂങ്ങുമാറു സർവ്വാംഗം തുടിച്ചു, പുരികം വള

ഞെരു, ചുണ്ടുകടിച്ചു വാക്കുകഠം മന്ദീഭവിച്ചു, മുഖം വിയൎത്തു, കൺചുവന്നു, കയ്യെറിഞ്ഞു, കാൽകട ഞ്ഞെതുഴന്നൊറു, നാവിടറി ഉച്ചത്തിൽ ഭാഷണം ചെയ്തുകൊണ്ട് ചാത്തന്റെ ആവേശം കലൎന്നൊഴ ന്നൊരു മാടലനെ നോക്കി പറഞ്ഞു: "ദേവോത്സവം കാണ്മാൻ വന്നുചേൎന്നിട്ടുള്ള വനിതാമണികളിൽ ചോളനാട്ടിൽ 'അരട്ടൻ' എന്ന ചെട്ടിയുടെ കുഡുംബിനി ഇരട്ടപെറ്റുണ്ടായവരാണ് ഈ രണ്ടുപേർ; ഇരവിപുരത്തിൽ (ഇതു മലനാട്ടിൽ കന്യാകുമാരിക്കു വടക്കുപടിഞ്ഞാറായി ഏഴു നാഴിക ദൂരത്തിൽ തിരുവിതാംകൂർ രാജ്യത്തിലുള്ള ഒരു ദേശം) "ശേഷകഡുംബി' എന്ന ബ്രാഹ്മണന്റെ പുത്രിയാണിവഠം; ഈ മൂന്നു കന്യകമാരും യഥാക്രമം അഗ്നിപ്രവേശംചെയ്തു കണ്ണകിയുടേയും കോവലന്റേയും അമ്മമാർ മാതരി ഈ മൂവ്വരുടേയും പുനൎജ്ജന്മമാകുന്നു. പല കൊടുമുടികളുയൎന്നു ശോഭിക്കുന്ന പൎവ്വതത്തിൽ വില്ലിന്റെ അഗ്രംപോലെയും വെൺകുടകമണിപോലെയും, മുരിക്കിൻപൂപോലെയും കുത്തുത്ത കല്ലുകളിടതിങ്ങി അരിമാവു കലക്കിയവണ്ണം കൊഴുത്ത ജലത്തോടുകൂടിയ വനപല്വലത്തിൽ നീരാടുന്നതായാൽ ഇവൎക്ക് പൂൎവ്വജന്മം ലഭിക്കാവുന്നതാണ്. ആ ജലം ഒരു കമണ്ഡലുവിൽ നിറച്ചുകൊണ്ടുവന്നു മംഗലാദേവിയുടെ ആലയത്തിന്റെതിരു

റാത്തുവെച്ചു ഞാൻ നിന്റെ പക്കൽ തന്നിട്ടുണ്ടല്ലോ. അതിലുള്ള ജലത്തിന്റെ ദിവ്യശക്തി ആചന്ദ്രതാരം അഭംഗുരമായ്ത്തന്നെയിരിക്കും. ആ നീരിനെ ഈ മൂന്നു കുമാരികളുടേയും ദേഹത്തിൽപ്രോക്ഷണംചെയ്യു. അങ്ങനെ ചെയ്താൽ അവരിൽ മറഞ്ഞുകിടക്കുന്ന പൂർവ്വജന്മം പ്രകാശിക്കുന്നതു കാണാം. മാടലനെന്ന പേർകൊണ്ട പാഷണ്ഡനായ ഞാൻ ഈ ബ്രാഹ്മണിയെ ആവേശിച്ചുവന്നിരിക്കയാണ്'' എന്നു കേട്ടു മന്നവൻ വിസ്മിതനായി മാടലന്റെ മുഖത്തേക്കു നോക്കുകയും അവൻ കനിഞ്ഞു പറകയുംചെയ്തു. “പ്രഭോ! ചോളദേശത്തിൽ ചിയ്യാഴിക്കാട്ടുള്ള ‘കാപ്പിയങ്കുടി’ എന്ന ഗ്രാമത്തിൽ മാലതിയെന്ന ബ്രാഹ്മണി തന്റെ സപത്നിയുടെ ശിശുവിനെ എടുത്തു പാൽ കൊടുക്കുകയും വിധിവൈപരീത്യത്താൽ അതിന്നു ജീവഹാനി ഭവിക്കയുംചെയ്തു. അവൾ ഇതു കണ്ടു ശോകകുണ്ഠിതയായ് പാഷണ്ഡന്റെ സന്നിധിയിൽചെന്നു പാടുകിടന്നു. അപ്പോൾ പാഷണ്ഡൻ ശിശുവിന്റെ രൂപം ധരിച്ച്, “അമ്മേ! നീ വ്യസനിക്കേണ്ട”എന്നു പറഞ്ഞാശ്വസിപ്പിച്ചു. അപ്പോൾ “നീ സപത്നീമാതാവോടുകൂടെ ഗ്രാമത്തിലേക്കു പോയ് സ്വമാതാവിന്റെ രക്ഷയിൽ വളർന്ന് ദേവന്തിയെന്ന കന്യകയെ വിവാഹംചെയ്ത് എട്ടു സംവത്സരം കഴിഞ്ഞതിന്നുശേഷം പൂർവ്വസ്ഥി

തിയിൽ ബാലഭാവം കളഞ്ഞോണ്ട് എന്റെ സന്നിധിയിൽ വരിക." എന്നു പറഞ്ഞു മറ്റൊരു ചാത്തൻ (പാഷണ്ഡൻ) മംഗലാദേവിയുടെ സന്നിധാനത്തിൽ വെളിച്ചപ്പെട്ടു മാടലനാണ്ണന് എന്റെ കയ്യിൽ കമണ്ഡലുവും തന്നു മറിപ്പോയതിനുശേഷം ഇവിടെ ഈ ബ്രാഹ്മണിയുടെ മേൽ ആവേശിച്ച്, ആ കമണ്ഡലുവിലുള്ള ജലം തളിപ്പാൻ പറഞ്ഞതാണ്. അതുകൊണ്ട് ആ കുമാരികളുടെ മേൽ ഈ തീർത്ഥത്തെ തളിച്ചുനോക്കാം." എന്നു പറഞ്ഞ് അപ്രകാരം ചെയ്തപ്പോൾ അവർ മൂന്നുപേരുടേയും പൂർവ്വരൂപം പ്രത്യക്ഷീഭവിച്ചു.

കണ്ണകിയുടെ മാതാവു പറഞ്ഞു.

അന്നനട—മട്ട്.

1. ഉണ്ണമെഴും നിന്റെ പ്രിയതമൻ നിന്നോ-
ടിണങ്ങി വാഴാതെ വെടിഞ്ഞതു മൂലം
2. പിന്നത്തെ സന്താപമുള്ളിലുമെന്നോടു
കന്നാ;മഥമേതും പറഞ്ഞുകൊള്ളാതെ
3. മതെ ഇണയെന്യേ പരദേശം തന്നിൽ
വരന്നോരും ചേർന്ന വിപത്തിലമരും നീ
4. അരിമാകമായുമെന്മകളെ മത്സഖി
വരിക സന്താപം കളക കാമിനി.

കോവലന്റെ മാതാവു പറഞ്ഞു.

ചിന്ത്. "ഉശന്തുലം" എന്ന മട്ട്.

1. അണിഞ്ഞു ഭൂഷകൾ വസതിയിലെന്നോടു മരവിടും—പെണ്ണും-
ടിണങ്ങിയിരുളിലുമൊരുത്തനെയെന്നാളു—കമതാതെ

2. ഇറങ്ങി മഴ്കിയതനാമിനമൊളുനേകതാരിൽ—താപം
കവർന്നുകൊൾവു കനിവൊടു വരികയി—മമ സൂനോ.

ആൎയ്യ പറഞ്ഞു.

കളകാഞ്ചി—മട്ട്.

1. വാരിപ്രവാഹം വിളങ്ങുന്ന വൈഗകതൻ
തീരത്തുനിന്നു തിരിച്ചുവന്നോൻ
2. പാരിൽ പുകഴ്ന്ന മധുരാപുരിക്ക ഞാൻ
ഓരോജനത്തോടുരചെയ്തുകൊണ്ട്
3. വന്നു പലരോടും ചോദിച്ചിട്ടു നിന്നെ
മന്ദിരം തന്നിലും കണ്ടതില്ല.
4. എന്നമ്മയുള്ളോരിളയവളെ നീയും
ചെന്നുകണ്ടില്ലെന്നറിഞ്ഞതില്ല.

ഇങ്ങനെ ചെങ്കുട്ടവന്റെ മുന്നിൽ ആ മധുവാണികൾ മുറയിട്ടു വീണ്ടും വീണ്ടും നെടുവീർപ്പുകൊണ്ടു നില്ക്കവെ മന്നോർമന്നൻ തന്റെ ദൃഷ്ടി മാടലന്റെ വദനത്തിലേക്കയച്ചു. മാടലൻ പറഞ്ഞു. പ്രഭോ! ബ്രാഹ്മണനെ ആപത്തിൽനിന്നു രക്ഷിപ്പാൻ മതിൽ കൊലയാനയുടെ കയ്യിലകപ്പെട്ടവനും വേശ്യയെ ഗമിച്ചവനുമായ കോവലന്റെ കന്യംബിനി

യിൽ സംസ്കൃതമാനസകളായിരുന്നതിനാൽ ആ ദമ്പതികളോടുകൂടി സ്വർല്ലോകപ്രാപ്തിക്കു പര്യാപ്തമായ പുണ്യകർമ്മം ചെയ്യാതിരുന്നതിനാൽ ആ കുമാരികൾ മൂവ്വരും വഞ്ചിനഗരിയിൽ സന്നിധാനംചെയ്യുന്ന അവളിൽത്തന്നെ ആസക്തി വെച്ചുകൊണ്ടു, കണ്ണകിയുടേയും, കോവലൻേറയും അമ്മമാർ അരട്ടൻചെട്ടിയുടെ മക്കളായും മാതരി കുരവയാട്ടം നടത്തിയതിൻേറ ഫലമായി ശേഷകുഡുംബിയുടെ പുത്രിയായും ജനിച്ചു. പുണ്യകർമ്മങ്ങളനുഷ്ഠിച്ചുള്ളവർ തൽഫലമായി സ്വർല്ലോകം പ്രാപിക്കുന്നതും, ഓരോ മനസ്സംഗംമൂലം ഭൂലോകത്തിൽത്തന്നെ വീണ്ടും ജനിക്കുന്നതും, പുണ്യപാപകർമ്മങ്ങളുടെ ഫലങ്ങൾ അതാതിന്നനുരൂപമായി പരിണമിക്കുന്നതും, ജനിച്ചവർ മരിക്കുന്നതും, മരിച്ചവർ ജനിക്കുന്നതും ആയ ഐഹികജീവിതം ഉണ്ടുള്ളതല്ല. ഇത്തരം പറഞ്ഞു മാടലമഹിദേവനെ അഭിനന്ദിച്ചതിന്നുശേഷം മന്നവൻ കവിവര്യന്മാരാൽ കീർത്തിക്കപ്പെട്ട പാണ്ഡ്യനഗരത്തെ തൻെറ കചാഗ്രംകൊണ്ടു ഭസ്മീകരിച്ച വിഖ്യാതമാനഗാത്രിയായ പതിദേവതയുടെ ദിവ്യക്ഷേത്രത്തിന്നു മുഖമണ്ഡപം ചമച്ചു നിത്യോത്സവവും നിയമിച്ചു പൂജോപചാരങ്ങൾ യഥാക്രമം നടത്തുവാൻ തേവന്തിയെ നിശ്ചയിച്ചു ദേവിയെ മൂന്നു വലംവെച്ചു തൊഴുതു. മന്നോർമന്നനായ തൻെറ മുമ്പിൽ

ബന്ധവിമുക്തന്മാരായ ആൎയ്യമന്നവന്മാരും ചിരകാലമായുള്ള ബന്ധനം നീങ്ങിയ മററു മന്നവന്മാരും കുടകകൊങ്കണമാളവമഹീന്ദ്രന്മാരും കടൽചൂഴുന്ന ലങ്കയ്ക്കധിപനായ ഗജബാഹുക്ഷിതിപതിയും ദേവിയുടെ സന്നിധിയിൽ ചെന്നു കൈകൂപ്പി. "ഈ ചെങ്കുട്ടുവനെപ്പോലെ ഞങ്ങളും അവരവരുടെ ദേശങ്ങളിൽ നിന്നെ പ്രതിഷ്ഠിപ്പിച്ചു പൂജിപ്പാനാഗ്രഹിക്കുന്നു; അവിടേയും നിന്റെ സാന്നിദ്ധ്യം ഉണ്ടായി ഞങ്ങളെ അനുഗ്രഹിച്ചുകൊള്ളേണമെ" എന്നു പ്രാൎത്ഥിച്ചു. അപ്പോൾ "നിങ്ങൾ പ്രാൎത്ഥിച്ചപ്രകാരം വരം തന്നിരിക്കുന്നു." എന്നു അശരീരിവാക്യം കേൾക്കുമാറായി. ഇതു കേട്ടു ചെങ്കുട്ടുവനും മററു മന്നവന്മാരും പരിവാരങ്ങളും കൃതാൎത്ഥന്മാരായി ദേവിയെ വണങ്ങി. പിന്നെ പരമാൎത്ഥതത്വവേദിയായ മാടലനോടുകൂടി ചെങ്കുട്ടുവൻ തന്റെ പാദങ്ങളിൽ നമിക്കുന്ന സാമന്തനൃപന്മാരെ കടാക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു യജ്ഞമന്ദിരത്തിലേക്കു പോയി.

അതിന്നുശേഷം ഞാൻ (ഇളങ്കോവടികൾ) കണ്ണകീദേവിയുടെ ആലയത്തിലേക്കു ചെന്നു. ചെല്ലുമ്പൊതന്നെ ദേവന്തിയുടെ മേൽ ആവേശംചെയ്തിരുന്ന ആ ദേവി എന്നോടു പറഞ്ഞു. "വഞ്ചിരാജധാനിയിൽ തന്റെ പൂൎവ്വജനു കീഴ്‌വണങ്ങി വാഴുന്ന മഹാത്മാവേ! ഭവാന്റെ സവിധത്തിൽ ഒരു നി

മിത്തികൻ വന്ന്, "ഇവിടേക്കു രാജ്യം വാണിരിപ്പാൻ യോഗമുണ്ടെന്നു ചില അംഗലക്ഷണങ്ങൾകൊണ്ടു കാണുന്നു" എന്നു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ, "എന്റെ അഗ്രജനായ ചെങ്കുട്ടുവനിരിക്കെ ഇങ്ങനെ അനുചിതമായി പറഞ്ഞുവല്ലോ." എന്നു കരുതി അവന്റെ നേരെ വൈരസ്യം പൂണ്ടു നോക്കി; അങ്ങനെ ഭൂഭാരത്തിന്നു താൻ പാത്രീഭവിക്കരുതെന്നും ജ്യേഷ്ഠൻതന്നെ രാജാവായി വാഴേണമെന്നും കരുതി തിരുക്കുണവായിലിൽ * സന്ന്യാസം സ്വീകരിച്ചിരുന്നു നിരവധികസുഖഭോഗസാധനമായ ധാത്രീസാമ്രാജ്യം ജ്യേഷ്ഠനെ ചുമത്തി യാതൊരു ബന്ധവുമണയാതെ നിത്യാനന്ദപരിപൂർണ്ണമായ മോക്ഷസാമ്രാജ്യം താൻ കയ്യേററു വാഴുന്ന മുനിമന്നവനല്ലയോ ഭവാൻ" എന്ന് ഇതുവരെ സംഭവിച്ചതും മേലിൽ സംഭവിപ്പാനുള്ളതുമായ എന്റെ സ്ഥിതിഗതികളെ അരുൾചെയ്തു ദേവി തന്റെ ചരിത്രം ശരിയാംവണ്ണമറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന എന്നോടിങ്ങനെ ഉപദേശിച്ചു.

ഭേദങ്ങളെ നീക്കുവിൻ! ദൈവത്തെ പ്രസാദിപ്പിക്കുവിൻ, പരിശുദ്ധാത്മക്കളെ വന്ദിപ്പിൻ, അസത്യത്തെ ഭയപ്പെടുവിൻ, അന്യന്റെ വൃത്താന്തം

* കിഴക്കോട്ടു മുഖമായ ദേവാലയം—തൃക്കണാമതിലകത്ത്.

മററന്യരോടു പറയാതിരിപ്പിൻ, മാംസം വൎജ്ജിപ്പിൻ, പ്രാണിഹിംസ ചെയ്യാതിരിപ്പിൻ, ദാനം ചെയ്യിൻ, തപസ്സാചരിപ്പിൻ, ഉപകാരികളിൽ കൃതഘ്നന്മാരായിരിപ്പിൻ, ദുൎമ്മാൎഗ്ഗത്തെ വെടിയുവിൻ, കളവിന്നനുകൂലിക്കാതിരിപ്പിൻ, സുഭാഷിതങ്ങളെ ആദരിപ്പിൻ, ബുധസംഘത്തെ മുടങ്ങാതെ സേവിപ്പിൻ, അന്യന്മാരുടെ സംഘത്തെ അകന്നിരിപ്പിൻ, അന്യമന്ദിരപ്രവേശമൊഴിപ്പിൻ, ജീവികളെ തുണയ്ക്കുവിൻ, ഗൃഹസ്ഥാശ്രമം കാക്കുവിൻ, കള്ളും കളവും കാമവും നുണയും പ്രലാപപാരുഷ്യവും തീരെ വൎജ്ജിപ്പിൻ, യൌവ്വനവും സമ്പത്തും ശരീരവും നിലനില്ക്കുയില്ല, അവ അവസാനംവരെ അനിഷ്ടഹേതുകളായിരിക്കയുംചെയ്യും, പരലോകത്തേക്കുള്ള തുണ കരുതുവിൻ! ഇങ്ങിനെ ലോകയാത്ര നിൎവ്വഹിച്ചുകൊള്ളേണ്ടതാകുന്നു.

കാണ്ഡപരിശിഷ്ടം.

കിരീടാധിപതികളായ മൂന്നു രാജാക്കന്മാരിൽ പാശ്ചാത്യദേശം വാണു നാട്ടാരെ കോട്ടംവരാതെ ശാസിച്ചു മുക്താഹാരപരിശോഭിതവക്ഷസ്ഥലന്മാരായി പുകഴ്പെററ ചേരഭൂപാലന്മാരുടെ വംശത്തിൽ ജാതനായി ധൎമ്മാധൎമ്മങ്ങളും കൎമ്മണികതാപവും പുരാത

നപുരിയ്ക്കുള്ള ഉൽക്കൎഷവും ഉത്സവാഘോഷപ്രസക്തിയും അവയിൽ അമരന്മാരുടെ സമ്മേളനവും ജനതതിയുടെ ആഹ്ലാദവും കുറവുവരാതെ നിറവേറി, മലനാട്ടിൽ കുടികളുടെ ധനപുഷ്ടിയും ആഹാരസാധനങ്ങളുടെ സമൃദ്ധിയും വരുത്തി, വരിക്കുത്തും കരവക്കുത്തും സൎവ്വത്ര നടത്തിച്ചു, ധൎമ്മാധൎമ്മവിവേകം കലൎന്നും വൈരികലകാലന്മാരായ സൈന്യങ്ങളെ സ്സംഭരിച്ചും, കടലിനെ പിറകോട്ടുകററിയും ഗംഗാതീരംപൂക്ക വസിച്ചും വാണുകൊള്ളുന്ന ചെങ്കുട്ടവനു തുല്യമായ വഞ്ചിക്കാണ്ഡവും സമ്പൂൎണ്ണമായി.

വഞ്ചിക്കാണ്ഡം സമാപ്തം.

ഗ്രന്ഥപരിശിഷ്ടം.

പൂൎവ്വസമുദ്രം, കന്യാകുമാരി, പശ്ചിമസമുദ്രം, വെങ്കടഗിരിയെന്നീ നാലതിൎത്തിക്കകത്തു ജനനിബിഢമിടതിങ്ങി വാസംചെയ്യുന്ന തമിഴ്നാട്ടിൽ, ചെന്തമിഴ്, കൊടുന്തമിഴെന്ന രണ്ടു വിഭാഗങ്ങളിണങ്ങി കുറിഞ്ഞി, മുല്ല, പാല, നെയ്തൽ, മരുതമെന്ന അഞ്ചു ഭൂപ്രകൃതിയെ പ്രകാശിപ്പിച്ചു, ധൎമ്മാൎത്ഥകാമങ്ങളെന്ന ത്രിവൎഗ്ഗങ്ങളുടെ സാധകമായി, മൎത്ത്യന്മാ

ക്കം അമർത്ത്യന്മാക്കും ഒന്നുപോലിണങ്ങത്തക്ക വൃത്തികളും പൂണ്ടു, ലിപിമയങ്ങളായ പദങ്ങളിലന്തർഗ്ഗതമായ അർത്ഥത്തിന്നു ഭേദംവരാത്ത രൂപത്തിൽ ബാഹ്യാന്തരമാധുര്യരസം പൊഴിഞ്ഞു വിലസുന്ന പദ്യങ്ങളും, ഗാനങ്ങളും, രംഗങ്ങളും, നാട്യങ്ങളെന്നിവയുടെ മിശ്രിതരൂപങ്ങളായ വരിക്കൂത്തുകളുടേയും, കുരവക്കൂത്തുകളുടേയും പ്രയോഗഭേദങ്ങളാൽ ചെന്തമിഴിന്റെ സഹജമായ ഗുണവിശേഷത്തെ വിദ്യോതിപ്പിച്ച്, "നല്ല നിഴലിലിരുന്നു പെരുങ്കുന്നിനെ കാട്ടുന്നവർ" എന്നപോലെ ഇംഗിതങ്ങളെ പ്രകടിപ്പിക്കുന്ന മണിമേഖലയാൽ ഇതിവൃത്തം സമ്പൂർണ്ണമാകുന്ന ചിലപ്പതികാരം പരിസമാപ്തമായി.

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി